

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
ANA BİLİM DALI**

**İRAN MİLLİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN
DİLSÛZ DİVANI (METİN-İNCELEME)**

Yüksek Lisans Tezi

Nilab SAEEDİ

Danışman:

Doç. Dr. Yakup POYRAZ

Samsun, 2019

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
ANA BİLİM DALI

İRAN MİLLİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN
DİLSÛZ DİVANI (METİN-İNCELEME)

Yüksek Lisans Tezi

Nilab SAEEDİ

Danışman:

Doç. Dr. Yakup POYRAZ

Samsun, 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıyı kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun olarak davranıldığını taahhüt ederim.

04/07/2019

Nilab SAEEDİ

TEZ KABUL VE ONAYI

Nilab SAEEDİ tarafından hazırlanan *İran Milli Kütüphanesinde Bulunan Dilsûz Divanı (Metin-İnceleme)* başlıklı bu çalışma 04/07/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Prof. Dr. Yavuz BAYRAM

Üye : Doç. Dr. Yakup POYRAZ

Üye : Doç. Dr. Yunus KAPLAN

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/__/

Enstitü Müdürü (*İmza ve Mühür*)

ÖZET

İRAN MİLLİ KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN

DİLSÛZ DİVANI (METİN-İNCELEME)

Nilab SAEEDİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Temmuz/2019

Danışman: Doç. Dr. Yakup POYRAZ

Türkler Anadolu'ya yerleşmelerinden 1928'deki harf inkılâbına kadar Osmanlı Türkçesi alfabesini kullanmışlardır. Yüzlerce yıllık bir süreci ifade eden bu dönemde yüz binlerce manzum ve mensur eser verilmiştir. Bu eserler; dinî, ilmî, ahlâkî, siyâsî, ictimâî, târihî, edebî vb. içeriklere sahiptir. Dolayısıyla söz konusu eserler bu dönemde Türk kültür ve medeniyetinin en zengin, en nitelikli ve en önemli temsilcileri ve taşıyıcılarıdır.

Klasik Türk Edebiyatı araştırmalarında manzum metinlerin, bunlar arasında da divanların önemli bir yeri vardır. Çalışmamıza konu olan eser, İran Milli Kütüphanesinin El Yazmalar bölümünden getirilmiştir. Bu yazma, *Divan-ı Dilsûz-ı Türki* adıyla 1787067 numaralı rafta kayıtlıdır.

Eser, müretteb bir divandır. Başlangıçta Farsça sonrasında ise Türkçe şiirler mevcuttur. Divanın ilk sayfaları Farsça ağırlıklıdır. Toplam 129 yapraklı olan divanın ilk 7 sayfası tamamen Farsçadır. Türkçe olan kısımlarda da ara ara Farsça beyitler bulunur. Divanın kapağından sonra zahriyesi bulunmaktadır. Zahriye yaprağı ve sondaki 5 yaprağı boştur. Temmet kısmını içeren son yaprağı yırtılarak zayi olmuştur. Eserin önemli bir özelliği de içinde bulunan resimlerdir. Toplam 129 yaprakta 11 resim mevcuttur. Resimler kara kalemle çizilmiş olup genellikle Hazret-i Ali ve Şialıkla ilgilidir. Resimlerde Hazret-i Ali'nin yüzü kırmızı bir örtüyle kapatılmıştır. Divandaki resimler konuyu görselleştirmiş ve divanın muhtevasını daha belirgin hâle getirmiştir.

Anahtar Sözcükler : İran Milli Kütüphanesi, Divan, El Yazmalar, Dilsûz, Divan Şiiri.

ABSTRACT

THE DIVAN OF DILSUZ IN THE IRAN NATIONAL LIBRARY

(TEXT-REVIEW)

Nilab SAEEDI

Ondokuz Mayıs University, Social Sciences Institute

Department of Turkish Language and Literature, M.A, JULY/ 2019

Supervisor: Assoc. Prof. YAKUP POYRAZ

The Turks used the Ottoman Turkish alphabet from their settlements to Anatolia until the 1928 inscription. Hundred thousands of verses and prose works were given in this period which represents a process of hundreds of years. These works about religious, education, politics, history, social life and etc. Therefore, they are the richest, most qualified and most important representatives and carriers of Turkish culture and civilization in the mentioned period.

Classical texts and studies conducted on these works. This work is available in the lithography of the Manuscripts section from the Iranian National Library. This Manuscript Divan-i Dilsuz was recorded on the shelf numbered as 1787067.

At the beginning of the divan, Persian and later Turkish poems come. The pages of the Divan are predominantly Persian. The first 7 pages of the divan with a total of 129 leaves are only Persian. There are occasional Persian poems in Turkish. Zahriye leaf and end of the leaf are empty . The pictures are in the trick of the work. There are 11 pictures in 129 sheets. Pictures are drawn with pencil and in some parts there are red paints. The drawn pictures are relevant and explain the contents of the poems more clearly.They are also about Caliph Ali.

Key Words: The Iran National Library, Divan, Manuscripts, Dilsuz, Ottoman Poetry.

ÖN SÖZ

Yurt içinde birçok kaynak ve katalog bulunurken yurt dışında doğuda ve batıda bulunan binlerce Türkçe el yazmasını tek bir veri tabanında toplayan bir sistem henüz bulunmamaktadır. Zira dışarıdaki el yazmalarımız için yapılan tanıtım katalogları orada çalışan görevliler tarafından yahut herhangi bir sebeple yolu yurt dışına düşmüş ve bu konuyla alakalı akademisyenler eliyle yapılmakta, böylece parça parça bilgiler hâlinde raflarda yerini almaktadır. Türkçe el yazması zenginliğine sahip ülkelerden biri de şüphesiz komşumuz İran'dır. Başta Tahran, Tebriz ve Kum şehirleri olmak üzere ülkenin çeşitli kütüphanelerindeki Türkçe el yazmaları bulunmaktadır.

Tezimizin konusu olan İran Milli Kütüphanesinde bulunan Dilsûz mahlaslı şaire ait 19. yüzyılda kaleme alındığı tahmin edilen el yazma divandır. Çalışmakta olduğumuz metin Osmanlı dönemine ait olmakla birlikte araştırmacılar tarafından çalışılmamış ve neşri yapılmamıştır. Bunun en büyük nedeni ülke dışında bulunan eserlere ulaşmakta yaşanan sıkıntılardır.

Tez çalışmamıza divanlar hakkında yapılmış çalışmaların, yazılmış makalelerin, dergilerin, kitapların derlenip incelenmesiyle başlandı. Yapılan bu araştırmaların neticesinde elde edilen bilgiler tez metninin giriş kısmını oluşturdu. Tezimiz Osmanlıca, Farsça ve Arapça dil kuralları çerçevesinde ele alınarak transkribe edildi. Metnin üzerinde yapılan incelemeler sonucunda elde ettiğimiz veriler ise tezin sonuç bölümünü oluşturdu. Son olarak tez yazım aşamasında yararlanılan kaynaklardan oluşan kaynakça ise arkaya eklendi.

Nilab SAEEDİ

Samsun, 2019

TEŞEKKÜR VE İTHAF

Yazıma hayatım boyunca bana ders veren bütün hocalarıma teşekkür etmekle başlamak istiyorum. Öncelikle ben ülkem Afganistan'dan büyük bir ümit ve aynı zamanda endişe içinde Türkiye'ye geldiğimde Samsun'da ilk tanıştığım kişiye, bana Türkçe hazırlık sınıfında ve daha sonrasında yüksek lisans çalışmam ve araştırmam sırasında sürekli destek sağlayan; sabrı, motivasyonu, coşkusu ile beni yüreklendiren danışman hocam Doç. Dr. Yakup POYRAZ'a şükranlarımı sunarım. Onun rehberliği bana bu tezin araştırılması ve yazılması sırasında yardımcı ve yol gösterici oldu.

Seçtiğim alanı bana sevdiren bilgisi ve şahsiyetine hayran olduğum saygıdeğer hocam Prof. Dr. Yavuz Bayram'a hayat boyu teşekkürü bir borç bilirim.

Lisans döneminde Kabil Üniversitesi'nde ders aldığım "Senin yüksek lisans yapman lazım" diyen çok sevdiğim hocalarım Ataullah DAŞTİ ve Şecaaddin TAŞMURAD'a sonsuza dek minnettarım.

Tez aşamasında Farsça dizeleri konusunda bana yardım eden değerli hocam Afganistan'ın değerli şairi Tarik SAKİB'e teşekkür etmek isterim.

Türkiye'yi ikinci vatanım ve Samsun'u bana evim gibi hissettiren arkadaşlarım, dostlarım Benay BIÇAK ve Büşra AZGUN beni her zaman dinlediğiniz, bana tavsiyelerde bulunduğunuz ve bu süreç boyunca beni desteklediğiniz için teşekkür ederim.

Üç sene boyunca dağ gibi yanımda duran bütün yol arkadaşlarım özellikle arkadaşım Samiullah Azizi'ye şükranlarımı sunarım.

Aileme, beni teşvik ettiği için sonsuz teşekkürler ederim. Hayallerimi takip etmem için bana ilham verdiniz. Özellikle beni manevi olarak destekleyen anne-babama minnettarım. Okul ve ilim nimetinden mahrum kalmayayım diye her zorluğu kabul eden hayatının yarısını büyük mücadelelerle mülteci olarak geçiren kahraman babam ve annem, her zaman bana inandığınızı biliyordum. Benim için daima en iyisini istediniz. Bana hayatımda öğrettiğiniz her güzel şey

için teŖekkrler. Her zorluğa katlanmayı, her duruma karŖı mutlu olabilmeyi, fedakrlığı, ihlası ve sevgiyi sizden öğrendim.

Hayatımın kanatları olan her iki göz bebeğim abilerim Dr. Maihan SAEEDİ ve Bahman SAEEDİ, adanmıŖ olmanın ne demek olduğunu bana siz ğrettiniz. Her biriniz bana ayrı ayrı zamanınızı, enerjinizi ve bilginizi verdiniz ve ben bunun için bugün çok daha glym.

Son olarak bu alıŖmamı ilk ğretmenim olan hayatımın direği ablam Lina SAEEDİ WAZİRİ'ye takdim etmek isterim. Ne ğrendiysem senin okulunda seninle öğrendim ve ne yaparsam yapayım, Ŗefkatinin karŖılıęını asla ödeyemem.

Bugün hepiniz hayatımın umudusunuz ve inanıyorum ki yarın cennet bahçesinin anahtarı da sizin rızanızla açılacaktır.

Hepinize çok teŖekkr ediyorum. Sonsuz minnettarlıklarımıla...

Nilab SAEEDİ

Samsun, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ.....	v
TEŞEKKÜR VE İTHAF	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	ix

GİRİŞ

1. Tezin Konusu, Amacı, Kapsamı, Yöntemi.....	1
2. Divanlar ve Divan Edebiyatı.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM İNCELEME

1.1. Dilsûz.....	7
1.2. Divan-ı Dilsûz-ı Türkî	7
1.3. İran Milli Kütüphanesi ve Arşivi	9
1.4. Farsça Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları.....	12
1.5. Türkçe Şiirlerden Kullanılan Aruz Kalıpları.....	13

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

2.1. Metnin Kurarken İzlenen Yöntem ve Transkripsiyon Alfabesi	14
2.2. Metin.....	16
SONUÇ.....	398
KAYNAKÇA.....	400
EKLER	402
Resimlerden Örnek Sayfalar.....	402
Metinden Örnek Sayfalar.....	408
ÖZ GEÇMİŞ.....	414

KISALTMALAR

A.g.e.	: Adı geçen eser
Assoc.	: Associate (Doçent)
Dr.	: Doktor
E.T.	: Erişim Tarihi
Etc.	: Etcetera (Ve benzeri)
Hz.	: Hazret-i
KTB	: Kültür ve Turizm Bakanlığı
M. Ü.	: Marmara Üniversitesi
NLAİ	: National Library of Iran (İran Ulusal Kütüphanesi)
OMÜ	: Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof.	: Profesör
s.	: Sayfa
ss	: Sayfa sayısı
S.	: Sayı
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
Ü.	: Üniversitesi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
Yay.	: yayınları
YKY	: Yapı Kredi Yayınları
y.y.	: yayım/basım yeri yok

GİRİŞ

Divan Edebiyatı, Türk Edebiyatının umumi gelişimi içinde, nazari ve estetik esaslarını İslamî kültürden alarak meydana gelen ve özellikle örnek kabul ettiği Fars edebiyatının her yönden kuvvetli ve sürekli tesiri altında şekillenip belirgin örneklerini vermeye başladığı 13. yüzyıl sonlarından, 15. yüzyılın ikinci yarısına kadar, bünyesini sarsıcı ve zayıflatıcı bir tepki ve değişikliğe uğratmadan Arapça-Farsça kelimelerin geniş ölçüde yer aldığı bir dille varlığını altı asır sürdürmüş bir edebiyat geleneğidir.¹

1. Tezin Konusu, Amacı, Kapsamı, Yöntemi

Tezimizin adı *İran Milli Kütüphanesinde Bulunan Dilsûz Divanı (Metin-İnceleme)* olarak belirlenmiştir. Tezimizin konusu, İran Milli Kütüphanesi'nde bulunan Dilsûz tarafından 19. yüzyılda kaleme alındığı tahmin edilen divan türünde bir eserdir.

Eski Türk Edebiyatı alanında divanlar önemli bir yer tutar. Özellikle ülke dışında bulunan eserleri gün ışığına çıkartmak alanımız adına çok önemlidir. Çalışmakta olduğumuz metin Osmanlı dönemine ait olan bir eser olmasına rağmen araştırmacılar tarafından dikkate alınmamıştır. Bunun en büyük nedeni ise ülke dışında bulunan eserlere ulaşmakta yaşadığımız sıkıntılardır.

Yazmamız kütüphane kayıtlarında Farsça olduğu belirtilmiş bir eserdir. Ayrıca eser iki dilde yazıldığı için Farsça ve Arapça bilgisi olmayan bir araştırmacı için çok çekici olmamış olabilir.

İran Milli Kütüphanesi'nde bulunan bu değerli eseri Arap alfabesinden Latin alfabesine aktararak okuyucularıyla buluşturmak ve edebiyat dünyasına kazandırmak bizim en önemli amacımız olmuştur.

Yurt içinde birçok kaynak ve katalog bulunurken yurt dışında Doğu ve Batı ülkelerinde bulunan binlerce Türkçe el yazmasını tek bir veri tabanında toplayan bir sistem bulunmamaktadır. Zira dışarıdaki el yazmalarımız için yapılan tanıtım katalogları orada çalışan görevliler tarafından yahut herhangi bir sebeple yolu yurt dışına düşmüş ve bu konuyla alakalı akademisyenler eliyle yapılmakta, böylece çalışmalar parça parça bilgiler hâlinde raflarda yerini almaktadır.

¹ Ömer Faruk Akün, *Divan Edebiyatı*, DİA IX, İstanbul 1994, s. 389.

Türkçe el yazması zenginliğine sahip ülkelerden biri komşumuz İran'dır. Başta Tahran, Tebriz ve Kum şehirleri olmak üzere ülkenin çeşitli kütüphanelerindeki Türkçe el yazmaları azımsanamayacak kadar çoktur. Klasik Türk Edebiyatı araştırmalarında manzum metinlerin bunlar arasında da divanların önemli bir yeri vardır. Türkiye'de bu alanda çalışanlar için özellikle yurtdışından bir eseri gün yüzüne çıkarıp ve tanıtmak önem arz eder.

Tezimiz Osmanlıca Türkçesi dil kuralları çerçevesinde ele alınarak transkribe edilecektir. Böylece tezimizin metin kısmı oluşturulacaktır.

Tezimizin üzerinde yapılacak incelemeler sonucunda elde ettiğimiz veriler ile inceleme bölümü, ulaşılan sonuçlar ile de tezin sonuç bölümü oluşturulacaktır.

Son olarak da tez yazım aşamasında yararlanılan kaynaklardan oluşan bir bibliyografya bölümü yer alacaktır.

2. Divanlar ve Divan Edebiyatı

Bir edebî terim olarak divan, “Divan şairlerinin şiirlerini topladıkları eserin genel adı”dır. Şiirlerin bir araya getirilmesinde ise nazım şekillerine göre bir düzenleme yapılmaktadır. Yaygın olan tertip sırası kaside, musammat, kısa mesnevi, gazel, rübai, kıt’a, nazım, tarih şiirleri, müfret ve mısralar şeklindedir. Bu sıralamada tarih şiirleri ayrıcalık göstermekte, çoğu zaman kıt’a nazım şekliyle yazıldığı için kıt’aların, bazen de tarih düşürülen kişiyi övdüğü için kasidelerin sonuna konulmaktadır. İçeriğe yönelik tertip sırası nadiren de olsa görülmektedir.²

Arapça olan “şiir” kelimesinin çoğulu “eş’âr” şeklindedir. Her ne kadar bir divan, şiirlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş bir mecmua olsa da tertip edilen bazı divanlara, şiir kelimesiyle bağlantı kurularak “Dîvân-ı Eş’âr” , “Mecmu’a-i Eş’âr”, “Dîvânçe-i Eş’âr” şeklinde isimler verilmiştir.³

İnsanlar asırlar boyunca içlerinde bulunan estetik duyguları dışarı vurmak istemişler ve bunun için çeşitli yollar aramışlardır. Bu duygular bazen bir resim bazen bir nota bazen de bir şiir olarak karşımıza çıkmıştır. Edebiyat gerek manzum ve gerekse

² Abdullah Aydın, *Klasik Türk Edebiyatında Divana İsim Verme*, Ekev Akademi Dergisi, Ankara 2014, S. 59, s. 46.

³ A.g.e, s. 47.

mensur türde verilmiş eserlerle milletlerin yaşayışını, inançlarını gelenek ve göreneklerini, kültür seviyesini gösteren, malzemesi dil olan sanat dalıdır. Divan edebiyatı 13. yüzyıldan 20. yüzyıl başlarına dek Türk edebiyatının en üst seviyede estetik anlayışının sergilendiği bir saha olmuştur.⁴

Divan edebiyatı Türklerin Müslüman olmalarından sonra İslâm medeniyetinin bilim, inanç ve kuralları etkisinde ortaya koydukları edebiyat türüne verilen isimdir. Tarih içerisinde bu edebiyat İslâm Edebiyatı, Yüksek Zümre Edebiyatı, Havas Edebiyatı, Saray Edebiyatı, Enderun Edebiyatı, Klasik Edebiyat, Eski Türk Edebiyatı gibi isimlerle de anılmıştır. Fakat Divan edebiyatı şeklindeki yaygın kullanımı, şairlerin manzumelerini topladıkları eserlere “divan” demelerinden kaynaklanmaktadır.⁵

İslâmiyet’in kabulünden sonra Arap ve İranlılarla sosyal ve kültürel alanlarda ilişkilere giren Türkler bu milletlerin dil ve edebiyatlarından da hâliyle etkilenmiştir. Özellikle 13. yüzyıldan sonra Türk milletinin hayatında çeşitli zümreler ortaya çıkınca medrese, saray, konak çevrelerinde yeni bir edebiyat doğmuştur. Kaynağın bir kısmını İran ve Arap edebiyatlarından fakat tamamını diyebileceğimiz büyük kısmını İslâm kültüründen alan bu edebiyat Türk insanının ince zevkini de aksettirmiştir.⁶

Divan edebiyatı İslâm kültür ve medeniyeti tesiri altında inkişâf etmiş, bu kültür ve medeniyet havzasının değerlerine bağlı kalmıştır. Bu değerlerle yazılan edebî eserler genel manada yazarın yaşadığı dönemin duygu, düşünce ve hayallerini yansıtmakla kalmamış; aynı zamanda bu devrin sosyal, siyasî ve kültürel özelliklerini, zevklerini, algılarını, inançlarını ve sanat telakkisini de bünyesine dâhil etmiştir. Dolayısıyla edebi bir eserin muhtevâsına bakıldığında bu muhtevaya kaynaklık edecek pek çok unsurun varlığı da kaçınılmaz olacaktır.⁷

Divan edebiyatı medeniyet âlemine büyük bir iftiharla sunulabilecek bir sanat mahsulüdür. Bu edebiyatın içinde insan zekâsı kendi yolunda verebileceği son merhaleye varmıştır denebilir. Özellikle aruz vezninin dar sahası içine bu kadar çeşitli ve

⁴ Yakup Poyraz, *Tayyar Mahmud Paşa ve Divanı*, Etüt Yayınları, Samsun 2014, s. 1.

⁵ İskender Pala, *Divan Edebiyatı*, Kapı Yayınları, İstanbul 2008, s. 5.

⁶ Abdurrahman Güzel, *Dini-Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Akçağ yayınları, Ankara 2006, s. 39.

⁷ Bilal Kemikli, *Türk İslam Edebiyatı Giriş*, Emin Yayınları, Bursa 2010, s. 31.

renkli fikir, his ve heyecanı sığdırmak, tablo üstüne tablo çizmek hiç de kolay olmasa gerektir.⁸

Divan edebiyatı nesir sahasında iftihar duyulacak eserlerle dolu olmakla birlikte şiir ağırlıklı bir edebiyattır. Divan şiirinin vezni de aruzdur. İslâmi edebiyatların ortak vezni olan aruz tek ve rakipsiz bir vezin olarak divan şiirine hükmetmiş, onun ifade ve lügatine yön vermiştir. Divan şiiri İslâmi edebiyatın başlangıcı ile beraber bu vezinle temasa geçmiş, asırlarca onun tesiri altında yürümüştür.⁹

Kısaca tekrar etmek gerekirse kendine özgü bir sanat anlayışı sınırlı bir duygu ve şiir dünyası, sanatlı bir dili, İslâm dini ve tasavvufuna dayalı bir düşünce örgüsü bulunan şekilci, kuralcı ve idealist Türk edebiyatına divan edebiyatı denir.¹⁰

Klasik Türk Edebiyatında şiir, düzyazıdan daha önemli bir konuma yerleştirilmiştir. Şiirler içerisinde de edebî değeri yüksek olan şiirlerin bir araya getirildiği divanlar, uzun bir şiir formu olan mesnevilerden daha önde tutulmuştur. Bu sebeple edebiyat tarihçileri tarafından edebiyatımızın bu dönemi Divan Edebiyatı olarak adlandırılmıştır.¹¹

Klasik Türk Edebiyatında divan şiirinin daha etkin olması, hatta çoğu zaman bu edebiyata Divan Edebiyatı denilmesi tertip edilen divanların önemini göstermektedir. Divanlarda şairlerin hayatı boyunca yazdıkları seçme şiirler belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilmiştir. Divan tertibi, yazılan şiirlerin kaybolmamasını ve günümüze ulaşmasını sağlamıştır.¹²

Divan şiiri asırlar boyunca sesini aruzdan almış, musikisini hep onun içinde aramıştır. Türk edebiyatı, Arap edebiyatının malı olan aruzu İran şiirindeki işlenmiş ve farklılaşmış şekliyle Kabul etmiş, bazen onun bahirleri arasından kendine göre bir seçme yapmıştır. Bazı bahirler Türk zevkini okşamadıklarından ve Türkçenin bünyesini yatkın olmadıklarından hiç kullanılmamış veya terk edilmiştir.¹³ (Kara, 2016:24).

⁸ Ali Nihad Tarlan, "Divan Edebiyatı" Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan'ın Makalelerinden Seçmeler, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1990, s. 90.

⁹ Ömer Kara, *Divan Edebiyatının Dini Kaynakları*, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 2016, s. 22.

¹⁰ Pala, *Divan Edebiyatı*, s. 5.

¹¹ Aydın , *Klasik Türk Edebiyatında Divana İsim Verme*, s. 45.

¹² A.g.e., s. 55.

¹³ Kara, *Divan Edebiyatının Dini Kaynakları*, s. 24.

Aslı Farsça olan divan kelimesi, edebî terim olarak seçme şiirlerin bir düzen içerisinde temize çekilmesiyle oluşan eserin adıdır. Divan, bizzat şairi tarafından tertip edilebileceği gibi edebî zevke sahip başkaları tarafından da oluşturulabilmektedir. Genellikle bir şair bir divan tertip ederken çok yazan bazı şairler birden fazla divan oluşturmuşlardır. Az yazanlar ise şiirlerini topladıkları küçük hacimli eserlere divançe demişlerdir.¹⁴

Şairlerin, şiirlerini topladıkları divanın tertibine göre bakıldığında şunlar dikkat çekmektedir: “Şair, divanında değerler silsilesinin en üst makamı olarak ilk önce tevhid ve münâcât manzumeleriyle Allâh’a yönelir. Bundan sonra na’t ve mi’râciyeleriyle şiirini Hz. Muhammed üzerine çevirir ve onu yüceltir. Bunun ardından dört halife ile İslâm ve tarikat büyükleri hakkındaki manzumeleri sıralar. Daha sonra ise dünyevi makamların en üstünü temsil eden hükümdara ve onu takiben de sırasıyla sadrazam, vezir, şeyhülislam ve diğer yüksek mevki sahiplerine yönelik şiirler yazdıkları görülür. Divanda bundan sonra tarih manzumeleri gelir ki bir zatın doğum veya ölüm tarihlerinden bir çeşmenin yapımına, bir sarayın tamirine kadar çeşitli olaylara düşürülen tarihler burada yer alır. Divanlarda bazen manzum kırk hadis tercümesi, manzum mektup, sıhhatnâme, arz-ı hâl, hasb-ı hâl, sâkinâme, şehrengiz nevinden manzumelere de yer verilir.

Divanın esas merkezinin şairin kendisi olduğu, divanın asıl ağırlık ve hacmini bulduğu gazeller kısmı önemlidir. Çoğunlukla bu kısım manzume sayısı bakımından divanın en zengin kısmıdır. Divanda bu bölümden sonra şairin küçük çerçevedeki çalışmalarını veren rubâî, kıta, nazım, lugaz, muamma, müstakil beyit ve mısralar yer alır. Kasidelerle başlayan divan böylece nazım şekillerinin en küçüğü ile son bulur.¹⁵

Divanlarda yer alan nazım şekilleri beyit ve bend esasına göre iki grupta değerlendirilmiştir. Beyitlerle kurulu nazım şekilleri arasında kaside, gazel, müstezad, kıta, nazım ve mesnevi; bendlerle kurulu nazım şekilleri ise rubâî, tuyuğ, şarkı, terkeb-i bend, terci-i bend kısaca musammatlar yer almaktadır.¹⁶

¹⁴ Aydın , *Klasik Türk Edebiyatında Divana İsim Verme*, s. 45.

¹⁵ Akün, *Divan Edebiyatı*, s. 397.

¹⁶ Haluk İpektan, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz* , Dergâh Yayınları, İstanbul 2008, s. 27.

Divanlarda yer alan nazım türlerini, tevhid, münâcât, na't, mersiye, medhiye, fahriye ve hicviye, mesnevi nazım şekli ile yazılmış türleri, hamse, mevlid, hilye, şehrengiz ve surnâme, manzum veya mensur örnekleri bulunan türleri, kırk hadis, kıyâfetnâme, menâkıbnâme, nasihatnâme, gavazatnâme ve siyer daha çok mensur türde yazılan eserleri ise tezkire, münşeât, letâifnâme, seyahatnâme, sefernâme ve siyasetnâme şeklinde sıralamak mümkündür.¹⁷

Giriş bölümünde ifade edildiği üzere bir araya getirilmiş şiirlerin bulunduğu esere divan denilebilmesi için “Gazeliyyat” bölümünün bulunması gerekmektedir. Hatta bazı divanlarda diğer nazım şekilleriyle yazılmış şiir örneklerine bile rastlanmaz. Bu sebeple gazellerin ön planda olduğu bazı eserler “Dîvân-ı Gazeliyyât” şeklinde adlandırılmıştır.¹⁸

Bazı şairler divandaki şiirlerin hangi dilde yazıldığını “Dîvân-ı Türkî-i Sultan Veled”, “Dîvân-ı Hâfız be-Zebân-ı Türkî”, “Hâzâ Dîvân-ı Adnî Fârisî ve Türkî” şekillerinde yazmak ihtiyacı hissetmişlerdir.¹⁹

Klasik Türk Edebiyatında divanlara isim verilmesi; “Dîvân” yâ da “Dîvânçe” kelimesiyle şairin mahlası, adı, lakabı, rütbesi, babasının adı gibi çeşitli bağlantılar kurularak oluşturulmaktadır. Bazen de divandaki şiirlerin nazım şekline veya içeriğine göre isimler verilmektedir. Yaygın divan adlandırmalarından farklı olarak Ali Şîr Nevâyî'nin divanlarındaki gibi divana özel bir isim verildiği de görülmektedir.²⁰

¹⁷ H. İbrahim Şener; Alim Yıldız, *Türk İslam Edebiyatı*, Rağbet Yayınları, İstanbul 2003, s. 345.

¹⁸ İskender Pala, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, Kapı yay, İstanbul 2008, s. 94.

¹⁹ Aydın, *Klasik Türk Edebiyatında Divana İsim Verme*, s. 48.

²⁰ A.g.e., s. 55.

BİRİNCİ BÖLÜM

İNCELEME

1.1. Dilsûz

Asıl adı Muhammed Emin olan şair, Dilsûz mahlasıyla bilinmektedir. Dilsûz, Farsça “yüreği yanan” anlamındadır. Böyle bir mahlas kullanmasının nedeni eserinden de anlaşılacağı üzere Hazreti Hüseyin’in şehid edilmesine duyduğu acıyla ilgilidir.

Dilsûz İran’ın kuzeyinde, doğu Azerbaycan’ın başkenti olarak bilinen Tebriz şehrinde doğmuştur. Hayatı ile ilgili pek bilgi bulunmayan şairin bütün hayatı Tebriz civarında geçmiştir. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte şairin 1834’te vefat ettiği kütüphane kayıtlarından anlaşılmaktadır.

19. yüzyıl Azerbaycan sahası şairlerinden olan Dilsûz, Şia ağırlıklı şiirler yazmıştır. Bilinen tek eseri Farsça ve Türkçe şiirlerin bulunduğu tezimizin de konusu olan mürettep divanıdır.

Mirza Muhammed Ali Soroş İsfahanî ve Mirza Mazhar Hamadanî onun öğrencilerindendir. Şemsü’ş-Şü’ara (şairler güneşi) olarak bilinen Mirza Soroş şiir eğitimini Muhammed Emin’den almış ve onun yanında çalışmıştır. Mirza Soroş, Kacarlar hükümetin en büyük kaside yazarı olarak bilinir. Mirza Soroş’un *Zinetü’l-Medayih* adlı bir divanı vardır.²¹

1.2. Divan-ı Dilsûz-ı Türkî

Muhammed Emin Dilsûz’un tek bir eseri bulunmaktadır. Bu eser İran Milli Kütüphanesi’nin El Yazmaları bölümünün Litografi dalında mevcuttur. Eser, Divan-ı Dilsûz-ı Türkî olarak 1787067 numaralı rafta kayıtlıdır.

Eser müretteb bir divandır. Divanda Farsça ve Türkçe şiirler yer alır. Divanın baş sayfaları Farsça ağırlıklıdır. Toplam 129 yapraklı olan divanın ilk 7 sayfası sadece Farsçadır. Türkçe olan kısımlarda da ara ara Farsça şiirler bulunur. Divanın kapağından sonra zahriyesi mevcuttur. Zahriye yaprağı ve sondaki 5 yaprağı boştur. Divanın temmet kısmının bulunduğu yaprakta yırtıklardan dolayı metin zayi olmuştur.

²¹ www.nlai.ir (E.T. 04/09/2018)

Divanın en önemli özelliği müretteb bir muhammesle başlamasıdır. Bu muhammes Farsça olarak yazılmış ve Arapça alfabesinin sıralamasına göre müretteb bir şekilde olup her bent aynı harfle başlayıp aynı harfle bitmektedir. Şair ustalığını göstermek amacıyla ilk yapraklardan itibaren bu sanatı uygulamış. Benzeri nadir bulunan ve bir elifname örneği olan bu şiir 29 bentten oluşmaktadır.

Ayrıca ilginç bir özellik olarak divanın her sayfasında genellikle 33 beyit bulunmasıdır. Bu sayı, bazı sayfalarda 31 bazen 32 ve bazen 34 olarak karşımıza çıkar. Dilsûz, İslam dininin kutsal rakamı 33'e bağlı kalmak niyetiyle böyle bir yola başvurmuş olabilir.

Divan aruz kalıbıyla yazılmıştır. Genel olarak şairin aruz konusunda çok muvaffak olamadığını söyleyebiliriz.

Divan muhammesle başlar ve kasidelerle devam eder. Divan içinde bilinen nazım şekillerinden gazel, kaside, muhammes, mesnevi, rubai gibi nazım şekilleri kullanılmıştır. Tekrar eden şiirleri göstermek amacıyla Arapça ايسا (tekrar) başlığı konulmuştur.

Şia mezhebinde yaygın olan Kerbela olayına karşı Hazret Hüseyin'in acısını hissetmek için kendini vurma anlamında Farsça سينه زن (sine-zen) kelimesini şair şiir başlığı olarak kullanmıştır. Acıyı anlatmak amaçlı yazılmış olan mersiye türünden şiirler divan içinde sine-zen başlığı altında toplanmıştır. Divan yaklaşık 6500 mısradan oluşmuştur.

Eserin bir ilginç yanı da içinde bulunan resimlerdir. Toplam 129 yaprakta 11 resim mevcuttur. Resimler kalemle çizilmiş ve bazı yerlerinde kırmızı boya kullanılmıştır. Resimlerin kimin tarafından çizildiği bilinmemektedir. Büyük ihtimalle resimler divanla birlikte ortaya çıkmıştır. Resimlerin çoğu Şiaların Hazret Ali'ye karşı olan hasasiyetini göstermek için kırmızıyla boyanmıştır. Boyaların sonradan eklendiği bellidir zirâ resimlerde kara kalemle başka bir renk bulunmamaktadır. Nadiren bazı yüzler yeşile boyanmıştır.

11 resimin ikisinde şair Muhammed Emin Dilsûz çizilmiştir. Bu iki resimde elinde kitap bulunan kişinin kendisi olduğu resmin yanında (Resim 10) beyan edilir. Şöyle ki resmin yanında Farsça كربلا رفتن جناب دلسوز (Cenabı Dilsuz'un Kerbela'ya

gitmesi) yazmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere resimleri çizen ve eseri yazan kişinin bizzat müellifin kendisi olma ihtimali yanında şairin öğrencilerinden olan hattat Mirza Mazhar Hamadanî'nin eserin müstensihî olma ihtimali de vardır. Hatta bu ihtimal daha kuvvetlidir.

Geri kalan 8 resimde Hazret-i Ali nakşedilmiştir. Olaylardan ve beyitlerden şu sonuç çıkarılabilir zirâ Hazret-i Ali'nin bulunduğu her resimde yüz ifadesi müphemdir ve kırmızı bir peçeyle verilmiştir bunun nedeni resmin dinimizde men edilmiş olmasıdır.

1.3. İran Milli Kütüphanesi ve Arşivi

İran'da, antik çağlardan beri, diğer antik uygarlıklar gibi, veriler arşivlenmiş ve bu önemli olarak kabul edilmiştir. Akhemenid döneminde olduğu gibi (MÖ 330 ila MÖ 550) imparatorluğun idari binası kraliyet arşivleriydi ve idari organizasyonun başı kraliyet arşivlerine bağlıydı. Belgeleme süreci, Partizan ve Sasani dönemi döneminde devam etti ve İran'da İslam'ın yayılmasından sonra, İranlı bakanların ve doktorların belgeleri "Hazine" olarak adlandırılan bir bölgede tutuldu.

Safevi hükümetinde, devlete ait belgelerin hazırlanması ve sunulması Yüksek Mahkemede (Chehel-Soton Konağı) korunmuştur. Belgelerin tarihi devlet ve kraliyet depolarındaki korunmaları uzun bir tarihe sahip olmasına rağmen, modern arşivin düşüncesi, Kacar dönemine kadar uzanmaktadır. Erken Kacar döneminde arşiv, Başkent Ofisi'nin bir parçası olan Sivil Bölüm'de bulunuyordu.

1280-1309 yıllarında. Fransız ve Belçikalı heyet, ülkenin arşiv sistemini yeniden düzenlemek için bir plan uyguladı ve sonra ilk kez 1309'da Bakanlar Kurulu, hükümet belgelerini belirleyen bir kararı kabul etti. Buna göre, Maliye Bakanlığı (Varlıklar) sözleşmelerin çoğunluğunu ve imtiyazları toplama yetkisine sahipti. Devlet belgeleri, "Devlet Dokümantasyon Merkezi" Gülistan Sarayı'ndaki bir odada korundu.

1338'de bütün ülkenin arşivlerinin oluşturulmasına ilişkin tasarının kabul edilmesi ve 1343'te bağımsız bir arşiv ofisinin kurulmasının onaylanması, İran Dokümantasyon Merkezinin kurulması için temel adımlardan bir diğerydi. Ulusal Belgeler Örgütü'nü kuran yasa incelendikten sonra Ulusal Meclis tarafından 17/2/1349

tarhinde onaylandı ve Hükümete bildirildi. Yasaya göre, ulusal arşivlerin en önemli dayanaklarından biri olan Ulusal Arşiv Ulusal Konseyi en başından oluşturuldu.

İran Ulusal Dokümantasyon Teşkilatı (NIOC), 2002 yılına kadar, Yüksek Kurulun 2/6/1381 tarihli ve İran Ulusal Kütüphanesi'nin yeni ve bütünleşik bir kuruluşu olan Yüksek Kurul kararına dayanarak, İdari İşler ve İstihdam Daire Başkanlığı gözetiminde bağımsız bir kuruluş olarak faaliyet gösteriyordu. "İran İslam Cumhuriyeti Milli Kütüphanesi ve Teşkilatı" başkanlık kurumu yetkisi altında oluşturuldu ve iki eski kurum, bağımsız bir kurum olarak işlev görmeye başladı.

İran'ın yeni idari kurumlarının birçoğu gibi İran Milli Kütüphanesi'nin oluşumunun kökleri Nasire'd-din Şah Kacar dönemine dayanmaktadır. Mahkemede bir kraliyet kütüphanesinin kurulması ve daha da önemlisi, Darü'l-Fünün Okulu'nda (1242) bir kütüphane kurulması, ulusal bir kütüphanenin kurulması yolunda ilk adımdı. Bunu takiben, İran'da okul geliştirmek amacıyla kurulan Eğitim Derneği, Darü'l-Fünün Kütüphanesi'nin yanında inşa edildi. İran Milli Kütüphanesi, ulusal kütüphanenin oluşturulmasını hızlandırmak için okul öğrencileri tarafından kullanılmıştır. Ancak, Kacar hanedanlığının onyıllar boyunca ülkedeki genel durumu, millileştirme için başlıca öncelikleri arasında yer alan Pehlevi rejiminin gelmesiyle birlikte kütüphaneye öncelik verilmiş, bu ihtiyaç yeniden gündeme getirilmiştir.

Eğitim kütüphanesinin müdürü Mehdi Bayani, Ali Asgar Hikmat'a "İran Milli Kütüphanesi" adını verdi ve kralın eski İran Müzesi'ni inşa etmek için binanın yanında Milli Kütüphane için bir binanın inşa edilmesini talep ettiğini söyledi. 1937 yılının 13 Eylül günü, Eğitim Kütüphanesi, Kültür ve Eğitim Bakanlığı'nın onayı ile yeni binasına transfer edildi ve 23 Eylül'de resmi olarak "İran Milli Kütüphanesi" adını aldı. Milli Kütüphanenin niteliği ve işleyişi üzerinde etkisi olan devrim sonrası en önemli önlemlerden biri Milli Kütüphane'nin Kütüphane Hizmetleri Merkezi ile birleştirilmesiydi.

1968'de faaliyete başlayan merkez, 1981'de Milli Kütüphane'ye entegre edildi. Birleşmeden önce kaynakların organizasyonu modern ilkelere göre yapılmamıştır. Bu tarihten itibaren kataloglamada yeni bir yöntemle merkezin uzman kadrosunun, özellikle

de ğretim üyelerinin, bilimsel olarak ve uluslararası örgütlenme standartlarına uygun olarak kullanımı ile güçlenmiştir.

Son olarak 2002 yılında, ülkenin belgelerinin organizasyonu, belge yönetimi ve koordinasyonunun düzenlenmesi, erişimin ve kurtarmanın kolaylaştırılması amacıyla İran Milli Kütüphanesi ile birleştirildi ve adı, İran İşlam Cumhuriyeti Milli Kütüphanesi ve Arşivleri olarak değiştirildi.

İran Milli Kütüphanesi ve Arşivi, İran Milli Kütüphanesi ve İran Ulusal Envanteri'nin iki binasında şu anda dört yönetici çalışmaktadır. Bunlar: Ulusal Kütüphane Müdür Yardımcısı, Ulusal Belgeler (Arşivler) Müdür Yardımcısı, Dijital Araştırmalar Müdür Yardımcısı ve Kalkınma-İnsan Kaynakları Müdür Yardımcısı.

1.4. Farsça Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları

مفعول فاعلاتن مفاعيل فاعلن mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	6
فاعلاتن مفاعيل فاعلن fā'ilātün mefā'ilün fe'ilün	3
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilāt	2
فاعلاتن فاعلاتن فاعلن fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	2
مفتعلن مفتعلن مفتعل müfte'ilün müfte'ilün müfte'il	2
مفعول مفاعيل مفاعيل مفاعيل mef'ulü mefā'ilü mefā'ilü mefā'ilün	1
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فاعلن fā'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fā'ilün	1
لا حوله ولا قوته الا بالله lā ḥavle velā kūvette illā billāh (mef'ulü mefā'ilü mefā'ilün fa')	1
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعل fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	1
مفاعيلن مفاعيلن مفاعيل mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	1
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فاعلن fā'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ulün	1
Toplam Farsça şiir sayısı	23

1.5. Türkçe Şiirlerde Kullanılan Aruz Kalıpları

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	42
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün	30
müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün	29
mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	11
mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	10
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	9
müfte'ilün fā'ilün müfte'ilün fā'ilün	8
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün	7
fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	5
mefülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün	10
mef'ülü mefā'ilün fe'ülün	5
fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün	4
fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün	3
mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün (Müstezad) mef'ülü fe'ülün	3
müstef'ilātün müstef'ilātün	3
mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	2
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün	1
müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün	1
mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün	1
müstef'ilün müstef'ilün	1
mef'ülü mefā'ilün mefülü mefā'ilün	2
mef'ülü mefā'ilü fe'ülün	2
mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün	4
mefā'ilün mefā'ilün fe'ülün	1
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fe'ülün	3
Vezni bulunamayan	6
Toplam Türkçe şiir sayısı	216

Toplam şiir sayısı	239

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

2.1. Metni Kurarken İzlenen Yöntem ve Transkripsiyon Alfabeti

İlk olarak divanda yer alan şiirleri transkripsiyonlu bir şekilde Latin harflerine aktarıldı. Daha sonra divanda bulunan şiirlerin vezin tablosunu oluşturuldu.

Varak sayfalarını gösterilirken ön yüzü “a”, arka yüzü “b” harfleriyle belirtildi.

Divandaki Farsça şiirler matbu Arap harfleriyle yazıldı.

Kelimelerin veya eklerin yazımında genellikle İsmail Ünver’in bu konuda hazırladığı makaleyi göz önünde bulundurduk. İki şekilde kullanılan kelimelerde çokça kullanılan okunuşları tercih ettik.

Çeviriyazıda zarf fiil eki “-Ip,-Up” şeklinde kullanılmıştır.

Metinde yazmadan kaynaklanan zayi olan yerler “.....” ile gösterilmiştir.

Transkripsiyon Alfabeti

ء	ا	ص	Ş, ş
آ	Ā, ā	ض	Ḍ, ḍ, Ṣ, ṣ
ب	B, b	ط	Ṭ, ṭ
پ	P, p	ظ	Ẓ, ẓ
ت	T, t	ع	‘
ث	Ṣ, ṣ	غ	Ġ, ġ
ج	C, c	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	K, k
ح	Ḥ, ḥ	ك	K, k
خ	Ḥ, ḥ	ل	L, l
د	D, d	م	M, m
ذ	Ẓ, ẓ	ن	N, n
ر	R, r	و	V, v, ^v O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü,
ز	Z, z	ه	H, h, A, a, E, e
ژ	J, j	ي	Y, y, I, i, Ĭ, ĭ, İ, ì
س	S, s	ڭ	Ñ, ñ
ش	Ş, ş	گ	G, g

2.2. Metin

بسم الله الرحمن الرحيم

یا حسین

دیوان دلسوز

1

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعل/fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

1b

از الف اول احد کاورا سزا باشد ثنا

۱

اعظم است و اکرمست و اعلمست دیر بلا

آنکه از صنعتش پدید آمد جمیع ماسوا

از عدم آورد آب و آتش و خاک و هوا

آدمیرا داد با آنها چنین نشو و نما

ب بنعت احمد محمود آن میر عرب

۲

بلبل آسا می گشایم لب من از راه ادب

بود ختم انبیا به خلقت عالم سبب

بعد از آن سید والا سه والا نسب

باشد او را جانشین حیدر علی مرتضی

ت ترا ای نطق بر مدح علی جرعت است

۳

تو به این طبع و سنی در دل چی اعلامت است

تا توانی وصف آن مولا بکن تا فرصت است

تلخ کام آنکس که بر مدح علی در رغبت است

تیره بخت آنست کانشه را نداند پیشوا

ث ثنا خوانی کن ایدل کسی را تو عبث

۴

ثانیا میشوی دست خود ز جنت اولواث

ثلث عمرت شد تلف در هیچو کوی درفت

ثابت القدمی با مهر علی به ارثفت

ثبت کرده در کتاب خویش وصفش را خدا

۵

ج جهد کم کن ایدل بهر این دار نسنج
جمع بنمایی گر مانند قارون مال و گنج
جمله فانی میشود نماند باقی غیر رنج
جهل را مگذار و شو بر مدح حیدر نغمه سنج
جز علی از هیچ کس نفعی ترا نی در جزا

۶

ح حیات جاودانی را یافت انشام صباح
حرف در وصف علی گوید که در هر اصطلاح
حیدریرا مدح میگویم که او را ارتباط
حق نمود از آیه قل انما تاج و شاح
حکمرانش کرد به سکان عنبر و سما

۷

خ خرامان سرود حدث را علی بر کتب و شاخ
...علی بارگاه رفعتش را کهنه کاخ
خویش را میسند عدویش دایما در سنگلاخ
خالق عالم عطا کرده برای او راه هدا

۸

د دارای صف محشر شه با عدل و داد
دستگیر مذنبین و شافع یوم التستاد
در دریای ولایت کل عالم را افواد
در سقر میسوزد آنکس نیست درین اعتقاد
دین و ایمان و نفس قرآن است نفس مصطفی

2a

۹

ذ ذکر نام حیدر باشد از شکر لذیذ
ذوالفقارش بر عدو در دوزخ از خکر لذیذ
ذره مهر رخس از پرتو خاور لذیذ
ذیل جود و رحمتش از خلد پر عنبر لذیذ
ذوالعلا و بالوفا و تاجدار اهل الا

۱۰

ر رواج بخش این حضرت خیرالبشر
راکب دلدل هنربر پیشه رزم و هنر

روز هیجار از پیام آرد اگر تیغ دوسر
روی میدان را ز خون رنگین نماید سربسر
رخ نتابد از عدو چون خواند حقش لافتی

۱۱ ز زبانم مدح کشت در مدح علی چون تیغ تیز
زین چنین شمشیر که باید عدو راه گریز
زهر و مریخ گردد در وقت ستیز
زور بازویش دهد بر کفر و برایمان تمیز
دهد و تقوایش دهد رونق بزبد تقیا

۱۲ س سرحق بود هم پیشوای کل ناس
سید عرش آشیان خسرو گردون اساس
سروری کاوصاف او بیرون زهر و هم و قیاس
سینه اش علم خدا را بی سبب کرد اکتباس
سوره یس کمر شد تاج فرقتش اسما

۱۳ ش شاه من عرف در رزمگاه پر خروش
شیر دلها میشود از نعره قهرش خموش
شهریار جرم بخش و پادشاه عیب پوش
شمه از شرح وصفش و جهان نشنیده گوش
شعله شمشیر آو آتش زند بر اشقیا

۱۴ ص صبرش صابران را کرده از آتش خلاص
صدق عدلش جرم صدیقان گذارد چو پر صاص
صرصر قهر ز خصم چو گیرد قصاص
صحبت و وصفش صراط المستقیم عام و خاص
صبح اوصافش دهد هر آن دلها را صفا

۱۵ ض ضرب تیغ او افضل ز هر طاعات فرض
ضیغم حق در کف معجز نمایش بسط قبض
ضامن رضوان بود معمار افلاک و ارض
ضعف قلب منکرانرا داند او نگرفته نبض
ضبط ثبت مدحتش را کی کند فلک قضا

2b

- ۱۶ طا طبل همتش آوازه آرد زین نمط
طالع کفار سست و حرف افینش غلط
طالع مهرش به کف دارد از نشه دستخط
طاعیانش در جزا کریند چون جیحون و شط
طبع من گوید به حیدر دشمنی باشد خطا
- ۱۷ ظا ظل حق کنور سرو حدت را حفیظ
ظهر دین را قوت و راه شریعت را حفیظ
ظاهر و باطن بود آیین و علت را حفیظ
ظالمانرا عدل بخش علم نبوترا حفیظ
ظرف نعمت های کبری منبع علم و سخا
- ۱۸ ع عین حق بود قدر وی از کیوان رفع
عاصیان در قیامت هست آن مولا شفیع
عالم علم الهی حالم یوم وسیع
علم او داراست بر اشیا بصیرت وسیع
علم او را شاهد است انبیا و اولیا
- ۱۹ غ غیر از او که باشد خلوت حق را چراغ
غاصبان حق او که پایدار دوزخ فراغ
غالبا بر قلب دشمن می کشد چون لار داغ
غم مخور ایدل شوی از آب کوثر تر دماغ
غوطه اندر بحر مهرش گر زنی صبح و دما
- ۲۰ فاه فرقش را بود از قل کفی تاج شرف
فارس لم یعرف است و یکه تازس عرف
فاتح خیبر گشا و شهر بند کو کشف
فیض بخش کاینات و در ایمانرا صدف
فرش عرش از نور وی دایم کند کسب ضیا
- ۲۱ ق قاموس مشیت را علی و دیم ورق
قلب قرآن قطب ایمان جان عالم را رمق

قدرت الله آیت الله مظهر اسرار حق
قاف قدر قرب او برتر ز چرخ نه طبق
قایمست و قادرست و قاهرست و دوالغلا

۲۲ کاف کوس کارزارش کرده گر کوس فلک
کن ز امرش نقطه موهوم دان ریب شک
کفه میزان عمل و نیک و بد را او محک
کاتب فضلش بود گر از ثریا تا سمک
کی رسد تحریر مدح رفعتش بر منتها

۲۳ ل لعل کان عقل و در دریای کمال
لمغه نور خدا خورشید افلاک جمال
لولو لالای وحدت گنج علم لایزال
لوح ادراک و راکی درک بنماید خیال
لال و بی نطقست در اوصاف او شاه و گدا

۲۴ م ماه برج تمکین و اما محرم
مالک مال ولایت خسرو انجم حشم
منبع اکابیت و منشا فیض نعم
منشا یس و نون و القلم را هم قسم
مطلع خورشید و شمس و ضیا و ذوالضحی

۲۵ ن نخل سرکش باغ دلشاه زمین
نونهال گلشن توحید شیر روان
نوربخش نیرین و سرور عرش انجمن
نایب شرع بنی حسین است و حسن
ناجی کشتی نوحست اور طوفان بلا

۲۶ ها همای اوج عزت محرم سر اله
هل انی تاجش بسرداری گردون دستگاه
هیبت تیغش اگر پندز حل در رزمگاه
هرگز از جا برنجنبد روز او باشد سیاه
هم فتد از سیر مریخ فلک زیر ماجرا

۲۷ و وجه الله و عین الله بود القاب او
والی محشر ولی حق شه خوش خلق و خو
واژگون از بیم تیغش می شود بخت عدو
وصف او ممکن نباشد در جهان با گفتگو
وقت آن آمد که بگشایم زبان با دعا

۲۸ لا لازم آمد بر تو اکنون ای دلالت
لابنمایی بدرگاه خدا ذوالجلال
لاجرم خواهی ز حق وارسنگی زین مبتلا
لایق مداحی حیدر نه تو مجملا
لافتی الا علی را خوان شوی از درد ها رها

۲۹ ی یار بالحق نور پاک حیدری
یابد احمد پادشاه مسند پیغمبری
یوسف آسا خواهم از چاه غم برآوری
یوم حشر ای دادرس بر عرصه محشر بری
دلسوز شو بر حرمت آل عبا

2

سیده فارسی

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل / mefā'īlün mefā'īlün mefā'īl

۱ دلاکن حمد بیحد مر خدا را
ز عالم برگزیده مصطفی را

۲ ز بعد حمد حق نعت پیمبر
شناگر شو علی المرتضی ر

۳ خدا فرموده در قرآن نزل
مدیح و وصف آن مشکل گشا را

- ۴ پیمبر گفته در منبر مکرر
علی لنگر بود عرض و سما را
- ۵ ز تیغ او شده این دین محکم
مسلمان کرده او شاه و گدا را
- ۶ قوی شد روز خندق رکن اسلام
علی چون کشت عمر و و
- ۷ بگهواره طفلی با دو انگشت
درید او چار صد گز ازدها را
- ۸ در از خیبر چو کند السه خلائق
شنیدند از ملایک لافتنی را
- ۹ جناب جبریل آورده از حق
بشانس طاووس اهل اتی را
- ۱۰ غرض از خلقت عالم علی بود
خدا گر آفریده ماسوا را
- ۱۱ ز خوان جود آنمولا بیاموخت
هزاران حاتم طایی سخا را
- ۱۲ علی حاکم بود از جانب حق
دهد فرمان هم قدر هم قضا را
- ۱۳ نباشد مالک از ملکش خبردار
نمی گویم علی داند بدا را
- ۱۴ تولد گشت از مادر جوان شد
از آن کعبه قبله بهر ما ر

- ۱۵ سوزد در سفر پیشک هر آنکس
شود منکر شه صاحب لوا را
- ۱۶ مه و مهر و ثریا کسب کرده
ز عکس نور او نور و ضیا را
- ۱۷ ز چاه زمزم او خضر زنده
در عالم یافته آب بقا را
- ۱۸ از او گشته مناقر بانگه حق
صفایی او صفا داده صفا را
- ۱۹ وجود پاک آتش کرده آباد
جهیم و جنت و عرض و سما را
- ۲۰ ز لطف شاه مردان کرد اژدر
برای ساحران موسی عصا را
- ۲۱ ولایش داده بر حکم سلیمان
دد و دیو و انس و جن ابر و هوا را
- ۲۲ ز مهر شاه مردان کرد آسان
خدا بر نوح طوفان و آن بلا را
- ۲۳ ز حب او عطا فرمود خالق
باسماعیل قربانگه منا را
- ۲۴ ببطن ماهی اندر بحر آموخت
ز تعیم علی یونس دعا را
- ۲۵ شفیع آورد و در سرایذیب
علی عالی معجز نما را

3b

- ۲۶ خلیل الله را در عهد نمرود
گلستان کرد او نار نسا را
- ۲۷ کشتد بیهوده آزار و مشقت
نبیند منکران حج نسا را
- ۲۸ محبان ولایت نیست بی اجر
دهد در حشر مولا اجرها را
- ۲۹ هزاران لعن بر آنقوم بی دین
که خصم و مبغضند آل عیا را
- ۳۰ ز بعد شاه مردان رنجه کردند
سر در سینه خیز النسا را
- ۳۱ چه گویم من ازل باز هر کشتند
ز ظلم و جور و کینه
- ۳۲ فرستادند نامه از اهل کوفه
طلب کردند شاه کربلا را
- ۳۳ ببستند آب بر روی عیاش
ببین پرچمی قوم دغا را
- ۳۴ بلی لب تشنه گشتند اهل کوفه
علی اکبر گلگون قبا را
- ۳۵ ز نوک نیزه ها صد پاره کردند
سراسر قاسم نوکدخدا را
- ۳۶ بمیدان رفت عباس دلاور
بکشتند آن جوان با وفا را

- ۳۷ ز نوک تیر شان سیراب کردند
چو صغرا طفل زار بینوا را
- ۳۸ براه دوست قربان کرد با شوق
شه دین جمله خویش و اقربا را
- ۳۹ کرده اشقیا بردند بر شام
بزنجیر ستم زین العبا را
- ۴۰ اسیر و دربدر کردند یک سر
عیال عزت شیر خدا را
- ۴۱ زد آتش ابن سعد بیمروت
خیام سرور روز جزا را
- ۴۲ ببزمش شمع ملعون تحفه آورد
سرپاک حسین سر جدا را
- ۴۳ بدنجان و لب شاه شهیدان
یزید دون زد چوب جفا را
- ۴۴ برآور آن لعین پر شور و افغان
نهنگ بحر و مرغان هوا را
- ۴۵ بگو دلسوز تا جان هست در تن
غم شاه شهید بینوا را
- ۴۶ ببخشد بلکه از تو حی سبحان
بروز حشر عصیان و خطا را

حدیث مرد قصاب

فاعلاتن مفاعلن فعلن / fā'ilātūn mefā'ilūn fa'lūn / fe'ilātūn mefā'ilūn fei'lūn

- ۱ ابتدای سخن بنام خدا
خالق کاینات و ارض سما
- ۲ قادر روز الجلال و فرد وحید
واحد لاشریک و بی همتا
- ۳ ساخلین بیستون نه افلاک
خلق آب خاک و نار هوا
- 4 Gāh 'ıyān eyleyen zemistānı
Gāh faşl-ı bahār iden inşā
- ۵ که سالان دشته مند کافور
که تو کن بحرہ لولو لالا
- 6 Şükri neden eyleyen cārī
Sengden āb ābdan hārā
- 7 Yoqdan 'ālemleri iden ĩcād
Bağş iden luṭfıyla ḥayāt u şun'a
- 8 Nev'-i insānı her şerāfetde
Sā'ir-i ḥalkdan iden 'ezā
- 9 Ba'de ḥamd ü Senā-yı Ḥayy u Qadīm
Eylerim ben de şevkle amelā

- 10 Medhını bir payamberden ki odur
Bā'is-i hılkat-ı heme eşyā
- 11 Muḥammed-i 'Arabī
Adın İslāmı eyleyen ber-pā
- 12 Nūr-ı pākdan ol şehenşāhun
Olunup rüşen 'ālem-i bālā
- 13 'Arş mi'rāc idende na'leyni
Viren eflāka nūr u zīb ü şafā
- 14 Cānīşin ü vaşī senidir ber-ḥaḳ
Ol şeh-i 'ālemün 'Alī-i a'lā
- 15 Bir adı Mürtezā biri Ḥaydar
Ma'den-i 'ilm ü ḥilm ü vücūd u şehā
- 4a 16 Sırr-ı Ḥaḳ ibn-i 'amm-i peygamber
Şāfi'-i muznibīn-i rüz-ı cezā
- 17 İki dünyā benim imāmumdur
O pīr oğluyla ol imām -i Ḥüdā
- 18 Ey seven bu 'Alīni 'ālemde
V'ey bulan bu şehen-şehi evvelā

- 19 Gūş kıl şemse bu Mevlānun
Ben saña vaşfın eyleyüm ifşā
- 20 Buyurup rāvī hüccete likā
Vardı Başra içre bir kazā
- 21 Gör ne şīrīn ü hoş hikāyetdür
Şi‘a pāk ü fāzıl ü dānā
- 22 İki oğlı var idi ‘ālemde
Birisi pīr ü birisi bernā
- 23 Birisi Mes‘ūd idi birisi Sa‘īd
Her ikisi muḥibb-i āl-i ‘abā
- 24 Eyleyende vefāt ol kādı
Eyledi bir vaşīyyet-i ‘uzmā
- 25 Dedi var üç zādım birisi kılıç
Biri mesned biri kelām-ı Hudā
- 26 Hansi evladımın Muctebā ger
Qalbden Mürtezāya artuḡ evvelā
- 27 Her üçü eyleyün ona teslīm
Cānīşīnim odur benim ḡaḡḡā

- 28 Kāḍi Çün gitdi dār-ı düñyādan
 Meskeni oldı cennetü'l-me'vā
- 29 Birbiriyle Sa'īdle Me'sūd
 Mesned üstünde itdiler da'vā
- 30 Eyledi anların anası ḥitāb
 İtmeyün baḥş ü cehl siz bī-cā
- 31 Olmayup sakdur 'Alī velī
 Gidūñ ol şāhdan olun cūyā
- 32 Dutdılar Çün ḥaber o Mevlādan
 İtdiler 'azm-ı Yeṣrib ü Baḥḥā
- 33 Geldiler ḥazretün ḥuzūrunda
 Didiler k'ey emīr-i şāh ü gedā
- 34 Atamız bir vaṣiyyet eyleyüpdür
 Qalmışuḵ biz mu'aṭṭal u şeydā
- 35 Bizi bu guşşadan ḥalās eyle
 Hiç pinhān degül saña iḥfā
- 36 Buyurup ol zamān imām-ı enām
 Eylemeyün birbiriñize cevr ü cefā

- 37 Ol muḥabbet ki söyleyüpdür ataz
Sizde mümkün degül o ḥubb u recā
- 38 İstesiz ger muḥabbeti göresiz
Ola budur düze cihānda devā
- 39 Eyleyün kūçe-i filāna güzër
Orada bir ḳapu vardugun ammā
- 40 Birce def‘a ‘Alī adın aparun
Size ma‘lūm bu çün [u] çerā
- 41 Gelüp ol ḳapuya iki ḳardaş
Yā ‘Alī dilden itdiler müceddā
- 42 Gördüler çıhdı ḳapudan bir şahş
Bir elinde ḳılıç bir elde ṭelā
- 43 Söyledi ey o kes ki Mevlāmun
Nām-ı pākine ol mü‘min-i gūyā
- 44 Baş eger istesen bu baş bu ḳılıç
Kes apar cism-i zārım eyle rehā
- 45 Zer eger istesen bu kīse-i zer
Māl ü cān itmişem bu nāma fedā

- 46 Geldiler orada ol iki ardaş
Dediler ey em n-i sırr a 
- 47 Doğrı s zl  Med ne şehirde nd r
Ola kim eyles nle avf-ı dery 
- 48 Bize bir yerde dostun g ster
Olmasun orada dostun aş 
- 49  stey p anber-i vef -d r 
D ld le bindi ol şeh-i v  
- 4b 50 G t r p hem Sa  d hem Me s d 
şeh-i kevn   mek n u m -f  
- 51  tdiler atm bir nice şalavat
Bir vil yet nazarda oldu mel 
- 52 Var idi ol yavuk da bir eşme
urmuşdı o eşme-i m ddet-h 
- 53 Gel p ol eşmen n ken rında
D şdi ol y y-ı burc-ı ev-edn 
- 54  ki daş g rdi eşmeden ol dem
Mevce geldi o eşme  n dery 

- 55 Var idi çeşmenün kenārında
Bir ҡuru naһl-i nār yā һurmā
- 56 Tekye ol naһla çünki itdi ‘Alī
Def‘aten oldu sebz çün Үubā
- 57 Söyledi o Sa‘īd ü Mes‘ūda
Neyiz sor diyün gördüm āyā
- 58 Dediler bir ҡudurāt olsaydı
Ekl iderdük biz ey şeh-i yektā
- 59 Ҡanber pül virüp buyurdu ‘Alī
Ҡıl bu şehre güzer çü yād-ı gedā
- 60 Var filāne güzerde bir ҡaşsāb
Vir pūla itme be-cihete ğavgā
- 61 Āl atun tīz murāca‘āt eyle
Eyleme bir kese daһı īdā
- 62 Alup ‘abāsını ele Ҡanber
Egdi baş ol cenāba düşdi yola
- 63 Yā ‘Alī yā ‘Alī virdi sesin
İşidüp gökde һazret-i ‘İsā

- 64 Kal'anı gezdi girdi bazāra
Görđi kaşşāb eyleri sevdā
- 65 Yoğdur bir özge zıkri 'ālemde
Bir sözi vird iderdi şubḥ u mesā
- 66 Almaram almaram be-ḥağğ-ı 'Alī
Virmerem virmerem ḥağğ-ı Mevlā
- 67 İstedi virsen ol civān-merdi
Söyledi Ķanbere gel itme ḥaṭā
- 68 Ne günāḥ itmişem 'ayān eyle
Eyleyem tövbe ben naşūḥ-āsā
- 69 Dedi Ķanber ne sözdür bu diyen
Almaram virmerem ḥağğ-ı Mevlā
- 70 Hem alup hem virüp hem anda
Adın āḳamun eyleyin rüsvā
- 71 Dedi kim virmüp almaram artuğ
Budur şuğlum bu yerde şām u şabā
- 72 Ben kızıl virem eylede pādişeh
Ben cerīme ki itmişem pervā

- 73 Āşikāra diyem ‘Alī adını
 Ey siyeh çehre vü kıdd-i ra‘nā
- 74 Gördi destmāli ol zamān Kānber
 ‘Azm-i rāh itdi yekke vü tenhā
- 75 Getirüp hıdmetinde ol şehün
 Yere koyacak buyurdi Şīr-i Hudā
- 76 Bunca atdur almasın Kānber
 Aparup bu atı sen eyle sivā
- 77 Nice def‘a getürdi Kānber anı
 Gerü kırdı ol şeh-i vālā
- 78 Āhırinde buyurdi git yolu al
 Gelürüm görsün ‘ālī vü ednā
- 79 Götürüp Kānber ol atı söylüp
 Al atun vir yolum sen ey ustā
- 80 Aldı kaşşāb atın baḥup ḥuld
 Dedi ‘abāsı yokdur oyala
- 81 Her nice istesen ‘Arab virerem
 Gel bu ‘abāsını geri alma

- 82 Mundan ötürî imāmuñ adı
Yed-i kudretle hâk olup munda
- 83 Dedi Kānber ‘ilāc yoĥdu yaķĩn
Vir yolum besdür eyleme ĥāşā
- 5a 84 Bu keş-ā-keşde tā yatup Ĥaydar
Kānbere luţf özüyla kıldı nidā
- 85 Bu ne ĥabek vecdlidür eylersin
Düş yola ey ġulām-ı bĩ- pervā
- 86 Eyledi ‘arz Kānber ol şāha
Pūlı қаşşāb virmer ey āķā
- 87 ‘Aczle ‘arz kıldı ol қаşşāb
Bu қавли ey ‘Arab sen eyle rızā
- 88 Şalmışım yokdur ‘abāsı
Çāre bu müşkil emre it şāhā
- 89 Pūl dahıdan kināre olup oldum
Götürüp geçdi ol şeh-i dü-serrā
- 90 Kıldı fikr öz yanında ol қаşşāb
Kafiristānda şehir ser-tā-pā

- 91 Aparup münkîri anak eyle
 Bu ‘Arablardan olma lahza cüdā
- 92 Gelüp ‘arz itdi ol eh-i aāb
 Ey ‘Arab gel nebîsin it iyā
- 93 Nice g n siz bu ehrde alup
 Mihmān siz bu ehr iinde baa
- 94 āh-ı ‘ālem buyurdu aāba
 Gel n ammā ki vat-i ām   iā
- 95 Dedi bes o ulun baa aparup
 G sterem ben de h nım ey Mevlā
- 96 Dedi ol eh evin filān yerde
 Diy  o n filāna kibr-i veā
- 97 Geldi aāb eve tedār k id p
 Tuhfe-i h r klar o āha besā
- 98 ‘Ar idi g rdi ol ‘Arab  ldi
 Dāh l-i h n-āh u an u serā
- 99 Yedi yıl ondan idām ol aāb
  nki g rm di bir gice r yā

- 100 Gelecekdir bu şehre server-i dīn
İdecek halka dīnini ilķā
- 101 Bir mūnakkaş otaķ şahnında
Eylemişdir o şehden ötrü binā
- 102 Vura her gün gelürdi bir defa
Āb u cārüb idüp virirdi şafā
- 103 Kimseye koymazdı ol otaķ içre
Dost yā düşmen eyleyün süknā
- 104 Nāgehān ol otaķa meyl itdi
Şāhib-i Zü'l-fikār ü tīg-i revā
- 105 Gördi kaşşāb Fazl düşdi yere
Kaşşāb öz özine oldu güşā
- 106 İçerü dāhıl oldılar yek-ser
Her bir gūşede dutup me'vā
- 107 Geldi ol demde oğli kaşşābun
Eyledi ol şehde dürūd ü senā
- 108 Haber aldı ol tıfıdan Haydar
Ne okursun sen ey gül-i hamrā

- 109 ‘Arz kıldı ol şāh-ı kerrāra
Cüz ü Qur‘ānda sūre-i Ṭāhā
- 110 Açdı Qur‘ānı tilāvet ide
Nuṭṭadan kıldı ol malek-sīmā
- 111 Aldı bir kāse içüp Ḥaydar
Bākīsın ol cüvāna kıldı ‘atā
- 112 Cür‘ayı tā içüp ol tıfl-ı şağīr
Kıldı nuṭṭa çü bülbul-i şeydā
- 113 Dökülüp kapu çıhdı ol kaşşāb
Gördi dörd atlu bu şīşeyi dibā
- 114 Dedi ol atlular ki ey kaşşāb
Kalmayup bizde taḳat diyāra
- 115 Şāhımız şehrimizde nā-ḥoşdur
Şi‘a kanı diyüpdiler ḥükemā
- 116 Gel bizim sen bu müşkil emrimizi
Ger muḥibb-i ‘Alisin eyle revā
- 5b 117 Dedi kaşşāb gam yemün bizde
Anda var idi Şi‘a-yı a‘lā

118 Yedi ҡoldan ҡan alsa bir dellāk
O memlū ŧīŧe vū mīnā

119 Aparun ŧāh-ra devā eylūn
Refc ola belki ŧāhdan bu belā

120 Dediler baŧ ҡanı pūr isterūk
Eylesin sen egerci cāhd ü vefā

121 Dāniŧver-i firengī vū ҡaŧŧāb
Oldı İbrāhīm ol zamān peydā

122 Söyledi ey ata bular kimdür
Nedür maṭlabları sen eyle revā

123 Dedi oĝlum bular firengīdiler
Ṗadr-i ҡan ihtiyācdur bulara

124 Dedi ata seni ҡasem virerim
Aña kim cālemde odur dārā

125 Gör cevān ҡanı yaḥŧidür yā pīr
Hansi artuḳ virir o ŧāha ŧifā

126 Ey vecāhetde Yūsuf-ı Mıŧrī
Ārī elbette nev-cevān ҡanı

- 136 Çıkdı Şāmı getürdi tā ғаşşāb
Söyledi evvel imām-ı reh-nümā
- 137 Çağır İbrāhimi sen ey ғаşşāb
Biz ile Şām ide o kām-ı vefā
- 138 Dedi ғаşşāb ki ey şeh-i ‘ālem
Şāyed İbrāhīm özge yerde ola
- 139 Dedi tañılmayınca İbrāhīm
Yimerek biz çörek be-ғаққ-ı Hudā
- 140 Atası macerānı naql itdi
Āferīn söyledi aña Mevlā
- 141 Dedi Haydar-ı Sa‘īd ü Mes‘ūda
Bu Muḥammede her iki dūñyāda
- 142 Ol zaman na‘şı ḥāzır eylediler
Virdiler su getürdi bir saққā
- 143 Virdi ğusl ol cevāna çün Qanber
Eyledi şīr-i kirdigār du‘ā
- 144 Tāzeden cān ‘atā kılup nāgāh
Ol cevāna Hudā-yı bī-hemtā

- 145 ‘Aṭṣa durdı ol cevān durdı²³
Nāgehān kul şehre şavt u şadā
- 146 Getürüp dīn ehli şehre tamām
Koymadı şehir içinde bir tersā
- 147 Gördi onları Yeşribe teşrif
Gitdi ol şīr pīşe-i heycā
- 148 Yā ‘Alī bu cihānda Dilsūzuñ
Koyma itsün ğam-ı zamāna fenā
- 149 H̱ār kıl hāsidiñ cihān içre
Luṭf ile eyle luṭfını gūyā
- 6a 150 Şeh kıl cümle muḥiblerin
Tā ider devr-i günbed-i ḥaḍrā
- 151 Göre düşmenlerün bu mu‘cizeyi
Olalar cümle buğzdan a‘m

²³ Metinde yanlışlıkla alttaki dize fazladan yazılmış veya ikinci dize eksik kalmıştır.
Ol zamān düşdi bu muḥaddemedēn

Ḳaṣīde der Medḥ-i Mevlā

mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

- 1 Ola bu cān u dil her dem adın ḳurbānı yā Mevlā
O ber-pā eyleyüp düñyā vü hem ʿuḳbānı yā Mevlā
- 2 Yaḳīn mefʿūldur yā ḥaṣīydandur yā zinādandur
Göñülden sevmeyin birisin kimi Mevlānı yā Mevlā
- 3 Seni her kim velī ger bilmese va'llāh kāfirdür
Olur muḥkem sīneyle Ṣiʿanun imānı yā Mevlā
- 4 Menüm bir ḳaṭredür ṣiʿrim senüñ deryādur evṣāfuñ
Nice ḳaṭre kim eyler dehr-ārā deryānı yā Mevlā
- 5 Ḳasem virem oḒluñ Ḥüseyinün cānına her dem
Baña bir luṭf özüyle ḳıl naẓar pinhānı yā Mevlā²⁴
- 6 Nice ol Kūfe içre Cābir-i enṣāra ehliyle
Gülistān eyledüñ ol āteṣ-i sūzānı yā Mevlā
- 7 Nice düñyāda zāhir olmuş iken deṣṭ-i erzende
Alupsun ṣīr elinde ḥazret-i Selmānı yā Mevlā

²⁴ Bu dizede vezin aksamaktadır.

- 8 Senüñ bir zerre nûrundan göründi tûr-ı Sînâ[da]
Ferāmûş eyledi Mûsâ yed-i beyzânı yâ Mevlâ
- 9 Hemîşe mürdeni ihyâ iderdi hâzret-i Ğisâ
Götürdi yerden i‘câz lebün Ğisânı yâ Mevlâ
- 10 Adun engüşterinde hâk olunmuşdı degül bî-câ
Süleymānuñ bāsâţ şevketiyle şânı yâ Mevlâ
- 11 Peyember yâ vaşî yâ ‘âlem-i Rabbânî yâ Mevlâ
Olar kim da‘vet hâk eyleyüpler rûz-ı ezelden
- 12 Alû belâ Musâ ser-meşķ senden zâhir ü ğâyib
Senüñ heybetünden ahķ eyleyüpdüler mîzânı²⁵
- 13 Min yıl ‘ömriyle Nûhuñ var idi heştâd eşķâbı
Az ‘ömriyle getürdüñ dîne çok tersânı²⁶
- 14 Gehî zûrıyla geh hîlmiyle gâhî Zü’l-fikâr ile
Yetürdüñ hâlķa hûkm-i kâdir-i subhânı yâ Mevlâ
- 15 Var idi elde her peygamberün bir mu‘cize ammâ
Sen olduñ bu Resûluñ ‘umde-i burhânı yâ Mevlâ

²⁵ Bu mısırada vezin aksamaktadır.

²⁶ Bu mısırada vezin aksamaktadır.

- 16 Geçüp cānıyle serden ol gece yatdun karşında
Nebī ḥubbunda olduñ özlüğünden ḥānı yā Mevlā
- 17 Bilesin cennet ḥaḳda ḳanısın ḥirāclar çıktı
Namāz üste ayağından bir peykānı yā Mevlā
- 18 Ḥudāvend-i cihān ḳıldı Resūle ‘arş-i a‘lādan
Senüñ şānında nāzil sūre-i Ṭāhānı yā Mevlā
- 19 Nice Cibra‘īl gelmeyince diyüm bilmezdi peygamber
Ki senden aḥz idüp rūḥ’ül Emīn Ḳur‘ānı yā Mevlā
- 20 Götümez bir ḳadem izin sensiz ‘arş ü ferş üzere
Melāīkdür senüñ dergāhun deryānı yā Mevlā
- 21 Nice vird itmenüm her ān ü her dem ism-i pākün men
Menüm her derdimün senden eger dermānı yā Mevlā
- 22 Behişt ü dūzaḥa bir kimseni ḳonmazlar yā Mevlā
Elinden olmasa sened eger fermānı yā Mevlā
- 23 Bu da vāzıḥdur ki rūz-ı ḥaşrda sen ḳismet eylersin
Behişt ü dūzaḥ u hem ḥūri vü ḡilmānı yā Mevlā
- 24 Cihānda ḥaḳuñı nā-ḥaḳ yer[e] ḡaşb itdi kāfirler
Bu eflākun dilānısun gerdiş-i devrānı yā Mevlā

- 25 H̱ayal itdi m̱unāfıklar ola pinhān bī-ḥamdillāh
Dutup vaṣfun ser-ā-ser ‘ālem-i imkānı yā Mevlā
- 26 Ezel gün ḥaḳ idüpdür ḥaḳın ki ‘ālemlere zāhir
Nice nūr-ı Hudāvendī basar zulmānı yā Mevlā
- 27 Senüñ nūrun münevver eyledi düñyāyı yā Mevlā
Vücūd-ı pākün ol gün Mekkenen çün geldi yā Mevlā
- 28 Beşikde ejderi buldun çıḥardun cāhdan tıflı
İki mu‘cizle maḥv itdün hāmī düñyānı yā Mevlā
- 29 Gehi yandırılā öz ḳapuñı ṣabr eyleyüp çıkdun
Yigirmi beş yıl evde ṭa‘ne-yi ‘adūnı yā Mevlā
- 30 Gehī ‘Abbāsdan ötürü çıḥup bām üste ḳahırla
Ḳoyuben bāma pür-nūr anı yā Mevlā
- 31 ‘Avāmıḳ bizlere billāh girāndur bir pāre isrār
Özün kāmīl eyle her ben kimi nādānı yā Mevlā
- 6b 32 Ay üzre ‘aks-i nūrun pertevi eylüp bile rüşen
Hamu seyyāre vü mihr ü meh-i tābānı yā Mevlā
- 33 Yaḳīnīmdür ḳıyāmetde velī dīvān yekisin sen
İdersün ḥaṣrda ‘adlīyle dīvānı yā Mevlā

- 34 O gün rahm it elinden dut şefi'-i 'āşiyān-ı nās
Cihānı doldurup[dur] Dilsūzun 'iṣyān[ı] yā Mevlā

5

Ve Lehū Eyzān

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Gene bu tuṭī-i ṭab'ım gelüp güftāre yā Mevlā
Ki ister bir avre vaşfindan ol biçāre yā Mevlā
- 2 Eger 'ālem ola şa'ir idinmez zerre-i vaşfun
Özün tā itmesün luṭf ile bir nezāre yā Mevlā
- 3 Yaḳīnūmdür iki düñyāda ger imdād olmaya senden
Menüm eş'ārıma virmez bir tek pāre yā Mevlā
- 4 Geçen şā'irlerün şi'rin göründe lāl olur nuṭkum
Nice men iftiḥār idem bu nazm ü bu eş'āre yā Mevlā
- 5 Olar deryādur men kaṭre nice kaṭre olur deryā
Vurur şehbāz ü ṭarlān şa'ūnī mīnḳāra yā Mevlā
- 6 Men-i zār günehkāra özün kıl luṭfile çāre
Ḳasem virem seni ol ḳādir-i ğaffāra yā Mevlā
- 7 Hani müşkil-ğüşā sendin sonra dünyā vü hem 'uḳbā
Tapeş feryāda ḳaldım 'āciz ü āvāre yā Mevlā

- 8 İdinmezler yakīn-i çāre meña Loḵmān ü iflātūn
Menüm bu derdüme sen kıl özden kıl çāre yā Mevlā
- 9 Baña yoḡ fayde bir kimden dünyā vü ‘uḵbādan
Özden bir luṭf özüyle baḡ men-i nā-çāre yā Mevlā
- 10 Otuz yıldır senüñ vaşfunde dāīm eylerim kūşış
Güneh del olmayupdur āşinā esrāra yā Mevlā
- 11 Ne müddetdür gezerüm vādī-i ḡayretde ser-gerdān
Ki imdi girmişüm gūyā ser-i bazāra yā Mevlā
- 12 Güneh artuḡ danişdem faḡr itdüm çoḡ ḡaṭā kıldım
Fenāger olmasa ‘āşık yetişmez yāra yā Mevlā
- 13 Eger luṭfun senüñ yā olmasa vallāh müşkildür
Bu ‘uзмā ni‘met virmez her aḡyāra yā Mevlā
- 14 Yüz üste yüz bin yıl dāīm sürünsem
Meşeldür kimse çıḡmayup va’llāh dīvāra yā Mevlā
- 15 Şalupdur boynuma ḡalada dünyā yetiş dāda
Bu nefsi-i şüm elinden gelmişem men zāra yā Mevlā
- 16 Dilim Türkīdür şi‘rim Türkī her çend āb-dār olmaz
Velī herkes dilince ḡamd ider settāra yā Mevlā

- 17 Cihān ehli cihān geraniler tavşife gelmez
Beş özümün zerreden bir zerresi izhāra yā Mevlā
- 18 Senüñ vaşfunda ‘ālemler alup mebhūt ü ser-gerdān
Nice deryāda el yetmezdür şeh-vāra yā Mevlā
- 19 Velīkin bilmezem yā senüñ bu ismün ‘ālemde
Ne çok sengindür bu sengdel küffāra yā Mevlā
- 20 Yanar münkirlerün maḥşer günü dūzaḥda hīzem tek
Ola şad şükr men meyl itmedüm inkāra yā Mevlā
- 21 Olunca çekmezem el men senüñ vaşfundan ‘ālemde
Eger Manşūr tek men de çıksam dāra yā Mevlā
- 22 Mükerrer bir sözi her kim getürse lağvdur amā
Ne şīrīndür senüñ adun gele güftāra yā Mevlā
- 23 Senüñ emrünle devr eyler çarḥ-ı nilgün üzre
Meh ü mihr ü burūc ü sābit ü seyyāra yā Mevlā
- 24 Eger bir ān tecavūz itseler emrinden ‘ālemde
Şalursun raḥna billāh günbed-i devvāra yā Mevlā
- 25 Ğadīr Ḥumda şāhiddür ‘ālem āye-yi Baliğ
Senüñ şānında geldi Aḥmed-i muḥtāra yā Mevlā

- 26 O kes ki eyledi ezel ab l  h r nakil itdi
Y z n a eyles n ma er g n nde ara y  Mevl 
- 27 D   nda y da her z lmile  azab itdiler a un
alu z r men d  em Mecn n kimi k hs ra y  Mevl 
- 28   hupsun tahta   n n r-verde ol g n de tl 
Virirler al at n runu e   ra y  Mevl 
- 29 Virirler her kimins n albinde ger bir zerrece mihr n
Bu d  ny  hem o d  ny  yanmaz ol g n n ra y  Mevl 
- 30 B -hamdill h z r   s miyle yo  d  ny da bir k rum
 atar z hid hem  e d nini d n ra y  Mevl 
- 7a 31  alup  z boynuna taht igins n derb r tek
 ururıyla vurur   ana b t-i zen ra y  Mevl 
- 32 ab l its n sa na medd  dur bu d r-ı d  ny da
Terah um eyle bir Dils z-ı dil-ef  ra y  Mevl 
- 33 Temenn sı budur senden olunda ma er ol g n sen
Anı medd  ha yaz merreyi zev ra y  Mevl 

Eyzān

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Yetişdi 'ömr başa bu fenā düñyāda yā Mevlā
Elü boşdur yüzüm kara n'edem maḥşerde yā Mevlā
- 2 Ser-ā-ser ğark-ı 'iṣyānem ezel günden cihān içre
Şalındur boynuma nefes kavī ḳalada yā Mevlā
- 3 Terahḥum ḳıl men-i zāra ki ḳaldum bile āvāre
Yoh mudur kimsenüm yetsün bu gün imdāda yā Mevlā
- 4 Kerem ḳıl cān vire vaḳte ki mende ihtiyār olmaz
Yāḳīn raḥm itmez 'İzrāil men-i nā-şāda yā Mevlā
- 5 O dam bir iltifāt eyle men-i zār ü güneh-kāra
Seni virem ḳasem men seyyid-i seccāda yā Mevlā
- 6 O gün kim yār ü yoldaşum meni tenhā koyar ḳabre
Ümidüm yoh menüm ānda daḥı bir zāda yā Mevlā
- 7 Yāḳīnümdür ki nekirün sevalunda dilüm dutmaz
Kerem ḳıl ḳabr evinde sen yetiş feryāda yā Mevlā
- 8 Sen imdād itme bir vaḥda yā ḥavl Kıyāmetde
Güler düşmenlerün men zāre ol şahrāda yā Mevlā

- 9 İmām-ı ins ü cin ü vahş ü tayr ü baħr ü bersün sen
Balıklar vird iderler aduñı deryāda yā Mevlā
- 10 Kıyāmet cihānun bu celāli zerre iş görmez
Saña muħtācdur cümle şeh ü şeh-zāde yā Mevlā
- 11 Eger her ‘āşīye luṭfun ola şāmil saā‘detdür
Olur ḳahrdan niye çoħ ‘ābid ‘ibāda yā Mevlā
- 12 Her ḫacı muḫibbun olmasa ḫaccı ḳabül olmaz
Ki bir ḫacı emin ḳurbān eger Mināda yā Mevlā
- 13 Hamu zerrāte ezel gün bunu farz eyleyüp Ḥālīḳ
Gerek mihrün ḳabül itsün gelen ecsāda yā Mevlā
- 14 Saña cümle peygamber ‘ahd ü mişāk aldı aḳvāminun
Yetüp mecmū‘ ḳavme bu ḫaber düñyāda yā Mevlā
- 15 Ḥilāfun itse her kimse yanar dāim cehennemde
İşitdi herkes oldu cennet felemmāda yā Mevlā
- 16 Vilāyet emri ḫalka zāhir her şıratda yoñuldur
Velīkin çoħ a‘zādur bāṭın-ı ma‘nāda yā Mevlā
- 17 Bu ḫalkı çekseler ger imtiḫāna bir nefer çıḫmaz
Menüm yoħ tab‘ım ‘ālemde yetişsün dāda yā Mevlā

- 18 Seni vaşf eyleyüp Hālķķ özi at ķaradur
Ne bir ān iftiĥāda ne bir řāhāda yā Mevlā
- 19 Ne bir yalķuz yer ehli vaşfun eyler ehl-i gōķ yekser
Mūdām eyler vařfun ‘ālem-i bālāda yā Mevlā
- 20 Ķabaķdan kaķdı her kim ki o mādun yer ĥūbunda aslā
‘Adudan yürünürdü döndürmeden da‘vāda yā Mevlā
- 21 Daĥı ķalmazdı ķalbimde menüm bir zerrece ĥasret
Görir idüm rüyın ger her gice ru’yāda yā Mevlā
- 22 Na lāyık her zenārāda senüñ mihrün ķabül itsün
Gerek olsun buĥzun dil-i tersāda yā Mevlā
- 23 şehid itdi seni her ķend ibn-i Mulcem-i mel‘ün
Ola la‘net mūdām ol cani ředdāda yā Mevlā
- 24 Her yıl māh-ı Muharremde düşer yāda Ĥüseyn oĥlun
Olur mecmū‘ ři‘āun yas iķün āmāde yā Mevlā
- 25 Çıĥar ‘ālemde yādemden Ĥaķ bilür billāh yanar ķalbüm
şeh-i Kerb-i belā her dem düşürdi yāde yā Mevlā
- 26 Yana o ķalb kim yanmaz ‘Alī Ekber kimi cāna
Ola gör evvel gözi kim aĥlaya ĥarem-serāda yā Mevlā

- 27 O adı ger getürsem ins ü cin ü vahş ü tıyur ağlar
Melekler ağlaşurlar günbed-i mināda yā Mevlā
- 28 Nice men ağlamum ‘Abbās tek meh beni Kāsım
Şehid oldı susuz olmadı sakķāda yā Mevlā
- 29 ‘Alī aşğarı oğlayup şehīd itdiler a‘dālar
O teflun ķanına ķolı mı ķala a‘dāda yā Mevlā
- 30 Tıyın görüp belāda eşķiyālar yasa döndürdi
Olunca ağlar men Kāsım damāda yā Mevlā
- 7b 31 Yezid-i bī-ĥayā bilmerem men bu ne cur’etdür
Otursun taĥtda ol meclis-i a‘lāda yā Mevlā
- 32 Şeh-i Kerb ü belānun ol kesük başı berāberde
Bir elde ĥayr-rān ķūbı bir elde bāde yā Mevlā
- 33 sekine bīd tek tutardı Ol bezm-i Yezīd içre
Nā cāhda Şimr bī-dīn ĥançer-i fūlāda yā Mevlā
- 34 Nice ehli ĥarem tāb eyledi bu zülme ‘ālemde
Ne çok ārām vardur Zeyneb ü Leylāda yā Mevlā
- 35 Cihānda kimise olmayup bile zülm ü sitem herġiz
Ki oladur zinā itdi bu pāk evlāda yā Mevlā

- 36 Vir Dilsüz sözüyle hemîşe ve aḥsen ağlar
İder nevḥa dem-ā-dem bu ğam-i ‘uzmāda yā Mevlā
- 37 Adını luṭfile koyma ḳala maḥşerde sergerdan
Günāh cürmüne ‘afv eyle bu efrāda yā Mevlā

7

Eyzān

- mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
- 1 Bu nefis-i şüm elinden men yetişdüm cāna yā Mevlā
Şeh-i merdānsen raḥm it mene merdāna yā Mevlā
- 2 Müdām ağlar elinde pehlivānān ḳavi bazū
Neler bes gör idüpdür bu men-i bī-cāna yā Mevlā
- 3 Peyemberler Ḳıyāmetde virirler cümle vü enfüsi
Ne çāre eyleyeyüm ol gün men bigāne yā Mevlā
- 4 Melā‘ik içre kūy üzre odur yüz eyler ‘ibādetle
Güneḥ gel vurdu bu nefsün şeyṭāna yā Mevlā
- 5 Velīkin bu yaḳinümdür ki sensin hādī rāḥber
Senüñ luṭfun ola şeyṭāna insāna yā Mevlā
- 6 Rūcū‘ī yokdur kāfirle yetiş feryāda Şi‘ayun
Budur fikri ki şalsun raḥne bu imāna yā Mevlā

- 7 Ezel günden düşüp bu baħr-i ‘iřyān içre ğarķam men
Senüñ mihrün çeker belki meni bir yana yā Mevlā
- 8 Ol nice çekerem el damanünden bu yaķınümdür
Ėalař oldu o kes el vurdu evvel dāmāna yā Mevlā
- 9 Kerem ķıl bir elimden dütlü nefsi öldürem belki
Görünmez gerçi bir kimse bile meydāna yā Mevlā
- 10 Ėasam Ėaķķa ger imdād olmasa senden Ėıyāmetde
Yanar mecmū‘ ümmet āteř-i nīrāna yā Mevlā
- 11 Gehi eťfāl eline ‘āřık ü mazi virüpdüler
Gehi zehar eline sebi şad dāne yā Mevlā
- 12 Peyemberden şora Ėalk itmeyüp Ėalıķ saña hem-tā
Gelmeyüp bu ‘ālem-i imkāna yā Mevlā²⁷
- 13 Cihāna gelmiř herĖiz vucūd-i Ėazret-i Ėdem
Vurup silsile dev eyledüñ ol demde divāne yā Mevlā
- 14 Sevare elde neyze meclis-i Fir‘avna ķahr ile
Girüp imdād itdüñ Mūsā-yı ‘umrāna yā Mevlā
- 15 Senüñ mihrün çığardı Yusufi zindāndan
Cihānda verdi Nuğun ķavmini řufāna yā Mevlā

²⁷ Bu dizede vezin aksamaktadır.

- 16 Sen olduñ bā'is-i hilkat yaratdı cümle ümmet
Ki geldi vahş ü tayr ü ins ü cin cāna yā Mevlā
- 17 Yok inkār eyleyen hergiz buni kim deşt arjanda
Kovup şir sen imdād eyledüñ Selmana Yā Mevlā
- 18 Seni itdi şefi' Mināda İsmā'il peygamber
Behiştten tā ona koc gitdiler kurbāna yā Mevlā
- 19 Halilullāh seni yād eyledi nemrūd 'ahdinde
Mübeddel oldu āteş sünbül ü reyḥāna yā Mevlā
- 20 Hāmi peygamber düñyā vü 'uqbā rāhberisin sen
Yetürdüñ Hızır sen ser-çeşme-i ḥayvāna yā Mevlā
- 21 Süleymanün yañında adun çün çıkdı andan
Yetişdi bu celāl ü şevketiyle şāna yā Mevlā
- 22 Veli ger bilmese her kim seni va'llāh müşrikdür
Yaķın kāyil kul peygamber ü Qur'āna yā Mevlā
- 23 Kılupsan zü'l-fiķār ile binā çoḥ mescid u minber
İdesün çoḥ büt ü büthāneler virāne yā Mevlā
- 24 Ne kadar ola ḥubbatım āteş-i aşķunda yanām men
Vurur dāim adun şem'i nice pervāne yā Mevlā

- 25 Budur ‘arzüm menüm dergāh-ı pākında bilinsindür
O kaslar kim baḥar meddāḥına ḥaṣmāne yā Mevlā
- 26 Ne itmişdün senün evlādına ümmet senden şora
Bile zulm itdiler gelmez yakīn pāyāna yā Mevlā
- 8a 27 Şehid itdiler ezel Muctebini bī-ḥayā ümmet
Su içre virdiler zehr ol şeh-i ḥūrāna yā Mevlā
- 28 Hüseyni Kerbelāya ehli Kūfe itdi mihmān
Veli çok yaḥşi ḥürmet itdiler mihmāna Yā Mevlā
- 29 Şehīd itdiler cümle yār ü enşārın o şahrāda
Baturdılar ‘Alī ekberin eli ḳana yā Mevlā
- 30 Reşīd oḒlun özden ḳollarını ol ḳavm-i bī-Ḓayret
Şalup suya virmediler AşḒar-i a‘ṡāna yā Mevlā
- 31 Hüseynün başı Şimr-i sitem-ger kesdi zulmüyle
Ki geldi ḥaymada ehli ḥarem eḒḒāna yā Mevlā
- 32 Ḓavm üste üç gece gün ḳaldı na‘şı olmadı
İde Ḓusl ü kefen ol peyker-i ‘uryāna yā Mevlā
- 33 Cihānda bu gam ü mihnet beyānıyla tamām olmaz
Didünce od düşer her dem dil-i sūzāna yā Mevlā

- 34 Bu ğamda dāima Dilsūz sözüyle ider fiġān
Töker gözden yüze her dem devr-i şad dāne yā Mevlā

8

Eyzān

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Adun ezber idüpler var hādilerde yā Mevlā
Dirler yā 'Alī yerlerde hem köylerde yā Mevlā
- 2 Min yildan çoktur imdi gitmesün sen dar ü...
Müdām eylerler medhün mescid ü minberde yā Mevlā
- 3 Velīkin bilmereñ bizler ne var esmā-i pākunda
Huşuşan yā 'Alī yā Hayder ü Şafderde yā Mevlā
- 4 Yazılmış ism-i pākun rüz-i ezel dest-i kudretle
Gök üzre cümle mihr ü meh ü aḡterde yā Mevlā
- 5 İdüp cümle kütüpde Ḥālīk-ı 'ālem senüñ vaşfun
Adun şābit eyleyüpdür cümle defterde yā Mevlā
- 6 Melā'ik senden aḡz eylüp hāmi tasbiḡ ü tahlilin
Ezel gün zal-ı 'arş Ḥālīk-ı dāverde yā Mevlā
- 7 Seni Ḥallāḡ-ı 'ālem eyleyüpdür ḡākem-i maḡşer
Min feryāda sensin 'arza-yı maḡşerde yā Mevlā

- 8 Senüñ bir zerre ‘aks-ı ruy-ı nūrundan dolupdur
Bu ‘ıtr ü bu ki vardur müşk bu ‘anberde yā Mevlā
- 9 Melekler ھاşرا tek eylerler isTīġfār bī-şekk ittikā
Ki herkes sahlaya bir fażlınıñ ezberde yā Mevlā
- 10 Yetürdüñ ‘ömri ھاtla merheb-i bī-dīni öldürdüñ
O cāletdüñ rivāyet İslamı sen ھاyberde yā Mevlā
- 11 Ezelden sende yekser mu’mın ü kāfir olur ma‘lūm
Ve ger ne yokdu söz illā peygamberde yā Mevlā
- 12 Seni imdādına ister ھاlanda ‘āciz u mużtar
Düşe her müşkil iş herkes dir her yerde yā Mevlā²⁸
- 13 Ğani eyle benim bu ھاlbime ھاrtar ھاñā‘atdan
Nice ol satlı idüñ ğani bir yerde yā Mevlā
- 14 O ھاdar eyle bu düñyāda su’āl itmem gördüm bu yokdur²⁹
Menüm herġiz zer ü sīm ü dürr ü güherde yā Mevlā
- 15 Bu parayamdur itdi Müslümān aġñiyālardur
Faķirden ‘azmı yoġ kafir kimi gözlerde yā Mevlā

²⁸ Bu dizede vezin aksamaktadır.

²⁹ Bu dizede vezin aksamaktadır.

- 16 Satarlar dīnī bir düñyāda bu maḥlūk bilmerek
Cihān içre ne ʿizzetdür bu sīm ü zerda yā Mevlā
- 17 Dir zāhid ki herkes fāʿi-i muḥtardur amma
Maʿṭal ḳalmısum ben de bu ḥayr şerde yā Mevlā
- 18 Biri fāsıḳdur ezel āḥırı ʿābid olur zāhid
Biri ʿābiddür çoḥ fāsıḳ olur āḥırda yā Mevlā
- 19 Bu yerde imlādı dehr her kimse emrimin iʿlāsına
Muḥeddur o kes muḥberdur bu sözlerde yā Mevlā
- 20 Ḳulun her ne elinde olsa yekser māldır Mevlā
Ne ḳudret var dü ḳolda pāk u pertev-kerde yā Mevlā
- 21 Raʿyet içre ol ḥükme ki sen Selmāna ne dirmiştün
Bilür ʿālem uyana olmadı diyürde yā Mevlā
- 22 Bu işde ḳalmısim men vāla ü ḥayrān ü sergerdān
Nedir men bilmerem bu nukte-i muzmerde yā Mevlā
- 23 ʿAṭā ḥaḳ eyleyüp her çend haz ü ḥaḳa öz ḥaḳ-bīn
Velīkin yoḥdur tāb-ı imtiḥān bizlerde yā Mevlā
- 24 Saña meddāḥdur zerrāt-ı ʿālem Ḳanberle men
Velīkin çoḥ tefāvüt var men ü Ḳanberde yā Mevlā

- 8b 25 Baña çün olmadı kısmet Һuzur-i mähir-i elnürdan
Һuzurundaydı Ҷanber dāima çok yerde yā Mevlā
- 26 Seni Һallāk-i ‘ālem eyleyüpdür Kevşere sāķi
Pür-şarāb eyledin çeşme-i Kevşerde yā Mevlā
- 27 Gökermez lāle vü nesrin her yerde söze zār olsa
Nice mihrun nümū eyler dil-i kāfirde yā Mevlā
- 28 Eger biz de günehkāruķ ama inkārımız yokdur
Dir her mü’min ü fāsiķ güneh zāhirde yā Mevlā
- 29 Senüñ vaşfunda şād olam düşünde Kerbelā yāda
Gelür ol demde şūruyla bu ҡalbim derde yā Mevlā
- 30 O gün bas harda ҡalmışdı zemin-i Kerbelā içre
Vururdu el ayak Ekber dem-i Һançerde yā Mevlā
- 31 Cenāb-ı Ҷāsımun na‘şı ayak altında ҡalmışdı
Ҷoy ile yası oldu zulmüyla bir yerde yā Mevlā
- 32 Ne ҡadar ‘Abbāsi düşmanlar görürdi ҡalb-i leşkerde
Tezelzül var idi yekser dil-i leşkerde yā Mevlā
- 33 Onun tā şaldılar ҡollarını nehr-i Fırāt üste
Başın kesmege cenk itdi basā ser-kerde yā Mevlā

- 34 Virdiler ‘alemdār u sipeh-sālār u sakḳādur
Ser-i serdārdur çok lutf var bu serde yā Mevlā
- 35 Hudāvend itsün la‘net bu ne buğz u ‘dāvātdur
Yezid-i rû-siyāh ol zālīm ebterde yā Mevlā
- 36 Ne kindür İbn sa‘d ü Nūfel ü İbn Ziyādinle
Sana ḥuli Şimr ü sitem-perverde yā Mevlā
- 37 Şeh-i Kerb ü belānı teşne-leb öldürdüler yā Mevlā
Ne takşır ü güneh gördiyse ol serverde yā Mevlā
- 38 ‘Alī Ekberiyle ḥazret-i ‘Abbās ü Kāsımda
Veyā ‘Abdullāh u yā tıfl-i ‘Alī aşgarda yā Mevlā
- 39 Zehir ü yā Helālıyla Vahb Hurr yā Hayder
Veyā ‘avn ü ḥasib ü Fazl yā Ca‘ferde yā Mevlā
- 40 Tamāman yār ü enşārın sevāra öldürdüler yekser
Kesüp koymadılar başı bir peykerde yā Mevlā
- 41 Bile iş gördiler ehli şekāvat bu cihān içre
Çekülmez bir bile zulme cihānda perde yā Mevlā
- 42 Yakīn koymazdiler zīn ‘Abbāsı zinde ‘ālemde
O şeh ger yatmasaydı zāhiren bisterde yā Mevlā

- 43 Esir eyleyüp ʿiyalın zülme ol ʿavm-i ʿaḥāq nā-ʿšīnās
Dolandırdılar dile aç ü hem susuz maḥşerde yā Mevlā
- 44 Ne ğamlar çekdi düñyāda cenab-ı Zeyneb ḥatun
Nice ʿaḥāq idur bu baḥt ol muḥṭarda yā Mevlā
- 45 Zar ü ziverlerin almışdılar ʿalmışdı muʿcir
Cihānun riştesi tastıʿidi ol muʿcirde yā Mevlā
- 46 Eger serapā burehne şaḥa üste gitdiler amma
Ne ʿudret var idi baḥmaḥa düşmenlerde yā Mevlā
- 47 Nice insānı ḥayvān pākunı cefaş getürdiler
Biriler perde çekmiş dile perde perde yā Mevlā
- 48 Olar rūḥ-ı Muḥammeddur beşerde nuṭṭa-i mevsūm
Hani ol göz ide derk nuṭṭanı cevherde yā Mevlā
- 9a 49 Eger bir ferdimi düñyāda luṭfuyla ʿabūl itsen
O bir ferdim diger ʿuḥbā güne min ferde yā Mevlā
- 50 Öz fermāyış eyleyüpsüz bu ğamda aḡniyā herkes
Cehennem içre yanmaz herġiz ol aḥkerde yā Mevlā
- 51 Bu ğamda dāima Dilsüz maḥzun bī-riyā aḡlar
Riyā olmaz neylersün bu sirişk-i terde yā Mevlā

قصیده

فاعلاتن مفاعلن فعلن/ fā'ilātūn mefā'ilūn fā'ilūn

- ۱ ایکه هستی ز دوستان علی
بشنو شمه رشان علی
- ۲ عالم از مدح وی کند حرفی
کس نگفته داستان علی
- ۳ از کجا میرسند اهل زمین
باکدورت بآسمان علی
- ۴ خانه راد خدای لم یزلست
عرش کرسی است آستان علی
- ۵ گشته مولود در حریم خدا
خانه کعبه خاندان علی
- ۶ سبب است او بخلقت عالم
جان عالم فدای جان علی
- ۷ باغ خلد برین بود باغش
نه فلک چتر و سایبان علی
- ۸ بلکه این هفت زمین و نه افلاک
کوی میدان صولجان علی
- ۹ میهمانند جمله مخلوق
میرسد فیضها ز خوان علی
- ۱۰ جمله عالم بقدر قوه خود
فیض برده ز دودمان علی

- ۱۱ بهره ور شد ز لطف دشمن
دوست کی رنج از زبان علی
- ۱۲ در جهل جا اگر شود مهمان
حق بود اصل میزان علی
- ۱۳ پس تعجب مکن ز اعجازش
لامکانی بود مکان علی
- ۱۴ ایحدیث صحیح را بنده
بشنید ز راویان علی
- ۱۵ حسین آن دو گوشواره عرش
هر دو بود ندامتعلی
- ۱۶ جبریل امین ز جانب حق
گشت نازل بجانمان علی
- ۱۷ روزی از روز ها جناب رسول
بود از لطف میهمان علی
- ۱۸ گفت خالق چنین نماید حکم
برسان بر متابعیان علی
- ۱۹ کرده ام من بهشت خلقت
بهر خاصان راستان علی
- ۲۰ بیآفریدم همه جهنم را
مگر از بهر منکران علی
- ۲۱ و ای بر حال آن کسانی را
دایما اندر کان علی

- ۲۲ ایخوشا حال آنکساینرا
شود از سلک سالکان علی
- ۲۳ بود موسی خلیل دو نوح و مسیح
هر چهارش شیعیان علی
- ۲۴ ملکان مقرب از ازل
هست جمله ملزمان علی
- ۲۵ جبریل و جناب عزریل
هردو هستند خادمان علی
- ۲۶ شود عاجز خلیفه البته
ازدها گر شود کمان علی
- ۲۷ از ازل لطف کردگار کریم
شد نگهدار و پاسبان علی
- ۲۸ آیه مانده رسول شنید
سربسر مصحف از دهان علی
- ۲۹ چونکه قرآن ناطق آنمولاست
هست قرآن همه بیان علی
- ۳۰ اوست عین الله و لسان الله
9b لفظ حق آید از لسان علی
- ۳۱ نشنیدی که گفت پیغمبرپ
کلمه چند از نشان علی

- ۳۲ این یکی بود در شب معراج
حق سخن گفت در زبان علی
- ۳۳ با محبان نصیب ما باشد
تا ببوسیم آستان علی
- ۳۴ ناز را کردگار کرده حرام
بر محبان وزیران علی
- ۳۵ نکند کس چنین شکایت را
کاش بودیم در زمان علی
- ۳۶ راه رفتن بود بسی بود و شورا
بودر آمد ز امتحان علی
- ۳۷ کی رسد کس بقبر و سلمان
بود ایشان ز رهروان علی
- ۳۸ ورد من این بود و صباح مساح
لعنت حق بدشمنان علی
- ۳۹ بعد آتشف چه ظلمها کردند
بر حسینی که بود جان علی
- ۴۰ پیش چشمش بخون خود غلطید
اکبر آن نور دیدگان علی
- ۴۱ شد قلم هر دو دست عباسش
برد شد غم نهان علی
- ۴۲ گشت از ظلم کوفیان لعین
لال و بی نطق بلبلان علی

- ۴۳ قاسم و فضل و عونرا کشتند
عوض جنگ نهروان علی
- ۴۴ وز عداوت نداد قطره آب
شمر بیدین به تشنگان علی
- ۴۵ تشنه لب کشته شد از ظلم یزید
هفت فرزند نوجوان علی
- ۴۶ در زمین بلا زیاد و ستم
شد خزان طرفه گلستان علی
- ۴۷ جمله در کربلا شدند شهید
آنکه بودند عاشقان علی
- ۴۸ سرشانرا زدند بر نیزه
از سر بغض بغضبان علی
- ۴۹ اسرایی که شد اسیر ستم
جمله بودند محرمان علی
- ۵۰ رفت برشام زینت گلثوم
هر دو بودند دختران علی
- ۵۱ شد اما میگه بسته زنجیر
بود فرزندان مهربان علی
- ۵۲ در کجا مانده بود ای یاران
دوسری تیغ خونفشان علی
- ۵۳ صبر باید کند درین عالم
هرکه باشد ز دوستان علی

۵۴ شکر الله در پیجان دلسوز
شد ز یکرنگ ما دحان علی

10

قصیده

فاعلاتن مفاعلن فعلن/ fā'ilātūn mef'ilun fa'ūlūn

۱ باز نطقم بحمد حی و درود
از سر صدق و شوق لب بگشود

۲ آن شه یکبست و بی نظیر و وزیر
که منزله ز جمله حد و حدود

۳ واحد عالم و سمیع و بصیر
رازق ورزق و صانع و معبود

۴ ذوالجلالت و قاهر و جبار
مالک روز عرضه موعود

۵ بعد حمد خدای بی همتا
عادل و فرد و قادر موجود

۶ با صلوات بیحد و بی مرز
بر جمال محمد و محمود

۷ کاوست بر جمله کاینات رسول
پیش قدمش رحمت جمله قدور

۸ پایه نعلین در شب معراج
کرد بر عرش کردگار صعود

- ۹ ما کجا وصف آنجناب کجا
10a
- تا بحشر از کنیم گفت و شنود
- ۱۰ صعود گر صد هزار سال پرد
نرسد بر قضای چرخ کبود
- ۱۱ جانشینش علی ولی خداست
اوست بر دین مصطفی چو عمود
- ۱۲ کی شدی دین مصطفی محکم
که علی میر ذوالفقار نبود
- ۱۳ مثل و مانند وی خدا بییقین
نافریده است و نامده بوجود
- ۱۴ صنع خلاقرا ز خلقت خلق
مرتضی بود مقصد و مقصود
- ۱۵ کی رسد فهم خلق بر ذاتش
گنه ذاتش بسیط و ره مسدود
- ۱۶ مظهر کردگار و کار لم یزلی است
حاکم انس و جن و غیب و شهود
- ۱۷ سبب خلقت همه اشیاست
علت است او بجمله موجود
- ۱۸ چون خدا حکم او بود جاری
بر مسیحا و ادم و داود
- ۱۹ برادرش پاسبان و خدامند
خضر و الیاس و لوط و یوشع و هود

- ۲۰ شد عیان بر کلیم در سینا
وزّه عکس نور رویش بود
- ۲۱ در بساط آنجناب کرده هلاک
در پس قاف قوم حاد و ثمود
- ۲۲ ایخوشا حال آنکسانی را
که بود از قضایایش خوشنود
- ۲۳ وای بر حال منکر آتش باد
هست ایشان لر به لکنود
- ۲۴ گفت احمد که بدترند یقین
عالی و ناصبی ز کبر و یهود
- ۲۵ اینحدیث صحیح از من نیستپ
حضرت مصطفی چنین فرمود
- ۲۶ هست بر قعر نار منزل اوپ
با علی هرکه دشمنی مینمود
- ۲۷ نیست مقبول بی محبت وی
اگر کنی صد هزار سال سجود
- ۲۸ بیهایش نمیدهند جوی
تا بحشر از کنی قیام قعود
- ۲۹ گر نباشد ولایت مولا
مر ورا از نماز و روزه چه سود
- ۳۰ سجده بر نور آنجناب نکرد
گشت ابلیس روسیه مردود

- ۳۱ چنگ زد هرکه برو لای علی
نور مهر و محبتش افزود
- ۳۲ چونکه اندر دو کون آن مولاست
کان احسان و بذل و بخشش وجود
- ۳۳ اینچنین رتبه او و اخلاقش
کو شود گوهر دو چشم حسود
- ۳۴ هرکه شد دوستدار آنمولا
در جهان گشت عاقبت محمود
- ۳۵ بر علی ولی با دلا دستش
صد هزاران سلام و و نعت و درود
- ۳۶ سیعیانش زیاد باد مدام
منکرانش خدا کند نابود
- ۳۷ زنده ام تا که من چو درویش
سوخت در مجمر مدایح عود
- ۳۸ جان دلسوز دایما چون عود
.....-

11

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلا / fā'ilātūn fi'lātūn fi'lātūn fe'ūlūn

- ۳۹ از ازل محرم اسرار علی بود علی
وز همه راز خبردار علی بود علی
- ۴۰ بلکه ذرات جهان غافل و مستند همه
عافل و کامل و هشیار علی بود علی

10b

- ۴۲ خفته عالم همه در بستر نافرمانی
در همه دایره بیدار علی بود علی
- ۴۳ بعد توحید خدا نعت رسول ثقلین
ورجهان نقطه پرکار علی بود علی
- ۴۴ نه ز عالم خبری بود نه ز آدم اثر
نه خبر بود و نه آیار علی بود علی
- ۴۵ نه زمین بود و نه افلاک نه کرسی عرش
بیقین اول معمار علی بود علی
- ۴۶ بر همه اهل سماوات و زمین تابید
رهبر و سرور و سالار علی بود علی
- ۴۷ سبب خلقت مخلوق خداوند قدیم
مظهر و صانع و ستار علی بود علی
- ۴۸ اوصراطست و سپیلاست و دلیلاست و محک
بر حق و باطل معیار علی بود علی
- ۴۹ او در راه خدا چند شتر با زر و سیم
بفقیری همه یکبار علی بود علی
- ۵۰ معدن و منبع خیرات و مبرات علیست
صدر رو سر دفتر اخیار علی بود علی
- ۵۱ چونکه در روی زمین بر همه خلق خدا
رحمت و نعمت ابرار علی بود علی
- ۵۲ منشا کل فیوضات ازل تا بابد
بلکه خیل همه کار علی بود علی

۵۳ آنکه در مهد بدرید بلطفی ازدها
شهرتش گشت نمودار علی بود علی

۵۴ پانهاد آنکه تکفین بنی بتهارا
در حرم کرد نگونسار علی بود علی

۵۵ و او خاتم بخدا گشت بشانش نازل
آیه از قادر و غفار علی بود علی

۵۶ اوست عین الله و وجه الله و سماالله
بر همه اسم سزاوار علی بود علی

۵۷ در نسیب میر عرب شیر خدا شجع ناس
قاتل زمره کفار علی بود علی

۵۸ صاحب تیغ دو سر راک دلدل بیقین
به نبی یار و هموار علی بود علی

۵۹ بشکست عهد نبی را همه امت لیکن
در سر عهد وفادار علی بود علی

۶۰ آنکه در خوابگاه ناز محمد خوابید
همپا با که شب غار علی بود علی

۶۱ از ازل تا ابد بر سر شرع نبی
حافظ رکن و نگهدار علی بود علی

۶۲ آنکه بالیف دو انگشت یکی زیوبست
جود نه آدم و دیار علی بود علی

۶۳ آنکه از شیر هایندها همان سلمانرا
گشت ورا رجنه ایشان علی بود علی

- ۶۴ آنکه شد در شکم حوت بیونس مونس
با درود آورد غمخوار علی بود علی
- ۶۵ آنکه در آتش نمرود ثنا گفت خلیل
گشت آتش همه گلزار علی بود علی
- ۶۶ کرد در طور تجلی به کلیم آن نور
نور آن حیدر کرار علی بود علی
- ۶۷ مهر و مه گشته ز نور رخ او نورانی
از ازل معدن انوار علی بود علی
- ۶۸ بر نبی در شب معراج رسیده اوست
همه در لحجه گفتار علی بود علی
- ۶۹ کلمه چند که بشنید همپیر ز خدا
آنکه نامش شده تکرار علی بود علی
- ۷۰ عمر و را آنکه فرستاده بیحضرت دست
در سقر به درک نار علی بود علی
- ۷۱ آنکه در قلعه خیبر بدر مرحب را
به پسر کرد غراوار علی بود علی
- ۷۲ مرکز دایره هفت زمین نقطه با
قطب گنبد دوار علی بود علی
- ۷۳ طبع سرشار ز دلسوز بینی سرشار
مست از ساغر سرشار علی بود علی

قصیده

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / mef'ulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ülün

۱ یا مرتضی علی دل و جانم فدای تو
قلم مدام گشته مدیح و ثنای تو

۲ اندر دو کون عقل و دل و روحراست عزا
مدح و ثنا منقبست جانفزای تو

۳ هرچند در زمانه بپایان نمیرسد
11a

اوصاف و فضل و مدحت بی انتهای تو

۴ دانند جمله خلق چه آید ز مدح توپ
اوصاف جن و انس نباشد سزای تو

۵ مداح تو خدا و رسول خداست پس
مداح کو مدیح کند چون خدای تو

۶ از ضرب ذوالفقار تو اسلام شد قوی
دین استوار از ید مشکل گشای تو

۷ فیض خدا از دست تو جاریست
عالم تمام منفعلست از عطای تو

۸ احسان تو رسیده به ذرات کاینات
بر منم ترحمی که منم بینوای تو

۹ شکسته استخوان همه نمی شود
دنیا و آخرت بجز از مومیایتو

- ۱۰ جسم حدید شیعه شود چون در ظلا
یک ذره اگر رسد از کیمیای تو
- ۱۱ دست مرا بگیر که دست خدا تویی
چون رای رای تست رضا هم رضای تو
- ۱۲ کردند سعی بیحد برقد هیچکس
ممکن نبود راست بیاید قبای تو
- ۱۳ خلاقرا ولی و نبی را تویی وصی
هر بی ادب چگونه نشنید بجای تو
- ۱۴ حکم خدا رسیده نبی در غدیر خم
بیعت گرفت از همه کس بر ولای تو
- ۱۵ در حسرتم همیشه شها کی شود نصیب
بر دید های خویش کشم خاکپای تو
- ۱۶ من قنبرم بقنبر ستایشاه لو کشف
بهتر بود ز جمله شاهان گدای تو
- ۱۷ دارد چه غم هر آنکه شود دار شبه گد
در روز رستخیز بریر لوای تو
- ۱۸ تو قاسم جهیم و جنانی و حکمرانی
هم حکم حکم تست همه رای رای تو
- ۱۹ کی میشدی چو قاهر و غالب بساحران
هر که نبود در کف موسی عصای تو
- ۲۰ کسب ضیا نموده زحسن تو آفتاب
رخشنده گشته ماه ز نور و ضیای تو

- ۲۱ رخسارشان بخاک مذلت گذاشت
عالم تمام در دو دولت برای تو
- ۲۲ زنده نشد هر آنکه نمرود اندرین جهان
باقی بود هر آنکه بپاشد فنای تو
- ۲۳ والله زنده است نمیرود درین فن
قربانشود هر آنکه بکوه منای تو
- ۲۴ آنکه شود مناسک حجش قبول حق
حاجی شود هر آنکه ز سعی صفای تو
- ۲۵ تسبیح را ز سعی تو اموجه ملک
ای من و لفظ در بی بهای تو
- ۲۶ عشاقرا ز حکمت لقمان علاج نی
بیمار را چه غم برسد گر دوی تو
- ۲۶ گفته نبی که دشمن تو دشمن خداست
حق آشناست با همه آشنای تو
- ۲۷ برگنه ذات تو نرسد عقل و فهم
مخبر نشد کس از اثر راز های تو
- ۲۸ کی میشود شها که شود رحمت عیان
مجموع شیعیان شود اندر لقای تو
- ۲۹ مقصود ز خلقت آدمی تویی تویی
خلقت نموده این همه عالم برای تو
- ۳۰ ما از کجا رسیم گوا هست کردگار
برشان و برجلال و بحدود و سخای تو

۳۱ خفاش را چه حد رسد برسمایین
مرغ دلم همیشه پرد در هوای تو

۳۲ بر شاه و بر گدا تو امامی و پیشوا
بعد از تو یازده پسر رهنمای تو

۳۳ دارد چه غم هر آنکه ترا گشته دوستدار
بخشیده محب تو بر مدعای تو

۳۴ منت خداپرا شده دلسوز صبح و شام
از جان و دل سخنوری مدحت سرای تو

13

قصیده

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن / mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

۱ ولا غافل مشو یکدم ز مدح حیدر و صفدر
که تا هستی بجسم اندر بکو از مدح انسروور

۲ ز مداحی آنمولا ترا هرگز ضرر نآید
نزد خالق عالم کدام اعمال ازین بهتر

۳ بود مداح او سبحان ثنا و مدحتش قرآن
ثناخوانش درین دوران دمامد بود پیغمبر

۴ علی حامل حقیقت را علی عامل طریقت را
علی حافظ شریعت را و زیب مسجد و منبر

۵ علی بر انبیا رهبر علی بر اولیا سرور
علی شاه و علی افسر علی برذات حق منظر

- ۶ خدا را شکر بجد هست آنشه بر همه عالم
اما و پیشوا و مقتدا و هادی و رهبر
- ۷ امیر مومنان مولای درویشان بود بوفضل
وصی ختم پیغمبر ولی خالق اکبر
- ۸ یدالله و لسان الله وجه الله باب الله
شه معجز نما شیر خدا و قاتل عنتر
- ۹ علی در جنگ خندق عمر کافر را بیک ضربت
بدوزخ گردد واصل شد قوی اسلام لشکر
- ۱۰ علی آنست در خیبر چنان زد تیغ بر مرحب
دم تیغش بدر آورد از روح الامین شهپر
- ۱۱ علی آنبود در طفلی به پیش چشم عمآنش
که در گهواره خود بر درید آنشه یک ازدها
- ۱۲ دلا بر روز یاری و علی بدر واحد شاهدپ
نبی را یار و حق را شیر و نامش فاتح خیبر
- ۱۳ علی آنست تیغش ذوالفقار و کیش دلدل
محبش نودر مسلمان علامش مالک اثر
- ۱۴ علی شیر خدا مشکل گشا دنیا و هم عقبی
هنر بر پیشه هچا و ضرفام غضنفر فر
- ۱۵ شد شرع نبی از ذوالفقارش آنچنان محکم
نبودی گر علی بی شبهه بود عالم همه کافر
- ۱۶ اگر صد سال مدحش را کند اهل جهان انش
قسم بر جان آنمولا نباشد لایق قنبر

- ۱۷ علی مرات ذات حق محک بر حق و بر ناحق
علی اسلام را رونق زمین و عرش را لنگر
- ۱۸ علی را کرده خالق بر همه مخلوق خود مولا
بود آنشه شفیع عاصیان در عرضه محشر
- ۱۹ سلیمان چون محب مرتضی بود اندرین دوران
خدا بر او کرامت کرد عز و شوکت و افسر
- ۲۰ شاه را چون شفیع آورد ابراهیم در آتش
بر ندم برخبانش شد گلستان آتش اخگر
- ۲۱ علی آن بود بر یوسف ز چاه غم نجاتش داد
علی آن بود او بر خضر در ظلمات شد رهبر
- ۲۲ بدر کردند مریم را ز مولود پسر اما
علی در خانه کعبه تولد یافت ز مادر
- ۲۳ علی آن بود در وقت تولد خواند بر احمد
زبور و مصحف و انجیل و هم تورات او را
- ۲۴ علی سر خدا شاه ولایت علم را مخزن
شده نازل بشاش اهل آتی از خالق داور
- ۲۵ علی آن بود گریگنره نور رخ آنشه
فروز انگشته در افلاک خورشید و مه اختر
- ۲۶ ز امر او شد محکم بنای ساعت غیرا
ز حکم او کند گردش مدام این گنبد خضرا
- ۲۷ ز حکم او زبان سایر ز مراد مکان دایر
عقول از وصف او جایز فلک بزم ملک چاکر

۲۸	کلید خلد در دستش لوای حمد در دستش همه عالم بود مستش چو شد او ساقی کوثر
۲۹	ز حب او شده حاصل بهشت او حوری و غلمان ز بغض او شد سافل جهنم و اخگر آذر
۳۰	محبانش همیشه در تصور جنت المادی علی آن بود سایلرا یثرب برده در یکدم
۳۱	ز خود و خود غنی بنمود اندر قلعه او تماما منکرانش در سقر هستند یکسر
۳۲	علی آن بود در وقت رکوع خود بصحیح میان جمع مسجد بسایل دو انگشتر
۳۳	نشانش آیه آورد جبریل امین حق را بحمد عزو شرف زوافسر قل انما
۳۴	علی آن بود بر خیاط شاگردی نمود او ز یک سنگ سیاه پیچد مر و لعل و در و گوهر
۳۵	کند بر جمله عالم فخر این دلسوز از شادی علی یکبار گوید مدح وزوار یا چاکر

12a

14

ایضامنه

مفاعیل مستعفلن فاعلن / mefā'ilü mustef'ilün fā'ilün

۱ نبی و علی گر خدا نیستند

ولی از خدا هم جدا نیستند

۲ گروهی که تسلیم ایشان نیستند

ز دنیا و عقبی رها نیستند

۳ علی و محمد نبی و ولی

ز یکدیگر آنها جدا نیستند

۴ ز کثرت دو تا گشته اند آندو نور

ندان نور واحد دوتا نیستند

۵ مقام فنا فی الله از دیده

بقایند ایشان فنا نیستند

۶ کسانی که هستند نور خدا

بحق خدا مثل ما نیستند

۷ چه دانند سر شهادت کسانی

طلبگار درد و بلا نیستند

۸ کند مشق اگر جمله پیرو جوان

همه لایق کیمیا نیستند

۹ گدایان درگاه شاه نجف

شه عالمند و گدا نیستند

۱۰ چه دانند لذات جود و سخا

لیبمان که صاحب سخا نیستند

۱۱ بسا مردم از مرتضی دم زنند

هزاران یک از مرتضا نیستند

۱۲ چو زاهد دعایش ندارد اثر

حریفان که صاحب دعا نیستند

- ۱۳ بنازم خرابات را اهل وی
چو زاهد ز اهل ریا نیستند
- ۱۴ کسانی که خصمند با مرتضی
یقین با خدا آشنا نیستند
- ۱۵ علی را ولی کرده حق دیگران
سزاوار قل انما نیستند
- ۱۶ ز عشاق اگر زاهدان بدورند
خبردار ازین ماجرا نیستند
- ۱۷ بحق علی منکران علی
بجز تخم حیض و زنا نیستند
- ۱۸ بحشر ار نمایند اعمال خیرالبشر
ز چار ندار مصطفی نیستند
- ۱۹ بفرموده خلاق عالم چنین
محبان بغم مبتلا نیستند
- ۲۰ نمانید اگر صد هزاران گناه
یکی در جهنم بقا نیستند
- ۲۱ اگر ما گنهکاریم و خاریم لیکن
بخواری ما ها رضا نیستند
- ۲۲ بسوزند آنانکه در قعر نار
محب شه اولیا نیستند
- ۲۳ نسوزد محب علی در سقر
محبان به دوزخ سزا نیستند

۲۴ لعینان که خوش ناید از وصف او
بیقین دان ز اهل صفا نیستند

۲۵ بدلسوز خواهان نباشد کسان
که خواهان آل عباس نیستند

15

قصیده مولا

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

۱ هر زمان بر طبع جولان میدهم
مژده بر جمله محبان میدهم

۲ سر به نیکان دل پاکان میدهم
من نشان از شاه مردان میدهم

۳ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم

۴ چون مرا در هر زمان یاور علیست
اینجهان و آنجهان رهبر علیست

۵ دستگیر اکبر و اصغر علیست
میر دیوان شافع محشر علیست

۶ وقت مردن جان بجانان میدهم
12b

یا علی میگویم و جان میدهم

۷ شکرالله کرده ام اقرار وی
دایما میگویم از آثار وی

- ۸ ما رحم بر عزت اطهار وی
نیستم منکر کنم انکار وی
- ۹ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم
- ۱۰ چشم از نور ولایت روشنست
میکنم وصفش که تا جان در تن است
- ۱۱ حب مولا بر محبان خوشست
من نمیتسم ز شیطان رهنست
- ۱۲ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم
- ۱۳ درد من اینست با صوت جلی
یا ولی الله اعظم یا ولی
- ۱۴ بر سرم دایم بود عشق علی
کی نمایم خوف از مردن بلی
- ۱۵ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم
- ۱۶ عارفا بنگر بچشم خارجی
میزد اخگر بچشم خارجی
- ۱۷ مانده حیدر بچشم خارجی
میزنم خنجر بچشم خارجی
- ۱۸ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم

- ۱۹ مینمایم ازیر این کلمات را
مدح وصف چار دو ایات را
- ۲۰ فاش میسازم چنین اسبابرا
شاعری خوش گفته این ابیاترا
- ۲۱ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم
- ۲۲ میکشم هر خطه اه سرد را
دایم میجویم اهل درد را
- ۲۳ عفو فرماید خدا آن مرد را
کرده نظم از طبع خون فرد را
- ۲۴ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم
- ۲۵ یا ولی حق شهنشاه اجم
هست شعرم قطره اوصاف چویم
- ۲۶ بحر را کی میکند یک قطره کم
لیک دلسوز تو ازم دارم ضجم
- ۲۷ وقت مردن جان بجانان میدهم
یا علی میگویم و جان میدهم

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن/ fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- ۱ اولاً حمد خدای صانع و ستار فرض
ثانیاً نعت و درود احمد مختار فرض
- ۲ بعد توحید خدا نعت رسول عالمین
بر همه مخلوق مدح حیدر کرار فرض
- ۳ نام آنمولا نوشتن بر همه کس واجبست
زینب کردن بر همه طغرا وبر طومار فرض
- ۴ اینقدر از شغل بنده منع منما ناصحا
بر من اقرار ولابت بهر او انکار فرض
- ۵ هرکسی را از ازل یک شغل و کاری داده اند
بر من اوصاف علی بر ذاهدان دستار فرض
- ۶ منبعضانرا نیست با پاکان عالم خوشدلی
بهر پاکان دوستی عزت اطهار فرض
- ۷ هرکرا در دل نباشد نور مهر هشت و چار
کرده خالق بهر او در قبر دوزخ نار فرض
- ۸ منکر هست در دل تو شوق حب حبابان
بر محب هست واجب هشت و چار فرض
- ۹ من نمیگویم خدا فرموده در قرآن خویش
شد تولا و تبر بر همه هشیار فرض
- ۱۰ این تولاو تبر بهر خاصان علیست
برگرفتن دامن افسر ور سالار فرض

- ۱۱ دوستی دوستار مرتضی واجب بود
لعن و طن رمزه نصاب هم و کفار فرض
- ۱۲ چو طبیب مومنان باشد امیر مومنان
دامن آتشه گرفتن بر همه بیمار فرض
- ۱۳ ما همه بیمار عصیانیم او باشد طبیب
دست بیماران گرفتن بر علی ناچار فرض
- ۱۴ چون حکیم حاذق آنمولاست روز رستخیز
شربت کوثر برای شیعیان زار فرض
- ۱۵ از برای دشمنان اش در سقر ز قوم هزر
بر محبان درخبان هم باده گلنار فرض
- ۱۶ زایران قبر آنمولا بود اخلاص کش
عارفان فرموده اند اخلاص بر همه زوار فرض
- ۱۷ راه خود ایدل دمی تو کور و کورانه مرو
راهرو را اندر عالم دایم استمصار فرض
- ۱۸ کافران هستند در ادیان چو تار عنکبوت
شیعه را در دین خود هر لحظه استقرار
- ۱۹ ما نداریم آندهن مدح ولی الله کنیم
در مدیحتش مدح کورا خوش لب گفتار
- ۲۰ ما وحش حقست و پیغمبر ترا اینحد چیست
ماکه سلمان و اباذر بلبل گلزار فرض
- ۲۱ بعد صلوات پیمبر دمبدم باشید سلام
بر تمام اصحاب نر غلمان وبر غماد فرض

۲۲ نعت نصیر در مدیح مرتضی
نظم و نثر یا قصیده یا همه اشعار فرض

۲۳ قاسم خلد و حنان و ساقی کوثر علیست
خلد بهر دوستان هم نار مبر اثار فرض

۲۴ ها نشو مرورا بدلسوز بر مداحیست
دایما از بهر این اشعار استغفار فرض

17

قصیده

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن/ fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilāt

۱ عرش کرسی شد ز نور حیدر صفدر فروغ
گشت عالم سربسر زان نور پر انور فروغ

۲ حور و غلمان و قصور و جنت و ارض و سما
بلکه نه افلاک مهر هم مه اختر فروغ

۳ عرض شد نور ولایت بر همه پیغمبران
گشت از آن نور قلب جمله پیغمبر

۴ چون ولی الله تولد شد ز مادر در حرم
شد حریم کعبه زانمولود و زان مادر فروغ

۵ یافت از مولود مولا کعبه صد عز و شرف
شد حیف و مروه و مینا و هم مشعر فروغ

۶ یثرب و بطحا فروزان شد ز نور مرتضا
گشت ابن دنیا و آندنیا ازین دهر فروغ

۷ کافی ان را دل و بغض او شد چو شب سیاه
مومنانرا دل مهر و شوق آنسرور فروغ

- ۸ اسم حیدر بر در جنت نویشتند از ازل
13b
- گشت جنت سربسر از نور اخید و فروغ
- ۹ چونکه ساقی شد بکوثر آندم از شوق ولی
یافت از نور یدالله چشمه کوثر فروغ
- ۱۰ وز عنادو بغض تو جهل لعین بند بغض محص
در محبت پای یا تا سر شد دل نور دل فروغ
- ۱۱ از عداوت کسب ظلمت کرد قلب کافران
از محبت شد قلوب مومنان یکسر فروغ
- ۱۲ جمله عالم زمین مقدم سلمان بهشت
سطح دنیا از جمال مالک اشتر فروغ
- ۱۳ اینهمه وصفیکه شاه مردان میکنم
وینهمه اوصاف گشته از رخ قنبر فروغ
- ۱۴ هر زمان خواهم که وصف از قنبر مولا کنم.
باشد از شوق مدیحتش خانه و دفتر فروغ
- ۱۵ ما کجا و مدح وصف سرور مردان کجا
گر نباشد در دل از آن فاتح خیبر فروغ
- ۱۶ حوریان نور خدا گر از در خاتون حشر
یافته خیل ملک زان زهره از هر فروغ
- ۱۷ بلکه زان خاتون نه تنها حور و غلمان ملک
اخذ کرده نور سارا مریم و هاجر فروغ
- ۱۸ حسن یوسف ذره از نور جمال حیدر است
هم ید بیضای موسی گشته از آن در فروغ

- ۱۹ بلکه از آن در گرفته انبیا و اولیا
معدن یاقوت و الماس و در و گوهر و فروغ
- ۲۰ لعل و مرجان و زمرد هم عقیق احمری
معدن فروغ را هم کان سیم و زر فروغ
- ۲۱ یافت ابن اسلام و دین دین شریعت سربسر
از دم تیغ علی علی میر غضنفر فر فروغ
- ۲۲ تا نباید بر صف محشر شهنشاه عرب
هرگز از ظلمت نباشد عرضه محشر فروغ
- ۲۳ باعث ایجاد خلقت سرور مردان علیست
هر دو عالم گشته از شبیر و از شر فروغ
- ۲۴ حمدالله درین دوران دلسوز من
شد از الطاف ولی خالق داور فروغ

18

وله ایضا

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن/ fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilāt

- ۱ وی بمن گفت یکی درویش صاحب اختیار
تا یکی بر شعر هرکی مینمایی افتخار
- ۲ گر هنر داری بگو زینگونه شعر آبدار
اینچنین مصرع که کرده نظم مرد و هوشیار
- ۳ گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار
- ۴ عرض کردم من بر او کی مرشد صاحب نفس
طوطی آسا گشته عالم سربسر بر من قفس

مانده ام بی پار و یاور من ندارم هیچکس بعد ازین شغلم مدیح شاه مردانست و بس	۵
گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار	۶
روز هیجا ذوالفقارش گر علی گیرد بدست سربسر عالم عدو شد با خورد از وی شکست	۷
گرد واصل عمر را بر نار با یک ضر بدست خالق عالم چنین فرموده در روز الست	۸
گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار	۹
شمه از روز های علی گویم همین	۱۰
همین فرجم بود شاهد یقین روح الامین زد بمرجب آنچنان ضربت امیرالمومنین	۱۱
گفت جبریل امین در قلعه خیبر چنین	۱۲
گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار	۱۳
من تنها گویم اوصاف علیرا صبح و شام هست آفته بر همه عالم درین عالم امام	۱۴
در صف محشر بود او شافع هر خاص و عام انس و جن و هم ملایک گوین این را با تمام	۱۵

۱۶ گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار

۱۷ شکرالله هستم از خیل محبان علی
جان عالم سربسر باشد بفرمان علی

۱۸ انبیا و اولیا هستند دربان علی
ختم پیغمبر مکرر گشته درشان علی
۱۹ گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار

۲۰ در همه جنگ غزوات آنولی دادگر
بود در دست یداللهش همان تیغ دوسر

۲۱ مثل برگ از دشمنان میریخت بیحد سر
در دلسوز این بود درین دنیا فنا شام و سحر

۲۲ گر جوان خواهی علی گر تیغ ذوالفقار

19

Kaṣāid ü Merāṣī-i Türkī Min Kelām-ı Dilsūz

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ey meh ü mihr-i dıraḥṣān eyleyen perverdigār
Ṭāḳı gerdün-i zer-efṣān eyleyen perverdigār

2 'Ayş-i maḥlūkāt içün dāim cihāni küşāyiş
Mihr ü māhiyla dıraḥṣān eyleyen perverdigār

3 Kāf ü nūn emriyle on sekiz min 'ālem def'atan
Luṭfuyla icād u virān eyleyen perverdigār

- 4 Ey cān saṭḥ-i zīnende dāima ḥ̣ān-ı kerem
Cümle mevcüdâtı mihmān eyleyen perverdigār
- 5 ‘Ālemi gāhi bahār ü gāh tabistān eden
Geh ḥazan ü geh zemistān eyleyen perverdigār
- 6 Kaṭre-yi āb beynini naḡş iden bend ḡudreti
Kāmet ü bālāyi insān eyleyen perverdigār
- 7 Hūb-rūları šenūn zinet ü ārāyišun
Hāl ü ḥaṭ ü çešm-i mestān eyleyen perverdigār
- 8 Geh getürup çü serv-i cānan diltürüzuñı saca
Tīre çün zūlf-i perišān eyleyen perverdigār
- 9 Naḡl-i servi gāh mun‘ım tek ḡabā pūš eyleyen
Gāh muflis u kimi ‘uryān eyleyen perverdigār
- 10 İki gerden dāneni toprak içinde āšikār
Āteši seng içre pinhān eyleyen perverdigār
- 11 Eyleyen bād ḡūrūsī toḡum baṭn-ı makiyan
Toḡmdan murḡ-ı seḡar-ḡān eyleyen perverdigār
- 12 Ey viren šāh ü gedāya rızḡ minnet ḡoymayan
Nı‘metin ḡalka ferāvan eyleyen perverdigār

- 13 Ey hāmi aḥibbasi ma'kulatı bu āfākda
Geh gerān gāh erzān eyleyen perverdigār
- 14 Ey bu ḥalkı fikr-i ḥayāt
Gāh ḥandān gāh giryān eyleyen perverdigār
- 15 Żalimün zulmin alan mazlūmden aḥḳāfla
Ḥaşırde yādıyla dīvān eyleyen perverdigār
- 16 Ey ezelden güneh zātinde hemi maḥlūkātını
Vāle mabhut ü ḥayrān eyleyen perverdigār
- 17 Muştafā luṭufdan levlāke levlā ḥil'atin
Bā'is-i icād-i imkān eyleyen perverdigār
- 18 Kıl mevcüdāta ezel günü bu 'aẓm-i ni'meti
Luṭf-i vucūd ü bezl ü iḥsān eyleyen perverdigār
- 19 'Arş-i a'lāya çıḥarup eyleyen ref-ref-i sevdā
O.....o derde mihmān eyleyen perverdigār
- 20 Nūr-ı pāk maḳdemindan göklere zinet veren
Ṭāḳ-ı 'arşı nūr-i bārān eyleyen perverdigār
- 21 Zāt-i pāk tek ü zāt-i pāk 'ayb ü naḳşdan
Kāmil ü bī- 'ayb ü noḳşān eyleyen perverdigār

- 22 Cebra‘ili halk iden ol nūr-ı pāka vahy için
Luṭf özüyle öz dilesin bu celālı perverdigār
- 23 Bu Resūla bende fermān eyleyen perverdigār
Nāzil-i āyāt-ı Qur‘ān eyleyen perverdigār
- 24 Ol velī vālī-yi vālā ki kudret kim şun‘
Dāima onda nümāyān eyleyen perverdigār
- 25 Ey bu Mevlānun muhibb ü dostusuñuz ol tamām
Daḥıl-i cennet-i rizvān eyleyen perverdigār
- 14b 26 Ey Mevlānun cezāda qahrıla düşmānların
Āteş-i dūzaḥda sūzān eyleyen perverdigār
- 27 Ey Mevlānun gubār-i ḥāk-i dergāhın müdām
Luṭf idüp her derde dermān eyleyen perverdigār
- 28 Ey ezelden tā ebed bu pişvānun ta‘atin
Vācib insiyle hem cān eyleyen perverdigār
- 29 Ey bu Mevlānun mihrini girdāb-i bahr-ı Nūḥ için
Nāci keşti tufān eyleyen perverdigār
- 30 Ey bu Mevlānun cihānda āstān-ı pākına
Yüz koyan mūrı Süleyman eyleyen perverdigār

- 31 Ey bu Mevlānun muḥabbet resmini İbrāhime
Mihriini rūḥ ile cān eyleyen perverdigār
- 32 Ey tecelli eyleyüp Musā kimi peygambere
Ṭūr-i Sinā ile yeksān eyleyen perverdigār
- 33 Ey kerem-i luṭfı ile saḥlayan Fir‘avnı hem
Ḳahrıyla ğark-i ‘ummān eyleyen perverdigār
- 34 Ey bu Mevlānun vaşf ü medḥında viren ṭab‘-ı selim
V’ey nuṭḳ-i Dilsūzı durr-efşān eyleyen perverdigār
- 35 Çoḥdur Dilsūzun günāhı geç bu Mevlā ‘aşḳa
Ey hemīşe bahş-ı ‘işıyān eyleyen perverdigār

20

Fī Medḥ-i Ḥātemu’l Enbiyā

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

- 1 Saña bu cism ü bu cān yā Muḥammed
Ola her demde ḳurbān yā Muḥammed
- 2 Yār itmiş Ḥālīḳ ü Ḥallāḳ-ı ‘ālem
Seni bī-‘ayb ü noḳşān yā Muḥammed
- 3 Nebī ü eşref-i maḥlūḳsın sen
Vaşī’ün şāh-ı merdān yā Muḥammed

- 4 Özün evlâdın medhinde nâzil
Olup âyat-ı Kır'ân yâ Muḥammed
- 5 Sen olduñ maṭlab ü maḳşûd-i Ḥalîḳ
Yaratdı kevn ü mekân yâ Muḥammed
- 6 Yaratmış senden ötrü âb-i Kevseri
Behişt ü ḥûr ü ğilmân yâ Muḥammed
- 7 Senüñ düşmanlarından ötrü Ḥâlîḳ
Yaratmış nâr ü nirân yâ Muḥammed
- 8 Ki sensin ḥâkim-i yevm-i Kıyâmet
Virüp ḥaḳ bile fermân Yâ Muḥammed
- 9 Tapup revnaḳ senüñ aḥkâmun ile
Bu şer' ü dîn ü imân Yâ Muḥammed
- 10 Bu yolda çekmesün renc ü meşakkat
Olup ʿâlem müselmân yâ Muḥammed
- 11 Muaʿllim sensin ezel gün bu maḥlûḳ
Ha tıfl-i debistân yâ Muḥammed
- 12 Tamâm-ı enbiyâ vü evliyâya
İdüpsün luṭf ü iḥsân yâ Muḥammed
- 13 Ḳapunda padişân-ı Kiyâni³⁰
Olunmaz cümle derbân yâ Muḥammed

³⁰ Vezin aksamaktadır.

- 14 Ḥabīb Qādir Ğaffār sensin
Ne Ādem ne Süleyman yā Muḥammed
- 15 Ta‘alallāh ta‘alallāh bu sende
Ne şevketdür bu ne şān yā Muḥammed
- 16 Senüñ vaşfunda ins ü cin u ālem
Qalup mebhūt ü ḥayrān yā Muḥammed
- 17 Tapanmaz bir vucūd senden özge
Eger fikr itse insān yā Muḥammed
- 15a 18 Şeb-i mi‘rācda kıldı Hudāvend
Seni ‘arşında mihmān yā Muḥammed
- 19 Tamām eflāk seyr eyleyüp katından
Güneḥ ey şāh-ı şāhān yā Muḥammed
- 20 Egerçe dāima mi‘rāc idersen
‘Ayān pinhān her ān yā Muḥammed
- 21 Velīkin ol gece meşhūr olupdur
Qalup dillerde destān yā Muḥammed
- 22 Haçan sen kesmessün ḥaḳdan teveccüh
Buni bilmedü nādān yā Muḥammed
- 23 Ola la‘net o mel‘ūna ki eyleyüp
Seniñ ḥaḳkında tuğyān yā Muḥammed

- 24 Göründi mu‘cizātun sahra nisbet
Virüp söylerdi buhtān yā Muḥammed
- 25 Seni her kimse düşmān dutsa bī-şekk
Akup o toḥm-ı şeytān yā Muḥammed
- 26 Ne bāki nurun her kim idüpdür
Seninle ‘ahd ü peymān yā Muḥammed
- 27 Adun her kimse zıkr itse olunda
Virür cānın çok āsān yā Muḥammed
- 28 Özünde Żü’l-Fiķārı ceng içinde
Virdi şır-i yezdān yā Muḥammed
- 29 Alur himmet ol Mevlā çū senden
Alurdı tıġı bir ān yā Muḥammed
- 30 Senüñ nūrun şu‘āından henüz
Olup mihr-i dirahşān yā Muḥammed
- 31 Tıflidür senga mecmū‘-ı ‘ālem
Melek hem ins ü hem cān yā Muḥammed
- 32 Tamām-ı ümmete sensin cezāda
Olanda ḥaşr Selmān yā Muḥammed
- 33 Saña her kimse ta‘at itse eyler
Cezāda ḥükm ü dīvān yā Muḥammed

- 34 Saña Dilsüz olupdur cân ü dilden
Bu  alemde sen -h  n y  Mu ammed
- 35 Adını ma şerda koyma h  r   mu  tar
G n h  var fir v n y  Mu ammed

21

Fi Na t-ı Esedull h G lib

f  il t n f  il t n f  il t n f  il n

- 1 Y    l  her kimsen  n sen kimi Mevl s  var
Olmaya d  ny s  herg z  am yemez Mevl s  var
- 2 Sevmese her kim seni  a  n a olsun  asem
 ate -i nir nda mesken   me v s  var
- 3 Ger sala her kimse bir zerre mu abbet sa a
N r-i su r n onun da   na-perv s  var
- 4  a  r  ir t n o kesen bura dan artu  ge er
Senden elinde onun mihr   ferm n  var
- 5 Her iki d  ny  sen  n g rmege ru s ru n 
C mle peyemberlerden  ev -i tem   s  var
- 6   nki peyemberlere   kide itd  n meded
L k bu peyembere nu ratun if  s  var
- 7 Mihr   cel l n sen  n mur-  S leyman ider
  zret-i  br him n bu s zde fetv s  var

- 8 Sen şeh-i müşkil-güşā mahş-ı yedu'l-lāhsın
Musā 'imrānun her bir yed-i beyzāsı var
- 9 Zerre-yi mihrün virür şun'ına oddan necāt
Nūḥ nebinün eger keşti vü deryāsı var
- 10 Çeşme-i mihrün senüñ Hızra virüpdür hayat
El ḥayātün haçan bu feraḥ efrāsı var
- 11 Var bu yerden on iki nefḥa-yı 'Alī dami
Çü ḥun eger bir nefer ḥazret-i 'İsāsı var
- 12 Hāk-i Necef Ṭura ger ṭa'n ide bī-cā degül
Pertev-i nūrun senüñ āverde tecellāsı var
- 13 Vardur başımda benim şevḳ-i velā-yı 'Alī
Çünkü 'Alī mihrün nūr-i dil-ārāsı var
- 14 Ben dimezem bir benim 'āşık-ı ser-geştesi
Dehre çok ben kimi 'āşık-ı rüsvāsı var
- 15b 15 Her ikimiz ü çok ban hārā Ḳanber hārā
Medḥde ol serverden paşa vü 'anḳāsı var
- 16 Men' eyleme nāşih beni bu 'aşḳdan
Görmesin 'aşḳ sen lezzet-i 'azimesi var
- 17 Varması her kimsene cām-ı mey-i 'aşḳdan
Ehl-i riyādur onun bir ḳurı taḳvası var

- 18 Baḥma bu ‘aşk ehline bu da düşündedür
Yaḥşi tulası var yaḥşi tabrāsı var
- 19 Ṭaī idüp ‘ālemleri pāye be pāye inüp
Görme bu suflīde ḥ̣ār ‘ālem-i bālāsı var
- 20 Rutbede bī-şekk geçer cümle salāṭinden
Her kime kim Ḥaydarün pür-naẓar imānı var
- 21 Zāhid eger bu riyā tek ola mescid-nişin
Uyma onun fi‘line özge mabāsı var
- 22 Reng-şıfat başı mihre koyar dem be dem
Maḳşadı ‘uḳbā degül maṭlab-ı düñyāsı var
- 23 Sence şad dānası dāmdur ta‘zirde
Her kim aña el vura ef‘ī tek dīdesi var
- 24 Mayil-i kibr ü gurūr ṭālib-i ḥūr ü ḳusūr
Cenneti görmez velī bu son ru’yāsı var
- 25 Bile koyup ḳā‘ide ḳādir ü ḳudret-nümā
Her gülün ‘ālemde bir bülbul-i şeydāsı var
- 26 Ḳays cunūn mülkini itdi maşḥar velī
Yüz yıl olup der-be-der bir Leylāsı var
- 27 Varaḳanı Gülşāh ḡamı saldı eger çöllere
Yusuf-ı gümgaştanın gerçi Züleyḥāsı var

- 28 Kuhken-i bî-nevâ çarpdı eger dağlara
Ağladı şirin dedi Vamıkun ‘Azrâsı var
- 29 Cânım o ‘İsâ lebün cânına olsun fedâ
Lafz-ı güher-bârının mürdeye ihyâsı var
- 30 Kevşere Hüseyn eger mahv kılur ‘âlemi
Hayf benim yârimun gayet kibr-edâsı var
- 31 Her biri bir resmile râh-ı mecazi dutup
Cümle bu ‘âşıklarun nâle-yi bî-câsı var
- 32 ‘Âşık hak isteyen Kerb ü Belâya gidüp
Şâ-ı şehîdânı eger başda ne sevdâsı var
- 33 Baş kesülüp kan âhır her tarafa çeşme tek
Harde bile Ka‘benun Zemzem ü Minâsı var
- 34 Hansı şehun başına bile muşibet gelüp
Kim bu mübârek başun bile gavgâsı var
- 35 Tâ kimse min dokuz yüz elli bir Şi‘alar
Yara döküp dehrde bir bile a‘zâsı var
- 36 Hansı şehun şîr-dil hazret-i ‘Abbâs tek
Bilme ‘alemdarı yâ bir sakķâsı var
- 37 Her kenârında baķ bir bile kolsuz düşüp
Hansı cevânun bile kâmet-i ra‘nâsı var

- 38 asım damāda ba kul bedeni āk āk
anı ile grnce dest-i manāsı var
- 39 Ekber nākām gr anına altān dp
Ren idp ālemi alat-ı zibāsı var
- 40 Harda Dilsz-i dn pākındur Hseyin
am yemez alā anun sen kimi Mevlāsı var

22

Ve Minh

fāilātn fāilātn fāiln

- 1 Evvelā amd-i Hudā-yı bī-misāl
ādır  Hayy  Qadim-i Zlcelāl
- 2 Rāim Ramān  Qaffār az-zunub
Lā-erik  vāid  ferd u vāid
- 3 Qahhār  Cebbār  Yektā Hayy  amed
Yohdan icād eyleyen ālemleri
- 4 Gnderen rehber bize peygambere
Aql ol mahar-ı esrar-a a
- 5 Kaynata r  cān  hem ramā
Bāis-i icād-i kll-i māsivā
- 6 Amed  Mamd āh-ı ul kefi
Bī-ad  bī-mer selām  hem durd

- 7 Göndere ol şāha ḥallaḳ-i vedūd
Cānışini Ḥaydar-ı kerrārdur
- 16a 8 Maḥrem-i ḥaḳ vāḳıf-ı esrārdur
Hādī-yi dīn ü Emīre'l-Mü'minīn
- 9 Nūr-i imān ü şefi'ü'l-Müznibin
Vālī ḥaḳ tācdār-ı ehl-i ati

23

Murtaẓādur Murtaẓādur Murtaẓādur

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ey seven bu serveri gūş it baña
Pür-feẓāil 'arz idem tā ben saña
- 2 Şi'a sen vardur eger ḳalbinde nūr
Gözlerün tapsun ziyā ḳalbun nūr
- 3 Bir günü ol server-i kevn ü mekân
Cinlerün da'vāsını oldı revān
- 4 Ḥazret-i peygamber ol faḥr-i ümem
Eyledi fermāyış aşḥāba o dem
- 5 Mujde her ne istese virem eger
Murtzadadan virse her kimse ḥaber
- 7 Cümle aşḥāb işitdi bu sözi
Līk yollar dedi Selmanun gözi

- 7 Bir g n   km  tı Selman dav ya
Oldı tu  ol rehn m y  hud y 
- 8 Takurup ol   h  Selman istedi
Mescide y z  oysun ol  eh sesledi
- 9 Dur g rd m Selman ni  n itd  n  it b
Eyledi keyfiyeti  arz o cen b
- 10 S yledi Selmana ol mir-i  Arab
 stemetin  y  ne   cet m nte ab
- 11 S yledi Selman ki ne  arz eyleyim
Bilmerem  y  ne   cet isteyem
- 12  eh buyurdu  arz   l peyg mbere
Ol gece kim gitd  n  ar -ı d vara
- 13 Nice min kelime d n    n     eyin
    m   ld  kirdig r z lmenin
- 14 Nice min     a yet r bir nicesin
Sen bil ama s yleme nicesinin
- 15 Y  Res lullah bu s zden incime
Nicesin kim oldu ferm y   dime
- 16 Mujde ol ser ister
Bendiye sen eyle ferm y   budur

- 17 Geldi Selman ‘arz ide peygamber
Gördi ol server çıhupdur minber
- 18 Cümle aşhāb eyleyüpdür izdiḥām
Takılup peygambere virdi selām
- 19 Söyledi yā Muṣṭafā vir murād
Gitdi teşrif selāmet Mürtezā
- 20 Söyledi peygamber ey....
Ḥ’āhındur her ne iste....
- 21 ‘Arz kıldı kelimeler kim....
Tabşurupdur bilmesün....
- 22 Bendiye bir kelime sen....
Mujde meh ey padişāh....
- 23 Fikre oldu gevṭe-ver ol dem....
Gördi tā ki Cebra‘il itdi.....
- 24 Ol ṣeha ‘arz itdi Cebra‘il-i Emin
Eyleme selmanı me’yūs ü ḡamin
- 25 Söyle meṣḥūr olsun bu ‘ālemde
Ya‘ni selman mınā yıl beyt
- 26 Tatıyup ḥaḡdan anka bu güftḡ
İstedi bir igne hem bir kāse su

- 27 İğneni ol server-i ‘Alī-cenāb
Kāse su içre ol salup kıldı hıṭāb
- 28 Bu tutunca ki ҡaldı ignede
Olsa ger ḥub-ı ‘Alī her sinede
- 29 Dūzaḥı ol kimseye eyleyüp ḥarām
Ḥāl-ı-i settār ḥey lāynām
- 30 Bir de Süleyman durup seyrāna git
Ol filān yerde ҡabristāna git
- 31 Her ne görsen gel ‘ayān it hāmiye
Gör ve kevn sırrı ‘ayān it hāmiye
- 16b 32 Çıḥdı Selman seyre ārām ü şabr
Gördı ҡabristānda bir taze ҡabr
- 33 Dāḥil oldı ҡabre gitdi yer ҡadar
Bir ‘aceb bağı görüp kıldı naẓar
- 34 Her ṭarafda cāri olmuş nehirler
Servlerde ҡumriler ҡūḳū diler
- 35 Gördi taḥt içre oturmuş cehūd
Ḳaldı ḥeyrān eyleyüp şükr ü durūd
- 36 Söyledi yā müslümān olmayan
Tā saña hardan yetmiş bu mekān

- 37 Ol Yahūdi söyledi key mumteḥin
Men severdim Mürtezānın ru'yetin
- 38 Çün tir meşdım añā 'aşk-ı cemāl
Bendiye ördüñ yetişmiş bu celāl
- 39 Bakrup bu mu'cizi selmān o dem
Geldi aşḥāba virdi dem be dem
- 40 Bar-i lillāha ḥürmet şīr-i Hudā
İtme Dilsūzı ḥacıl rüz-ı cezā
- 41 Gerçi 'işyān olup ḥaddan füzūn
'Afv kıl bari Hüseyin-i ḡarḳ-ı ḥūn
- 42 Şi'aān Ḥaydari maḥşerde sen
Koyma ḥ'ār olsun be-ḥak bī-ḥutan

24

ḤİKĀYET-İ MU'CİZ-İ ÇEHĀR-İ PEYGAMBER

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Gūş idüñ ey dostān-ı Muştafā
Ve ey muḥıbbān-i 'Alī Mürtezā
- 2 Bir ḥaddını ben size izhār idem
Ḥ'āb-ı ḡafletden size bidār idem
- 3 Bir güne peygamber ol faḥr-i enām
Şubḥdı menzilde dutmuşdu maḳām

- 4 Nāgehān geldi gürūh-ı müşrikin
Yanlarınca hem Ebū Cehl-i La‘in
- 5 İtdiler ‘arz ey resul-i kerdigār
Gelmişük kapusına hürd ü kubbār
- 6 Sen eger peygamber-i ber-haqsın
Gel bizim bu müşkik-i hāl itgelesin
- 7 Olmuşuk dört fırka imdi muhtaşar
Her biri bir mu‘ciz ister ser-be-ser
- 8 Nūh tufānın biri ister bu gün
Mu‘ciz-i Mūsānı göster bu gün
- 9 Āteş-i Nemrudı hem eyle subāt
Vir Halil-sā bizi oddan necāt
- 10 Zinde kıl ‘İsa kimi bir murdeni
Şād kıl bu haţır-ı efsürdeni
- 11 Ol Ebū Cehle buyurdu Muştafā
Gel otur ayıţalım şūm ü ğara
- 12 Nūh tufanının bu gün hū‘āhissün
Gitsün ol kūh üste çıksun
- 13 Dāhil olsun cümle beytul Muḳaddasa
Mu‘ciz-i Mūsānı her kim istese

- 14 Ol filān vadiye gitsün o kes
Kim H̱alil mu‘cizin ister bir nefes
- 15 Gördi Ebū Cehl-i La‘in ol fırkalar
Her biri bir cānibe ‘azm itdiler
- 16 Geçmemişdi ol kadar kim nāgehān
Geldi ol fırkaya āh ü figān
- 17 Yā Muḥammed ey ḥabīb dādger
Biz saña imān getürdük ser-be-ser
- 18 Yatışduk bu kıbleye nāgehān
Her taraftan oldu bir deryā revān
- 19 Hıfz kıldı H̱alīk-ı yezdān beri
Yoksa ğarķ eylerdi ol tufān yeri
- 20 Suvārında üç nefer-i ‘ālī-cenāb
Bizlere bu nev‘i kıldılar ḥiṭāb
- 21 Dutmasa dāmānınızdan zihayāt
Hiç tufānın tapanmazlar necāt
- 22 Anların dutuk serāser dāmānın
Kurtarup tundan iter yakīn
- 17a 23 Yā Muḥammed ḥaḳdur dinün senüñ
H̱ālet ü eṭvār ü eminün senüñ

- 24 Gitmedür ol üç kimseye eyle beyân
Ey Resûl Hâlık-ı küll-i cihân
- 25 Ol habîb-i hak bile virdi hâb
Gördü ger ol üç nefer ‘âli-cenâb
- 26 Biri kardaşım ‘Alîdür rûh-ı cân
Ol iki neveste vü turfa cevân
- 27 Oğlidür ol şâhun ey ehl-i münevver
Olmayup onlar tevellüd kim münevver
- 28 Her iki dünyâda onlardur delil
Hakka âyat-ı şîfât ü hem sebil
- 29 Mu‘ciz-i İbrâhimi hâ’hiş iden
Zâhir oldu ol zaman bir güşeden
- 30 Söylediler ey Emin-i Zülcelâl
Bizlerden hâlin eger itsen su’âl
- 31 Tatıyup ol vâdiye İbrâhimi
Bâde salacak od dutup eṭrâfımı
- 32 Kaldı az âteş bizi itsün helâk
Tâ şefi‘ itdüñ seni nûr-i pāk
- 33 Nâgehân gördük hevâdan âşikâr
Oldı bir ḥatûn bâ-‘izz u vekâr

- 34 Maḵna‘ı başında gördük nūrun
Şaḵḵası gisū-yi zūlf-i ḥūrdan
- 35 Tār ü pudundan tapardı āşikār
Bir de namūs ü ‘aşmet pūd ü tār
- 36 Al atup her şaḵḵasın dutuḵ sizi
Yād idüp oddan ḥalāş itdi bizi
- 37 Anlarda bile ḥıṭāb itdi Resūl
Ol kızımdu adı Zehrā Betūl
- 38 Gelmeyüp düñyāda ḥālā ol ‘aziz
Ḥūrī Firdevs aña olmaz keniz
- 39 O üçüncü fırḵa oldu āşikār
Cümle ba şūr ü fiḡān ü āh ü zār
- 40 Söylediler yā Muḥammed Mekkeni
Göreceḵ istihza iderdük birini
- 41 Ḳalḵup ol Mekke yeriden nāḡehān
Başımız üste bizim devr-i ‘ayān
- 42 Ḥavfdan ḥuşḵ olduk oldum bir ‘ayān
Ḳalmadı biz de daḡı nuṭḵ ü kelām
- 43 Gördük isterdür şalātiyla o dem
Zāhir oldu bir cevān-ı muḥterem

- 44 Neyzesi Mekkeni sahlup sahā
Ol belādan bizleri kıldı rehā
- 45 Kim ola ol nev-cevān yā Muṣṭafā
Virdi baş andan bu mu‘ciz kıl edā
- 46 Söyledi ḥazret ‘amumdur kerdigār
Ḥıfz kılsun Ḥamzadır o şehsevār
- 47 Ol Ebū Cehl itdi ‘arz ol servere
Mu‘ciz-i ‘İsanı göster bizlere
- 48 Ben bu gün öz menzirimde bu seher
Ne yiyüp itdim ü ḥīze vir haber
- 49 Tā bilem sensin cihānda rastgū
Yok sensün tek şādık ḥalk-i hoş-bū
- 50 Söyledi ol server-i kevn ü mekân
Gūş kıl bir mu‘cize el-yevm beyân
- 51 Gökde ‘İsa söylesin şad āferin
Dost şād olsun ‘adu olsun nefrin
- 52 Sen makun bir murğ biryān eyledin
Kardaşun tā geldi pinhān eyledin
- 53 Dāima ey mel‘un özün ikrār ile
O özden bu ḥalk içinde ḥ‘ār ile

- 54 Fıkr kıldı kes bu bu emri görmeyüp
Söyledi hāṣā bu hergiz olmayup
- 55 Hüküm kıldı Cebra‘ilile ol şāh-ı zaman
İtdi ol biryānı hazır def‘aten
- 56 Cān fedā olsun mübārek üstüne
Tuydı ol biryān vaṣfun üstüne
- 17b 57 Kūm bī-iznillāh diyüp tā ol zaman
Salkanup durdu o murğ açdı zebān
- 58 Ol şeha virdi selām ‘arz eyledi
Bu la‘in biryān idüp nişfım yedi
- 59 Kardaşından şafımı itdi nihān
İmdi hāṣā eyler ey şāh-ı cihān
- 60 Ol şeh-i ‘ālem buyurdu ey la‘in
Eyleme rüsvā özden eyle yakīn
- 61 Nice men der hem ki pinhān itmesin
Eylerim izhār hāṣā eylesin
- 62 Üç yüz mālunda kesri özgenün
Saḥlamaqdan kim nedir fikrün senün
- 63 Dandı mel‘un günāh bu kıṣṣanı
Hāzır itdi Cebra‘il ol kiseni

- 64 İsteyüp bir bir o pül şāhıbların
Tapşurup oralları ol Emin
- 65 Gördi ol mel'ün çıksun kāmına
Hüküm olundı koydu ta öz bāmına
- 66 Pūlları aşhāba kısmet eyledi
Cümlesi Bū Cehle la'net eyledi
- 67 Yā Raḥim ü yā Kerim ü yā Ğafūr
Ya Raūf ü yā Mu'in ü yā Şükūr
- 68 Bendesini virem kısım peygambere
Öz veli'ün Mürtezā vü Haydare
- 69 'Afv kıl Dilsūzun 'işyānı tamām
Qāim it dīniyle imānın müdām
- 70 Qoyma maḥşerde qala ḥ'ār ü zelil
Kim özün bu dergehe salmış dāḥil

25

Fi Na't-ı Emirü'l-Mü'minîn 'Aleyhisselām

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fā'ülün

- 1 Ey ism-i şerīfi Esedullah-ı mulakḳāb
Ey fātiḥ-i Hayber v'ey olan kātıl-i merḥab
- 2 Ne vaşfla men vaşfun idem vaşfi edinmez
Peygamber-i mürsel mulk-i ḥāş-i muḳarreb

- 3 Hakkā buyurup doğru ḥatm-i peyember
Evşāfıña ḥaşre kimi her rûzla her şeb
- 4 Menşe‘i ger ola ehl-i cihân bir yüzi kâğıd
Eşcâr kalem ü kûlzüm âfak-ı mürekkeb
- 5 Bir şamı-yı etmama yetişmez saña Hâlık
Virmemiş bile rif‘at bile rutbe bile manşib
- 6 Bu vaşfda ben ḳalmışım âvâre ü ḥayrân
Bilmem ne zebânıyla idem vaşfinuñı yâ Rabb
- 7 Ḳurbânun olum devriyle vir cām pey-â-pay
Ey sâķi gül-çehre-i şirin ü şekker-leb
- 8 Ger düşürme bu ḥāmeye eksiz nigāhun
Olmaz kamer şafḥa muzeyyen ü müzneb
- 9 Her kimse seni bilmeye ola tab-ı şarraf
Müşrikdür ne dîn anlayup aşlâ vü ne müzneb
- 10 Zerrât-ı cihân cümlesi şā‘ir ola vaşfun
Meydanına nuṭṭkuyla sorunmaz biri eşheb
- 18a 11 Muḥkem olunur mihruñla rukn-i şeri‘at
Buğzunla olur ḥāne-yi imān muḥreb
- 12 Her kim seni düşman duta düşmandur Hudāya
Mecmū‘ yakīn ehlindür vāzihdur bu maṭlab

- 13 Cennetinde mecnun alacak ad ü fere-nāk
Düşman nice dūzada mu‘celdür ü ma‘zeb
- 14 Her kimse yetürse saa bir zerre ‘dāvet
Dūza oa mesken olur hemdem aa ‘areb
- 15 ‘Ubā gūni yanmazdı her end mecnun
‘İşyānı ola ger ‘amel ayrını aleb
- 16 Her kimisūn olsa beşerinde senūñ ‘aşun
Ne ders müderris aa lāzım duyar mekteb
- 17 Bu ‘ālem-i imkānda bir kimsene tapulmaz
Allāh ü abibullāh senden ola areb
- 18 ok ‘āşık ‘ālemde adis ıranıñ
Didarınıñ idüp cezbe-i ‘aşıyla meczūb
- 19 Emriñle bu evrā-ı cihān nazma düşüp
Şirāze-i ūkmūn idüp āfāı müretteb
- 20 Vuranı ne berhem devre ūkmūnle ger
Devr itme budur felek ü gerdeş keb
- 21 Yok ‘arşası ıksun uzurunda senūñ şaf
Şāhān-ı Kiyāni ū ğilmān-ı mu‘addeb
- 22 Şamşanıñı muvaşşif eyleyüp ol al-ı ‘alem
Görmedi cihānun gözi düldül kimi merkeb

23 Her laḥza olup nam-i ‘Alī vird-i zebānum
Vird itmege bir bile du‘ā-yi Ḥudā mucerreb

24 Maḥşer günü luṭf eyle sāḳi-i Kevşer suna
Bu ‘āşık-ı Dilsūzuña bir cām-ı leb-ā-leb

26

Eyzān

fe‘īlātün mefā‘īlün fe‘īlün

1 Ey viren cümle padişāhlara tāt
V’ey alan cümle şāhlardan bāt

2 Belki mecmū‘ padişehlerden
Ḳanberun aldı tāt ü bāt-ı ḥarāt

3 Eyledi küfri pāk ‘ālemde
Zülfikārun bu dīne virdi revāt

4 Düldülün zīnine bu çarḥ-ı bulent
Teng ider kehkeşānı çün serāt

5 Enbiyā baḥr-ı ‘ilmün içre senüñ
Her biri birce ḳatre-i emvāt

6 Ḥükmün eyle senüñ bu çarḥ üzre
Dūr ider cümle aḥtar ü ibrāt

7 Ḥaddun olmasa nucūm ehli
İde bilmez bir isim istiḥrāt

- 8 Olsa ger senden izin şayd eyler
Baz ü ıarlānı şu‘a ü durrāc
- 9 Sende zāhirdur şun‘ u kudret-i haķ
Mużhar-ı haķsin missal-i zucāc
- 10 Aḥmed ile Ehad senüñ vaşfun
İtdiler ser-be-ser şeb-i mi‘rāc
- 11 Pertev-i nūrun eyleyüp rūşen
Dehr-i kaşānsın mişal-i sirāc
- 12 Ser-küyundı ka‘be-yi maķşūd
Renc-i bī-cā çekerler bu ḥuccāc
- 13 Pişvaze gelür melāikden
Birce zevvār nigāiş efvāc
- 14 Āşikāredür bu senüñ mihrün
Olacak ḳabr evinde ihtiyāc
- 15 Cümle māsiva şefā‘at ‘iletiñ a
Olacak ḥaşr ü neşrde muḥtāc
- 16 Senüñ imdādun olmasa billāh
İki düñyāda derde olmaz ‘ilāc
- 16 Bilmezem men ne ‘aḳlıyla münkir
Senle eyler ‘ālem içre leccāc

- 18 Cisini mūr ü mār-ı abr ire
Dögdiler ū-penbe-yi allāc
- 18b 19 Şükr ġīz ü ahrun adanınıñ
Kışver ömrüne ider tarāc
- 20 Gör ne nādān münkirden eyleyüp
Sinesin tīr ahrüña āmac
- 21 Dostun albi ġün kimi rūşen
Düşmanın albi tīre ün şeb-i vāc
- 22 Dostun şād ü urrem ü andān
Düşmanın talkām ü tund-mizāc
- 23 Vāy avālına o meddāhun
Ki apundan sen idesin irac
- 24 Mal ü cānın vire yolunda gene
Virüpdür bu āşıa ārāc
- 25 Gitmez aşla apundan özge yere
ala Dilsüz eger i bu zāīl āc

27

Eyzān

mef  l   mef       mef       f      n

- 1 Ey Amed-ı Mamuda olan n  ib-i ber-a
Tapdı seninle d  n-i nebi bir biriyle revna

- 2 Bilemem ki ne rifʿatdadur ivān-ı celālun
Dergāhıña pür ferşüde bu çarḥ-ı maṭbak
- 3 Emrin gele senüñ sâkin olup siḥḥat-ı ʿaza
Hükmün gele senüñ devr ider eflāk-ı maʿlak
- 4 Bu mesʿele vazıhdur ger adun olmasa senden
Eşcârün aşıla yerde düşmez biçe bayrak
- 5 Bu nükteyi rindân-ı ḥarâbât bilürler
Müfti işte katlime fetva viridi nâ-ḥak
- 6 Ḥak danup ol kes ki dānâ ḥak velîni
Bilmem ne ḥayarıyla dener münkir-i aḥmak
- 7 Münkir ola ḥak ḥaşır günü dūzaḥa vâsıl
Macmūʿ muḥibbun ol ḥak ḥalife mulḥık
- 8 Fazlunda senüñ gerelüm keyf diye her kim
Kâfir derim ben aña mümin ü gū muṭlak
- 9 Kâil olan Allāh ü Resûle vü diyü Şiʿa
Billāh senle kâfir müʾmin olur müştak
- 10 Her sebze getürse saña imān olur ḥoş-bū
Manend-i gül-i nesteren ü susen ü zanbak
- 11 Deryāda senüñ aduñı ger eylese herkes
Mahi aña mellāḥ olur gerdabıña.....

- 12 Periřān degül bu saña da‘vā günü
A‘dānı bulup yedi yere eyledi müştak
- 13 Luţfun iki düñyāda diler paşa-yı bi ‘anķa
Ėahrun isdi surĖi ider girye-i ablaķ
- 14 Da‘vāda senüñ Ėahıñna tab eyler ‘ālem
Şāhiddür buna ceng-i ağd-i Ėazve-i Ėendeķ
- 15 Uclatdun eyledüñ Ėayberi viran
Kevnde Muğammed dedi elden ele bayraķ
- 16 Temcid eyledüñ marĖabı vāřıl
..dedi ağsan Ėāmi ‘ālem dedi řadaķ
- 17 Şādıķ nice min kelime idüp AĞmede vaşfun
Kursī Selmana yetüp oldu muĖaķķaķ
- 18 Şur ‘abeş Ėekmediler dārı cihānda
Ėün keşf eyledi rāzı dedi lafzı nā-Ėaķ
- 19 berĖe dīn vā‘iz kim sādedür niřān
Şabadaķ olan ‘ālemde danışmaz bile mutlaķ
- 20 Müřrik yerünüñ Ėazab ider vilāyet
Bir cuz Ėarāret diger ma‘dum olur topraķ
- 21 ‘Adlarun ki Ė‘ār idüp Ėālık-ı ‘ālem
AĖbabunuñ olur her iki düñyāda murvaķ

- 22 Tavf-ı haramıñ kaşd ide her şî'a hâlâş
Gökden gelür pişvâre melâik nice sancak
- 23 Her murde civârında senüñ kim olacaktur
Qabri olur firdevs-i berrin ferne şak
- 24 Hâşâ ki senüñ vasfuñi itmama yetürsün
Firdevs-i haqani vü Sa'di vü Farzak
- 25 Dilsüz senüñ feyzün eger yetmesün seyrân
Bi nutk olur dâim kalur eş'arı ram'aq

28

Eyzân

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

- 19a 1 Göñül vaşf eyle Mevlânı ki Mevlâ vaşfı tã'atdür
Anıñ eger fazlı kevnîyâ vü 'uqbâ hilâfetdür
- 2 O Mevlânı ki şânında olupdur ehl-i âti nâzil
Onun buğzın telâş itmek rehi küfr-ı zelâletdür
- 3 Necât ol serveriñ mehrinde derd ehline ey münkir
Nice düşmanlu ki sermaye-i bîm ü helâketdür
- 4 Özün munşif bir ol ey münkir Mevlâ hayal it gör
Eger zâtında yok noqşân bu sende ne hiyânetdür

- 5 Ne cür‘etdir bu sende bilmerem ben en zinā-zāde
Görende medh-i Mevlā söylesin naql ü hikāyetdür
- 6 Gereh yaklar çıhur çeşm-ıhur cismun çıhar cānun
Cezakallāh bu sende ne kasāvat ü ne şekāvetdür
- 7 Atan haqqında ger dimeyüp hiyānet dilden münkir
Senüñ sīnende ne bu kīn ü buğz ü ‘dāvetdür
- 8 Eger naķāl Rustemden bir yıl naql itse fahr ü bazdur
‘Alī adın işciñ çeşmeña dūñyā Kıyāmetdür
- 9 ‘İsa vaşf idüp Hāl-ı ezelden kul maḥlūka
Ol Mevlāya almışın ‘Alī haqqā safāhetdür
- 10 Ne men medh eylerim yalķuz eger yoḥ baverün münkir
Anun vaşfına qarındaş āzrāya delāletdür
- 11 ‘Alī ḥubb-i cennet diyüpdür şefi‘u’l-muzhib
Adun sen koymasın Şi‘a bi’setiden rivāyetdür
- 12 Eger vardur senüñ ḳalbunda ḥub-ı Mürteżā bilmem
Bu ne penhūnde ceng ü baḥs ü ğavġā vü lecācetdür
- 13 Eger mihr-i ‘Alī ḳalbunda yoķdur küfrdür zuhdin
Eger ḥubb-ı ‘Alī ḳalbunda var küfrün ‘ibādetdür
- 14 Kuru zuhd ‘ibādet bir şecerdür kim şemer virmez
Bu zāil itsen ‘ibādet ‘ākibet sudan ḥasāretdür

- 15 Muḥabbetsiz başun çok mihre dökmedüğü tek zāhid
Özün diyür ‘ibādet ü mihr-i Mevlādan ‘ibādetdür
- 16 ‘İbādet ma‘rifetsiz sūd virmez zāhid aldanma
‘İbādetdür ki ma‘būda ikrār-ı velāyetdür
- 17 Ki ne de var düñyādan buyurdu ḥalka peygamber
İki mirās ey ümmet size benden emānetdür
- 18 Biri Qur’ān menzilde biri evlād-i aṭhārım
Buların her birinden nisyān baña muṭlak ḥiyānetdür
- 19 Eger mihr-i ‘Alī ḳalbunda var bak itme maḥşerde
Ger Mevlān bu vechi cümle āfetden selāmetdür
- 20 Çeker zāhid riyā ile riyāzet ḳaşdı düñyādur
Riyāzet ḥaḳ yolunda çekse her kimse riyā-şıfatdur
- 21 Melāmet ehlinün hergiz cunūn ‘aşk-ı Mevlānın
Bilür ‘ārif olan elbette bu bī-cā melāmetdür
- 22 Rāziyım rīze rīze duğranım her günde min def‘a
Geh cān cānan yolunda virmek ‘ayn-i sa‘ādetdür
- 23 ‘Adu ger ḳanımı Mevlā yolunda dökse bāḳım yok
Muḥibba her belā maḥbubundan ger yetse rāḥatdur
- 24 Ḳoyundur virsün seni diler seng-i melāmetle
Ki derd ü āhına bu seng-ı melāmet pür ‘alāmetdür

- 25 Köngil tā vardır fırsat elde eyle medh-i Mevlānı
Öznün vaşfindan özge fikr ü zıkr itmek hamākatdūr
- 26 ‘Alī maḥlūka Mevlādūr baña benden o u‘lādūr
Peyemberlerden ‘ālādūr ‘Alī şeh-i velāyetdūr
- 27 ‘Alī feyyāz-ı ‘ālemdūr ‘Alī ser-levh-i ādemdūr
‘Alīdūr mun‘şı-i raḥmet ‘Alī kul kerāmetdūr
- 28 ‘Alī ‘āleme rehber velī Ḥalīk-ı Ekber
‘Alīdūr bā‘is-i ḥılkat ḫasem-i dūzaḥ ü cennetdūr
- 29 ‘Alī her ‘ilme ‘ālimdūr ‘Alī her nazma nāzımdūr
Vaşı-i ḥatm-i peygamber ‘Alī nūr-ı hidāyetdūr
- 30 ‘Alīdūr ḫudret-i yezdān ‘Alīdūr mażhar-i imān
‘Alī her hükme ḥākimdūr ‘Alī ‘ayn-ı ‘adāletdūr
- 31 ‘Alīdūr ḥāca-i Ḳanber ‘Alīdūr fātih-i Ḥayber
‘Alīdūr menba‘-i ihsān ‘Alī kân-ı seḫāvatdūr
- 32 ‘Alī dem virdi ‘İsāya o saldı ṭur-ı Sīnāya
Tecelli itdi Musāya ‘Alī illāha aيتدūr
- 33 ‘Alī her yerde ḥāzır ‘Alī her yerde nāzırdūr
‘Alī bātındūr ü zāhirdūr ‘Alī māh-ı celāletdūr
- 19b 34 Günāhı çokdūr Dilsūzun teraḥḫum eyle yā Mevlā
Onun maḥşer günü senden temennāsı şefā‘atdūr

Eyzān medḥ

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Ala ey dostān cenāb-ı Ḥaydar-i şafder
Baña bir laḥza gūş eylün bu dem pīr ü cevān yekser
- 2 Gelüpdür şevkle nuṭka gene bu tūṭi-i ṭab'ım
Töker bu 'ālem içre bir gözden la'l ü dürr ü gevher
- 3 Size bir mu'ciz 'arz eyleyim ben sergeşte rencümden
İdün bu 'aceb medḥi tamām mümin u kāfir
- 4 Rivāyet eyleyüp rāvi ki bir gün şaḥib-i mi'rāc
Medine mescidinde var idi aşḥāb ser-tā-ser
- 5 Ki tā mescide dāḥıl olup ol demde bir şayyād
Selām eyleyüp her āhū ḥazrete virdi o hoş manzar
- 6 Qabül eyleyüp buyurdi Ḥasan gel al bu āhunı
Apar oğlum Ḥüseynle idün özgü gelür hoştar
- 7 Alup āhunı āgūşe gelürdi ol dürr-i yektā
Ki tā ki yolda kardaşı gelüp ol şefi'-i maḥşer
- 8 Görüp āhūnı kardaşı dedi hār dedi bu āhū
Dedi luṭf eylemiş ceddin cenāb-ı ḥātm-i peygamber

- 9 Buyurdu bendiye ceddım apar bu āhū oğlum
Hüseyniyle idüñ öz gelür şād eyleme envār
- 10 Dedi ol şeh leb teşne bir āhūya şerik olām
Gidüp ceddımden alam özge āhūn de ister
- 11 Geçüp ordan yetişdi mescide ceddine ‘arz itdi
Selām olsun saña ey şāhib-i mihrāb ü hem minber
- 12 Hāsan kardeşime āhū idersen luṭf yā ceddā
Hem de göñlüm āhū ister ey faḥr-i meh ü aḥtar
- 13 Buyurdu Aḥmed-i Maḥmud yā nūr-ı dü ‘ayn-ı men
Seni ceddinde yok āhū be-ḥaḳ-ı Hāl-ı yekser
- 14 İşıtdi çünkü ceddinden buni ol şāh-ı leb teşne
Olup mihrün isterdi yüzden kesün şukr-tar
- 15 Ki tā ki gördi peygamber döküp bir birine mescid
İki āhū berāberden gelür tuğyān çün şar şar
- 16 Yetüp ol o Mevlānun baḥup ruḥsār āndan
Dolandı başına ol dem buyurdı ol şeh-i rehber

آوردن صیاد آهو را به خدمت جناب پیغمبر و او تسلیم امام حسن کرده که برای برادرت که دل خود را متأثر
کنند و غیر راضی نشد که میروم جدم بگیرم³¹

- 17 Ey āhu sen misin ol Hüseynün rüyuna bakan
Saña seren bu yā ḥamanun özün kıl ṭahir-i zuhr

³¹ Bulunan resim ilgili bilgi vermektedir.

- 18 Gelüp guftāra ‘arz itdi o āhu yā Muḥammed ben
İki nice ile göñlüm iderdüm hoş men muzṭar
- 19 Birin şayd eyleyüp şayyād saña tuḥfe eyledi
Biriyle meskenim olmuşdı her şām ü mesā çöller
- 20 Ki imdi gūşuma yetdi nidā hatıfdan ey āhū
Benim peyemberimden oğli bir āhū gazāl ister
- 21 Özün durma yetür maḥbubıma yoḥsa yakīn eyle
Ḥüseyin eger ağlasa ağlar tamām buña yek-ā-yekler
- 22 Sebeb oldur ki baḥdım ben Ḥüseyine ey şeh-i ‘ālem
Gör tā ağlar mūbiddür būsṭ kim sāḳi kevşer
- 23 O gün bes hārā kalmışdı peyember ol şehun
Zemin-i Kerbelāda kesdi ol Şimr-perver
- 24 Ḥüseyin kim rāzı olmazdı Ḥālīk avlansun her dem
Onun başın nice vurdu cūdāya fırça-yı kāfer
- 20a 25 O yer kim dāima buse iderdi Muşṭafā billāh
Oña koydu ‘dāvatla o Şimr-ı bī-hayā ḥançer
- 26 Nice oldı rezā yā bu çarḥ-ı dun bī-mürūvvet
Bu deşt-i neynevāda nāvek-i peykān-ı Aşğar
- 27 Döşene ḥāk üste ser ü ḳad ‘Abbās ḳolsuz
Ola Leyli o dem Mecnun bata el ḳana Ekber

- 28 Yaħa ƣandan ħina Ƙāsım ‘arūsı baġliya ƣara
Şehid-i kīn ola ‘un ü Ĥabib ü Fazl ü hem Ca‘fer
- 29 ‘İlāve cümle bulardan vura zulm ü ‘dāvatla
Ĥüseynün ħaymesine İbn Sa‘d bī-cā aħker
- 30 ‘Alīyyu’l-Mürtezādan eylemüp şarm ol seg-i nādān
Esīr eyleyüp aparsun ehli beyti Şāma peygamber
- 31 Bu ne zulm ü sitemdür kim Ĥudāvendā Yezīd eyleyüp
‘Adaben gün be gün eyle ziyāde tā dem-i maħşer
- 32 Özın tab‘lerin eyle muħlid o cism içre
Üzer ins-i ‘ālem ü ‘ādil bilürsin hāminden bihter
- 33 Günāhi çoƣdur Dilsūzun özün ‘afv eyle yā Rabbi
Be-ħaƣ-ı nūr-ı peygamber be-ħaƣ-ı ħ‘āce-yi Ƙanber

30

Rubā‘ī

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün³²

- 1 Gūş idüñ dostān baña yek ser
Tapşurıpdur bu lafzı peygamber
Ümmeti zeyn ü mucca sıkkam
Rūz ü şeb bā menāķıb-ı Ĥaydar

³² Rubā‘ī kalıplarına uymamaktadır.

Rubāʿīfeʿilātün feʿilātün feʿilün³³

- 1 Vir kulaḵ ey muḥibb-i ḥoş ṭinet
 Bil ğanimet ne ḳadar ola fırşat
 Emr idüp Muştafa mecālisde
 Medḥ-i Mevlā ile vurun zinet

Fezāil-i Cenāb-ı Mevlā

feʿilātün feʿilātün feʿilün

- 1 Ey olan ḥaş ʿa Ḥaydar
 Vir kulaḵ eyle bu sözi ezber
- 2 Ger ʿAlī velīni istersen
 Bir işit gözlerün ola rüşen
- 3 Bir ḥikāyet ʿAlī ʿalādan
 ʿArz idem ben saña bu Mevlādan
- 4 Rāvi bile rivāyet eyleyüpdür
 Bende naẓm ol ḥikāyet eyleyüpdür
- 5 Bir gün ol pişvāi ḥalk-ı cān
 Oldı bāzār-ı cānına revān
- 6 Görđi bir ḳız elinde bir destmāl
 Ağlar ol şeh o ḳızdan itdi suʿāl

³³ Rubāʿi kalıplarına uymamaktadır.

- 7 Girye-i zārīña ne ba'isdür
 Hāl-i efgārīña ne bā'isdür
- 8 Eyledi 'arż o tıfl zār ü şağīr
 Ey olan kul kâ'ināta emir
- 9 Yanup 'ālemde her şeb maḥzunum
 Ben kendizim var mıdır ḥ'ātūnum
- 10 Baña virmişdi bir nice dersim
 Alam āb ey şehenşeh-i 'ālem
- 11 Kaytarup istemez bu bad-kirdār
 Kayda bilmem baña ider zār
- 12 Şeh-i Ḥayber güşā olup bī-tāb
 Buyurup ol zaman yā qaşşāb
- 13 Hāk rāzı senden ötrü eyle kabūl

- 14 Olmayup rāzī çün o bī-idrāk
 Buyurup baz ol şeh-i levlāk
- 15 Gel peyember rızāsına ustād
 Eyle bu tıflı guşşadan āzad
- 16 Fāyda virmedi o nādāna
 Ğayret el virdi şāh-ı merdāna

- 17 Buyurup ol zamanda şāh-ı Necef
Ma‘den-i ‘ilm ü hilm ü ‘izz ü şeref
- 18 Gel benim hātırımı dut manzur
Eyle bu tıfl-ı nā-tuvānı server
- 20b 19 Olsa rāzı bu tıfl-ı maḥzuni
İncidi ğayze o ceyle hātūni
- 20 Dutdi kaşşāb elinde kanlu bıçak
Oldı bile vur āķāsına ‘āk
- 21 Kaydu ordan ol emir-i kebīr
Reng-i pūr-enveri olup taġyīr
- 22 Getürüp ol kıızı İmām hemān
Tā Yahūdi evine oldı revān
- 23 Döküp ol kapunı çün şāh-ı zaman
Ses gelüp enderünden kimsin
- 24 Geldi güftāra ol İmām-i Mubin
Bā‘is-i ḥalk-ı āsumān ü zemin
- 25 Menem āķai mümininim ben
Mīr ü Mevlāī musliminim ben
- 26 Ol zaman bā şitāb ü bā sur‘at
Kapudan dışarı çıĥdı bir ‘avret

- 27 Yā ‘Alī men saña fedā ne ‘aceb
Bura gelmekden nedir maṭlab
- 28 Bile fermāyış itdi ol ḥazret
Gelmişem iltimāsa ey ‘avret
- 29 Bu kıızı eyleme daḥı zinhār
Sitem ü yā şikence vu āzār
- 30 Söyledi ol za‘īfe bā dil-i şād
Yā ‘Alī eyledüm muni āzād
- 31 Çün benim ḳapuma gelüp Ḥaydar
Muni itdim saña taşadduḳ sar
- 32 Çünkü ol padişāh-ı küll-i ümem
Gördi ānda bu nev‘i cūd ü kerem
- 33 Kerem üste gelüp şeh-i şevket
Kāfir oldu zāmin-i cennet
- 34 ‘Aşridi ‘avretun āri nā-gāh
Gelüp oldu bu ḳışşadan āgāh
- 35 Yapuşup dāmanından ‘utinün
Terkin itdi tamām-ı devletinün
- 36 Ernun gördi ‘avret-i aḥvātın
O da oldu Yahūdiya zāmın

- 37 Rāvi söyler ki ben o aşşāba
Söyledim yoksa gitmesün ḥāba
- 38 Kim idi eyledüñ melûl o ‘arab
Mürtezā idi bil o ‘ālī-cenāb
- 39 Ne adar eyledi saña tekrār
Nehy idüp eyledüñ aña āzār
- 40 Gördi me’yūs olup İmām Hicāz
Bildi olmuş ilā İmāmıya vu rāz
- 41 Öz elin itdi at‘ aşmāna
‘Acıyla oydı öz o dergāha
- 42 Yetirüp nāle mihr ile māha
Gördi aşşābı orda şīr-i huda
- 43 Eyledi şıdla bu nev‘i duā
.....
- 44 Bar illāha bī-amd-ı Muhtār
Be-a-ı nūr-i aydar-ı kerrār
- 45 Tanur midur beni o bī-āre
Buni ‘afv eyle al ehāra
- 46 İşidüp oldu şād ol aşşāb
Söyledi Yā ‘Alī marā deryāb

- 47 Kāsım-ı hūrīyān huld ü sekar
Mālīk-i haşr u sāki-i Kevser
- 48 Kaşşābun zahmına şifā virdi
Düşman u dostā şifā virdi
- 49 Vār idi orda bir nice kāfir
Gördiler çünkü ma‘cır Haydar
- 50 Oldiler cümle Şi‘a ba dil ü cān
Tapdiler ha Mūsa reh-i imān
- 51 Yā ‘Alī rū-siyah Dilsüzem
Yanmışım ‘ālem içre pur-süzem
- 52 Cümle ‘āşiler içre serdārem
Bu cihān içre çok günehkārem
- 21a 53 İtmişem çok güneh zelīlem ben
Yā ‘Alī yā ‘Alī daḥīlem ben

33

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Yā Rab naşib eyle bize kurbān ziyāretin
Kerb ü Belāda şāh-ı şehīdān ziyāretin
- 2 Mecmū‘ dostā ra ben rū siyāh ra
Şāh-ı velāyet ol şeh-i merdān ziyāretin

- 3 Maḥşerde yok ğamı bu cihān her kim itse
Zār ü ğarip şāh-ı ḥurān ziyāretin
- 4 Āġūşe cān kimi masaḡ ʿAbbās ḡabrini
Hem Ekberiyle Aşġar-ı ʿaţşān ziyāretin
- 5 Dilsūz yok ğamun eger ʿālemde eyle sen
Ol bir şehīd Mehdī-i devrān ziyāretin

34

Rubāʿī

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- 1 Yā Rab naşib eyle bize baḡḡā ziyāretin
ḡabr-i Resūl ü Mekke vü Minā ziyāretin
Nūr-ı dü çeşm-i Aḡmed-i Maḡmud u Muşṡafā
Ḥavatūn rūz-i maḡşer Zehrā ziyāretin

35

Eyzān

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- 1 Yā Rab naşib eyle bize aḡyār ḡabrini
Ḥatm-i peyember Aḡmed-ı Muḡtār ḡabrini
Ḥavatun rūz-ı ḡaşr ciger ġūşe-yi Resūl
Zehrānı bir şāste dil efgār ḡabrini

Kaşide

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Vāy ol kese ki riḥlet ide bu cihāndan
Bir dest-i ḥaṭṭı olmaya şāhib-i zamāndan
- 2 Yā ma'rifet yetürmeye 'aşrdan imāmına
Olsa Yahūd tek gidüp ol dār-ı fāndan
- 3 Her kim dana imām vilāyetin zamanun
Ḥaḳḳa danup dedim aña çıḥsun kemāndan
- 4 Ey münkir-i vilāyet Mevlā işit sözüm
El çek bu üç filān ü filān ü filāndan
- 5 Ben bilmezem buni ki sen āḥırna görmüşün
Ol kāfir ü cuhūd ü çunin ü çenāndan
- 6 Her kimse münkir olsa anun murğ-ı rūḥını
Evc itse ḳatiyār lā-yakīn āsumāndan
- 7 K'ar-ı zemine girse ḥançer ola ḳahr ile
Dūzaḥdur meskeni ola her dūdmāndan
- 8 Billāh gelür ḥarāda yüzü ḳara maḥşere
Her kimse döndürüyor o vālā mekāndan
- 9 Şahrā pür gamem nice raḥat-sarā ider
Ḥavf hırāsı olmasa ger kevn-i sabāndan

- 10 Emrindedür ẓazā vu kader rūz ü şeb onun
Hükümdededür hayāt u memāt u ins u cāndan
- 11 Her günde Cebra‘il gelüp feyz alur gider
Oldur ki nidā vu ‘arş u āstandan
- 12 Melek o şehden alur ızın muttaşıl
Bī-ızın bir ẓadem görünmez mekāndan
- 13 Çün bestedür imāma bu ‘ālem o olması
Qalmaz nişān cihānda bu nām u nişāndan
- 14 Bā‘ış onun vucūddur ‘ālem tapup nızām
Her derd her guher ki çıḡar baḡr u kāndan
- 15 Her sebze her giyāh ki yerden numū ider
Her reng reng-i gül ki biter gülistāndan
- 16 Luṭf eyleye ḡazānı ider reşk nev-bahār
Qahr eylese bahārı geḡerdur ḡazāndan
- 17 Hica gününde çekse eger na‘re-yi ḡayẓla
Sīmurg kūh-ı Qāf düşer āşiyāndan
- 18 Ey dil ‘Alī muḡıbbini tuta eteginden
İster bu muḡabbeti pīr o cevāndan
- 19 Vaḡt-i memātda virir āsān o kimse cān
Nām-i ‘Alīni kesmez bir dem lisāndan

- 20 Şevkıyla yā ‘Alī çeker şıdk-ı pākile
İmdād istese o şeh-i mihr-bāndan
- 21b 21 Çün ismi ism-i ā‘zam Hālîkdur dāimen
İmendü her belāyi ‘ayān ü nihāndan
- 22 Maḥlûkdan bu ni‘meti Hālîk su’āl ider
Ne akl u şarb u ḥ‘āb ne ĩn u ne āndan
- 23 Çün seyrān ne kadar la‘im olsa ‘aybdur
Çekse ḥisāb üç gecelûk mihmāndan
- 24 Vird-i zebeğim olmuş ‘Alī medḥi muttaşıl
El çekmezem olunca bu verd-i zebāndan
- 25 Rûz-ı elest medḥ olunup Mürtezā ‘Alī
Medḥi gelüp ezel aḥad-i lā-mekāndan
- 26 Yokdur benim bir özge ḥayālîm bī-ğayr-ı dost
Ben geçmişim bu rāhda sūz ü ziyāndan
- 27 Derk itmedim ki ġālî nedir nāşî nedir
Şarrāf şāf verdi alur her dehāndan
- 28 Ama bu kadar anlamışım rāhzen sunar
Düşse misāfir ayru eger kârvāndan
- 29 Bu imtiḥān maḥamı bir özge maḥāmdur
Bir şāh-ı Kerbelāda çıḥan imtiḥāndan

- 30 Viridi o ھاڭ yolunda ser u cān u mālını
Geçdi ‘Alī Ekberi tek nev-cevāndan
- 31 Deşt-i belāda viridi susuz üç kubātına
Geçdi ‘Alī Aşğar şirin zamāndan
- 32 Żulm ü sitemle Ƙāsım damādinün ‘adu
Yağdılar ellerine ھennā lahta ƙandan
- 33 ‘Abbās-ı nāmdārını ol ƙavm-ı bī-ھاyā
Öldürdü ھاyf ol ƙadd-ı serv-i revāndan
- 34 Başın Yezīde Şāma apardiler armağān
Şad āh bile zulm bile armağāndan
- 35 Ƙur’ān tilāvet elyerdi başı neyzede
Şāmun yolunda ol leb-i mu‘cer beyāndan
- 36 Gördi Sekīne neyzede ol re’s-i āṭharı
İtdi su’āl Zeyneb bī-ḥānumāndan
- 37 Ey ‘ama cān bu başın babamun başı olsa eger
Aldı felek ƙarar men-i bī-ƙarāndan
- 38 Oldurmuşam sende bilmem gitdi ‘izzetim
İndi ‘ālem üzüldü şeh-i kāmṛāndan
- 39 Āl-i ‘abāya yetdi Ḥudāya ne zulumler
Ol ibn-i Sa‘d u ḥūli u Şimr u sandan

- 40 Dilsüz kıl bu kışşa-yı Dilsüzü muhtaşar
O dāver-ı ma-‘arşe şu‘le āh ü figāndan

37

Ḳaşıde Fi Medḥ-i Mevlā

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Yā ‘Alī vaşfuña gönlüm tez olan māyil olur
Eylerim vaşfuñı tevfiķün eger şāmil olur
- 2 Nicedür eyleyim vaşfuñı her şām u seher
Olmasa cunun eger cümle ‘amel bâtıl olur
- 3 Ben her çend senüñ vaşfuña lāyık degülim
Lîk her kimseye salsan nazardan ķābil olur
- 4 Zerreze zerre lutfun olan ḥurşid geçer
Māhdan pertev-i mihrün gelse kāmil olur
- 5 Olmasa ‘ayb ü şehādetde senüñ ger mededüñ
Enbiyā ma‘rifet-i Ḥaķķa nice ḥāmil olur
- 6 Yetüre ger saña her kimsene bir zerre ‘ilm
‘Ami olsa ‘allamādan geçer o fāzil olur
- 7 ‘Adlda Nüşirevān kimidür o çok ‘ādildür
.....
- 8 Muşḥafı cümle olan gün ḥ‘ān-i Aḥmede sen
Bana bes āya-be-āya o şehe nāzil olur

- 9 Cebrā‘il ki aḥdun getür Aḥmede vaḥy
O senüñ ḳapuda ‘acz ile gelüp sâ’il olur
- 10 Dutar bâzû-yı İsrâfil ki Mikâyil
Zülfikârun hedefi şehper-i Cebrā‘il olur
- 11 Rûz-ı cezâ Melek’ül Mevt ‘adu cânın eger
Almasa şad meh tigün aña ‘Azrail olur
- 12 Ger şecâ‘atın cihânı hâmi maḡlûb idesin
Gâh bir erzel maḡlûḳ saña ḳâbil olur
- 13 Nice Mecnuna diler dilü ger olsa muḥabbet
Reh-i ‘aşḳunda ḳadem vursa cünûn kâmil olur
- 14 Zevḳ-i mihriñe her kimse ḳadem ḳoysa eger
Zîr-i pâyinde onun baḥr döner sâhil olur
- 22a 15 Cümle müşkiller olur ḫal yedu’l-lâh ile
Âsanında nice maṭlab ola ḫâşıl olur
- 16 Dergâhun rütbede Keyvânla bir dutsam eger
O çok ‘âlî görünür lîk bu çok sâyil olur
- 17 Saña her kimse yetişmese yetişüp ḫaḳḳın çok
Vura her kimseye girse ḳapudan dâhil olur
- 18 ‘Âşık-ârâ olmasa ma‘şûḳdan ‘uşşâḳa kaşış
Yetişür her ikisi bir birine vâşıl olur

- 19 Masivāu'l-lāh ḥüsnün emrindedür emrinde olar
Ger tecāvüz iderler naḡşları bâṭıl olur
- 20 Baṭınlarında senüñ emrinle melek naḡş çeker
Şūr-i ḥalkda bu ḥüsn ü ruḥ ü kehkul olur
- 21 Dutmasa mihrün eger levh zamirinde qarār
Bed icādda Hābil dolanur Qābil olur
- 22 Ger tecelli ide her sīnede mihrün şafaḳı
Gider küfr girür olsa zāyil olur
- 23 İstese 'avreti erbābı 'avret olacaḳ
Zābuli şehrimen yā yemīni Zābul olur
- 24 Ta'tunıñ farzdu maḥlūkda senüñ mişl tanımaz
Olup ol kimse zinādan ki saña cāhil olur
- 25 Her kim izhār ide ḥaḳḳun senüñ ey manzar-ı ḥaḳ
Ma'rifnek ḥadişinden o kes ğāfil olur
- 26 Rūz-ı maḥşerde o kes görmiyecek nār-ı cehennem
Ki senüñ şāh-ı vilāyetliğine ḳātıl olur
- 27 Zāhid el çek bu riyādan seni tārı yoksa
Senle ḥaḳ arasında bu şıfat ḥāyil olur
- 28 Men' kılma yokdur mest-i mey-i Mevlānı
Sen kimi resm-i 'ibādetden eger kāhil olur

29 Ehl-i meyḥāne zamīrinde şafā var meyden
Mescid ehlinde bulardan birisi kāmīl olur

30 İstesen sirr-i sulūk eyle ḥarābāta güzer
Peykerim orda var hāmisi deryā-dil olur

31 Tıfl iken kāmīl olur cümle ḥarābāt ehli
Ḥān-kāh ehli ḳocaldıḳca döner cāhil olur

32 Mīhr-ı Mevlādan öter yandırırılar Dilsūzı
Bākı yok yanmaḳa ta‘cil eyleyüp ‘ācil olur

38

Ḳaṣīde

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Yā ‘Alī her kim bu düñyāda ide ḳabrun ṭavāf
Nār-ı dūzaḥdan odur ‘uḳbā günü bī-ṣekk ma‘āz

2 Her kim ‘ömründe saña bir vaḳfe olup pervāne
Beyt-i Aḳdesde idüp gūyā olunca i‘tikāf

3 Defn ola her kim Necefde giryānı rāḥat olur
..... isteruḳ ced oña ferṣ-ı lehāf

4 Ne su‘āl eyler nekir ü münkir iznden ne ‘azāb
Ne fiṣār ḳirdāra vü derde ne sözde ihtilāf

5 Vaṣfun itmāma yetişmez ba deli kirdigār
Bilmese her kimse delinün ma‘nasın eyler kafāf

- 6 Her irāde her meşīyyet kim olsa sensin mahḥıl
Bī-ḥal olmaz meşīyyet mişl yetişmes ü gılāf
- 7 Şīr-i ḥaḳ damādı peygamber Emirü'l-mü'minīn
Sensin ey Mevlā-yi mir-i şaf-şekan ejder şegāf
- 8 Zülfiḳārın furḥatında tāb edilmez cengde
Leşker olsa maşrıḳ ü mağrıḳ rıḳaḳ tarāf
- 9 'Ömer ü 'Anbar ü Ḥariş ü Marḥab ḥeyl gidmezdim
Masivāu'l-lāh ḳahrıñā āb eylemez rud-ı maşāf
- 10 Bir senüñ vaşfundan özge fikr ü zıkr itmek ḡalaṭ
Bir senüñ medḥünden özge medhi itmek ḡalaṭ
- 11 Şi'a ol kesdür muḥibbündür adem dem-be-dem
Boşdur Mevlā yolunda itmeye lāf ü güzāf
- 12 Men muḥibb-i Mürtezānı tanı mışam virerim nişān
Cümlesi āyine tek rüşen-zamir ü sine-yi şāf
- 13 Kimdür Selamāndur Abu Zar Ḳanber ü Ma'daddur
Görse her kimse dir nasıl bāf
- 14 Görmeyüpdür neylesün mihr ü muḥabbet resmini
Ağlar münkir münî yüz yıl yere ger ḳoysa nāf
- 22b 15 Muşṭafā vü Mürtezā pür nūrdan müştāḳdur
Ḥarfda birdir nice ol-kāf ü nūn ü nūn ü kāf

- 16 Āteş-i nirandan bak eylemez maḥşer günü
 Bunlara her kimse Allāh bu cihānda i‘tirāf
- 17 Ol gece oldu muḥibb-i Mürtezā oddan ḥalāş
 Zuhra Zehrānı ḥaḳ virdi aña ḳalender ḳāf
- 18 Girme hergiz mescide ḳalbünda olsa dağdağa
 Bir sudan hārda alurlar destimiz olsa maşaf
- 19 Dönse her kimse veliden ṭa‘atı olmaz ḳabül
 Ko ‘ibādetde idüpdür ḳıbleden yüz inḫirāf
- 20 Niyyeti bāṭıl ‘ameli bī-cā namazı nā-ḳabül
 tā ilā miḫrābı dīn dolsa şafāf
- 21 Devreyi bāṭıldür olmaz bir pāre ser āşikār
 Hüküm olur ric‘atda eyler Şi‘a münkirün ḳalāf
- 22 Ben kimim vaşf eyleyüm Mevlānı
 Yusufun bāzārına bir pīrezen gitdi kulāf
- 23 Lāyiḳ-i Mevlā degül her çend şī‘rim fi‘l-meşel
 Olmasa kātib dirler culd-sāz yā şaḫāf
- 24 Ey cud-ı pāk-i faḫr-i dudmān-ı Hāşimi
 V’ey yegāne der baḫr-i zübde-yi ‘abd-ı menāf
- 25 Olmasa senden eger imdād bes ben n’eyleyim
 Yok āḫir peleng-i şeb deycūra derd ü maḫāf

- 26 Pertev feyzun kesilse mihrün enverden eger
Haşr-ı dîn târik olur gitmez yüzünden inkişâf
- 27 Āstanın perde-i sine olmağa layık degül
İster dibā-yi gerdūñ atlas-ı kesri sıcāf
- 28 Ārzuşı yok dağı kalbinde Dilsūzun yaqîn
Bu yavağda itse ger perde senūñ kabrūn maṭāf

39

Muḥammes

mef'ülü mefā'ilün mef'ülü mefā'ilün

- 1 Ey 'ārif olan gūş it bu pendime huşyār ol
Çık zahid riyādan tā 'ālemde sebakbār ol
Şan'ān tersāsu āmada-yı zenār ol
Kıl secde-i bütte her dem tersāya ḥarid-āra ol
Dut 'aşk eteginden sen tā kabīl-i didār ol
- 2 Ey mest ğam-ı dünyā ğafletinden uyan bir dem
Geç dehr hevāsından kılma özüñi derhem
Āhır yere yeksān her çend olasın Rüstem
Ālāyiş-i meşakḳatdan eyle ḳademün muḥkem
Reftār su kende çün nokta-i pür-kār ol
- 3 Hıffāş tek yā rengi kör olmasa
Vuşlati ğanimet bil āndan dağı dūr olma
Şeytan kimi muştāk fıkıyla fucūr olma
Öldür bu seg nefsi dünyāya ğurūr olma
Bu 'aşkla çok uyma bir laḫza bidār ol

- 4 Kıl meskeni yaķu tek bu dehrde virāne
 Her dem butta kıl secde ʿaʿn eyleme şanʿāna
 Mecnuna olup vāriş düş kūh u beyābāne
 Ya zāhide ol kâbil sal ħubbuñı nirāne
 Ya tap rūşen-i ʿirfān her kārda peykār ol

- 5 Terk eyle bu ʿadetden çok dutma bu düñyāyı
 Kaldıkça ziyād itme bu dehrde ʿişıyānı

.....
 Çokdur günehün her çend dut daman-i Mevlānı
 Bidār-i şeh-ı kevşer ol Haydar-i kerrār ol

40

رباعی

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- ۱ ای دل ولی حق شه دلدل سوار علی است
 قنبر غلام وی بیدش ذوالفقار علی است
 هرگز نمی شود محمد و علی جدا
 نظم جهان ز هشت محمد ز چهار علی است

23a

41

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- ۱ درویش را قبا و عمامه بهانه است
 گر سالک است رخت سرآپا فسانه است
 این لنگ را بدوش فگندند از آنجهته
 چون این بما ز حضرت سلمان نشانه است

Medḥ-i Mevlā

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- 1 Ey dil ʿAlī vaṣī-i Resūlu'l-lāhdur
Zerrāt-i kāʿināta o şem padişāhdur
- 2 Hükümdededür ḥayāt ü memāt ü neşāt ü renc
Kassām-i huld ü nār-ı melâik sipāhdur
- 3 Maḥlûk tek eger çi beşerdür nice bester
İvân lâ-mekân o şeh-i dergāhdur
- 4 Rûşen kılın cihānı anın ʿaks-ı nûridür
Bir zerre ʿaks-i nûri bu mihriyle māhdur
- 5 Mevlūd olup bu beyt-i ilāhide çün o şeh
Bāʿiş odur ki Kaʿbe yeri kıblagāhdur
- 6 Bir bahımağı ider ha āfağı kimyā
ʿĀlem tamām muntazır bir nigāhdur
- 7 Meddāḥ o şāha Ḥalîk-ı ʿālem olup ezel
Yalñuz ne ins ü cin ne sebze ü giyāhdur
- 8 Ne bir şenā vü medḥ o şehe medḥ vaşf olur
Ne bir celāl ü şān o şehe ʿizz ü cāhdur

- 9 Cennet muḥabbetindedür buğzundadur caḥīm
Ḥallāk-ı ḥalk özi bu kelāma guvāhdur
- 10 Zerrāt-i kā'ināt olur ma'dūm olmasa
Mevlā vucūdı 'ālemde pūşt ü penāhdur
- 11 Her kim ānun vilāyetini eylemeyüp ḳabūl
Dünyā vü āḥiret o la'īn rū-siyāhdur
- 12 Yol yoḳdur zāt-ı ḥaḳḳa şıfāt-i Ḥudā için
Mīhr ü muḥabbeti o şehun ḥızr-ı rāhdur
- 13 Ne zāt olur şıfāt ne hergiz şıfāt-ı zāt
Çün 'āleme bu mes'eleler istiyāhdur
- 14 Ḥubb-ı 'Alī ger olmasa ḳoymazlar cennete
Baḳmazlar bu başı yā kāhdur
- 15 Ādem o vāḳtdan ki çıḥupdur behiştten
Kārım benim hemīşe bu fiğān ü āhdur
- 16 Mevlā firāḳı elden alup şabr ü tākātım
Yusuf kimi cihān baña zindān ü cāhdur
- 17 Sāḳi getür baña o mey-i ḥoşguvārdan
Luṭfuyla dut elimi ki ḥālim tebāhdur

- 18 Zāhid hemīşe çay ü pilav ẖārdur
İçmeyün şarāb-i nābı ‘azizān günāhdur
- 19 Tamga vurur hemīşe harābāti anlamaz
Rızķ-i dunyā vü zāhid yolu ẖānķāhdur
- 20 Her kimse ṯālib olsa bu dūñyā āsāsına
Mevlā diyüp o mişl-i gülābdür vebāhdur
- 21 O öz yanında dāim ider kibr ü ğurur
Billāh benim yanımda o bir bir kāhdur
- 22 Şāh-ı Necef emir-i ‘arab şīr-i kirdigār
Feyāz-ı feyz o şeh dū tīr feyz dem-be-dem
- 23 Cūd ü sehā-yi Hātem-i Tāī gāh gāhdur
Hicā gününde çekse eger Zūlfikārını
- 24 Şarkıyla ğarb āña o zaman rezm-gāhdur
Düşdi hayālime gene evzā‘-i Kerbelā
- 25 Şadr-ı Hüseyyine Şimr çıḱand o şeh dedi
Zālīm bu sīne maḱzen-i ‘ilm-i ālādur
- 26 İncitme ḱançerün kesebilmez bu ḱançeri
Ceddüm peyembere bu gelü buse-gāhdur

- 27 Su istese de oĥladılar Aşġarı
Yā Rab bu Kerbelā bu Hüseyn bu siyāhdur
- 28 Ey Şi‘alar ĥayāl eyleyün her çi seyr gözden
Tārāc o çölde nice ĥaymegāhdur
- 29 Çok toy emir dönüpdür yāsına olmayup ‘arūs
Nalān olan bu dehrde bir ĥacle-gāhdur
- 30 Yā Rab baġışla Ekber-i nā-kāma ĥaşrda
Maddāĥların kemer teki ġarġ-ı günāhdur
- 23b 31 Dilsüz yā Hüseyn diye Kıyāmetde ġam yeme
Bī-şekk ü şuphe şefi’-i maĥşer o şehīddür

43

Fi Medĥ-i Cenāb-ı İmām Rızā ‘Aleyhisselām

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Ya Rab beni ĥocalıtdı bu devrān ‘abeş ‘abeş
İtdi ‘aziz ‘ömrümi nālān ‘abeş ‘abeş
- 2 Bir bu zamānda göñlüm açılmadı
Oldum hemīşe ĥasta vü nālān ‘abeş ‘abeş
- 3 Künc-ı kafesde bülbul pejmurda tek göñül
Eyler müdām nāle vü efgān ‘abeş ‘abeş

- 4 Bu zaḥmet ü melālile bu çarḥ vajgūn
Lāle tek itdi bağrını el ƙan ‘abeṣ ‘abeṣ
- 5 Bu yıl bilmem ne nev‘i gelüp gitdi nev-bahār
İtdim ne seyr-i gül ne gülistān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 6 Varamadım cihānda cānan viṣālına
Oldum esir-i miḥnet-i buḥrān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 7 Cānan yolunda geçmese her kimse cāndan
Olmaz ḥarīm-i dergeh-i cānan ‘abeṣ ‘abeṣ
- 8 Zāhid tek etme cismüñi pāmāl-ı medrese
Sanma meta’-ı ‘ömrüñi erzān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 9 ‘Ömrüm benim yetişdi tamāma bir olmadım
Zevār-i ƙabr-i ṣāh-ı ṣehīdān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 10 Ƙorḥum budur bu ḥasretiyle dehrden gidem
Bir olmaya bu derdime dermān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 11 Ḥavf eylerim ki ḥaṣr günü ƙoynuma benim
Ruḥsār-i meh ğubār-ı Ḥorāsān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 12 Her kim tamām ‘ömürde bir def‘a şıdƙıla
Ṣāh Rızāya olmasa mihmān ‘abeṣ ‘abeṣ
- 13 Bu da ‘ömür idüpdür geçirüp günin siyāh
Bilmem gelüp gidüp niye nādān ‘abeṣ ‘abeṣ

- 14 Muḥlat vir ey ecel ki idem cānıma nişār
Baḥrında belki çıḥmasa bu cān ‘abeş ‘abeş
- 15 Ḥaḳḳına ‘ārif olmasa her kim o serverün
Kāfidür o zamānun dem-i imān ‘abeş ‘abeş
- 16 Deryāda feyzi yetmese nisānı eylemez
Ḥavf şadefde gūher-i ḡalṭān ‘abeş ‘abeş
- 17 Her kim ziyāret itmese bu şāhı Ṭusda
‘Afv eylemez günāhını Subḥān ‘abeş ‘abeş
- 18 Her kimse zāīr olsa o Mevlāya ḡam yemez
Ṭavāf eylemez ḳabrini şāhān ‘abeş ‘abeş
- 19 Nūr-ı rızā olup sebab-i ḥilḳat-ı cihān
Ḥalḳ olmayup bu ‘ālem-i imkān ‘abeş ‘abeş
- 20 Çekerler rūz ü şeb o şehun ārzūsuni
Nūḥ ü Ḥalil ü ḥazret-i Selman ‘abeş ‘abeş
- 21 Dergāhi olmasa ger onun ‘arşdan refi‘
Olmazlar enbiyā āña dermān ‘abeş ‘abeş
- 22 Fevc-i melek felekden inüp ‘acz ḥālıyla
Olmazlar ol revāḳa nāgehān ‘abeş ‘abeş
- 23 Gel birce gör bu vāriş-i Ḥasan ü Muḥammed
Baldılmış āteşe ken‘an ‘abeş ‘abeş

- 24 Vāy ol kese ki şāh-ı Ḥorasandan onun
Ḥaşre eline olmaya fermān ‘abeş ‘abeş
- 24a 25 Kim tapdı genc çekmedi tarih bī-şumār
Girmez behište hiçkes āsān ‘abeş ‘abeş
- 26 Tā ḥaḳḳa tāt eyleme sen ey göñül yakīn
Virmez ḥarāda ḥūr u ḡulmān ‘abeş ‘abeş
- 27 Āsan degül muḥıblıḳun var nişānası
Ol rütbeğe yetişmedi Selmān ‘abeş ‘abeş
- 28 Bu devrānda cümle zerrāt-ı kākīnāt
Ol şāha olmayuplar sena-ḡān ‘abeş ‘abeş
- 29 Dilsūza ḳısmet olsa şāhun ziyāreti
Olmaz ḡamında sīnesi sūzān ‘abeş ‘abeş

44

Medḥ-i Mevlā

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 1 Yā ‘Alīyyu’l-velīyyu’l-Ḥālıḳ-ı pāk
Ey şehen-şāh-i mesned-i levlāk
- 2 İki ‘ālemde şıdḳ özüyle fidāñ
Ne ki yalḳuz atam enām men özüm
- 3 Ola her dem özüm atam ü enām
İns ü cin ü melāik-i eflāk

- 4 Degülim men mişāl-i mustaz‘af
Medh vaşfunda eyleyim imsāk
- 5 Bile fermāyiş itdi peygamber
Yā ‘Alī sendedür necāt ü helāk
- 6 Senle sākin oldu heft zemin
Senle devr ider bu heft eflāk
- 7 Senden imdād olundu yoluna tā
Tā perveriş virdi baħr içinde semāk
- 8 İsm-i pākun Ebū Tūrābdu çün
Odu nā-pākı hāk eyler pāk
- 9 Ādeme secde itmedi iblīs
Bilmedi bile pāk idendür hāk
- 10 Münkire zāhir ider la‘net
Lākin olmaz muħıb her nā-pāk
- 11 İşidinmez fezāylun hergiz
Ger işidse yaķın olur ğam-nāk
- 12 Senden özge ħalifeni n’eyler
Olsa münkirde zerre-yi idrāk
- 13 Söylerim günde bir fazāyilüñi
Düşmanun ħalbin eylerim şad çāk

- 14 Direm t̃a ne adar c̃anım var
Dem-be-dem yā ‘ali ‘Alī bibāk
- 15 İtmezim zerre havf düşmāndan
Şīr nar t̃ulekiden ne eyler bāk
- 16 Z̃ülfik̃ārun şerāra senden ‘adu
Yanacak cümle çün has ü hāk
- 17 Sāk̃iya dur āyağa bāde getür
Çāre eyler mene netice-i tāk
- 18 Maṭrab-ı tār çal seni nārı
Başla lahn-ı hıcār nağme-i rāk
- 19 Dise zāhid ki şikāyet nedir
Direm la‘in-i hağ bir şekkāk
- 20 Çün namāz-ı hağīkī Mevlādur
Anda şekk eylemez fikr-i şekkāk
- 21 Şekk ü sehv eylemez namāzında
Yemese merd şüphelü hurāk
- 22 Ne senüñ tek çelev pilav yerem
Ne gurūruyla eylerim misvāk
- 23 Ne sana dehrde murīd olurum
Ne tekebbürle söylerim ayyāk

- 24 Uymuşum bî-ḥamdi'l-lāh
Tolyanmaz meni bu ʿālemde
- 25 Her senüñ tek muravvar şekkāk
Nafse tābiʿ olupdur çün zaḥḥāk
- 26 Hanısı ʿālem ki olmasa ʿādil
Ondan artuḡ dü ḥākim şaffāk
- 24b 27 Senle men velīni ey münkir
Özge baḥmaḡıla tarāni ārāk
- 28 Saḡla Dilsüz ḡabr-i ḡalb-i selim
Mihr-i Mevlāda dīde-i nemnāk

45

Ve Lehu Eyzān

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

- 1 Ey velī Ḥudā-yı zula-ʿullām
Ey olan ger kāʿināta imām
- 2 Baʿd-i ḥamd-i Ḥudā vü naʿt-ı Resūl
Ola dāim saña durūd ü selām
- 3 Ḥilḡat-ı ʿāleme sebeb sensin
Māsivāu'l-lāh tapup senle nizām
- 4 Ḡalb-i ʿālemsin ins ü cine penāh
Seninlendür hāmi-i devām ü ḡiyām

- 5 Halk olunmazdı dūzah ü nirān
Yā ‘Alī ger deseydi küll-ı enām
- 6 İsm-i pākun yazıldı rüz-ı ezel
Yer ve gök oldu sākin ü ārām
- 7 Küll-i zerrāt-ı kâi‘nāt eger
Vaşfuñı yazsa eylemez itmām
- 8 Sana meddāh̄dur Hudā vü Resūl
Ne ittim men nedir bu nuṭṭ ü kelām
- 9 Enbiyālar saña senā-h̄‘āndur
Padişāhlar apunda cümle gūlām
- 10 Sende mecmū‘ halk-ı hayrāndur
Cümle olmuş bu varṭada güm-nām
- 11 Seni inkār iden olur kāfir
Ne helāl anlayup o kes ne harām
- 12 Seni aṣl-ı namāz idüp Hāl̄ık
Ver ne bī-cā bu ku‘ud ü kıyām
- 13 Sen şalavāt haisin lā-şekk
Bile kim Muṣṭafādur aṣl ü şiyām
- 14 Seninle haqlar olur mabūl
Seninle balanur hacc-i iḥrām

- 15 Sensiz olmaz cihād ü hams ü zekāt
Ne şeri‘at ne dīn ü ne İslām
- 16 Sen vaşisin peyembere lā-faşl
Muttaşıl on bir oğlu eyle tamām
- 17 İhtiyācun yoh özge kiyāmına
Hakdan kalbde olur ilhām
- 18 Cebra‘ilī sen eyledüñ irşād
Gitdi hakdan peyembere peygām
- 19 Şeb-i Mi‘rācde ki gördi beni
Ol kaṭārı gelüp geçerdi müdām
- 20 O senüñ faẓl-ı vaşf-ı medhūni
Ol şeh-i Hālīk eyledi i‘lām
- 21 Vaşfda bir kitābdur ‘ālem
Ona evrāḳdur bu şubhla şām³⁴
- 22 Kāsım-ı cennet ü cehennemsin
Mālik-i haşr u neşr-i yavmu’l-kiyām
- 23 Cümle enbiyālara yā meded
İtmesin her zamān dehr u eyyām
- 24 Bes o gün Kerbelāda hār didin
Kordi şāh-ı şehīd o çölde hūyyām

³⁴ Bu dizede vezin aksamaktadır.

- 25 Aldı eṭrāfını girdi dağa
Var idi ne enis ü ne aqvām
- 26 İtdiler pāre pāre peykerine
Ḳāsım-ı nev-cevānun ehl-i zulām
- 27 Ḳaldı düşman ayağı altında
Ḳadr-i zibāyi Ekber-i nākām
- 28 Aşğara heremle kemānından
Virdi tīr ile bir leb-ā-leb cām
- 29 Şaldılar ḳollarını ‘alemdārınıñ
Ḳaldı tenhā o dem imām hemmām
- 30 Haḳdan ḥavf-i Muşṭafādan şerm
İtdi o la‘īn-i bad-encām
- 25a 31 Ḳatlına cur’et elyedi oldum
Eyler Şimr-i bī-cā iḳdām³⁵
- 32 Kesdi leb teşne ol şehun başın
Ayırmadı car‘a suvād nā-fercām
- 33 Dedi nesime behişt istemirem
Naḳd ālām Yezidin in‘ām
- 34 Od vurup ḥayma gāhi yandırdı
Çıhdı eflāka āh ü āteş-fām

³⁵ Bu beyitte vezin aksamaktadır.

- 35 İsranı esir idüp yek ser
İbn-i Sa‘d eyledi revān-ı Şām
- 36 Deme Dilsüz Şām-ı şüm al-min
O dela-şūr cümle havāş ü ‘avām
- 37 Kimse ‘ālem içre bir bile zulm
Olmayup va’al selām vel-ikrām

46

Eyzān

mefūlū mefā‘ilū mefā‘ilū fe‘ulūn

- 1 Ey vālī ḥallāk-i cihān nāib-i şāri‘
V’ey cümle isrāra olan ‘ālem-i cāmi‘
- 2 Ey şer‘-i nebīni eyleyen zāhir ü muḥkem
V’ey rāit-i İslamı iden kāyīm ü rāfi‘
- 3 Sensiz Aḥad ü Aḥmede yol yokdur ezelden
O şahs-i muḥaddur ki olmuş sana tābi‘
- 4 Macmū‘ı cihān ehline senden yetişür feyz
Virmiş saña bu şevketi ol Ḥālīk-ı şāni‘
- 5 Her müşkīli sen ḥall eyleyensin iki dünyāda
Bir ğam yeter ger Şi‘ayu sensin ona rāfi‘
- 6 Sen şāhlara tāt virüp tātın alursın
Şemşīrlerin sen idesin destine kātı‘

- 7 Ādem baḥup irzāline tanūrdı görelı
Tebri'e düşüp oldı sana ḥız' u ḥāsi'
- 8 İsmün dedi İbrāhim nār oldı gülistan
Yunus-i şekkam mahide itdi seni şāfi'
- 9 Sen Yusufa zindan-i belāde meded itdüñ
Kurtardı belādan ona üç ilde ṭāli'
- 10 Sendendür meded ḥızır ḳalup zinde zeminde
İsānun olup gene meskeni ol günbed-i rābi'
- 11 Sen Ṭurda Musānı münācāta çıkardun
Sen luṭfile itdüñ yed-i beyzāsını lāmi'
- 12 Sen cümle peyemberlere imdād eyleyüpsin
Gaybla şehādetde olup 'āleme şāfi'
- 13 Envār-ı ḥūn 'aksi duyu eyle kevnde
Bā'ış odur te'siri olup 'āleme vāḳi'
- 14 Zerrāt-i cihān cümlesi vaşfun ide dāim
'Ārif odur cūyā oluban olmaya ḳāni'
- 15 Her kimsene ḳalbinde akup toḥmını mihrün
Nev-şeh götürüp āḫırata bir oddur zāri'
- 16 Herkes virir cān naḳdin āla zerre mihrün
Çok nef'alu sevdā eyleyüp yok bile tābi'

- 17 Bilmem o nice nefsdü yā şāh-ı vilāyet
Meddāh ü āzār ide yā kim ola mānī^c
- 18 Bī-ecr degül haşrde her çend ola kāfir
Bir şi‘ayu düñyāda ide maḥz-ı tevāzī^c
- 19 Üç kes veled al-ḥayz zinā-zādedür mef‘ül
Sormaz seni her şey olur aşlına rāci^c
- 20 ‘Ākıl odur buğz itmeye medḥün işinde
Bī-çün ü çerā şād ola yā sākit ü sāmi^c
- 21 Billāh gidecek dūzaḥa ‘uḳbā günü münkir
Düñyāda eger min yıl ola sācid ü rāki^c
- 22 Münkir vire ger şehā şekkerü zarār eyler
Bī-çāre mecnun vire ger zehr olur nāfi^c
- 23 La‘net ola ol kavme ger gāzab itdiler ḥaḳkun
Fikr itdiler belki ideler neslevi žāyi^c
- 24 Mihmān aparup Kerb ü Belā içre ‘ayālun
Ḳoydular susuz ol düldüle ol suya mānī^c
- 25 Leb-teşne şehīd itdiler zulmüyle Ḥüseynün
Ağlar ona zerrāt-i cihān cümle tebāyi^c
- 26 Kesdi başı Şimr vurup neyzene gördi
Ḳur’āna o ḥayrı neyzede başı nūr olur sāmi^c

25b 27 Gör hānsi başı tuhfe apardılar Yezīde
Bu ümmete baḡ ol düldüle gör bir kese tābi‘

28 Ol vākıa‘-yı Kerb ü Belā naḡl olanda
Bir zerredür ‘ālemde olan cümle tābi‘

29 Dilsüz müdām ağlaḡır āsınında Hüseynün
Maḡşerde sana luṭfile ol şāh o şefi‘

47

Eyzān

mefūlü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ulün

1 Yā şāh-ı Necef ü vaşfi her bī-ḡaber itmez
Ger dilde dise ḡalbine billāh eser itmez

2 Çoḡ kimse ḡuzurunda senüñ lāf ider āh
Da‘vā ḡüni Mālek kimi sīneyi siper itmez

3 Luṭfun iki düñyāda eger olmaya şāmil
Şāhān-ı cihān kulbe berrin mu‘taber itmez

4 Vaşfun eyleyen vaḡtda kāmım olur şīrīn
Şīrīn nice şīrīn ile şīrīn-şekker itmez

5 Güftārda ger tūṭi-i nuṭḡ ü maḡālun
Hergīz şeker-sitāna ḡapundan sefer itmez

6 Kunc āstinin ‘ālemde çeker renc ü müşakḡat
‘Evāz-ı ḡüher istemese terk-i ser itmez

- 7 Her meclisde olsa eger zıkr-i fezāyıl
Şi'a olan ol meclisde şūr ü şer itmez
- 8 Her kim senle eylemese buğz ü 'adāvat
Medhūn işidinde cedel ü baḥs ü cer itmez
- 9 Yansun o göñül kim seni ihlāşla sevmez
Lāl olsun o dil vaşfi şām ü seher itmez
- 10 Kör olsun o Şi'a ki senüñ türbet-i pākūn
Taḥşil eyleyüp şıdķıla kuḥl-ı başar itmez
- 11 Zerre nazarumdan nice ğāib olur ḥāşā
İnkār buni 'ārif-i şāhib-nażar itmez
- 12 Her çend şirīnsin ey şāh-ı vilāyet
Dergāhıñı cārub nice bu al beşer itmez
- 13 Tālmāta gidüp āb-ı ḥayāta tapa bilmez
Tā Hızır seni taña tapup rāh-ber itmez
- 14 Kāfir dosti bilmese her kimse yedu'l-lāh
El olmasa Allāh ile şak-ı 'al kamer itmez
- 15 Ḥālķ buyurdupdur buni ikrār-ı vilāyet
Her toḥm-i zinā-zāde her bed-güher itmez
- 16 Tağyir ideler münkir mīn āyet-i Qur'ān
Çün lā diyüp oş itmek o seng-dile kār itmez

- 17 Gözlerden eger perde-i ‘uḳbā götürseler
İnkārıñı ‘ālemde senüñ bir nefer itmez
- 18 Zecrātla münkir ider senün fazluñı inkār
Yoksa dām-ı tīg derdmendin ḥazar itmez
- 19 Hendeḳ günü ol zarbatı kim ‘Ömere vurdu bes
Bir ele ‘ibādet hāmu cin ü beşer itmez
- 20 Maḥşerde eger olmasa senden bize meded
Bir kimsene va’llāhi behište güzer itmez
- 21 Nār içre senüñ ismüñı zıkr eyleye her kim
Te‘şir odile şu‘le-i nār-i saḳar itmez
- 22 Her maḥremun arasından elinde ola fermān
Dūzaḥdan o bir zerrece ḥavf ü ḥaṭar itmez
- 23 İrşād almayınca özi tā mürşid-i kāmīl
Şakirdini pervāz eyleyüp cılve-ger itmez
- 24 Cebra‘il aniye mededüñ yetmese bī-şekk
Ḥaşre kimi erḥamda naḳş-ı şūver itmez
- 25 Hükümün meleku’l-mevte eger yetmese bir ān
Gökden yere cān almaḡa herḡiz güzer itmez
- 26 Her kimse senüñ olmasa eger ḥaḳḳa ‘ārif
Şimr olsa āzār şabir ü şīr itmez

- 27 Men' itme meni 'aşkdan ey nāṣih-i nādān
'Aşk ehline bī-hude naṣihat semer itmez
- 28 Ṭaha ola bir kimseün ṣānına nāzil
İnṣāf eyle ḥük-m-i każā vü ḳader itmez
- 29 Ebr-i feleke yetmese ger feyzi velīden
Barānla eşcār ü nebātātı ter itmez
- 30 Her ḥacide ger mihr 'Alī olmasa kesün
Bir ḥac nisā bir de o yus alḥacer itmez
- 26a 31 Ḳārūn kimi ger camī' ḳıla cefā-yi dūñyā
Fikr itsün olam çāre seni sīm ü zer itmez
- 32 Ğaflet dutup ol zāhidi dūñyāya virüp
Yokdur ḥaberi gelse olam ger ḥaber itmez
- 33 Mani' itmesün o bī-çāreni tezvir-i deryādan
Çün 'ārif idüpdür ona kār diger itmez
- 34 Cān naḳdini Dilsüz vir āl ḥüb velini
Bak itme bu sevdasını zerre zarar itmez
- 35 Mevlā eteginden bā pūş al çekme olunca
Ḳanmaz ḳapusından aḥd-i der-be-der itmez

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bilmerem yā Rab gene albimde bu ava nedir
ahir omrümde bu baımdaki bu sevdā nedir
- 2 Ki eker o yere gehi bütāne āhi mescide
Bilmerem mescid nedir dir ü kelisā hem nedir
- 3 Ne heriz dem mescid ü meyāne vü bütānede
Bilmedim kimdir müselmān kāfir u tersā nedir
- 4 Ailem yā cāhilem yā müminem yā kāfirem
Bilmedim cāhil nedir dūnyāda yā dānā nedir
- 5 Zāhid ü müfti vü şey ü yā zāhid ü yā fāsık
Nūr u zulmet ayr ü err u yā eb yā zibā nedir
- 6 A-ı Leylī Mecnun eyleyüp aldı ahrālara
Bilmedim Mecnun nedir Leylī nedir ahrā nedir
- 7 Gülde ne üsn ü arāvat yā nedir bülbülde ūr
Gül nedir gülen nedir yā bülbül-i şeydā nedir
- 8 Nice müddetdür tekellüm eylerim men nīk ü bed
Bilmedim bu dil nedir yā dildeki ūyā nedir
- 9 Ey meni alk eyleyen ālīk özün imdād ıl
almıım vallāh ki bu dūnyā nedir ubā nedir

- 10 Günde yüz yol kāfir olsam tevbe vü imān ister
Bilmedim kāfir ü imān ki nedir
- 12 Gāh bu Fir‘avn nefis eyler meni sende kinār
Bilmerem Fir‘avn kimdür ḥazret-i Musā nedir
- 13 Tūr-i Sināda münācāat eylemek Ḥallākıyla
Ki ‘iṣyānı ejdeha itmek ki yed-i beyzā nedir
- 14 Gāh nefse ‘aql olur gālīb ve bir gāhi nefis-i şūm
Bunca gel serkeşluk itmeye ḥ‘āhıṣ-i bī-cā nedir
- 15 Birce inṣāf eyle sen de zāhid tek bī-dīn
Bir bile her günde nā-ḥaḳ virdigün fetvā nedir
- 16 Bir gece bu fikrle yatdım didim yā Zül-celāl
Sen mene bildir gördüm şurat nedir munḳā nedir
- 17 Hātıf-i ḡayb ol zaman virdi cevab ey bī-ḥıred
Bir bile bī-hūde fikr-i zāhir u aḥfā nedir
- 18 Bilmesün kimdür bu evza‘a sebep rüz-ı ezel
Bā‘iṣ-i icād-ı ‘ālem ü Ādem ü Ḥavvā nedir
- 19 Sırr-ı ḥaḳ damād-ı peygamber emire’l-mü’minin
Görmesin sen ol ‘Alī-yi ‘ālīyyu’l ‘ālā nedir
- 20 Kūy-i Mekke semt-i Minā turbet-ı ḥāk-i Necef
Turbet-i pāki yanında Mekke vü Minā nedir

- 21 Nice min mu‘ciz o Mevlādan olupdur āşikār
Münkir inkār itse söyle bu buğz ü aḥṣā nedir
- 22 Āstanında Süleyman ol celālıyla durup
Ḥādim o dergāhda min Ḥızır min Yahya nedir
- 27 Cümle ‘ālem kuvvet olur ger bir yol mevlūdune
Ger dise kavmi öz murdedir yā ‘İsā nedir
- 23 Rūz-bar o sensin disem ṣāhiddür ‘ālem ser-be-ser
Ḥüseynini ger vaṣf idem Yūsuf-i Mısrī nedir
- 24 Dergehinde nice min Ḥātem durup eyler su’āl
El açanında baḥṣiṣe dūñyā vü māfihā nedir
- 25 Yol tapanup cümle ‘ārifler velīnün kūyuna
Nice Şeyḫ ‘Atṭār ü Molla bū ‘Alī Sinā nedir
- 26 Enbiyā vü evliyā medḥinde sergardān ḳalup
Nāzil olmuş ṣānına Ḳur’ān hem Ṭā-hā nedir
- 27 Belki ne Ḳur’ān hem İncil ü Tevrāt ü Zebūr
Bu söze amma dīn-i bī-dīndür amma nedir
- 28 Cümle deryā ḳatredur vaṣfda ol deryā dilün
Vaṣfa gelmez vaṣfı ‘ālem olsa ger deryā nedir
- 26b 29 İstese mi‘rāc ide ger ol velīyy-i zülcelāl
Ḳābe ḳavseyn yā nedir yā mülk-i ev-ednā nedir

- 30 Maḳdam gene palide ʿarş ü kürsi vu ferşde
Ḥayil nezdek nedir dūrist ü bālā nedir
- 31 Hārdasın sākī gören ḳurbānıdur bir devr ḳıl
İmdi bildim maṭlab-ı aḥfā nedir efşā nedir
- 32 Ḳıl kerem ḥum-ı muḥabbetden baña bir cām-ı ʿaşk
Mest olum bile ki bilmem sāgar nedir şahbā nedir
- 33 Her kimün başında olsa ʿaşk-i Mevlāmuz
Ḥavf-i dūzaḥ yā ki zevḳ-i cennet alma nedir
- 34 Tutmuşam cān naḳdini şevḳıyla elde muntażir
Tā nişār içün görem cānāna yā imān nedir
- 35 Ey bī-dīn men ʿāşıkam ʿāşık-ları rüsvā idin
Ḳoy diyem maʿşuḳ kimdir ʿāşık-i rüsvā nedir
- 36 ʿĀşık-i ḥaḳ isteyen ger gör mevlānun ʿāşkın
Geçdi ʿālemden dedi bu şevket-i düñyā nedir
- 37 Ḥaḳ yolunda virdi ḳurbān ekberin o yaḳīn ḥaḳ
ʿAşk olan yerde yedi Ekber nedir Leylā nedir
- 38 Yāda düşdi tārun ol macera-yı Kerbelāda
Āh o günden Kerbelā yā şāh-i Kerbelā nedir
- 39 Zikr-i muşibet min bile tuḡra nedir
Yüz dutup ʿadāya söylerdi ki aʿzā nedir

- 40 Şerm idüñ ey bî-hayâlar Aḥmed-i muḥtârdan
Men' idüp ceddîm bu ay da'vânı yâ da'vâ nedir
- 41 Ne dimişem âya size iḳdâm idinmez ḳatlime
Cürm ü taḳşirim günâhım bir diyün âyâ nedir
- 42 Söyledi şâh-i şehîd-i İbn-i Sa'd-i bî-câ
Gel Yezîde bi'at it sende bu temâşâ nedir
- 43 Bile ḥükm itmiş mene İbn Ziyâd ü Yezîd hem
Ḳorḥirem Ḥallâḳdan Ḥallâḳ-i bî-hemtâ nedir
- 44 Ḳâsım nev kad-Ḥudânun eyleyem 'ayş-ı a'zâ
İtmesem bak 'arşa çıḥsa âh ü vâveylâ nedir
- 45 Pâre pâre eyleyem 'Abbâs ü Ca'feri
Baḥ pîr ü cevâna pîr yâ bernâ nedir
- 46 Oḥladım ḥalk a'lâ Aşḡarı peykânla
Bilmem yokdur günâhı baḥmerem izâ nedir
- 47 Doğradup Şimr ile cism-i 'Alî Ekberi
Bilmerem şeh-i peyember kimdür yâ Mevlâ nedir
- 48 Öz mübârek başıñı leb teşne gidersem yakîn
Muştafâdan ḳorḥarım fikr itmezem Zehrâ nedir
- 49 Od vurup yandırdım âl-i Muştafânun ḥayması
Giryâna âl-i 'Alî pervâne tek pervâ nedir

- 22 Eyleyim ḥ'ār esir ü zār eṭfālun gerek
Ḥalim virānede Yeṣrib nedir Baṭḥā nedir
- 50 Dilsūz kıl muhtaşar bu kışşa-i Dilsūzı
‘Acziyla ‘arz it Ḥudāya bu ḡam-i ‘uзмā nedir
- 51 La‘net eylesin Yezīde haşr olunca dem-be-dem
Żulm-i bī-ḥad itdi mel‘ūn bilmedi ferdā nedir

49

27a

Ḳaṣīde

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Ey dil ne yatmasın gözün aç bir cihāna baḡ
Sath-i zemini seyr eyleyüp āsumāna baḡ
- 2 Söndür tılısm-ı cismi bu suflada durma çok
Çokdur mükḳayed olmakla cism ü cāna baḡ
- 3 Suflide menzil itmeye sen ‘ulvi maḳāmsın
Ey şāhbaz-ı ḳuds eyle evc āşiyāna baḡ
- 4 Şal yāde bir gidenleri bir gelenleri
Herkes gelür gerek kiyde bir kār vāna baḡ
- 5 ‘Aḳlı o tüşme nefse esir olma ḥaḳḳı gör
Nā-ḥaḳḳa vir temiz bu sūd ü ziyāna baḡ
- 6 Baḡma bu ḥalkı baḡ oña ḥaḳḳı gör müdām
Ne āni gör ne in ne in ü ne āna baḡ

- 7 Vir birce gūşun hoşuñı ısrārı ھاqqı işit
Aç bir gözün görüyla biraz nihāna baḥ
- 8 Bel baḡlama bu dehr fenādur beḡāsı yok
Mevt ü ḥayat faşl-ı bahār ü ḥazāna baḥ
- 9 Şāh ü gedāya virmez amān gelse ger ecel
‘İbret gözüyle birce mülk-i Kiyāna baḥ
- 10 Hātem ne oldı gör hani Ḳārūn nigāh Ḳanber
Mūsā kimi peyembere baḥ ḳubṭana baḥ
- 11 Bir kimsenüñ ḥayālı ile eylemeyüpdürür
Bu ḥükümdār-i gerdiş-i devr-i zamāna baḥ
- 12 İtmeyüp vefā peyembere bu dehr-i bī-vafā
Şabr itdi her ḡama o şeh-i ins ü cāna baḥ
- 13 Çekdi neler zamānada ol iḳtidār ile
Bir fikr ile ol şāhda sen ‘izz ü şāna baḥ
- 14 ‘Arşı apardı ḥaḳ ol şehi kıldı mihmān
Mihmān ziyāfete baḥ mizbāna baḥ
- 15 Seyr itdi cümle ‘ālem-i imkān ol ḥacca
Bir anda sen ol şeh-i kevn ü mekāna baḥ
- 16 Mī‘rācda ne ḳadar ‘urūc itdi Muşṭafā
Gezdi velī mekānun o vālā mekāna baḥ

- 17 Bir ŧeme-yi velī ħudavendũñ iŧit
Ol Kāsim-i cehennem ü kuŧūr-ı cenāna baĥ
- 18 ŧarı‘ nebine eyledi tīġle ūstũvār
Dũñyā vũ āĥiret o ŧeh-i kām-rāna baĥ
- 19 Rũz-ı ezel ħalife onı eylemiŧdir ħaĥ
Ėaŧb itdiler ħilāfetini ħaŧbāna baĥ
- 20 Yandır dil ü ħabusunu gir dile ŧaĥnına
Zehrāya anda vurdi ‘Ömer-i tazi-yāna baĥ
- 21 Bī-i-ẓn o ħānedāna girinmezdi Cebra‘il
Gir dile girenleri bir ħānedāna baĥ
- 22 Gördi ezel ħalifeni vurdi yere velī
Öldürmedi gene o ŧehi mihribāna baĥ
- 23 Hep ŧaldılar ħũ boynuna ħıksunlar mescidde
Onda dedi ħaẓa vũ ħadr ü imtiĥāna baĥ
- 24 Bu zar görüp bu ħāleti ħalbinde söyledi
Ėükkāma baĥ yedu’l-lāĥ baĥ rismāna baĥ
- 25 Öldüm baĥup ābāda yā Mevlā buyurdi ger
Ger ism-i a‘zam istesen bu pur-kaŧāna baĥ
- 26 ŧāhid ü zarb-ı dest yedul-lāĥ Cebra‘il
İmdinde ŧehperinde ħalupdur niŧāna baĥ

- 27 Mūsā elinde ejdeha olurdı ‘aşā eger
Ejdeha olan bu eldeki tīr ü kemāna baḥ
- 28 Gör kim dört yigirmi beş yıl cevr-i düşmana
Şīr-i Hudāda şabriyla tāb ü tevāna baḥ
- 29 Ol küvvet ü o kûdret ü şalavāt ü Zülfikār
Bu muşibat ü zellat ü cevr ü cefāna baḥ
- 30 Evşafı vaşfa gelmez o Mevlānun ey göñül
Vir birce gūşun ü hoş bu destāna baḥ
- 31 Düşdi gene ḥayālīme Sulṭān-ı Kerbelā
Men ‘arz idem sen ol şeh-i leb teşnegāna baḥ
- 27b 32 Gör bir ne zülümler olunupdur o servere
Kana batan o çöldeki pīr ü cevāna baḥ
- 33 At çapdılar bedenlerinün üste eşkiyā
Hurd hurd olan bedenlere baḥ ustuh̃āna baḥ
- 34 Zülmle cismün itdiler şad pāre Ekberün
Al kan ara o kākül-i ‘anber-efşāna baḥ
- 35 Tīre nişāne eylediler ḥaḳ Aşğarı
Leb teşne oldu Aşğarı şirin zebāna baḥ
- 36 ‘Ayş dönen a‘zāya o nev kedḥudānı gör
Ṭoyda yaḥan ḥenna yerine elde kana baḥ

- 37 ʿAbbās tek dilāveri gör her iki kolu
Düşmüş bedenden ol kıdd-ı serv-i revāna baḥ
- 38 Yalküzleyüp Hüseyini şehīd itdi Şimrun
Şaldı kıvm üstüne peykerini cism ü cāna baḥ
- 39 Başın vurup sināna sitem şuʿār
Bir başa baḥ sināna nāzar kıl sināna baḥ
- 40 Şimr-i laʿīn getürdi adını Şāma ey manʿān
Gör bir Yezīd-i bī-eğebi armağāna baḥ
- 41 Kahf āyasın tilāvet iderdi senānda
Söylerdi eşkiyā leb munʿacr beyāna baḥ
- 42 Vurdi Yezīd ʿdāvatle çob kızzān
Dendāna baḥ ʿdāvata baḥ kızzāna baḥ
- 43 Başını bedenden ellerini kesdi sārban
Bu yer kārvanı gör ol sārban baḥ
- 44 Zeyneb nice gözüyle gördi bu ğamları
Çekdi neler zamānda ol na-tuvāna baḥ
- 45 Zehrā kıızı ḥarābe mekān-ı saybān kevn
Gülberg tek ʿazāra koş saybāna baḥ
- 46 Serdar idi yetimlere bimāra hem ṭabīb
Zulm-i Yezīde Zeyneb-i bī-ḥān-māna baḥ

- 47 Şāmūn ḥarābesinde çekerci keşk mudam
Bir şāma baḥ bir ḥarābıye baḥ pāsbāna baḥ
- 48 Hārda revādur āl ‘Alī meclis-i Yezīd
Ne zūlmdı bu eylediler kufiyāna baḥ
- 49 Başın kesinde Şımr dedi şāh-ı Kerbelā
Zālīm nezāra ḥıymaya ḳatl-ı el‘āna baḥ
- 50 Yetmez tamāma bu ḡam-i ‘uzmā beyānıyla
Bu ḡam cihānda sarḥıyla gelmez beyāna baḥ
- 51 Dılsūz ider hemīşe saña bu yā Hüseyn
Bir laḥza cezā gūni bu nevhe-ḥāñna baḥ

50

Ve Lehū

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

- 1 Gelmeyüp mişlūn senūñ bu rūzgāre yā ‘Alī
Eylerim her rūz u şeb vaşfun dubāre yā ‘Alī
- 2 Vaşf medḥūndan senūñ tā var nefes el çekirim
İtseler ger cism-zārim pāre pāre yā ‘Alī
- 3 Ḥamdullah bī-taḳıye ḥavf niz gizlū bu degül
Eylerim her yerde vaşfun ākāre yā ‘Alī
- 4 ‘Ālem içre bul senūñ rāhunda tüşer ki
Ḳalbime ger vursalar min nīşpāre yā ‘Alī

- 5 Çeşmine münkirlerün manend-i hançerdür sözüm
Lîk şirindür muhibb-i dostâre yâ ‘Alî
- 6 Men seni virüm kasem oğlun Hüseynün cânına
Luţf özüyle gel mene kıl bir nezâre yâ ‘Alî
- 7 Al-şekât eyle mene sen birce te’sir-i nefis
Kâr-ger olmaz sözüm her nâ-bekâre yâ ‘Alî
- 8 Düşmüşüm baħr-ı hayâle yokdur ârāmum benim
Bir karar ü şabr vir men bî-karâre yâ ‘Alî
- 9 Luţfla bir zerrece ‘aşk al-şekât it bendiye
Kaysi şaldı ‘aşk-ı Leyli kûhsâre yâ ‘Alî
- 10 Gerçi yokdur kabiliyet men hârâ hârâ koyun
Geçdi her ‘âşık özünden yetdi pâre yâ ‘Alî
- 11 Gel meni kovma kapundan it kabûl
Anda virem men seni heşt ü çâre yâ ‘Alî
- 12 Ezelinden resmdur bu padişehlere dehr-ârâ
Gitmeyüpdür hiç biri itsiz şikâre yâ ‘Alî
- 13 Raħmeten-lil-‘âlemin sensin seħâvet kâfi
Al-şekât it luţfile men şerm-sâre yâ ‘Alî
- 28a 14 Her iki dünyâda billâh derdimün dermânıdur
Luţfile itin münkire bir işâre yâ ‘Alî

- 15 ‘Arz-ı maḥşerde cümle şād olur düşmānların
Yatsa Şi‘ayun ger cehennem içre nāre yā ‘Alī
- 16 Cūd u bezlün ‘āleme ko tek nümāyāndur senūñ
Mu‘cizātun dehr-ārā gelmez şumāre yā ‘Alī
- 17 Ger vilāyet olmasa herkesde kāfirdür yaḳīn
Ākāradur bu söz ḥurd ü kibāre yā ‘Alī
- 18 ‘Ömrümi şarf eyleyem medḥūnda ger şām ü seher
Yakdım her günde men bu zerre gaddāre yā ‘Alī
- 19 Zerrece düşmanlarından bāk virür itmezem
Çekseler Manşūr tek ger pay-dāre yā ‘Alī
- 21 Her nice olsa bu düñyānıñ bed gūyān geđer
Eyle ‘uḳbāda mene luṭfuyla çāre yā ‘Alī
- 22 Sayıdan geçmiş günāhım sāye yoḥ ḥatbānı yoḥ
Çarḥde gelmez nice sāye-i sitāre yā ‘Alī
- 23 Rūz-ı ezelden velī yoḥ mende bir ‘amel-i ḥayr
Lāyık olsun dergeh-i pervedigāre yā ‘Alī
- 24 Yoḥ şer‘iyetden eşer likīn şer‘iyet eyleyem
Kāfire faḥr eylerim bu iftiḥāre yā ‘Alī
- 25 Gezmişem uyana yekser kāfir murteddür
Çıḥsa her kimse şer‘iyetden kināre yā ‘Alī

- 26 Fā‘il-i muhtārem āya mende yokdur ihtiyār
Men mu‘aṭṭal kalmışım bu ihtiyāre yā ‘Alī
- 27 Senden imdād isterim ol vaḳtde imdād eyle
Ḳabr evinde ṭakatim yokdur fişāre yā ‘Alī
- 28 Yā ‘Alī lafzı benim sīnemdür bu sehldur
Ḳoysalar telḳinsiz yağsım mezāre yā ‘Alī
- 29 Bilmerem āya gene ne cürm ü taḳşır itmişem
Olmaz zayirından men baht-ı ḳare yā ‘Alī
- 30 Sen saḳisin kimseni meyūs ü ğamgīn itmezsün
Mendedür billāh gene bir ‘itibāre yā ‘Alī
- 31 Dostun şād eyleyü Ḥallāḳ-ı ‘ālem dāima
Düşmānun gelsün cihānda Zülfiḳāre yā ‘Alī
- 32 Nūḥ iki düñyāda senden ğayr bir kes dād-res
Bir nazar ḳıl luṭfile Dilsüz-ı zāre yā ‘Alī

51

Ve Lehū

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Ey şehinşāh-ı vilāyet yā Emīre’l-Mü’minīn
İder baḥr-i sehāvat tā Emīre’l-Mü’minīn
- 2 Sen vaşī-i Muşṭafāsın velī-yi Zülcelāl
Kāināt eyler şehādet Yā Emīre’l-Mü’minīn

- 3 Bile fermāyiş idüp ḥatm-i rusūl sensin yaḳīn
Ḥākim-i rüz-i Kıyāmet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 4 Her kim el vursa senüñ dānāña bu dehrde
Ḥaşrde çekmez nedāmet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 5 İsm-i pākun vird iden şām ü seher gūyā ider
Āyet-i Qur'ān tilāvet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 6 Evliyā vü aşfiyā vü hiç peygamberde yok
Bir bile cāh ü hılāfet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 7 Zāt-ı pāk bāri tek yol yokdur günah ü ittikā
Sen özün eyle hidāyet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 8 Līk dūñyāda 'avām'ul-nās çün lafz-ı velī
Zāhir eyler kifāyet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 9 Ḥaḳḳıñı ḥaḳ eyleyüpdür hāmiye vācib ezel
Eyler münkiri 'dāvet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 10 Ḥatm-i peygamber buyurmuş bu sözi yokdur senüñ
Medḥ-i vaşfunda nihāyet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 11 Dostun yanmaz cehennem içre her 'işyānla
Ḥaḳ virdi beşāret yā Emīre'l-Mü'minīn
- 12 Minber üste ḥatm-i peygamber buyurdı sendedür
Hem necāt ü hem helāket yā Emīre'l-Mü'minīn

- 13 Āşikāredür senüñ mihründedür rāh-ı necāt
Vardur buğzında zelālet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 28b 14 Hükümüyle hüküm idüpdür cümle peygamberān
Olmayup sensiz risālet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 15 Çün kitābu'l-lāh-i naṭıksın odur Hallākdur
Her işe sensin hidāyet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 16 Hıbetiyle ṭāguta la'net eylesün Hālık müdām
İtdiler ğāzab-ı hilāfet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 17 Onların inkār ider inkāri inkār eylemek
Halk içinde oldu 'ādet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 18 Āşikāredür hāmi danesta vü fehminededür
Cümle eyler lecācet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 19 Kālbdan sevmez seni düşman dutup inkār ider
Olsa herkesde ḥiyānet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 20 Hākdan ḥavf itmeyüp hākķun senüñ bu dehrde
Dānedle ehl-i şekāvet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 21 Koydı peygamber seni rüz-ı Ğadīr-i Humda
Ümmeti içre emānet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 22 Zülmle bu ümmet mel'ūnı kıldı ol şeha
Sen emānetde ḥiyānet yā Emīre'l-Mü'minīn

- 23 Senden ötre Mekke de kavm-i Sâkife yazdılar
Mekriyle cümle kitâbet yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 24 Herkes 'aql ü hoşla fikr itse bu ebyâtda
Var bularda çok 'alâmet yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 25 Her zaman men isterem medhûn yazam bir deftere
Yüz virür bir özge hâlet yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 26 Hâlık-ı 'âlem bilür kim bundan artuğ ezbere
Olsa her kimde şadâket yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 27 Kays tek Mecnun idüp 'aşkun meni helak itmesün
'Aşkdan hergiz melâmet yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 28 Dem vurur zâhid hemîşe 'adldan 'âdil degül
Eylemez hergiz 'adâlet yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 29 Eylerim vaşfun hemîşe kim benim kesbim budur
İtse 'âlem ger ticâret yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 30 İltifâtun olsa ger şâmil baña bu dehrde
N'eylerim bâğ u 'imâret yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 31 Gerçi 'âlem teng olur nedir cisme zindân tek
İtmezem hergiz şikâyet yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 32 Hüküm ider maşşer gününde ger bu dehr içre saña
Eylese her kim itâ'at yâ Emîre'l-Mü'minîn

- 33 Men senüñ meddāḥunam ‘ālemde her n’eylerler
Eylesünler bu cemā‘at yā Emīre’l-Mü’minīn
- 34 Bu fenā düñyāda inkâr-i vilāyet eylemek
Çok ḥamākatdür ḥariyet yā Emīre’l-Mü’minīn
- 35 Ger işidse medḥ-i vaşfu kalb ondan şād olur
Olsa her kimde necābet yā Emīre’l-Mü’minīn
- 36 Bu imāmet ḥaḳdan yetmiş saña bī-gāneler
Eylenmezler imāmet yā Emīre’l-Mü’minīn
- 37 Eyledi ğaşb-i ḥilāfet bilmedi ol bī-ḥayā
Rūzuyla olmaz şirāket yā Emīre’l-Mü’minīn
- 38 Sen şecā‘ān-i cihāna virmen bir zerre zor
Sendedür kân-ı şecā‘at yā Emīre’l-Mü’minīn
- 39 Nuṭfe-yi pāk olsa ger fazlun ḳabūl eyler senüñ
Hāmuda olmaz saā‘det yā Emīre’l-Mü’minīn
- 40 Āteş-i nirān görmez vaşf medḥündan senüñ
İtse her kim bir hikāyet yā Emīre’l-Mü’minīn
- 41 Eyleyüp dāim ‘ibādet herkesi fazlunda ger
Fikr ide tek birce sâ‘at yā Emīre’l-Mü’minīn
- 42 Tā ḥayatım var terk-i vaşfun izhār eylerim
Bilmerem özge ‘ibādet yā Emīre’l-Mü’minīn

- 43 Her iki düñyāda ḥāk-i pāyiñe Selmān
Kimse yetmez bī-riyāzet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 44 Tā nefes bākīdür men vaşfunda işrāf eylerim
Medḥde olmaz ḵanā'at yā Emīre'l-Mü'minīn
- 45 Zerrece nef' eylemez rūz-ı Kıyāmet münkire
Eyleme min yıl 'ibādet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 46 Bī-şekk ü şüphe iki düñyāda sensin hāmiye
Ma'den-i kân ger ümmet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 47 Çün ādun müşkil-güşādur kim alur senden
Cümle müşkil cümle ḥācet yā Emīre'l-Mü'minīn
- 29a 48 Yoḥdur bu ḵalbimde ḥasret ol mübārek ferde
Eylesem bir de ziyāret yā Emīre'l-Mü'minīn
- 49 Çün elüm boşdur yüzüm ḵara senüñ evşafuñı
İtmişem elde bezā'at yā Emīre'l-Mü'minīn
- 50 Sen şefī'u'l-müznibinsin rūz-ı maḥşer luṭfile
Eyle Dilsūza şefā'at yā Emīre'l-Mü'minīn

52

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Gelmeyüp mişlün cihāne yā Emīre'l-Mü'minīn
Gelmez evşāfun beyāne yā Emīre'l-Mü'minīn

- 2 Halk idüpdür Hâlık-ı yektâsı rûz-ı elest
Kâi'nât içre yegâne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 3 Sāye-yi mihrinde eyleyüp şevkle bu vaz'ı dil
Ezelinden āşiyāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 4 Zerrece ger luṭfun olsa ḥaşr olunca istemez
Ḥurd ü ḥ'āb ü āb ü dāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 5 Ger senüñ vaşfunda isrāf eylesem şükr eylerim
Ḳāni'em bu zinde-gāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 6 Şad hazārān şükr ol Ḥallāka olsun men sene
Meddāḥ oldum ḡāyibāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 7 Tā o günden men senüñ oldum cihānda meddāḥun
Yetdim 'ömre cāvidāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 8 Her kim olsa ger yolda men kimi bî-dest ü pā
Sen yetürdüñ kār vāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 9 Her iki dūñyāda sensin reh-nümā vü dest-gir
Cümle pîr ü cevāna yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 10 Luṭfla dut bir elimden sen yedu'l-lāhsın n'olur
Raḥm kıl men nā-tuvāne yâ Emîre'l-Mü'minîn
- 11 Rütbede dūñyā vü 'uḳbāya şehlerden geçer
Luṭf kılsın her şibāne yâ Emîre'l-Mü'minîn

- 12 Görmeyince tā cemaḷ-i pākıñı cān virmezem
Düşmem men bu gümāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 13 Çekseler ger imtiḥāna bir nefer çıḥar yaḳīn
Yoḥdu nāim imtiḥāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 14 Bu ḥadiṣ āşikāredür sebeb sensin ezel
Ḥilḳat-i kevn ü mekāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 15 Çün ḳabūḷ eylüpler ezel gün virüp mihr ü nıṣfā
Cümle ma'ḍen cümle kāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 16 Rūz-ı ezel sen hāmi tesbiḥ ü ta'lim itmesün
'Arşda girü beyāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 17 Sen müderressin ezel günde hāmu 'ālemlere
Hem melek hem ins ü cāne Yā Emīre'l-Mü'minīn
- 18 Serler senden degül sen 'ālemsin hāmu ra
Ser maḥfi 'ayāne Yā Emīre'l-Mü'minīn
- 19 Lenger ü 'arz ü semāsın oldu faḥr eylerim müdām
Āstānun āsmāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 20 Ḥaşrde olmaz peşimān şıdk özüyle dehrde
Yüz koyan ol āstāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 21 Çün alam boşdur yüzüm ḳara vü ḥayālim 'aczla
Mehdi-yi şāḥib-i zamāne yā Emīre'l-Mü'minīn

- 22 alb-i pk  nefsi-slim ister chil ola
Bir pre ser nihne y Emre'l-M'minn
- 23 ok sadetdr eger elfaz-i evsafun senn
Gelse her nuk-i zebne y Emre'l-M'minn
- 24 Med evsafun senn billh virr her dem
'Aql  rh  cism  cne y Emre'l-M'minn
- 25 'Adan n b-berdr a'n ider zhid mdm
'Aan  'rifne y Emre'l-M'minn
- 26 Vardur ok mnkir senn evsafn bu dehrde
Eyleyp elde bahne y Emre'l-M'minn
- 27 Bir para mnkirlern inkrn itdi olsun saa
Barm dndrd ane y Emre'l-M'minn
- 28 Sensin gerdn-guana zr dest eyleyp edeb
tmesn ok pehlivne y Emre'l-M'minn
- 29 Destn hevsdur dmnlarun kemter bizi
Ravza-yi b- cinne y Emre'l-M'minn
- 30 ar olunda km- allkyla sen km eylesin
Dzah re mlikne y Emre'l-M'minn
- 29b 31 Her iki dnyada bize sen mihrbnsn hmudan
Cn fed sen mihrbne y Emre'l-M'minn

- 32 Şāhib-i cümle arāmil hem ey vālā-yi nāmsın
Fāsid ehli cihāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 33 Çok apardun öz elinde hürd çün ki nihān
Her gece bīve zenāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 34 Ma raḥm Dilsūz-ı zārem birce raḥm it gelmişem
Dehr elinde men amāne yā Emīre'l-Mü'minīn
- 35 Dāima 'arżım budur luṭfuyla kıl nuşret müdām
Padişāh-ı Cem nişāne yā Emīre'l-Mü'minīn

53

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ey iki dūnyā şeh-i vālā mekānım yā 'Alī
Cismüñe olsun fedā her lehza cānım yā 'Alī
- 2 Tā o günden ḥub ü zeşt ü ḥayr ü şer bilmişem
Ḥamdillāh kim olupdur vird-i zebānım yā 'Alī
- 3 Ḳabrda bāk itmezem megerinden bir zerrece
Fazl ü luṭf-ı mihrün olsa hem-zebānım yā 'Alī
- 4 Dāde maḥşer gününde ey imām-ı ins ü cān
Yok benim senden sivā bir mihrbānım yā 'Alī
- 5 Rū siyāham ḥaddan ötdi cürm ü 'işyānım benim
Ḳas olup dilden dile şer nihānım yā 'Alī

- 6 Adın ayıtsam eger lāf ü güzāf ü kızb olur
Yoh benim ‘ālemde tāb-ı imtiḥānım yā ‘Alī
- 7 Sendedür her derdimün dermānı sensin
Olsa ger ‘ālem benim mülk ü mekānım yā ‘Alī
- 8 Cümle mevcüdāta feyzün yetmese ma‘dum olur
Ey benim cismde rūḥ-i cāvidānım yā ‘Alī
- 9 Himmet nedir benim billāḥ bu nuṭḡ ü nāṭıḳam
İtmesin imdād eger dutmaz lisānım yā ‘Alī
- 10 Ger yorulsam yolda ḳalsam Nūḥ ‘ümmem sensin
Her iki ‘ālemde mīr-i kār vānım yā ‘Alī
- 11 Ğaşb idinmezler yerün her tüleki kessinler
Kimse Ḥālıḳ dimeyüp şīr-i jiyanım yā ‘Alī
- 12 Derd olmuş rüz ü şeb bu dehrde medḥün senüñ
‘Arşa çıldı dehr-ārā bu yanım yā ‘Alī
- 13 Dehr elinden ḥāne yetdim sen özün imdād ḳıl
Bundan artuḳ yoḳ benim tāb ü tüvānım yā ‘Alī
- 14 Sensin ey Mevlā iki düñyā şeh-i müşkil-küşā
Kimse senden sivā yoḳdur gümānım yā ‘Alī
- 15 Baḥr-ı vaşfunda şenāver olmuşam ğavvāş tek
Sen ‘ālemde benim dürr-i girānım yā ‘Alī

- 16 Ger bu ħalfun var zar ü sîmi benim var ‘Alî
Ma‘den-i yakut ü dürr ü elmas kânım yâ ‘Alî
- 17 Hiç ‘âkıll sûdsız sevdaya girmez mahrem
Yok bu sevdâda benim zerre ziyânım yâ ‘Alî
- 18 Dehr-ârâ ħandem benim çarĥ-ı cihândan geçer
Bir zaman lutf itse ger şâhib-i zamânım yâ ‘Alî
- 19 Zâhid ister dâima Ĥallakdan cevri ü kuşûr
Her iki düñyâ benim sensin ħenayım yâ ‘Alî
- 20 Öz namazın medĥ ider zâhid eger sensin benim
Hem namâzım hem ikâmım hem ezânım yâ ‘Alî
- 21 Mescid hem minber hem o a‘zam hem mu‘zim
Rehberim hem râhım benim dînim ü imânım yâ ‘Alî
- 22 Tâc-dârım ħam-gusârım hem aytsam munisim
Serverim dârım ey şâh-ı cihânım yâ ‘Alî
- 23 Kimseden yok fayda sensin iki düñyâ benim
Her ħâkim-i ħakîm hem ħükmrânım yâ ‘Alî
- 24 Ger niyân içre şalup kılsınlar cismüm vir
Hem derim her üstüh‘ânım yâ ‘Alî
- 25 Rîze rîze doğranam el çekmezem senden yakîn
Toksa ger her günde germ u fevķânım yâ ‘Alî

- 26 Hādim-ı dergāh-ı pākündür senüñ cümle melek
Ey velī-yi Zülcelāl ‘arş ü ‘ayānım yā ‘Alī
- 27 Hālīk arz ü semā vaşfun beyān eylüp senüñ
Zerre zerre itdin şerh ü beyānım yā ‘Alī
- 28 Ol kadar geçmez yakīnümdür ki kalmaz dehrde
Ġayri bu evşāfda bir nām ü nişānım yā ‘Alī
- 30a 29 Her ne şi‘rim var senüñ evşāf-i medhündür
Lağvdur mecmū‘-ı medh ü destānım yā ‘Alī
- 30 Bu fenā düñyāda bir oldum ‘aceb oldu telef
Gitdi kadrin bilmedim ‘ömr-i cevānım yā ‘Alī
- 31 Halk eger seyr-i gül ü bāğ istese sensin benim
Seyr-i bāğ ü bostānım gül-sitānım yā ‘Alī
- 32 Sen benim kimim kalbim benim beyt-i ilāhım
Sen benim mihrim mehim āsmānım yā ‘Alī
- 33 Bā‘iṣ-i icād-i maḥlūkātsın rüz-ı elest
Ey bu düñyā hem o düñyā mizbānım yā ‘Alī
- 34 Teng olupdur cümle ‘ālem çeşme-i feryāde işit
Eylemez çarḥe eṣer āh ü fiğānım yā ‘Alī
- 35 Sen ‘ilāc it ha Mūsā vāle zāhird ü r saña
Kalbde her derd-i maḥfi vü ‘ayānım yā ‘Alī

- 36 Kimseye yokdur ümidim dehr-ārā senden sivā
Ey benim şāhım benim sultān ü hānım yā ‘Alī
- 37 Raḥm Dilsūz-i zāri luṭfla dut bir elim
Ey şeh-i düldül-suvārim yā ‘Alī³⁶

54

Ve Lehū

- mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
- 1 Tā cismde bu cān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
Bu cān saña kurbān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 2 Bu ‘āşık için ‘ayni sa‘ādetdür ezelden
Cān lāyık-i cānan ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 3 Vallāh seni kalbdan iḥlāsıyla sevmez
Her danda nuḡşān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 4 Ravzan göre her kimseye meyl eylemez aşlā
Ger ravza-yı rizvān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 5 Dergāhıña vardur Süleyman ü Sikender
Zibandur bān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 6 Bu ravza-yi pākünla tapup ka‘be-i şerāfet
Tā faḥr-i muḥibbān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 7 Şad şükr men rū-siyāha kısmet olundı
Şā‘irlere mizān ola yā şāh-ı Ḥorāsān

³⁶ Bu dizede vezin aksamaktadır.

- 8 Bir ni‘met-i ‘a‘ādur baña yetdi bu ni‘met
Dāim bile ihsān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 9 Billāh saña muhtacdı maḥşerde eger şahs
Şevketde Süleyman ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 10 Hani bu celālün göre mecmū‘-ı selātin
Ser-geşte vü ḥayrān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 11 Ḥasret çekerim tā göre bir peygamber
Men kimi herāsān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 12 Müşkildür behişte bu cürm bir bile yādı
Bile kızıl ivān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 13 Her Şi‘a seni eyleye Tūs içre ziyāret
Raḥmet ona her ān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 14 Her kimesne şart eyleye ravza-i pākin
Koyma o perişān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 15 Yā şāh Rızā olma rāzı zair-i zārun
Padşeh-i Türkmen ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 16 Senden yetişüp maṭlaba yetişmiş iki millet
Cāyi ki Müslümān ola yā şāh-ı Hōrāsān
- 17 ‘Aczinle senüñ dergehüne gelmişem ey şeh
Tā derdüme dermān ola yā şāh-ı Hōrāsān

- 18 Bir kimesne bu derde devā eyleye bulmaz
Hikmetde çū Loḳmān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 19 Men bī-kese bir luṭfla çoḡ zāhir vāzıḡ
Zāirlere ‘ünvān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 20 Meddāhıñı düşman duta her kimse cihānda
Ḥazm-i şeh-i merdān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 21 Yoḡdur ġamı billāh saña ‘ömründe her o lākin
Bir gece mihmān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 22 Yoḡ duzāḡdan ḳorḡusı zevvārun onda
‘Ālemce ger ‘iṣyān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 23 Allāh ḳabūl olmaya ḡaḳ sensiz ‘ibādet
Ger Bū Zer ü Selmān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 24 Bende nice ta‘rifdir bir kes Ḥālıḳ
Meddaḡ-i ṣena-ḡān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 30b 25 Çekmez elini her iki dūñyā eteginden
Her kimse insān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 26 Düşman sana olsa eger ol kāfir-i muṭlaḳ
Yā cāhil-i nādān ola yā ṣāh-ı Ḥorāsān
- 27 İnkārdan el çekmeyecek münkir-i bī-dīn
İnkārun el çekmese yā ṣāh-ı Ḥorāsān

- 28 alb nda sen    ekk eylemez kim her ol kesde
Min  yet-i ur' n ola y    h-ı or s n
- 29 Kimd r vire c n  urbetde sen kimi evi
Bir zerrece im n ola y    h-ı or s n
- 30 Sen kimi  arib olmadı bir kimsene la'net
H man ile Fir'avun ola y    h-ı or s n
- 31   lm yle va andan seni d r etdi ol mel' n
Ravzan bu or s n ola y    h-ı or s n
- 32 Senden de  arib idi atan Mus -yı K zım
 ar un evi vir n ola y    h-ı or s n
- 33 Kimdur  arib adındur il onun kimi cih nda
Sult n-ı  arib n ola y    h-ı or s n
- 34 Ri let eyleyende g t re d rt ham l
Yer g k a a lertz n ola y    h-ı or s n
- 35 Bu zillate hansi  aribi g t r pler
Diy runa bu devr n ola y    h-ı or s n
- 36 Var yerde  arib adı H seyin bin 'Al d r
C nım a a  urb n ola y    h-ı or s n
- 37 Va'l-l h bu  am  ı mayacak  i'a y dından
Ger  a r numay n ola y    h-ı or s n

- 48 Şimr āl ‘ayni apar bezm-i Yezīde
Kāfir göre nālān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 31a 49 ‘Abbās ‘Alī kimi cevānun ḵadd-i servi
Toprağla yeksān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 50 Şad pāre dūşe cism-i ‘Alī Ekber nā-kām
Öz kânına ğaltān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 51 Öz kaniyla Ḳāsım-i nā-kām cevānun
Gül eller elvān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 52 Aşğar vire cān şāh-ı şehīdān eli üste
Bir vakte ki ‘atşān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 53 Kimdür ki Ḥüseyn bin ‘Alī tek gece cāndan
Tā şāh-ı şehīdān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 54 Her çend cehennem odi görmez bu ‘zāde
Her kimse nevā-ḥūān ola yā şāh-ı Ḥorāsān
- 55 Senden de gerek maḥşere Dilsūz elinden
Bir mihrlü fermān ola yā şāh-ı Ḥorāsān

55

Ve Lehū

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Velī-yi Ḥudāsın meded yā ‘Alī
Şeh-i lātifsin meded yā ‘Alī

- 2 Emir-i ‘Arab şîr-i haḳ lenger
Zemîn ü semâsın meded yâ ‘Alî
- 3 Kâsim-i caḥim ü cenân ü ḥâkim
Kadersin ḳazâsın meded yâ ‘Alî
- 4 Ola cümle masivâu’l-lâh fenâ
Beşerde beḳâsın meded yâ ‘Alî
- 5 Gedâdur ḳapunda şâhân-ı cihân
Şeh-i her gedâsın meded yâ ‘Alî
- 6 Şahâ ḥalka senden yetüpsin şeh
Serir-i seḥâsın meded yâ ‘Alî
- 7 Sen olduñ ezel mażhar-ı şun‘ı işit
Odur haḳ-nümâsın meded yâ ‘Alî
- 8 Yetişmez el Allâha sen maḥrem
Ḥarim-i Ḥudâsın meded yâ ‘Alî
- 9 Degülsin eger sen Ḥudâ kimdir
Ḥudâdan cüdâsın meded yâ ‘Alî
- 10 Haḳıḳatda sen baḥr-i tevḥidde
Dürr-i pür-bahâsın meded yâ ‘Alî
- 11 Cihân mişal bir gözdü sen ol göze
Münir ü ziyâsın meded yâ ‘Alî

- 12 Peyember şafâdur buyurdu üzre
Ki dâru'l-şafâsın meded yâ 'Alî
- 13 Peyember eger 'arşa mi'râc idüp
Sen 'arş-i a'lâsın meded yâ 'Alî
- 14 Riyâz-i gülistân-ı lâhutda
Lisân-ı hümâsın meded yâ 'Alî
- 15 Özi şems sende ider kesb-i nûr
Ne şemsu'l-zaḥâsın meded yâ 'Alî
- 16 İştîlûk senüñdür ruḥ-ı bedrde
Ne bedr ü câsın meded yâ 'Alî
- 17 Beşerde saña mişl ü manend yoh
Şeh-i zül-'alâsın meded yâ 'Alî
- 18 Seni medḥ idüp ḥaḳ sen lâyıḳ
Medḥ ü şenâsın meded yâ 'Alî
- 19 Senüñ medḥ ü vaşfunda Qur'ân tamâm
Ne bir harf atasın meded yâ 'Alî
- 20 Peyember şeh-i ḳul-ı kefisın şeh
Daḥl-i innemâsın meded yâ 'Alî
- 21 Bu düñyâ o düñyâ hâmi Şi'ayu
Râh ü reh-nümâsın meded yâ 'Alî

- 22 Nice bir bunun şükrünü eylesek
Bize pişvāsın meded yā ‘Alī
- 23 Elimden dut esirdür ins ü cān
İmām-i hüdāsın meded yā ‘Alī
- 24 Riyā zāhid eyler saña küfrdür
Şeh-i bī-riyāsın meded yā ‘Alī
- 25 Yoḥ özge ümid ü penāhım baña
Panāh ü ricāsın meded yā ‘Alī
- 26 Menim yokdur sende sivā bir kim
Baña muḳtedasın meded yā ‘Alī
- 31b 27 Hāmi bī-vefādur bu ehl-i cihān
Sen ‘ayn-ı vefāsın meded yā ‘Alī
- 28 Pişmān degül āşināluḳ iden
‘Aceb āşināsın meded yā ‘Alī
- 29 Menim derdime yoḥ devā ḡayr-i sen
Devāsın şifāsın meded yā ‘Alī
- 30 Mene kıblesin mene Ka‘besin sen
Şafāsın Mināsın meded yā ‘Alī
- 31 Cihān ehli ger kimyā āḡtarur
Mene kimyāsın meded yā ‘Alī

- 32 Du‘ā eyler orada c̄in ü beşer
Mene sen du‘āsın meded yā ‘Alī
- 33 ‘Aṭā kıl mene birce kalb-i selim
Ki nūr-ı ‘aṭāsın meded yā ‘Alī
- 34 Gene baḥr-i ğam içre ğarḳ olmuşum
Özün bā-Ḥudāsın meded yā ‘Alī
- 35 Bu müşkilde ben ḳalmışım ḥāl ḳıl
Çū müşkil-küşāsın meded yā ‘Alī
- 36 Gehi bezme bir rüşinā istesen
Gehi rüşināsın meded yā ‘Alī
- 37 Olursun gehi cümle burdan nihān
Gehi bermelāsın meded yā ‘Alī
- 38 Geh Ādem gehi Nūḥ gāhi Ḥalil
Gehi eyleyesin meded yā ‘Alī
- 39 Geh ‘İsā vü Mūsā Süleyman u Ḥızır
Gehi Murtażāsın meded yā ‘Alī
- 40 Yatarsan ferāş-ı peyemberde geh
O şāha fedāsın meded yā ‘Alī
- 41 Gehi Muşṭafāya çū ‘abd-i zelīl
Gehi Muşṭafāsın meded yā ‘Alī

- 42 Gehi şavt-i kahrûn dutar ‘âlemi
 Gehi bî-şadâsın meded yâ ‘Alî
- 43 Beşikde bularsın gehi ejdeha
 Gehi mümiyâsın meded yâ ‘Alî
- 44 Gehi Zülfiķârla ceng eylersin
 Gehi parsâsın meded yâ ‘Alî
- 45 Gehi şavletinden kaçır şîr ü pîr
 Gehi meh-likâsın meded yâ ‘Alî
- 46 Gehi Hayberi eylersin târ ü mâr
 Gehi bî-nevâsın meded yâ ‘Alî
- 47 Gehi zâyil-i ğam idersin gehi
 Ğama mübtelâsın meded yâ ‘Alî
- 48 Gâh eyler yerden ğaşb bir bî-câ
 İdersen hayâsın meded yâ ‘Alî
- 49 Gehi şâd idersen benim könglümi
 Gehi ğam fezâsın meded yâ ‘Alî
- 50 Geh eyler seni İbn-i Mulcim şehîd
 Geh câ-be-câsın meded yâ ‘Alî
- 51 Bu vâzıh dü ‘âlemdesin nâci
 Tamâm enbiyâsın meded yâ ‘Alî

52 Hami Aşfiyā çākeründür senüñ
Şeh-i evliyāsın meded yā ‘Alī

53 Yetişse saña Hakkdan her kazā
Kazāya rızāsın meded yā ‘Alī

54 Kıyāmet günü rahm Dilsūza ‘Alī
Şefi‘-i cezāsın meded yā ‘Alī

56

Kaşīde

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

1 ‘Alīdür ‘ālem-i imkāna bā‘is
Caḥīm ü cennet-i rızvāna bā‘is

2 ‘Alīdür münşa-yi küll-i füyuzāt
‘Alīdür rahmet-i sübhāna bā‘is

3 ‘Alīdür bā‘is-i icād-i ḥilkāt
‘Alīdür mecma‘-yi Qur’āna bā‘is

4 ‘Alīdür mālīk-i mülk-i vilāyet
‘Alīdür lutf-i bī-payāna bā‘is

32a 5 ‘Alīdür bāṭın-ı aşl-ı şerī‘at
‘Alīdür neyle imāna bā‘is

6 ‘Alīdür ḥākim-i rüz-ı kıyāmet
‘Alīdür keffe-yi mizāna bā‘is

- 7 ‘Alīdūr rehber-i rāh-ı tarikat
 ‘Alīdūr cümle dervişāna bā‘is
- 8 ‘Alīdūr Ādem ü Nūḥ ü Süleyman
 ‘Alīdūr Yūsuf-ı Ken‘āna bā‘is
- 9 ‘Alīdūr keşti-yi deryā-yı rahmet
 ‘Alīdūr lücce-i ĩmāna bā‘is
- 10 ‘Alīdūr ser-i sübhān şāh-ı merdān
 ‘Alīdūr efser-i şāhāna bā‘is
- 11 ‘Alīdūr sāḳi-yi Kevşer ‘Alīdūr
 Behişt ü ḥūrī vü ḡilmāna bā‘is
- 12 ‘Alīdūr gösteren faşl-ı bahārı
 ‘Alīdūr bāriş-i nisana bā‘is
- 13 ‘Alīdūr Hızra zulumāt içre zahīr
 ‘Alīdūr çeşme-yi ḥayvāna bā‘is
- 14 ‘Alīdūr zīnet-i miḥrāb ü minber
 ‘Alīdūr millet-i erkāna bā‘is
- 15 ‘Alīdūr dürr-i baḥr-i cūd u baḥş
 ‘Alīdūr cümle iḥsāna bā‘is
- 16 ‘Alīdūr nāyeb-i şer‘-i Muḥammed
 ‘Alīdūr rütbe-yi Selmāna bā‘is

- 17 ‘Alīdūr putları hār itdi yekser
‘Alīdūr zillet-i ‘adüvāna bā‘is̱
- 18 ‘Alīdūr Kāsım-i huld ü cehennem
‘Alīdūr āteş-i nirāna bā‘is̱
- 19 ‘Alīdūr derd-i dil-rā dermān bī-şekk
‘Alīdūr hikmet-i Loḳmāna bā‘is̱
- 20 ‘Alīdūr şīr-i ḥaḳ damād-ı peygamber
‘Alīdūr cümle ins ü cāna bā‘is̱
- 21 ‘Alīdūr eyleyen āfākı rūşen
‘Alīdūr bu meh ü tābāna bā‘is̱
- 22 ‘Alīdūr Cebra‘ilün pişvāsı
‘Alīdūr rūḥī vü hem Furḳāna bā‘is̱
- 23 ‘Alīdūr küll-i mevcüdāta alem
‘Alīdūr zāhir ü pinhāna bā‘is̱
- 24 ‘Alīdūr eyleyen Dilsūzı şā‘ir
‘Alīdūr nuṭḳ-i dürr-efşāna bā‘is̱

57

Ḳaşīde

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Yā ‘Alī medḥden özge kār ü bār itmek ḡalaṭ
Fikr ü zıkründen sivā bir özge kār itmek ḡalaṭ

- 2 Men kimim vaşfım nedir Hālķ seni vaşf eyleyüp
Vařf-i her řūm ü ednā vū nā-kāra itmek ğalať
- 3 Vāy ola ol ‘āřķa başında ‘ařķun olmaya
Bu cihān içre aña leyl ü nehār itmek ğalať
- 4 Olmasa mihrün senüñ bu cism ü cānı n’eylerem
Münkir ü bī-dīn tek tařķil-i nār itmek ğalať
- 5 Men kime meyl eyleyüm senden sivā bu dehrde
İhtiyārı nefse yekser reh-güzār itmek ğalať
- 6 Hāk yaratmayup ‘ālem-i imkānda senden güzel
‘Āřķa senden sivā ta‘rif-i yār itmek ğalať
- 7 Yūsuf-ı Mıřrī o ħüsnüyle saña bir bendedür
Pes senüñ vařfun koyup vařf-ı nigār itmek ğalať
- 8 Medĥ ü vařfundan sivā düñyā vū ‘uķba yā ‘Alī
Defter inřā eylemek söz-i yādgār itmek ğalať
- 9 Cān ‘ālemsin saña cānım benim olsun fedā
Senden özge cāna cān niřār itmek ğalať
- 10 ‘Ālem olsa ‘ayş ü ‘işret ‘āřķa sensiz ĥarām
Gele her çend ‘ayř-ı rüzgār itmek ğalať
- 11 Senden özge bendiye bir māhveř sevmek ĥilāf
Yā ĥayāl-ı zülf-i tābdār itmek ğalať

- 12 Men olsaydım senüñ tek mürşīde olam mürīd
Hidmet-i her mürşīde bī-iktīdār itmek ğalaṭ
- 13 Maṭlab-ı düñyā vü ‘uḳbā istesem ger sendedür
İlticā-yı merdüm-i nā-sāz-kār itmek ğalaṭ
- 32b 14 Sen velīsin sen vaşīsin sen Emīrū’l-Mü’mīnān
Senden özge ḫalife ihtiyār itmek ğalaṭ
- 15 Hālīḳ-i ‘ālem seni Mevlā idüpdür ‘āleme
Ġayri ḫükm ü ḫ‘āhiş-i perverdigār itmek ğalaṭ
- 16 Sen vāşī-yi Muştafāsın yā ‘Alī bī-faşıla
Her vaşīnin özüni benden cüdār itmek ğalaṭ
- 17 Olsa her kimde tebbera düşmānun düşmān bilür
Belki āzār-ı muḫibb ü dost-dār itmek ğalaṭ
- 18 Kevnde min yol yā ‘Alī ḳovsan ḳapundan gitmezem
Özge bir yoḫdur ki dem olsa fizār itmek ğalaṭ
- 19 Cīfe-yi düñyādan ötrü dergehi pākün ḳoyup
Bir pāre nā-pāk dergāha güzār itmek ğalaṭ
- 20 Her iki düñyāda bir merdāna yoḫ senden sivā
Kāse-līsindür ḫurd ü kübbār itmek ğalaṭ
- 21 Hālḳdan kesmek gerek bi’l-mere ümid ü ṭamī‘
Dāima bu hırş-i nefsi intizār itmek ğalaṭ

- 22 Eylemek bu beş gün ‘ömrüyle beş rûz min ârzû
Rûz ü şeb fikr ü hayāl-i bī-şumār itmek ğalaṭ
- 23 Her kim insān olsa haqqun haqqına teslim olur
Ki özin mişl-i gedā aña pişvār itmek ğalaṭ
- 24 Fā‘il-i muhtārdur insān eger bī-cā yere
Çarḥ-ı gerdüñün elinde āh ü zār itmek ğalaṭ
- 25 Lā-ebedli olmak ‘ālemde degül zāhir pesend
Rūzuyla ser-meşḳ-i temkīn ü vaḳḳār itmek ğalaṭ
- 26 ‘Adet-i iblisdür her çend bu kibr ü ğurūr
Līk ‘āqıl çoḥ özin ḥalk içre ḥār itmek ğalaṭ
- 27 Cümle eylerler şemātet bir ü bir nā-merdün
Buni ḥalk Allāha derdi āşikār itmek ğalaṭ
- 28 Görmerem bir kimsede ‘ahde vefā ğayr-ı cefā
İllā eyledin şura ḥalka i‘tibār itmek ğalaṭ
- 29 Tuf bu düñyānun vefā vü i‘tibār ü mālına
Merd ü ‘āqıl-i bī-vefāya iftiḥār itmek ğalaṭ
- 30 Çekme el herġiz ‘Alī āl-i ‘Alīden ey göñül
Hoş-yāra terk-i mihr ü heşt çār itmek ğalaṭ
- 31 Görmüşem çoḥ yerde şā‘irler diyüpdür bu sözi
Mevsim-i gül terk-i mey faşl-ı bahār itmek ğalaṭ

- 32 Mey-i muḥabbetsiz getürmez nişān illā derd-i ser
Şāh-i Mevlādan özge mey şuvār itmek ğalaṭ
- 33 Çün özi Mevlā koyupdur adını ummu'l-Affār
Kul özin Mevlā yanında şerm-sār itmek ğalaṭ
- 34 Besdur ey Dilsūz her münkir kabūl itmez sözün
‘Ākıla her şüre zārı keşt-zār itmek ğalaṭ

58

Ve Lehū Eyzān

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fāilün

- 1 Ey göñül düñyā vü ‘uḳba Murtezādur dād-res
Sırr-ı sübhān İbn ‘amm-i Muştafādur dād-res
- 2 Hall olur Allāh eliyle cümle müşkiller odur
Her iki düñyā müşkil-küşādur dād-res
- 3 Ba‘d-ı tevḥid Hudāvend-i ḳadim-i bī-mişāl
Aḥmed-i Maḥmud ü Hatm-i enbiyādur dād-res
- 4 ‘Aḳl-ı evvel eşref-i maḥlūk ḥatmü'l-mürselin
Cāneşīn-i Ḥaydar ol şīr-i Hudādur dād-res
- 5 Ba‘d-ı Ḥaydar kāināta pişvā vü muḳtedā
Nūr-i çeşmi Fāṭıma ol Müctebādur dād-res
- 6 Nār-i dūzaḥdan göñül pāk eyleme bir zerrece
Çün Hüseyin ol padişāh-ı Kerbelādur dād-res

- 7 Her kim inkār eylese bī-dīn ü bī-imāndur
Devr ü münici dād-res zeynü'l-‘ibāddur dād-res
- 8 Hāzret-i Bākır İmām-i evvelin ü āhirin
Ca‘fer-i şādık cihānda reh-nümādūr dād-res
- 9 Cümle derdün devāsı Mūsā-yı Kāzımdadur
Oğlı şeh-i āhir zamān Şāh Rızādur dād-res
- 10 Hem Taķī ü hem Naķī hem Hāsandur ‘askeri
Hem Muḥammed Mehdi nūr-ı hüdādur dād-res
- 11 Şıdķla Dilsūz dut bu heşt ü çārun dehenin
Rūz-i maḥşerde bu on dört pişvādur dād-res

59

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 33a 1 Ey göñül her kim ederse damen-i Mevlāya çeng
Çekmez el ger üstüne nefes atsa min top ü tūfeng
- 2 Bu muşahḥadur ki insān hoşyār olsun gerek
Muttaşıl nefse ‘aql eyler beden mülkünde çeng
- 3 Herkesün başında olsa ‘aşk-i Mevlā neyleri
Nişā afyon ü bāde yā ḥayāl-i ḥırmen ü beng
- 4 Nuṭfe-yi pāke olsa ger velī Allāh da
Bī-māyil münkir bī-dīn tek itmezdır direng

- 5 Muṭmainne nefis ister pāk bir alb-i selim
Med-i Mevlānı cihānda abūl itmez her neng
- 6 Bil benim albim yakındur mir'at-i Mevlādur raib
Gel benim bu albmūn āyine-i sīnesine vurma seng
- 7 Yā men Mecnun-i Leylāden yā kim ol amū
Pend-i bī-hūdunla nāı baımı o itme deng
- 8 Bendiye pendūn senūn bī-cādu neyl aa
Ba-bān-i bī-ired bāa virir su be su seng
- 9 Luf-i Mevlādan yakīn it zāhid bu dehrde
Her nice olsa sūrurum menzile ba pāy-i leng
- 10 Evvelinden men cihānun evketinden gemiem
‘Aık meger tek yār ister ne eyler nām ü neng
- 11 ‘Adan albim ailmez zerre-yi Mevlā bilūr
Ger alsa elli yerde sāz ü def ü tanbūr ü eng
- 12 Kūy-i Mevlā bendiye bā-i ubāndan yaidūr
Kūll-i fezāyīl tomidūr albmde yetimi reng reng
- 13 Bende ger her ne dānisam med-i Mevlādan sivā
Hansi efsānedūr lehv ü lu‘b u lūcc ü cefeng
- 14 Olmasa her sīnede ubb-ı Emīre’l-Mū‘minīn
Her zaman ol sīne degsūn gōrdūm min adeng

- 15 Lāl ola ol dil diye Mevlā özge merde medh
Kör ola ol göz seve Mevlādan özge şüh ü şeng
- 16 Her kimsin kalbinde olsa mihr-i Mevlā zerrece
Kalbinün āyinesin basmaz ğubār ger direng
- 17 Cān viren vakta diye şıdkıla her kim yā ‘Alī
Kabrdan meşşerde baş koyar benim tek surh-reng
- 18 Hamu ol günde kalur mehbut ü mat ü sergerdān
‘Aşık-i Mevlā gezer āsūde vü mest ü meleng
- 19 Yā zinā vü hıżadandır yā ki mef‘ül-i cezā-est
Zıkr olunda medh-i Mevlā her kim olsa sīne teng
- 20 Her kim inkār itse bu Mevlānı peygamber diyüp
Yā Yahudi vü Naşāradur yā Rus ü Fireng
- 21 Her eli dünyāda Mevlādur bu Mevlā münkire
Halık-ı ‘ālem yaratmuşdur bu Mevlādan kaçeng
- 22 Rūz-ı heca şulatından tüleki tekdir diler
Pīşe içre kaplan ü şır hem bebr ü peleng
- 23 Ger çekdi ğayzile Allāhü-Ekber na‘resi
Havfdan öldüm dutarsı suya deryāda neheng
- 24 ‘İlm ü hilm-i vucūt şā‘irān-ı selef
Naẓm ide yetmez tamāma gelse bu zemin asfereng

- 25 Şükru'l-lāh çün muhibbān luṭfyla rūz-i elest
Pāy-i dil vura şalıbdur 'aşk-i Mevlā pā leheng

60

Eyzān

mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün mefā'ılün

- 1 Bilā-şekk yā 'Alī sensin velī-yi vefā şallallāh
Ne bāki nār-ı dūzaḥdan ola her kim saña meddāḥ
- 2 Egerçi şānun artmaz rütben eksilmez senüñ hergiz
Ola ehl-i cihān yekser saña meddāḥ yā ḡuddāḥ
- 3 Velīkin 'aya vacıbdür vird itsün senüñ ismün
Senüñ ismünden özge yokdur bir ismi ki ola mifrāḥ
- 4 Ser-ā-ser 'ırk-ı 'işyān olmuşaḡ biz rūz-ı ezelden
Senüñ ism-i şerīfün belki virsün bizlere şallallāh
- 5 Olanda cennetün her ḡapusından gitse her kimse
'Alī ezelden özge hānsi odur kim ola miftāḥ
- 6 Senle ḡall olur billāh hāmu müşkiller ey Mevlā
İki dūñyā senüñ dest-i yedu'l-lāhındadur elvāḥ
- 7 Eger hayyata emr itsün olurlar zinde bil-emr
V'eger ḡilm eylesen ḡıḡar ebdāndan ervāḥ
- 33b 8 Götürsen ger naḡar bir an cihān ma'ḡdūdum olur yekser
Cihān şekvedür ḡüyā senüñ nūrun aña mışbāḥ

- 9 Cihānda hiç keşti çılmayupdur sāhile sālim
Senüñ ism-i pākün itmen zıkr-i her mullāh
- 9 İmām ü baır ü ber sensin velī dād-ger sensin
Cihāna bāni-ger sensin çün mi‘mār-i mesāh
- 10 Zemin ü āsümān tarhısın tokmasın ammā
Ne mişl-i sāyir mi‘mār-i tarhı andan yā tarrāh
- 11 Hamu maḥlūka Mevlāsın meh sensin benden u‘lāsın
Hāmi eşyādan ā‘lāsın şıfat-ı cā‘ilū’l eşbāh
- 12 Vaşī-yi Muştafāsın yā şabīr ü şīr şāhā
Adun Ḥaydar atun Düldül men Kanberün fettāh
- 13 Sen ol şīr-i Hudāsın yā velīyyu’l-lāh saña hattā
Olunmaz bir pāre rūbāh hırs bā seg-i şāh
- 14 Yemez ğam her iki dūñyāda vallāhi sāmındur
Ola her kim muḥabbet bāgun içre zārī‘ fellāh
- 15 Senüñ ḥaqqun baña kevnden ḥāḳka nidā olsun
Degül lāzim baña itsün naşihat bir pāre feşāh
- 16 Tir-i maṭluba billāh dest ḥali olmaz ‘ālemde
Senüñ ger kūy-i ‘aşkunda sāhat her seyyāh
- 17 Yapışsa şıdkile her kes senüñ dāmān-i pākünden
Daḥı bir kimse itmez cihād ‘acz yā isāh

- 18 Senüñ mihrün bu düñyâdadür deryâda yok kaçır
Görünmezler o deryâ içre her gavvaş her sâh
- 19 Mecnun cürm ü işyân zaḥmına rûz-ı kıyametde
Tapulmaz bir senüñ mihrün özge merhem-i cerrâh
- 20 Eger çoḥlar vura lâf-ı muḥabbet dost yâ düşman
Velî şakḳi birür eyler emşâl-i Aḥmed-i şakḳâh
- 21 Muḥabbet olsa herkesde özin maʿlum ider âḥır
Nice Müslümân ü Bu Zer Ḳanber ü yâ Meysem ü ṭarrâh
- 22 Senüñ ḳahrın meni ḳayturdı çok bir ümmiye bulardan
Tapulmazdı benim tek kuy şâʿir-i fassâh
- 23 Biḥamdi'l-lâh baña iḳbâl ü yâ baḥt râm oldu
O günden bile kim evşâf itdim istifâh
- 24 İder her laḥza yüz min şükr o Ḥallâḳa bu Dilsûz
Saña olmuş gönülden bi cihânda a

61

Eyzân

- müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün müstefʿilün
- 1 Mevlüd-i Mevlâdur gönül olduñ gene ḡamdan ḥalâş
Açıldı cennet ḳapısı olduñ cehennemden ḥalâş
- 2 Her kim bu Mevlâya olup rûz-ı ezelden ger muḥib
Ḡam itmesün billâh olup endüh-ı ʿâlemden ḥalâş

- 3 Egilse her kim Nūḥ tek ger keřti-yi iḥlāşa
Deryāya ğark olmaz olur tufān herimden ḥalāş
- 4 Her kim yolın ol serverün düñyāda rüz kese eger
Yaġsa belā gökden olur nūh günbed-i ḥamdan ḥalāş
- 5 Ger şalsa her kim boynuna mihr ü muḥabbet tavķını
Bī-şekk ü şüphe olur zindān-ı muḥkemden ḥalāş
- 6 Her kim bu Mevlānun ola dervişi yigirmi eger
Ḳahr ü ğazab görmez olur sultān-ı mu‘ṭamdan ḥalāş
- 7 Her çend şeytān ādeme mekr itdi lākin bilmişem
Ne ḥaddi şeytānun ola evlād-ı ādemden ḥalāş
- 8 Ger sırr-i ḥaḳḳ-i Mevlā dīn aġna Emīre’l-Mü’miñ
Dutsa elim o kim yaķın her sehemden ḥalāş
- 9 Her kim Necefde bir gece ger yatsa rāḥat şubḥa dek
Güyā olup beytu’l-lāha hem çāḥ-ı zemzemden ḥalāş
- 10 Dergāhun sayıları çekmez ferdün minnetin
Düñyā vü hem ‘uḳbā olur Cemşidle ḥamdan ḥalāş
- 11 El vurmuşem ol vaḳtda tā dāmān-ı Mevlāya men
Her nedir imdi olmuşam men cūd ü cāmemden ḥalāş
- 12 Her gūşede derd eylerim şāḥ-ı Ḥicāzun vaşfını
Elḥamdulillāḥ olmuşam her zīr ü haremden ḥalāş

- 13 Nūr-ı muḥabbet olsa ger her ʔalbde Selmān ʃıfat
Küfr içre imānı olur mazlemden ḫalāʃ
- 14 Cism-i ʃerīfi gelmiş düñyāya ey münkir-i yaḫīn
Selmānı bu Mevlā idüp erçende ʃaygından ḫalāʃ
- 15 Anlar ki zāhirde velī bulmazler bu Mevlāna bil
Bāḫında olmayalar olar ʕisā-yi Meryemden ḫalāʃ
- 34a 6 Her kimse öz Mevlāsını pāk muṭahhar bilmese
Olmaz iki düñyā özi ḫabs-i mucedsemden ḫalāʃ
- 17 Her kim imāmın dehrde nā-maḫrem-i maḫrem bile
Maḫremde nā-maḫremdür o olmuş o maḫremden ḫalāʃ
- 18 İbrāhim-i Edhem eger el çekdi tāc ü taḫtdan
Edhem ḫalāʃ oldı yā taḫtı oldı Edhemden ḫalāʃ
- 19 Mevlā adın ḫāk eyledi sīnesinde ʃıdkla
Oldı Süleymān dehrde teşvīʃ-i ḫātemden ḫalāʃ
- 20 İsm velīʕyyuʕl-lahi çün vird itdi dilde ʃubḫ ü ʃām
Kenʕānda oldı bile Yūsuf çeh-i ğamdan ḫalāʃ
- 21 Nām ʕaynını vird ide herkes dilinde rūz ü ʃeb
Mūsā kimi olur nefrīn belʕamdan ḫalāʃ
- 22 Her kimsenüñ efsuni ger tam velīʕyyuʕl-lah ola
Hem nişin ʕaḫrebden olur hem merhemden ḫalāʃ

- 23 Salsa nażar ger luṭfile bir murdad nāle velī
Da‘vā gūni bī-şekk olur Şamşām Rüstemden ḥalāş
- 24 ‘Ālem serāser pehlivān olsaydı ger hīcā gūni
Hergīz biri olmazdı ol şemşīr ḥalāş
- 25 Bu nükteni men bilmedim āyā neden bes olmadı
Bir zarbet-i tīg ü seg dūñ İbn-i Mülcemden ḥalāş
- 26 Şāh-ı şehīd Kerbelā söylerdi dāim olmazam
Hergīz belā ü miḥnet-i māh-ı muḥarremden ḥalāş
- 27 Şimr-i La‘īn başım ger leb teşne ‘Aşūre gūni
Tā ḥaşr olunca Şi‘alar olmazlar mātemden ḥalāş
- 28 Degse muḥibb-i Ḥaydarün her zaḥm-ı ğazi cismine
Yoh bāki bir derde olup cerrāḥ ü merhemden ḥalāş
- 29 Cevr-i felekden gelmişem efgāna yā Mevlā amān
Luṭfiyla kıl meddaḥını cevır ü mātemden ḥalāş
- 30 Dūñyā vü ‘uḳba derdümün billāh devāsı sendedir
Maḥşer gūni eyle meni bir cürm nāmemden ḥalāş
- 31 ‘Arzum budur bu saña bir şevḳ ü zevḳı luṭf kıl
Belki olam bu ‘arızı bī-hūde neşemdan ḥalāş
- 32 Feryād it yā Mürtezā dut bir elimden luṭfile
Kıl dehr-ārā men miskini bu çeşm-i pür-nemden ḥalāş

- 33 Bu nev'î gece ger benim emr-i ma'aşım yâ 'Alî
Gerdün-i düñ olmaz benim bu âh ü gâmdan hâlâş
- 34 Sen yâ 'Alî Dilsûzdan luṭf ile kıl kalbin gani
Eyle bu hâlk içre anı dünyâda dirhemden hâlâş

62

Ve Lehû

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 Yâ 'Alî senden bu 'âlem cümle iḥsân itdi aḥz
Belki zerrât-ı cihân hem cism ü hem cân itdi aḥz
- 2 Devr ü ḥanci kalbe sen virdin cihânda kimyâ
Cûd ü bezl ü bahşışi senden Loḳmân itdi aḥz
- 3 Cümle derdüñ devâsı sendedür ḡayb ü şuhûd
Ḥikmeti senden Felâṭun ile Loḳmân itdi aḥz
- 4 Gökde ḥurşîdin şuâ'sı 'aks-i nûrun nûrıdur
Nûr-i pâkünden buyurdu mâh-i tabân itdi aḥz
- 5 Sende aḥz itdiler cümle tesbiḥi malekler 'arşda
Kim nice rûḥü'l-emin âyat-ı Qur'ân itdi aḥz
- 6 Çün senüñ nûrun onun sînede dutmuşdı qarâr
Ḥazret-i Âdem senüñ nûrunda 'unvân itdi aḥz
- 7 Hem kelimü'l-lâh yed-i beyzâ vü rûḥü'l-lâh ḥayât
Ḥazret-i Eyüp şabr-ı ḥut burhân itdi aḥz

- 8 Der ki Hallāka çū nūrun senüñ kendi şefi‘
Ḥazret-i Nūḥ ol zaman keşti-yi tufān itdi aḥz
- 9 Yūnusa mūnis sen olduñ ka‘rı deryāda şāhā
‘Acziyle senden o ḥazret zıkr-i sübhān itdi aḥz
- 10 İns ü cin vaḥş ü tıyur u mūr u mār oldı muṭi‘
Tā yakınında senüñ ismün Süleymān itdi aḥz
- 11 Yūsufı mihrün çıḥardı Mısırdā zindāndan
Ḥızır zülümāt içre sende āb-ı ḥayvān itdi aḥz
- 12 Çün ḥalilü’l-lāh senüñ yād itdi ismün ḳalbden
Āteş-i suzānda şaḥn-ı gülistān itdi aḥz
- 13 Enbiyālar cümlesi bāṭında senden aldı meşḳ
Evliyālar cümle sende derde dermān itdi aḥz
- 14 Enbiyā vü evliyā vü ziyālar ser-be-ser
Beyt-i pākünden senüñ mecmū‘ı nirān itdi aḥz
- 34b 15 Sünnet-i peygamberi sen ḳāyim itdüñ tīg ile
İns ü cin ü merd ü zen tīgünden imān itdi aḥz
- 16 Zor bazū meşḳin aldı malek-i eşter müdām
‘İlm ü ḥilm bu zerre miḳdār bu Selmān itdi aḥz
- 17 Zāhir bir kelime ger Selmāna ta‘lim eyledüñ
Bāṭın ma‘nāda birdür yay-i ‘emān itdi aḥz

- 18 Həkkı ta'lim itmeydüñ hālka zülmet didiler
Kelime-yi tevħidi sende ins ü hem cān itdi aħz
- 19 Çohlara düşvār idi her çend lafzun yā 'Alī
Līk çohlara maṭlabı lafzundan āsān itdi aħz
- 20 Var idi peyğamberün yanında çoh eşhāb eger
Nısfı 'adl ü raħm nısfı zülm ü tuğyān itdi aħz
- 21 Ekberler buğzunda taħşıl-i la'in ü ta'n-ı yār
Şi'alar ħubbında ħuld ü ħūr ü ğılmān itdi aħz
- 22 Çekmerem el men senüñ dāmān-i pākündan yaķın
Feyz senden hāmi kes 'ālemde erzān itdi aħz
- 23 Yā 'Alī kıl bir nəzar men bī-nevāya luṭfile
Men senüñ mihrüne lāyık dürr ü mercān itdi aħz

63

Eyzān

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Her kimse velī ravzasına itse nezāre
Güyā ki idüpdür tazedən 'ömr-i dubāre
- 2 Her kimse Necefde o şehi itse ziyāret
Bī-şekk Kıyāmet günü yanmaz daħı nāre
- 3 Maħşerde kadem tā basmasa Ħaydar
Her kimsenüñ olmayacak derdine çāre

- 4 Düşman duta ger albde ol serveri herkes
Yā tom-i zinādur orda yā ayr-ı hazāre
- 5 Min āyet eger nāzil ola oymayacaktır
aşre kimi münkir yakīn inkārı kenāre
- 6 Çok kimse vurur lāf-ı muabbet ne münāsib
oş āline ger gitse muabbete hazāre
- 7 Şi‘a odur el çekmeye evlād-ı ‘Alīden
Manşūr kimi ger çekerler dehrde dāre
- 8 Ne faydā bī-mihr-i ‘Alī ‘ömr ide insān
Dāim negāh göz aşra kimi leyl ü nehāre
- 9 Yokdur şemeri mişl-i bahāim ola ‘ākil
Bir vormeye teşis-i bahār ile azāre
- 10 Şad hayf ki öz ‘ömri maşraf ide kāmīl
Her meclisde çeng ü ney ü nağme-yi tāre
- 11 ‘ānında oyup adını her āne arābun
Boş eyleye her şuret-i seg-āver umāre
- 12 amrdan adını sağar-ı şahbā oya dāim
.....
- 13 İnşāfdur adın oysan Şi‘a aydar
Lākin çhasın tāzi tūla ile kāre

- 14 Her kimse ‘Alī Şi‘asi olsa ne revādur
Meyl eyleye livaṭa vü zinā nerd ü kumāre
- 15 Yā ḥabs eyleye rûzini üç gece ḥalkun
Zulm eyleye şehir içre şağar ile kübbāra
- 16 Bî-cā yerde koymasun adın Şi‘a Ḥaydar
Her kim çevir ki ger şata bi seng şumāre
- 17 Bî-dīndür her kim vura enbāra zumāre
Ḥasret kıya ḥalk-i ilāhi ḥurāk-ı zumāre
- 18 Söz çekdi bura maṭlab uzak düşdi elimden
Düşdi günāh bu cānıma min nev‘i şerāre
- 19 Her kimse sebeb-kārdı bu kār-i Ḥudāya
Eyle yüzini dehrde şeyṭān kimi kāre
- 20 Sendir bileni yaḥ ivānı ile hemīşe
Divāne anı baḥmaya tā ğayret ü ‘āre
- 21 Pāyile zelil eyle tuparsunla ḥalāyık
Ruḥsārına ger yetse o her rāh-güzāre
- 22 Ṭā‘un ü bāşāl ona bar ilaha
Ḥasret kıya onı birce nefer ḥ’iş ü teyāre
- 23 Kaşşāblara yoḥ dīnimizde şeyṭān
Āya ne gelüp bu iki gün içre devvāre

- 24 Tebrizden işi gerçi olup cümlesi devrân
Payizde ami bağları eylerler açup
- 25 Şaşma terkün vardu nekdari yüzin
Bu kadaya yetişse ne piyāde ne sūvāre
- 35a 26 Al-kışşa selāmet kalacak māl ü melāl
Tebrizden her kim kaçā bir özge diyāre
- 27 Dilsūz yevm āğzun bile söz dahı idinmişse
Müfti ider қatlün içün eyler hasāre

64

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Yā İlāhe'l-‘ālemīn sensin iden dūñyāyı hıfż
Belki iden bu dūñyā vü māfihāyı hıfż
- 2 Yā kerīm ü yā raḥīm ü yā ğafūr ü yā vedūd
Sensin ‘ālemde iden şeyṭāndan insānı hıfż
- 3 Saḡlayan sensin bunı eflāka dāim
- Eyleyen sensin ser-ā-ser ‘ālem-i imkānı hıfż
- 4 Mihr ü māhıyla çerāğan eyleyen ‘ālemi
Sen idüpsün aḡter-i mihr ü meh-i tābānı hıfż
- 5 Yokdur senden ğayri bir Ḥālīķ-ı vaḡīd ü ferdsin
Sensin ey Ḥālīķ iden bu sāḡat-ı ğeyrānı hıfż

- 6 Rūd-ı Nile ƣahrile ģark eyledüñ Fir‘avunı
Elyedüñ sen luţfile ol Һazret-i Mūsānı Һıfz
- 7 Yeryüzünde saģlayan sensin devr-i Һızır mudam
Dördüñci gökde sensin eyleyen ‘İsanı Һıfz
- 8 Sen yetürdüñ Һazret-i Ya‘kuba oĝlın Mışırda
Eyledin zindānda sen Yusuf-ı Ken‘ānı Һıfz
- 9 Saģladun müddet balıģ ƣarnunda zinde Yūnusı
Elyedüñ sen Yūnusı hem Һūt ü hem deryānı Һıfz
- 10 Eyledüñ İbrāhimi Nemrūd odından sen Һalāş
Luţfile itdüñ sen İsmā‘il tek ƣurbānı Һıfz
- 11 Һazret-i Nūĥun sen olduñ yāveri ƣufānda
Elyedüñ sen ƣavm-i Nūĥı keşti-yi ƣufānı Һıfz
- 12 Һātem-i peygambere sen dāima itdüñ meded
Cümle da‘vālarda sen itdüñ şeh-i merdānı Һıfz
- 13 Mute da‘vāsında vurdun Ca‘fer-i Ƣayyāra bir
Cennet içre eyledüñ sen ol şeh-i baţĥānı Һıfz
- 14 Sen virürsen dāima bu dīn-i İslāma revāc
Eyleyüpsin sen bu şer‘ ü millet-i erkānı Һıfz
- 15 Dāneni toprak içinde sensin yā Rab sebz eyleyen
Seg içinde eyleyen sensin āteş-i suzānı Һıfz

- 16 Sen idersin ‘ālemi gāhi bahār ü gāhi hazān
Yağdıran sensin iden sensin hamu bārānı hıfz
- 17 Öldüren sensin dirilden sensin şîr-i kevn sensin
Sen idersin cümle vahş ü tayr ü ins ü cānı hıfz
- 18 Olsa her kimse kâyıl haşr ü neşre girür
Eyleyen sensin şırāt keffe-yi mizānı hıfz
- 19 Mālek-i yevm-i Kıyāmet sensin ol gün sen
Ümmet-i peygāmbere hem Şi‘a Mevlānı hıfz
- 20 Bu yakınımdır idersen luṭfile ol günde sen
Zāyir-i şāh-ı Horāsan ü şeh-i ‘aṭşānı hıfz
- 21 Ağla ol gün hamu gözler lîk ol göz ağlamaz
Ağlayup şāh-ı şehīdān eyleyüp ‘āşurānı hıfz
- 22 Ehl-i beytün düşmanı yanarlar nārda
Yanmaz ol kes kim idüpdür hürmet-i Zehrānı hıfz
- 23 Bār-i ilāhā sen özün feryāda yet maḥşer günü
Eyle cümle dost-dar ‘aşr-i ṭāhānı hıfz
- 24 Yoḥdur bir feryād-res sende sivā sen men ile
Haşrda mecmū‘ meddāḥ-ı şeh-i devrānı hıfz
- 25 Luṭf idüpsün sen baña ‘ālemde nuṭk ḥaḳkı
Sen idüpsün elli yıl Dilsūzı sergerdānı hıfz

Ve Lehū

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Ey göñül itme gel hiç müselmāna buğz
İtme şeytān kimi bī-çāre insāna buğz
- 2 Olma Fir‘avn kimi şām ü seher nefse esīr
İtme Harunla Mūsā-yı ‘umrāna buğz
- 3 İtme peygamberle cedel Ebū Cehl kimi
Eyleme şubḥ ü mesā ol şeh-i devrāna buğz
- 4 İkinci kişinün ekmekle şām ü şabāh
Şīr-i ḥaḳ nāyib-i Aḥmed şeh-i merdāna buğz
- 5 Dīv ü ifrite ne lāyıkdur Süleymān özge
Eyleye ḥaşra kimi gerçi Süleymāna buğz
- 35b 6 Şeh-i merdānla her kimse ide buğz ü ‘inād
Bī-şekk ü şüphe idüp Ḥālīḳ-ı sübhāna buğz
- 7 El götür buğzdan ey münkir-i bī-‘ār ü ḥayā
Eyleme bir bile ol ḳudret-i Yezdāna buğz
- 8 La‘net ḥaḳḳa giriftār eyledi rūz özini
İtdi hāmūn-ı la‘īn şāh-ı Ḥorasāna buğz
- 9 Tokdi küll-i şi‘alarun başına zulmile Yezīd
İtdi bī-cürm ü günāh şāh-ı şehīdāna buğz

- 10 Eylesün Һaramiye la‘in Hudāvend-i cihān
Kibr itmezdi ‘ali aşğar-i ‘atşāna buğz
- 11 Ekberi Һanına ğaltān eyledi Şimr-i şerīr
Eyledi şīr-i Hudā nāṭıķ-ı Ƙur’āna buğz
- 12 Bār-i ilāha ne revādur bu cihān içre müdām
Eyleye zāğ ü zağn tuṭī-yi hoşḥāna buğz
- 13 Bilmerem bu ne ‘adavetdi bu ne zulm ü sitem
Ne münāsibdür ide küfr bu imāna buğz
- 14 Ƙalmışam zār ü ma‘tal bu ne avzā‘dur kim
Bağlayup cümle ra‘yet ide sulṭāna buğz
- 15 Kāmun Ƙadrini her cāhil-i nadān ne bilür
Ḥikmet ehli eylemez zerrece Loḳmāna buğz
- 16 Yazdiler nāme-yi şeh-i dīni getürdiler Ƙanak
Kesdiler su yüzünü itdiler mihmāna buğz
- 17 La‘net-i ḥaḳ ola ol Ƙavme ki bī-cürm ü günāh
Kesdiler teşne-leb itdiler o Ƙurbāna buğz
- 18 Bu nice zulmdü yārā ne ‘dāvatdu gördüñ
Sarbān eyledi bir peyker-i ‘uryāna buğz
- 19 Kesdi bir el ki o el ḥaḳḳa ucalmışdı mudam
İtmişdi ol el hiç ‘āķil-i nadāna buğz

- 20 Nice men İbn-i Ziyāde eyleyüm la‘in mudam
Ki o mel‘ün eyledi zümre-yi pākāna buğz
- 21 Żulmile eylediler ‘aşr-i t̄āhānı esir
Ehl-i Kūfe eyledi hayl-i esirāna buğz
- 22 Ağlarım tā ne kadar sākdu cān-ı cānāna
İtdi yüz min nefer a‘dā tek o bir cāna buğz
- 23 Şimr düñ Şāma apardı şeh-i dīnūn başın
Ehl-i Şām eylediler šāh-ı ğaribāna buğz
- 24 Hızrān çubi ile şarm eyleyüpdur vurdı Yezīd
Eyledi görüne lebler nice dendāna buğz
- 25 Dilsūz ağla gelen ol şeh-i ‘atşānla müdām
Şimr düñ eyledi ol şefi‘ ‘ișyāna buğz

66

Eyzān

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Her o kes ister olun āteş-i nirāndan fāriğ
İder mihr-i ‘Alī insānı her ‘ișyāndan fāriğ
- 2 Nice Nemrudun ‘ahdinde yetüp feryāda yā Mevlā
Ħalilül-lāh itdi āteş-i suzāndan fāriğ
- 3 Bu Mevlā қа‘r-ı deryāda olupdur Yunusa münis
Yetüp feryāda eyleyüp Yusufa zindāndan fāriğ

- 4 Bu Mevlā ḥazret-i Ya'kubı zilletden ḥalāş itdi
Ki itdi Nūḥı ğarḳ-i lenne-yi tufāndan fāriĝ
- 5 Bu Mevlā oldu rehber enbiyāya zāhir ü ğāyb
Bu Mevlā kıldı Hızra çeşme-yi ḥayvāndan fāriĝ
- 6 Bu Mevlā deşt arjan içre luṭfile o Selmānı
Gelüp tā eyledi bir ziĝm-i ğarāndan fāriĝ
- 7 O ğünden olmuşam men medḥ-ĝū bu şāh-ı devrāna
Cihānda olmuşam cümle 'am-ı devrāndan fāriĝ
- 8 Vurup her kim bu Mevlā dāmānına çeng-i şıdḳla
Olup düñyā vü 'uḳbā vesvese-yi şeytāndan fāriĝ
- 9 Muḥibb-i şāh-ı merdān cümle āfetden selāmetdür
Olup hul-ı sırāt ü vaḥşet-i mizāndan fāriĝ
- 10 Ne bāki Şi'ayün ḳabr içre Nekirnün suālinden
İdüpdür Şi'a Mevlānı ĩn ü āndan fāriĝ
- 11 Ezel ĝün ḥalḳ idüp Ḥālıḳ-ı 'ālem pākize pāk
'Alīnün Şi'asi ḥaḳ eyleyüp nirāndan fāriĝ
- 12 Olan münkir bu Mevlāya yaḳĭn toḥm-ı zinādandur
Yaḳĭn ḥaḳ idüp her 'ayb ü her nuḳşāndan fāriĝ
- 13 Bu Mevlānun muḥib dostı rüz-ı elest olmuş
İki düñyā 'azāb-ı Ḥālıḳ-ı manāndan fāriĝ

- 36a 14 Buna şāhiddur ‘ālem rūz-ı Hendek ehl-i İslām
Bu Mevlā itdi şer-i leşker-i a‘dāndan fāriğ
- 15 Bu Mevlāya her kimse düşman haq düşmanıdur
Dağı bi’lmeret olmuş dīnle imāndan fāriğ
- 16 Olup her kimse kābil bu şeh-i devrāna va’llāhi
Olupdur cümle küfr ü şirket ü tuğyāndan fāriğ
- 17 Ola her kim mariz-i ‘aşk-i Mevlā zerre bak itmez
Olupdur cümle derd ü cümle dermāndan fāriğ
- 18 Bu Mevlānun rızası olmasa tātāt kabūl olmaz
Olupdur muğrızān gufrān-ı bī-payāndan fāriğ
- 19 Baña ‘ālidür nışāb yoh bākim yaqinimdür
Sen Mevlānı olmaz töhmet-i nādāndan fāriğ
- 20 İder ‘adliyle divān ol velīyyü’l-lāh ric‘atde
Olur münkir nice ol gündeki divāndan fāriğ
- 21 Alur küffārdan ol gün kışāş Şi‘a yekser
Olunmaz kimseye tīg şāhīb-i divāndan fāriğ
- 22 O Mevlādan muḥabbet ‘aşkı eyleyüp rūz-ı ezelden
Dil Dilsūzı cevri-i ‘ālem-i imkāndan fāriğ

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Yā 'Alī eyler gönül dāim cemālun ārzū
Yā'ni vechü'l-lāh olan ruhsārūn ārzū
- 2 İlāhi eyledür āteş-i hicrden yanam şubḥ ü şām
Eylerim şām ü seḥer kırb-ı vıṣālun ārzū
- 3 Çün tapup 'ālem senüñ kıdd-i nihālundan nızām
Ol sebebdan eylerüm kıdd-ı nihālun ārzū
- 4 Yusuf-i Ken'ān o ḥüsn ol melaḥatla ider
Ey melaḥet kânı ḥüsn ü ḥaṭ ü ḥālun ārzū
- 5 Rütbe kim Ḥāl-ı 'ālem saña eyleyüp 'aṭā
Enbiyālar cümle eylerler cemālun ārzū
- 6 Evliyālar senanunda durup eyler su'āl
Cümle sayiller ider rû su'ālun ārzū
- 7 Pādişehlar her iki dünyā eylerler senüñ
Pişvā-yı Selmān ü Kıanberle Bilālun ārzū
- 8 Masivāu'l-lāh göz tiküp maḥşerde eylerler senüñ
Çeşme-yi Kevşerdeki āb-ı zülālun ārzū
- 9 Ravza-yı pur-nūra eyler hemîşe Ka'be reşk
Şî'rde kûh-ı Mina eyler telālun ārzū

- 10 Ma‘den-i yakut u elmas ü dür ü guherle
Cümlesi eyler senüñ kûy-ı sıfālun ārzū
- 11 Tūr-ı Sināda durup Mūsā yolun gözler müdām
Ḥazret-i Loḳman ider fikr ü ḥayālun ārzū
- 12 ‘Ālem-i imkānda sensin mu‘allim
Enbiyā evliyā eyler kemālun ārzū
- 13 Özlerinde yoḥdu çün bu ‘ilm ü ḥilm ü ḥulḳ ü ḥāl
Cümle zuhhād ider aḥvāl ü ḥālun ārzū
- 14 Ey velī-yi ḥaḳ vaṣī-yi Muṣṭafā sālār-i dīn
İns ü cin eyler çün ṭāḳ-ı ārzū
- 15 Ḥasretim dāim görem lafz-ı gevher-bārūn senüñ
Eylerim şubḥ ü mesā şīrīn maḳālun ārzū
- 16 Gelmeyüp gelmez senüñ miṣlūn cihana.....
.....
- 17 Gelmeyüp gelmez senüñ miṣlūn cihāna yā ‘Alī
Kull-i zerrāt-ı cihān itse senüñ miṣlūn ārzū
- 18 Ḥālīḳ-ı ‘ālem yanında terk oladur günāh
Eyleyüpler enbiyā cāy ü cemālun ārzū
- 19 La‘in ola ol münkir-i bī-dīne cadd ü caḥd idüp
Eyleye bir zerre nuḳṣān-ı zevālun ārzū

- 20 Hansi gün sen şād olsan şād olur albim benim
La‘in o albe kim ider huzn ü melālün ārzū
- 21 Sevse her kimse seni bi‘lamre ‘ālemden geer
Dāima eyler senüñ tuz-i cemālun ārzū
- 22 İltifātında olur her padişāhun ihtilāf
Eylerim her laḫza luṭf-ı i‘tidālun ārzū
- 23 Fayz-ı ḫaḫ senden tīr-i maḫlūa yā billāhsın
Kā‘ināt eyler senüñ cūd ü ḫazālun ārzū
- 24 Men ḫalife bilmerem bir kimseni senden sivā
Şi‘a oldur itse adun bir pāk alun ārzū
- 25 Şehsuvār-i ‘arzadur onun yoḫ bir suvār
Eyleye vaḫt-ı şikārunda azālun ārzū
- 36b 26 Şīr diller şavletünden oldu cümle zahre ḫake
Şīrmendān-ı cihān eyler şaḫḫālun ārzū
- 27 Pehlivānān cihān rezmunda sergerdāndı
Rüstem-i destān ider eng ü cidālun ārzū
- 28 Olsa her kimde şeri‘at dāima eyler senüñ
Emr ü nehy ü hem ḫelāl ü helālün ārzū
- 29 oḫlar eyler her iki dūñyā yaḫinümdür benim
Paya-yı Dilsüz zār-i paymālun ārzū

- 30 Sîmle düñyâ vü mâfihânı virsen istemem
Eylerim dâim vişâl-i bî-mişâlun ârzû

68

Ve Lehû

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Âhır haccında peygamber Ğadîr-i Hum³⁷da
‘Âlem-i cihâna virdi ol server Ğadîr-i Humda
- 2 Hüküm idüp naқа-yı cihâzından şaḥa ol zaman
Virdiler tertib bir minber Ğadîr-i Humda
- 3 Çıḥdı ol şeh minber üste kıldı bir ḥuṭbe beyân
Eyledi ḥamd şeh-i dâver Ğadîr-i Humda
- 4 Ba‘d-ı ḥamd Ḥālîk-ı dâver buyurdı Muştafâ
Güş idüñ yārân baña yekser Ğadîr-i Humda
- 5 Haḫdan yetmiş baña bu ḥüküm çok te‘kidile
Cebrâ‘il açmışdı imdi per Ğadîr-i Humda

³⁷ Hz. Ali'nin imâmeti açısından Şîî gruplar nezdinde tarihî önem taşıyan yer. Mekke ile Medine arasındaki Cuhfe mevkedir. Başta İsnâaşeriyye İmâmîyyesi olmak üzere hemen hemen bütün Şîî gruplara göre Hz. Peygamber Veda haccı dönüşü (18 Zilhicce 10 / 17 Mart 632), aslında dinlenmeye elverişli bir yer olmadığı halde önemli bir hususu bildirmek maksadıyla burada konaklamış, bu sırada, kendisine indirilen her vahyi tebliğ etmesini emreden, bunu yapmadığı takdirde elçilik görevini yerine getirmiş sayılmayacağını belirten âyet (el-Mâide 5/67) nâzil olmuştur. Resûl-i Ekrem, kafilenin önde giden ve geride kalan bütün fertlerinin toplanmasını istemiş, herkes geldikten sonra öğle namazını kıldırılmış ve arkasından yeni gelen âyeti tebliğ ederek bir konuşma yapmıştır. Hz. Peygamber bu konuşmasında dünyaya veda etme zamanının yaklaştığına işaret ederek risâlet görevini yerine getirip getirmediği hakkındaki kanaatlerini ashabına sormuş, olumlu cevap aldıktan sonra ashabının Allah'a ve âhiret gününe olan imanını yeniden ikrar ettirmiş ve ardından "sekaleyn hadisi" diye meşhur olan sözlerini söylemiştir: "Size paha biçilmez iki şey bırakıyorum: Allah'ın kitabını ve Ehl-i beytimi... Benden sonra bunlara sarılırsanız asla sapıklığa düşmezsiniz." Resûl-i Ekrem konuşmasını bitirdikten sonra Hz. Ali'yi sağ tarafına almış, elini tutup kaldırmış ve şöyle demiş: "Ben kimin mevlâsı isem Ali de onun mevlâsıdır. Allahım, onu seveni sev, ona düşman olana düşman ol!" (Link-10) (<https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/13/C13004772.pdf> : (E.T.: 21.11.2018))

- 6 Nāzil eyleyüp ھاḳ baña bu demde belig āyetin
Hüküm kılmış ekber Ğadīr-i Humda
- 7 Bu ‘ayni hamu kes ھاḳḳa velī bilün gerek
Cānımdır benim Haydar Ğadīr-i Humda
- 8 Gördi minberde illā üste ‘Alīni Muştafā
Halk gördi hamu ser-ta-ser Ğadīr-i Humda
- 9 Söyledi men her kimün Mevlāsıyım Mevlāsıdır
Hak idüp bu serveri server Ğadīr-i Humda
- 10 Eyleyüp ھاḳ bu ‘Alīnün ta‘atin vācib size
Eyyühe’n-nās eylemün kāfir Ğadīr-i Humda
- 11 Bu ‘Alīnün düşman-ı nā-pākidir görmez behişt
Hak idüpdür dostin aḥar Ğadīr-i Humda
- 12 Oldur rażi ھاḳ bu gün İslām duyurdun
Siz velī bilmez ‘Alīni ger Ğadīr-i Humda
- 13 Eyleyüpdür Hālīḳ-ı ‘ālem oni rüz-ı elest
Āyet-i *ḳul-innemā* efser Ğadīr-i Humda
- 14 Her iki dünyā ‘Alīni ḳalbden sevsün gerek
Ḳalbden her kim beni ister Ğadīr-i Humda
- 15 Bu ‘Alīni luṭfile Hallāk-ı ‘ālem eyleyüp
Zātına mir‘āt hem mazhar Ğadīr-i Humda

- 16 Ger bütün vaşfun idem t haşr olunca dem-be-dem
Olmaz on minden biri ezher Ğadr-i Ğumda
- 17 Bu ‘Alni Ğlık-ı ‘lem idüpdür luşfıyla
‘lem-i imkn işn rh-ber Ğadr-i Ğumda
- 18 Bu ‘Alni eyleyüpdür Ğlık-ı cinn  beşer
‘Arş  ferş  ‘leme lenger Ğadr-i Ğumda
- 19 Bu Aldr Ğsım-ı ħuld  cehennem ħkimi
İns  cin  ekber  asęar Ğadr-i Ğumda
- 20 Bu ‘Aldir eyleyüpdür Ğlık-ı ‘lem seyre
şhib  Mevl v hem reh-ber Ğadr-i Ğumda
- 21 Bu ‘Aldir b‘iş-i icd mevcdtdır
Bu ‘Aldir sķ-i Kevşer Ğadr-i Ğumda
- 22 Bu ‘Alnn nr-ı pkinden furzndur mdm
Mihr  mh cümle aķter Ğadr-i Ğumda
- 23 Bu ‘Alnn dmen-i pkin dutan tapmış nect
Dutmayanlar tapmış helketler Ğadr-i Ğumda
- 24 Bu ‘Alnn vardur cennetde behişt  şaşr  ħr
Ğaķ koyup buğzında aķker Ğadr-i Ğumda
- 25 Bu ‘Alnn bey‘atın itmez şabl ř kimse
Ğin  ters v hem mnķir Ğadr-i Ğumda

- 26 Buğzıyla itmeyüp velīnün bey‘atın ol gün ʔabūl
ʔoydı inkārı o üç ebter Ğadīr-i ʔumda
- 27 Bey‘at itdi zāhir ol gün eger ʔurd ü kübbār
Līk bātında nice ebter Ğadīr-i ʔumda
- 28 Birbiriyle meşveret itdiler ol muridler
ʔoymanun bu emri dutar Ğadīr-i ʔumda
- 37a 29 Evvel ol kes kim dedi ey Mevlā-yı dīn
İtdi inkār-ı velāyet her Ğadīr-i ʔumda
- 30 Gerçi zāhirde ʔilāfet itdiler bir nice gün
Līk ʔaqqı kim ider mużmer Ğadīr-i ʔumda
- 31 ʔaddi yok bir kimse ʔaqqun nūrını pā-māl ide
ʔaqq idüp öz nūrını enver Ğadīr-i ʔumda
- 32 Çün Süleymān getürdi mur-ı per-rān melaḥ
Tuḥfe mey Mevlā ʔabūl eyler Ğadīr-i ʔumda

69

Eyzān

mef‘ülü mefā‘ilü fe‘ülün

- 1 Yā sırr-ı sübhān yā şāh-ı merdān
Yā şīr-i yezdān yā şāh-ı merdān
- 2 Bu dehr elinden men cāna yetdim

Men eyle divān yā šāh-ı merdān

3 Bağında dehrün manend-i lāle
Bağrım olup ған yā šāh-ı merdān

4 Men zāre gerdüñ eyler hemīşe
Žulmin nümāyān yā šāh-ı merdān

5 Bir kimsem yoğ dehr içre isteyün
Bu senden dermān yā šāh-ı merdān

6 Maḥlūk-ı ‘ālem ‘ālā vü ednā
Eyler tuğyān yā šāh-ı merdān

7 Yoğ ḥayr ḡayr az cevır ü eziyyet
Azar yā nokşān yā šāh-ı merdān

8 Sensin velī-yi Ḥallāk-ı ‘ālem
Şāhiddür Qur’ān yā šāh-ı merdān

9 Sensin vaşī-i ḥatm-i peyember
Qur’ānda burhān yā šāh-ı merdān

10 Ger itse inkār her kimse ḥaḳḳun
Tolupdur şeyṭān yā šāh-ı merdān

11 Kul tek ḳapunda durmuş hemīşe
Nūḥ u Süleymān yā šāh-ı merdān

12 Hendek gününde aḥz itdi ‘ālem

Tiğundan imān yā şāh-ı merdān

13 Sen muḥkem itdūñ şer‘-i nebini
Sensin nigeḥbān yā şāh-ı merdān

14 Sen olmasaydun olmazdı ‘ālem
Ne ins ü ne cān yā şāh-ı merdān

15 Sen olmasaydun olmazdı ‘ālem
Bir tek Müslümān yā şāh-ı merdān

16 Maḥşer gününde sensin Qāsım
Cennāt ü nirān yā şāh-ı merdān

17 Olmuş naḳliyetem yok senden özge
Maḥşerde sulṭān yā şāh-ı merdān

18 Ne elimde sensin cihānda
Ger olsa fermān yā şāh-ı merdān

19 Maḥşerde qoyma Dilsūzı zāri
Maḥzūn u nalān yā şāh-ı merdān

70

Mustazad

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün/mef‘ülü fe‘ülün

1 Sāḳī baña luṭf it mey-i mey-ḥāne-yi vaḥdet
Bī-cādu bu keşret
Vāzıhdı bu keşretde olur renc ü meşakḳat
Min güne mażarrat

- 2 Bu gerdiş-i devrānda bir zerre vefā yoḥ
Cevriyle cefā çoḥ
Bu ğam olunup rûz-ı ezelden mana kısmat
Yoḥ ḳalbde tarāvet
- 3 Olsun ḳasem öz cānıñña yetdi ğam hey cāna
Pür itdi zamāna
Yoḥ cümle āfakda bir zerre muḥabbet
Anda ola ḥürmet
- 37b 4 Her şahsa belā tā dedi dil düşdi belāya
Āhıyla nevāya
Aya kim eyle bes idelüm dehrde la‘net
Bir laḥza şöḥbet
- 5 Bir derd bilen yoḳdur ki derd eyleyem izhār
Men bī-kes-i diyār
Yoḥ kimseden faydā bu dehrde el‘ān
Ġayr az şeh-i merdān
- 6 Her kim o şehi bilmese Mevlā iki dūñyā
Zıkrım budur ifşā
Āyine kimi ḳalbimi tapmış ğam ü miḥnet
Zengiyle küdüret
- 7 Herkes yoludur kimse ser menzil itmez
Maḳşūd yetişmez
Bī-rāh olanı dehrde eylerler minnet
Yetmiş iki millet

- 8 ‘Āşıkda olur gerçi ezel ‘aşk-ı mecāzi
Ne zār ü niyāzi
Āhır olur bir gün ki tapar rāh-ı haqıkat
Ger dutsa țariķāt
- 9 Her rāh-ı hațar-nākda bir rāhber ister
Ger olmaya rehber
Cāhil nice kāmīl olur tā itmesün hıdmet
Tā çekmeye raḥmet
- 10 Dut daman-ı Mevlānı göñül şıdķla muḥkem
Ol şāhdan al dem
Mevlā vire dem her kime çekmez daḥı zillet
Bir laḥza mezellet
- 11 Dünyāda dutar her kim o Mevlā eteginden
Umar kim ırkından
‘Uķbāda olur mümkün Selmān kimi.....
Perverde-yi raḥmet
- 12 Ne bāki o ‘āşinün ola şefi‘i Ḥaydar
Ol sākī-i Kevşer
Ne ğam ü mariża ki Mevlā vire şerbet
Emrindedir şıḥat
- 13 Bu faḥr mena besdür Mevlām ‘Alīdür
Allāha velīdür
Düşmez ele vallāhi daḥı bir bile fırsat
Tā bir bile niyyet

- 14 Şad şükr ola ol Hālîk-ı Hallāk-ı cihāna
Ol ferd-i yegāna
İtmiş meni bu dehrde peygambere ümmet
Olmaz bile ni‘met
- 15 Bu emn ü emānı gördüm ol Hālîk-ı zül‘ayn
Kim almaya yazden
Hıfz eylesün illā gördüm şāh-ı cihāna
Bu zan-ı Hudāna
- 16 ‘Ālemde tapulmaz bile hoş tīnet ü fıtrat
H‘āhān-i ra‘iyyet
Hırmen kimi ider neşr ü fazāil
Şāh olmasa ‘ādil
- 17 Tā var bu cihān var ola dāim bile devlet
Bu şān ü şevket
Ey kaş olayduk o günü Kerbelāda
O deşt-i belāda
- 18 Kalmışdı vaḥid ol şeh-i deryā-yı kerāmet
İster velī bey‘at
Bir yanda ‘ali aşğari düşmüşdi şāh sūzān
Leb teşne vü ‘atşān
- 19 Bir yanda iderdi anası şūrîş ü vaḥşet
Ol banū-yı ‘işmet
Bir yanda ‘Ömer-i Sa‘d-ı cefākār-ı sitem-ger
Ol murted-i kāfir

38a 20 Her laḫza iderdi şeh-i devrāna şemātet
Az ruy-i ‘dāvet
Bir yanda çeküp Şimr ona ḫançer-i ḫunrīz
Eylerdi demin tīz

21 Eylerdi o şāhenşehi öldürmege sür‘at
Ba sür‘at ü cür‘et
Dilsüz ğam-ı şāh-ı şehīdānı tamām it
Az ‘ayş tamām it

22 Toy dutmuşdı Kāsime bir yanda o ḫāzret
Ne ‘ayş u ne ‘işret
Salmışdılar kolları ‘Abbās ‘Alīnün
Ferzend-i velīnün

23 Āl virmişdi ol şeha min güne muşibet
Minden bir ğurbet
Bir yanda ‘Alī Ekberi almışdılar elden
Salmışdılar dilden

24 Zıkr itsen eger ḫaşre kimi yoḫdu nihāyet
Min bile kitābet

.....³⁸
.....

³⁸ Bu dize metinde yoktur.

Bahārīye

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

- 1 Göñül dur bir tamāşā kıl ki faşl-ı nev-bahār olmuş
Ser-ā-ser bāğ ü şahrā gülistān ü lāle-zār olmuş
- 2 'Arūsān-ı çimen atmış niķāb özün gülistānda
Odur kim ebr āzāri havvādan der-nişār olmuş
- 3 Vururlar bülbül ü kumrī çimende şevķiyle çeçe
Gene bāğ içre feryād-ı hazāran ü şad hazār olmuş
- 4 Düşüp gül üste her dem şabādan sünbül ü reyķān
Virip zülf-i meşkin yā bir özünde ber-firāz olmuş
- 5 Bağına nergis-i şehlā virsen çeşm-i cānāndur
Ki içmiş cām-ı gülgün bezm-i 'işretde humār olmuş
- 6 Gene şahñ-ı çimende ķāmet-i dīlcūy-ı dilber tek
Dil-ārā 'ar 'ar ü şimşād ü serviyle çinār olmuş
- 7 Dirsene kūy-ı cānāndur olup ağıyārdan hālī
Çigün zāğ ü zağñ bil'emre gülşende ķarār olmuş
- 8 Getür sākī pey-ā-pey cām-ı mey vir bu mevsimde
Ki ķurfe mevsim ü hoş faşl ü yaķ rūzgār olmuş
- 9 Olup ķarf-ı çemende çeşme vü enhārlar cāri
Çemen cennātin tecri min taķtihe'l-enhār olmuş

- 10 Açılmış sūsan ü sūri vü nesrīn şahn-ı gülşende
Belki şani'-i hāk min reng-i gülde ākār olmuş
- 11 Çekipdir lāle gül naqşı naqqāş-i şani'-i hāk
Nice gör şahfe-yi gülzār pūr-naqş ü nigār olmuş
- 12 Düşüpdür jāle berg-i lāle üzre mişl-i mervarid
Ki her kaṭresi gūyā ki dürr-i şehvār olmuş
- 22 Dubāre bağa gelmekden benefşe şerm ider kim
Nigār-i bī-vefā 'āşık bu yüzden şerm-sār olmuş
- 13 Gül-i hayri vü nilüferdir bedr-ı gülşene ziver
Zamān-i hāl zamir-i şükr güyiyā kirdigār olmuş
- 14 Tamāşā eyledükçe olmuşam men vāle vü hayrān
Hayrān-ı tefekkürden gönül bī-iḥtiyār olmuş
- 15 Bu ne çeşm-i humāyūn bu ne 'ayş-ı mübārekdür
Ne vardır şād ü hurrem merd ü zen hurd ü kübbār olmuş
- 16 Koyup başın ğam zārı üste çoḥ oldum pīçide fikr
Gelüp bir hurd ü nagāh dedi ki ey dilfigār olmuş
- 17 Ne var birbiriyle mabhūt ü melül ü māt ü hayrānsın
İşün āh ü figān 'ālemde çeşmün eşk-bār olmuş
- 18 Meger bilmezsin ey ğāfil bu gün ol gündü seyr-i hāk
Celāliyle serir-i salṭanatde ber-ķarār olmuş

- 19 Bu gün ol gündü kim zerrât-ı ‘âlem şād ü hurrem
Bu gün ol gündü kim bünyād-ı bid‘at tār ü mār olmuş
- 20 Bu günde ğaşıbân-i hâkķ-i Hāydar her üç i yekser
Göçüp dār-ı cihāndan ‘âlem darü’l-bevār olmuş
- 21 Muhib olmaz bu gün me’yūs ü nigin-i sikke-yi bavucsın
Tamām münkir-i Mevlā bu günde ḥār ü zār olmuş
- 22 Besāt-ı ‘iyye meşgul ol evvel ğam-ı dūñyānı at gitsün
Bu dūñyā tā ezelden ‘āşıkā bī-i‘tibār olmuş
- 23 Güller gülşende gül bülbul vurur çeçe ne vecdiyle
Görende bu besāt-i bezm-i ‘iyy ḥār ḥār olmuş
- 38b 24 Bi-ḥamdi’l-lāhi minhü bu kevnde rüz-ı ezelden
Muhibb ü münkirine mihr-i Mevlā nūr ü mār olmuş
- 25 Yer öze zarb-ı şaşt zülfiķārından bu Mevlānun
Binā-yi emr-i ḥaķ dīn-i Muḥammed üstüvār olmuş
- 26 İden āzāmi der hem küfri ber hem dini maḥkem
Yedu’l-lāh kudretu’l-lāh zarb-ı şaşt-ı zülfiķār olmuş
- 27 Bu şaḥib-i zülfiķārün nūr-ı pākinde yer ü gökler
Eyle rūşen bile muḥkem bu nev‘ pāyidār olmuş
- 28 Nice vaşf eyleyüm men zarb-ı şaştin ü küvvet-i destun
Bu Mevlānun ezel günü vaşfi perverdigār olmuş

- 29 O dur kim Hendek ü Badr ü Ahd ü feth-ı Hayberde
Şadi a‘lāfti illā ‘Alī lā-seyfi cār olmuş
- 30 Vurup her kim bu Mevlā dāmenine çeng şıdķile
İki dūñyāda bī-şekk rū sefid ü rest-gār olmuş
- 31 Ne bāķi havl-i kabr ü havl-i haşr ü havl-i duzāḥdan
Bu Mevlāya her ol kes kim muḥibb-i dostdār olmuş
- 32 ‘Ulum-ı evvelīn ü āḫırīn icād-i evvelde
Velī’yyu’l-lah tefviz ü nuzūl ü güzār olmuş
- 33 Tamām-ı enbiyāya rāḥberdir zāḥir ü gāyib
Tamām-ı evliyāya destgīr ü ğam-gusār olmuş
- 34 Koyup topraķa bu dergāḥ-ı pākinden bes öz cānım
Seḫā-yi vucūdı cümle enbiyāya iftiḥār olmuş
- 35 Ezel günde cihānda cümle ḫayrāt ü müberranun
Maḥl-i aşl u fer‘i bu şeh-i düldül-suvār olmuş
- 37 Cihān ehli cihān ger itseler vaşfun tamām olmaz
Bu Mevlāda nūmayān mu‘cizāti bī-şumār olmuş
- 38 Terrahḫum eyle luṭfuyla dem-i maḥşerde yā Mevlā
Günāḥı çoķdur Dilsūzun sana ümid-vār olmuş
- 39 Onun yoḫ kimsesi senden sivā dūñyā vü hem ‘uķbā

و منه ایضاه

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / mefulü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- ۱ ساقی بیار باده که فصل بهار شد
چون باغ خلد سطح زمین مشکبار شد
- ۲ از صنع و قدرت احد و حی کردگار
صحرا و کوه و دشت و چمن لاله زار شد
- ۳ جام میم بده که ز دل بار غم برد
ایام عیش و نوش ز نوا آشکار شد
- ۴ ما هزاران جان بقریان دست تو
کاین یک پیاله باعث رفع خمار شد
- ۵ بر کوپو اعظان که بنازم بمیکده
چندین گدا بیای خمی تاجدار شد
- ۶ صد عالمی بمدرسه مست و خراب گشت
صد جاهلی به میکده ی هوشیار شد
- ۷ بریاد چشم نرگس شهلا درخمین
هر لاله یک پیاله می خوشگوار شد
- ۸ از بس هجر یار بنالم اشک من
سطح زمین و صحن چمن جویبار شد
- ۹ دنیا و آخرت به یک باده گر نفروخت
دلسوز را همین بدو از هشت چار شد

سینه زن فارسی

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- ۱ شد محرم باز علی المرتضی
و احسینا گوید اندر کربلا
- ۲ گشته ز تیغم نوحه خوان روح الامین
زین مصیبت گرید افلاک و زمین
- ۳ این ندا میآید از عرش برین
.....
- ۴ شد محرم باز علی المرتضی
و احسینا گوید اندر کربلا
- ۵ چشم بگشا بین که عالم سر بسر
گشته بر شاه شهیدان نوحه گر
- ۶ هر زمان با کبریا گوید بحر و بر
شد محرم باز علی المرتضی
- ۷ موکنان مویه کنان شاه و گدا
جمله پوشیده سیه بهر عزا
- ۸ میرسد هر دم بگویشم این ندا
شد محرم باز علی المرتضی
- ۹ شد مگر شاه شهیدان در بدر
ناله و زاری کند جن و بشر
- ۱۰ یا سکینه مانده گویی بی ور
شد محرم باز علی المرتضی

39a

- ۱۱ ماتم شاه شهیدان کربلاست
این عزا بحر حسین سرحد است
- ۱۲ آن خداوند جهان صاحب عزاست
شد محرم باز علی المرتضی
- ۱۳ چون فتاد از دست عباسش علم
هر دو دست از پیکرش گشته قلم
- ۱۴ مصطفی در خلد گوید دمبدم
شد محرم باز علی المرتضی
- ۱۵ آه از آندم قاسم نوکد خدا
کرده خون خویش بر دستش حنا
- ۱۶ گشت بیمونس عروس بی نوا
شد محرم باز علی المرتضی
- ۱۷ آه از آنساعت علی اکبرش
پاره پاره شد ز خنجر پیکرش
- ۱۸ ناجفا ببرید چون نوفل سرش
شد محرم باز علی المرتضی
- ۱۹ داغ اصغر این دل دلسوز را
میگدازد بین دل دلسوز را
- ۲۰ میکند غمگین دل دلسوز را
شد محرم باز علی المرتضی
- ۲۱ و احسینا گوید
اندر کربلا

سینه زن

مفتعلن مفتعلن مفتعلن / müfte'ılün müfte'ılün müfte'ıl

- ۱ کشته شمشیر جفا یا حسین
تشنه لب کرب و بلا یا حسین
- ۲ آه از آندم که شد کربلا
بار سفر بست ز روی وفا
- ۳ اهل مدینه زین ماجرا
جمله بگفتند ز شاه و گدا
- ۴ و اعلیا و احسنا و احسین
- ۵ رو بسوی قبر پیمبر گرفت
روضه پر انور ما در گرفت
- ۶ اذن شهادت زیرا در گرفت
ترتبت آنشاه چو در گرفت
- ۷ آمد از آن قیر صدا و احسین
- ۸ آتشه دین کرد با کبر خطاب
محمد زینب نو بکش شتاب
- ۹ تا شود عباس سوار عقاب
اهل حرم گفت بصدیح و تاب
- ۱۰ میروند این شه بکجا و احسین
- ۱۱ قافله تا طی منازل نمود
آمد تا قطع مراحل نمود
- ۱۲ حر و گروش ز مقابل نمود

- هلهله از لشکر باطل نمود
- ۱۳ اهل کرد نوا و احسین
- ۱۴ حضرت عباس دلاور بدید
لشکر کفار پیایی رسید
- ۱۵ از شه دین اذن گرفت و دوید
گفت ای قوم شریر و پلید
- ۱۶ این چه ستم وین چه جفا و احسین
- ۱۷ شمر لعین گفت آیا نامور
پند مرا گیر و ازین شه گذر
- ۱۸ بر تو دهد لشکر خود سر بسر
گفت ز غم و ای اخوا و احسین
- ۱۹ شمر ازین حرف بده تیر زد
از عقبش نعره تکبیر زد
- ۲۰ دست بر آن قبضه شمشیر زد
حمله بر آن مرتد بی بر زد
- ۲۱ کرد سکینه ز قفا و احسین
- ۲۲ نعره چو سقای دلاور کشید
لشکر کین نیزه و خنجر کشید
- ۲۳ داغ یکی بر دل حیدر کشید
از سر عباس چو مغفر کشید
- ۲۴ گشت نکونسار لوا و احسین
- ۲۵ جمله انصار ستهشاه دین
گشت شهید از ستم قوم کین

- ۲۶ مانند وحید آتشه زار و خرین
چونکه فتاد از سز زین بر زمین
- ۲۷ گفت طیوران هوا و احسین
- ۲۸ چون بر زمین کرد نزول آبیات
گشت دل زینب محزون کباب
- ۲۹ شمر لعین کرد بسرعت شتاب
تا بکند خون بدل بو تراب
- ۳۰ ناله بر آمد ز سما و احسین
- ۳۱ چون عمر سعد لعین پلید
گفت حسین بن علی شد شهید
- ۳۲ خیمه کش را همه آتش زنید
عاید بیمار چو این را بدید
- ۳۳ گفت چه ظلمت بما و احسین
- ۳۴ آل علی گفت باه و فغان
از ستم و ظلم یزید الامان
- ۳۵ میکند این شون بشامم روان
گفت ز غن زمره کرد بیان
- ۳۶ ما ولد شیر خدا و احسین
- ۳۷ از ستم این فلک کج مدار
سینه زنان گشته صغار و کبار
- ۳۸ خلق جهان گشته ز غم دلفگار
دیده دلسوز شود اشکبار

سینه زن

مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعیل / mefā'īlū mefā'īlū mefā'īlū mefā'īlū

- ۱ فرمان شهادت ز ازل نام حسین است
در راه خدا دادن سر کام حسین است
- ۲ آنها که طیبدمد به خوششان همه یکسر
عباس و علی اکبر و هم قاسم و جعفر
- ۳ هم عون و حسیب است و دگر فضل سرور
اولاد حسین است و از اقوان حسین است
- ۴ کردند ستمها چو بر اولاد شه مائس
آن لشکر کفار و همان زمره ناس
- ۵ چون دیده حسین بر سر نیزه سر عباس
لرزیدن همان لحظه د اندام حسین است
- ۶ آن شکر تیغ ستمها چو کشیدند
بر جنگ علمدار شه دین دویدند
- ۷ از ظلم سر حضرت عباس بریدند
گفتند که این طاقت و آرام حسین است
- ۸ چون اذن حسین ابن علی بر سرش داد
در کرب و بلا لیلی چو زیور برش داد
- ۹ آن مه لقا در ره است که سرش داد
در نام علی اکبر نام حسین است
- ۱۰ اشیه درین بزم عزا ناله فزون کن.
هر لحظه دل خویش درین نعره چون کن

۱۱ دلرا از الم خون کن و از دیده برون کن
این ماه مه محنت و ایان حسین است

۱۲ و او از ستم لشکر کفار جفاکار
کردند چهار بر بسر سرور اسلام

۱۳ اشيعه براندوه غم قاسم ناکام
40a

تا حش بنالید که پیغام حسین است

۱۴ هرگز نکشیدند خجالت ز محمد
کردند خیانت با امانت محمد

۱۵ دارند همه چشم شفاعت ز محمد
اما سفر و خلد در احکام حسین است

۱۶ یک لطف بر احوال من ای کان سخاوت
دارم ز تو در حشر من امید شفاعت

۱۶ دلسوز مخور غم تو به آنروز قیامت
چشم همه مخلوق در انعام حسین است

76

و له ایضا

فاعلاتن فاعلاتن فاعلن / fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

۱ باز شد ماه محرم آشکار
زین مصیبت گشته عالم اشکبار

۲ ماتم تو با باده پیغمبر است
هم عزای نور چشم حیدر است

۳ محنت آل بتول اظهر است
ز آن سبب عالم بشورش امدراست

- ۴ گوید از عرش عالم برمن
حضرت روح الامین
- ۵ شد همه عالم غمین در عزای شاه قرین
در عزای شاه دین
- ۶ چون رشیرب شد امام آوین جدا
تا کند جانرا براه حق فدا
- ۷ داد بر عباس نام آور لوا
گفت آندم اکبر گلگون قبا
- ۸ ایشه والا گهر بحر حی دادگر
زاده خیر البشر ترک فرما این سفر
- ۹ گفت شه که ای اکبر شیرین زبان
یاد جان قربان تو ای نوجوان
- ۱۰ این سفر باید و هم لب نشنه جان
تا شوم فردا شفیع امتان
- ۱۱ در عزایم صبح و شام
تا بگرید خاص و عام
- ۱۲ دوشان باشد مدام
کان مقتولا امام
- ۱۳ چون برسید آتشاه دین بر کربلا
کرد جانرا در رضای حق فدا
- ۱۴ دست عباس شد از پیکر جدا
پاره پاره قاسم نوکد خدا
- ۱۵ اکبرش در خون طبید

تیر از دشمن پرید

۱۶ خلق اصغر را درید
باشد آن سرور شهید

۱۷ آنزمان آن لشکر شوم شریر
اهل بیت شاهرا کردند اسیر

۱۸ سید سجاد هم شد دستگیر
دل شکسته زار و نالان و حقیر

۱۹ شمیر بدین با فغان
کرد بر کوفه روان

۲۰ پس چرا این آسمان
باز کردید آن زمان

۲۱ در غمت دلسوز ای شاه روز و شب
شد نوحه خوان و سینه زن چون سوردان

۲۲ شمع درهر انجمن نیست روشن در جهان
جز این سخن ای شهید کربلا

۲۳ وی قتل اشقیا ای امام رهنما بی کس
وی اقربا

77

ایضاه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فاعلن / fā'ilātūn fe'ilātūn fe'ilātūn fā'ilūn

۱ ای عزا ماتم تو باده خیر البشر است
خلق عالم همه ماتم زده خونین جگر است

۲ هرکجا منکری خیمه ماتم برماست
درب شاه و گدا پیر و جوان رخت عز است

۳ عالم از بحر حسین بن علی نوحه سراست

جمله میگوید عیان ایشه کون و مکان

۴ گشته تیغ و سنان باعث شور و فغان
گوید از عرش برین روح الامین

۵ زار و غمین از ره کین دشمن دین کشته
حسین بن علی را

78^{۳۹}

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 İmdi çün padişeh-i Kerb ü Belā 'azm-i sefer

Dutdi 'Abbās 'Alī dü-sîne bā dīde-yi ter

2 Virdi Ekber o zaman 'işaret Zehraya haber

Olun āmade gam keldi āyām elem

3 Açılup dest-i sitem ağlaşur lavh ü kalem

Cümle 'ālem olunup nevha-serā bazm

4 Baña şur ü navā kavm ü dağā cevr ü cefā

Ol Resül idecek deşt-i belā içre muhayyā

۵ شاه دین چون برفت بصد شوکت و جاه
آمد از قبر رسول مدنی ناله و آه

۶ گفت کای نور دو چشم شه... سپاه
ای شه کرب و بلا وی... اشقیا

۷ خاص آل عبا
بیمعین و اقربا

³⁹ Metnin aslında teknik eksiklikler vardır.

۸ و او از ظلم یزید سگ دون کافر ملعون و زبون میکند غرقه بخون آه و دگرگون
شود اوضاع تو همان روز در آندشت بلا

79⁴⁰

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn

- 1 Nāgehān ḵaṭṭ-ı menāzil eyleyüp şāh-ı şehīdūn
Kerbelāya yetişüp kesdi yolın ḵavm-i ‘Alīnūn
- 2 Dedi ḥar ol şeh key pādişeh-i ferd-i vāḥid durur
Ḵılma hiç yā ne ‘ubūr bendiye ḥukmi budur
- 3 Ki salam şūr ü neşūr ol zaman-i āl-i Resūl
Anda görüp Zeyneb oldı hāmi zār ü melül
- 4 Anda görüp Zeyneb āvāre
Bu aḥvālī fiğānla dedi ve a Ḥüseyn-i biçāre

۵ آن زمان شمر ستم پرور دون گشت عیان
گفت بر لشکر خود این چه درنگست و امان

۶ همه ما تیغ و تبر و نیزه و شمشیر و سنان
بکشد از ره کین بر رخ سرور دین

۷ آید از عرش برین ناله روح الامین
همه با تیر و کمان خنجر و شمشیر و سنان

۸ الشهید آنرا همه کردند شهید ماند در آنجا
شست بیابان یکه و شها

80

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Eyle müdām Dilsüz bu mātemde eşk-i revān

⁴⁰ Metnin aslında teknik eksiklikler vardır.

Enbiyālar bu ğama cümle olup sīnezenān

- 2 Ağla Dilsūz müdām ‘ayş u ‘tayş oldı ħarām
Yer ü gökden gelür her laḥza bu ses fāş ü ‘ayān
- 3 Ağla tā rūz-ı kıyām nevḥa kıl şubḥla şām
Ağlar ol şāha nebātāt ü cemādāt ⁴¹

بروج فلک و جمله کواکب و ملک و
مهر و مه عرش و معلی

۴

81

Nevḥa Az Qavl-i Sekīne Ḥabbāt

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Qurbān olam bu kakül ü zülf-i mu‘tebere
Bu qaş ü kirpige bu iki qara gözlere
- 2 Qavī birce şāna eyleyüm ol qara telleri
Didār qaldı ben bilürüm rūz-ı maḥşere
- 3 Billāh nār ehli atamun raḥm kıl gelen
Kime kefen bu qāmet serv vuzū yere
- 4 Olsun fedā bu cānım tūbā kimi qadde
Şad ḥayf kim nişāne olur tīg ü ḥaṇçere
- 5 Yā kime yā beni de apar tā teraḥḥum it
Tapuşur beni bu Zeyneb-i maḥzun-i muḫṭara

⁴¹ Metnin aslında teknik eksiklikler vardır.

- 6 Senden sonra bu gül nûruma sille vursa
N'eyleyem be sitemzede Şimr-i sitem-gere
- 41a 7 Şehzâde ben olsam ger Şimr de destgîr
Va'l-lâh çok girân idi o sâķi-i Kevşere
- 8 Olsun sekine men hâra Kerb ü Belâ hârâ
Men zâr tek şalup 'aşkun bu çilelere
- 9 Dilsûze kıl şefâ'at özün rûz-ı haşre
Salmış özün dahîl bu âl-i peyembere

82

Sînezen

mef'ûlû fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

- 1 Her kimsenüñ kalbi bu mâtemde yanmasun
Yâ hayzdendur yâ ki zinâdan od inmesün
- 2 Farḥ kıl bu ğamda seyyid-i seccâda aĝladı
Bicâ degüldi kimseye adını sahl şanmasun
- 3 Āya kimsün atasını eyleyüpdur şehîd
Oĝlı esir olup ata kanın alanmasun
- 4 Zeyneb kimi bu 'âlem-ârâ derd ü ğam çeken
Her kim ey şeh görse gözüyle inanmasun
- 5 Ne dinde hansi mezhebde bu dâde kim
Kardaş olunda cismi yâ yer aĝlanmasun

- 6 Yā Rab cihānda ḥayme vü her gāhi kimsenüñ
Şāh-i şehīd ḥaymesi kimi talanmasun
- 7 Bir kimsenüñ ‘iyāli Hüseyn ‘Alī kimi
Şimre esir olup gece gündüz dolanmasun
- 8 Kāsım kimi bu ‘ālem-ārā hiç nūrsun
Şamī‘ toyyunda zūlmüyla qara boyanmasun
- 9 Aldı kucağa Aşğarı ol şeh şitābla
Meydāna ketdi heremle bī-dīn usanmasun
- 10 Yüz dutdi eşkiyāya ki ey kavm-i bī-ḥayā
Olman rāzı bu tıfl ‘atşdan yatanmasun
- 11 Serāb olup firatdan ‘ālemde vahş ü tayr
Har var ü od āl-i ‘Alī su tapanmasun
- 12 Koydı kemāna heremle bir oḡ atup dedi
Aşğar uyanmasun kiçsün oḡ tapanmasun
- 13 Hurdli uşāk boğazına ġāfilden üç deger
Hārda olup banut uşāk bir uyanmasun
- 14 Açdı gözün benim uyatiden eyledi
Belki çeküp atası ḥacālet utanmasun
- 15 Dilsūz nevha eyle bu düñyāda şubḥ ü şām
‘Uqbā günü isteyen bedenün yaranmasun

Sînezen

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Matemünde Şi'alar giryān olupdur yā Hüseyn
Kār yetmez şām ü seher efgān olupdur yā Hüseyn

- 2 Çünkü ol kabrün tavānı olmaz kısmet bize
Bā'is oldur kim tīr bir demde min miḥnet bize
Sehldür ger yetse bu dehr 'ālemde her āfet bize
Sende olur Şi'alar giryān olupdur yā Hüseyn

- 3 Bu nice zulm ü sitemdür kim saña ey teşne-leb
Eyledi ehl-ı Dımışk ü Kūfe ü Şām ü Haleb
Ağlaşur bu ğamda 'ālem māh ü sāl ü rüz ü şeb
Masivā bu miḥnet giryān olupdur yā Hüseyn

- Hansi şāhı öldürüp 'uryān iduplar peykerin
4 Hansi şāhun dehrde yekcā kabrler leşkerin
Ha kesüpdur hansı şāhun sārbanı ellerin
Yā kimse bu zulm-i bī-pāyān olupdur yā Hüseyn

- 5 Hansi şāhun başını vurmuş cüdāya eşkiyā
Yā olupdur hansı şāha bir bile cevr ü cefā

- 6 Hansi 'āşık eyleyüpdür 'ahde sen tek vefā
Şevkla cānānına kurbān olupdur yā Hüseyn

- 7 Hansi şāhun tokdılar sen kimi gör başını
Öldürdiler ḥazret-i 'Abbās tek kardaşını

41b

- Hansi şāhun neyz üste gönderdiler başını
Hansi şāhun ğuslı sen tek ƙan olupdur yā Hüseyn
- 8 Hansi damādun ƣoyı Ƙāsım kimi olmuş ‘ezā
Nev ‘arūsı kim görüp ƣoyda sala başı ƙara
Hansi damādun ƣoyında olmayup ama hayā
Ƙan eyleyen elleri elvān elvān ola yā Hüseyn
- 9 Harda bir ƣıfl oĥlanup ƣundaƣda Aşġar kimi
Sevdamuz harda ƣalup ‘atşān ol server kimi
Harda bir olursun cevānın ƣāmeti Ekber kimi
Zulmle öz ƣanın ġaltān olupdur yā Hüseyn
- 10 Bir nazār Dilsūza ƣıl esirdür hūnīn kefen
Dāima olmuş ġamīnda nevĥa-hūān ü sīnezen
Sen özün maĥşer ġüni eyle fā‘at luĥfuyla
‘Arġ-ı baĥr ü lucce-yi ‘işıyān olupdur yā Hüseyn

84

Sīnezen

mef‘ülü mefā‘īlün fe‘ülün

- 1 Ey ƣarĥ-ı sitemgar ü cefākār
Ne zulmidi bu ki itdin izhār
- 2 Bu harda revādur āl-i Sufiyān
Taĥt üste tamām şād ü ĥandān
Bī ferş ü lebas ü teşne giryān
Virānede yatsun āl-i aĥhār
- 3 Berhem ola Mürtezā celālī
Ĥaddan öte Faĥma melālī

Rāḥat yatalar Yezīd ʿiyālī
Zeyneb ola destgīr-i küffār
4 ʿArşa çıḡa ehl-i beytün āhı
Bir kimsene olmaya penāhı
Hiç kimsenüñ gördüm āli
Eṭfālī bu nevʿi olmasun ḡār

5 Virdüñ o ḡadar yüz eşkiyāya
Göz yetdiler āl-ı Muṣṭafāya
Vurdun şeh-i dīn başın cüdāya
Dilṣād ola İbn Saʿd-ı ḡaddār

6 İtdüñ nice zulm ü cevr ü kine
Küffāra esir ola sekine
Çıplaḡdū deme medine
Şāma gide bī-nikāb ü bī-yār

7 Dilsüz eyle nevḡa bu ʿezāda
Ḳan ağlagil bu ḡam-i fezāda
Ecrün yetişür senüñ cezāda
Peyḡamber olur saña mededḡār

85⁴²

Ve Minhū

mefʿülü mefāʿilü mefāʿilü feʿülün/ mefʿülü feʿülün

1 Esirdür yāz çimen ḡazret-i Zehrā
Ḳardaş ʿAlī Ekber
Gel gitme bu meydāna özin öldürür Leylā
Ḳardaş ʿAlī Ekber

⁴² Metnin aslında teknik eksiklikler vardır.

- 2 Raḥm it babama bu ki addın eyleme ū k n
ardaş ‘Al  Ekber
oyma ala bu  lde anı yekke   şeh 
ardaş ‘Al  Ekber
- 3  ld rse seni z lmile ger  mr-i sitem-ger
ardaş ‘Al  Ekber
Bağlarle benim ollarımı z mre-yi k ff r
ardaş ‘Al  Ekber
- 4 Gel olma rız   mr vura y z me sille
Rengim ola n l 
K ff r id pen z r   dilefg r tem  a
ardaş ‘Al  Ekber
- 5 oy yalvarum ol  mr-i sitemk r-ı la‘ ne
 ls n bu sekine
42a Raḥm eyleye belki sa a ol k fir tars 
ardaş ‘Al  Ekber
- 6 Her end susuzdan oruyup leblerim  l n
Çok olmu am ‘a   n
   re kimi su eylemerem da ı b - um r
ardaş ‘Al  Ekber
- 7 Bes harda alıbdur babamuz  aydar-i ker r
Ol  til-i k ff r
Bu  ller olup ‘a ret-i a   ra m v 

Ḳardaş ‘Alī Ekber

- 8 Senden şora neyler bacun ‘ālemde bu cānı
Yā ‘ayş-ı cihānı
Billāh gözüme tār olur sende şora dūñyā
Ḳardaş ‘Alī Ekber

- 9 Dilsūzun özün eylegelen derdine dermān
Olmayış güni ḳara⁴³

.....

.....

86

Piş Vāḳı‘a

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Esīr ü nev-resīde-yi bāğ-ı ḥayā ‘Alī
Ey nev-nihāl-i gülşen-i şīr-i Ḥudā ‘Alī
- 2 Ḳoydı seni bu gül yüzüne ḥasret ey oğul
Virān olaydı kāş-i Kerb ü Belā ‘Alī
- 3 Bir tār-ı mūyuña senüñ olmaz ‘ivaz yakīn
Ger virseler cihānı baña ḥūn-bahā ‘Alī
- 4 Sen kimi yetmesün gördüm aṣlā murādına
Her kimsi başun itdi bedenden cüdā ‘Alī
- 5 Durşal yola anın gideri şāma bī-nikāb
Bilmezdim hiç bile seni bī-vefā ‘Alī

⁴³ Eksik dize

- 6 Aslın haber sekinenün ahvālını eger
Sille vurur ğaddārına Şimr daġā ‘Alī
- 7 Açıdır susuz piyāde kabakçe atların
Ḳalmup o kadar kim ola bu bī-nevā ‘Alī
- 8 Bir yan oġul Müctebā bir yan esirlük
Oldu anın ne günlere gör mübtelā ‘Alī
- 9 Şām ü şabaḥ bizler için nevḥa-ḥ̣ān anun
Dilsūzun eyler derdine birce devā ‘Alī

87

Ve Minhū

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Ey meh ü mihr-i cihān gitme bu meydāna sen
Ekber-i şīrīn-zebān kimi bu meydāna sen
- 2 Raḥm eyle Leylāya sen salma anı çöllere
Ḳoyma Küfiler sille bin muḫṭara
Yalvara Zeyneb bibi Şimr-i sitem-pervere
Eyleye āh ü fiġān kimi bu meydāna sen
- 3 Düñ dolu baḥ birce gör padişeh-i Kerbelā
Server-i Sulṭān-ı dīn Resūl-ı Hudā
Gör ne dalunca baḥār ḥasretle yā Hüseyne
Ḳaddini itme kemān gitme bu meydāna sen

- 4 Yaḥşi bu çöller bize oldu vaṭan yā ‘Alī
 Ḥayf ü bu kāmeta kime kefen yā ‘Alī
 Ḥaşr guni içmezem su daḥı ben yā ‘Alī
 Ayıkdı serverden gitme bu meydāna sen
- 5 Gitdi bu meydāna ol server-i serdār-ı ‘ammun
 Gelmedi nūr-ı dil-i Ḥaydar-i kerrār-i ‘ammun
 Sen babamum bile oldu ‘ālemdār-ı ‘ammun
 Ey gül-i bāğ-ı cenan gitme bu meydāna sen
- 6 Gitme bu bacun senüñ ḳaddiña ḳurbān ola
 İstemezem ḳaḳülün ḳanıña ğaltān ola
 Żulmle gül peykerün zinet-i meydān ola
 Bağrıma gül ḳoyma ḳan gitme bu meydāna sen
- 42b 7 Doğrı budur ḳorḫarım leşker-i küffārdan
 Ḥuli bī-dīnden leşker-i küffārdan
 Raḥm eylemez Ḥaydare şarm eylemez tārdañ
 Öldürme virmez āmān gitme bu meydāna sen
- 8 Neyleyim olsun bacun Ḥaydar-i Şafdar hani
 Yā Ḥüseyn Müctebā yā ki peyember hani
 Ḳāsım ü ‘Abbās ü Fażl ‘unla Ca‘fer hani
 Ḳalmadı pīr ü cevān gitme bu meydāna sen
- 9 Ḳoyma beni nā-umid eyleme gülgün ḳabā
 Öldürür billāh seni şimrde yoḥdur ḥayā
 Gör ki döküpdür hami birbire pīr ü cevān
 Dilsüz olup nevḥa gitme bu meydāna sen

Sînezen

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Hârda qalmışdı atın sâķî-yi Kevşer yâ Hüseyn
Kesdi başın teşne-leb Şimr-i sitem-ger yâ Hüseyn
- 2 Kaş olayduk Kerbelâda biz ger 'aşure günü
Cân saña qurbân ideydük yekser 'aşure günü
Şi'anün başına tokdi küller 'aşure günü
Zulm ü kin ü buğzıyla ol qavm-i kâfir yâ Hüseyn
- 3 Ger seni Zehrâ göreydi qanıña ğaltân o gün
Bî-şekk âhıyla iderdi 'âlemi virân o gün
Nevhadan artuq şalurdı 'âlemi tufân o gün
Şi'ayun ile ceddün evvel hatm-i peyember yâ Hüseyn
- 4 Mâtemünda Şi'alar cümle olupdur sînezen
Vü Hüseyne söyleyüp aqlarlar yekser şûr ilen
Bir bize degmiş tamâm hâlk-ı 'âlem merd ü zen
Qara giymiş mescid ü mihrâb ü minber yâ Hüseyn
- 5 Aşğarun dâğı idüpdür Şi'alar baqrın kebâb
Aqlar ol tıfla hemîşe bu cihânda şeyh ü şitâb
Bilmerem âya neden olmadı bu 'âlem harâb
Kim düşende atdan ol şehzâde ekber yâ Hüseyn
- 6 Neylemiştün kırdılar mecmû' inşafın senün
Zulmile öldürdüler yâr ü hevâdarın senün

Şaldılar kolsuz yer üzre ol ‘alemdāruñ senüñ
Kalmadı ‘Ūn ü Hāsib ü Fazl ü Caf‘er yā Hüseyn

7 Hārda kalmışdı o çölde kardaşun āyā Hasan
Oğlinün boynuna min şevkle sen şaldın bağın
Pāre pāre oldu naşı‘ o Kāsım gül-pīrāhen
Nev-‘arūsı şaldı başa kara mu‘cer yā Hüseyn

8 Ol zaman kim hüküm kıldı İbn Sa‘d-ı bī-hayā
Hayme-gāhun gāret itdi zulmile kavm dağā
.....⁴⁴
Bes nice rāḥat Necefde yatdi Haydar yā Hüseyn

9 Sende özge kim bile cevr ü cefāya tā ider
Kim bile zulmile bu emre bu kazāya tāb ider
Kim bu muşibetlü bu ğamlu macerāya tāb ider
Enbiyā vü evliyāler kaldı mużtar yā Hüseyn

10 İtdiler billāh o zulmi kim saña kavm-i zulām
Masivāullāh bile zulme tāb idinmez lā-kelām
Ḥaḳ yolunda yaḥşi geçdüñ var yokdan tamām
Her ne virse ḥaḳ saña olmaz berāber yā Hüseyn

11 Saḥlasa her kim muḥarremde bu adın günü mātemi
Yokdur maḥşerde onun hul ğami cehennemden ğamı
43a Doldurdupdur cürm ü ‘işıyānı tamām ‘ālemi
Eyle Dilsūza şefā‘at rüz-ı maḥşer yā Hüseyn

⁴⁴ Eksik dize

Sînezen

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Gelmişük Şi'alar Şām-i ğaribāna biz
Virmege baş saġlunı Zeyneb-i nālāna biz
- 2 Bu gece bir gelmeşük nevha kılup ağlayağ
Ağlayup ol servere sīnemizi daġlayağ
Teşne olan servere cümle 'ezā bağlayağ
Şi'ayun ile gelmişük kim bu şebistāna biz
- 3 Çün batup öz kanına Ekber-i şirīn zebān
Halkın 'Alī Aşġarın ohlayup ol Küfiyān
Peykine olmuş şehīd çün o iki nev-cevān
Bā'is odur gelmişük şūrla efgāna biz
- 4 Zūlmile Kāsım toyı yasa dönüpdür meger
Kara şalup nev-'arūs başına nāle ider
Hansi cevānun toyı oldu bile Şi'alar
Saġlamışuk ni'ranı ol meh-i tābāna biz
- 5 Ağlaruğ ol servernıñ nazlu 'alemdārına
Cümle aşhābına bā derd enşārına
Hayf ola 'abāsun ol kāmēti kollarına
Yetse el 'arz eylerük ol şeh-i merdāna biz
- 6 Çölde qalup peykeri şāh-ı zemin ü zamāndan
Neyzeyi geçmiş seri kan tōkülür neyzeden

Kimsesi yok eylesün gısl ü cunûṭ ü kefen
Düşmayak āyā nice kūh ü beyābāna biz
7 Zeyneb ü Gülşüm olup ḥār ü esir ü figār
Her biri min miḥnete bu gece olmuş duḡār
Seyyid-i seccāda ol Şimr düşmānane vurar
Kim nice rāḥat yatup düşmeyek hermāna biz

8 Nazlu sekine olup bu gece zāre yetim
Zulmile sille vurur rüyuna Şimr-i la‘yin
Tiz şu bu zulmden ‘arş-i Hudā-yı ‘azim
Ağlaruḡ ol bī kes ü ḥāl-i perişāna biz

9 Ağlayun ey Şi‘alar Kerb ü Belā şāhına
Baḡmadılar Zeynebün şūr ü figān u āhına
Zulmile öd vururdılar ḡayme vü her gāhına
Kaş yaptık tamām āteş-i suzāna biz

10 Bu bile mātemdi kim bağların olmuş ġamın
Gökde melekler dutup kim o şehün matem
Şöyle ‘arşdan ḡazret-i rūḡü’l-emin
Söyler ‘ezādlu şevḡ-i şāh-ı şehīdāna biz

11 Bu gece Dilsüz olup nevḡa-ger eyler nevā
Bu gece feryād ider ol şeh için sevdā
Teşne kırup bu gece ‘işret-i şīr-i Hudā
Su içüp āyā nice şām ideñ efsāne biz

Ve Minhū

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

- 1 Neler bu zülfe şāne sekine
Batar zulmile itdi kıane sekine
- 2 Kıalup yalkuz āhır babam mānı⁴⁵ olma
Ben bī-kes ü nā-tuvāne sekine
- 3 ‘Alī Aşğarı görsen hayme içre
Gelüp teşnelikden āmāne sekine
- 4 Getürüm bu gün su saña yā ki ölem
Hıadnıñ belāya nişāne sekine
- 5 ‘Alī hānımānın harāb eyledi
Dolansun gördüñ bu zamāne sekine
- 6 Olup Kıasım eyler ‘arūsı figān
Nice tāb idem bu figāne sekine
- 7 Cinānında yetmez yolum gözleri
Gerekdir kadem ben cāne sekine
- 8 Düşüp başıma şevk-i vaşl-ı cinān
Şehādet olupdur bahāne sekine
- 9 Ben zāra Dilsüz olup nevha-hıān
Şalıpdur şerāre cihāne sekine

91

Nevha⁴⁵

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

⁴⁵ Metnin aslında teknik eksiklikler vardır.

43b 1 Ey asım-ı g l perihan ey nev-g l-i b g-ı h sn
 h r t ze dam dsın gitmegil bu meyd na
Gel beni itme div ne amer  akrebded r
amer  akrebded r

2 Ey  sım nev-ked-i Hud  nev-bade-i   r-i Hud 
 ld r r seni e  iy  gitmegil bu meyd na
Gel beni itme div ne amer  akrebded r
amer  akrebded r

3 Me   r h   du  msın b - abr   b   r msın
K m almayup n k msın gitmegil bu meyd na
amer  akrebded r gel beni itme div ne
amer  akrebded r

4 Doymam   dest-b sdan ne t z d nd     ar sdan
H vf it  ad -yi kevnden gitmegil bu meyd na
Gel beni itme div ne amer  akrebded r
amer  akrebded r

5 Soldururlar g llerimi o ladılar A  arımı
 ld r rl r Ekberimi gitmegil bu meyd na
amer  akrebded r gel beni itme div ne
amer  akrebded r

6 Ger yetse  eh data alur did r t  iy mete
Giyme kefen bu  mete gitmegil bu meyd na
Gel beni itme div ne amer  akrebded r
amer  akrebded r

- 7 Yoḥ ʿālemde muḵabilün ʿazmin işit bu saylun
Batar āl ḵana kakülün gitmegil bu meydāna
Ḳamer ʿaḵrebdedür gel beni itme divāne
Ḳamer ʿaḵrebdedür
- 8 Ḳanınsa el ḥazāb eylerler ellerden ḥazāt
Eylarler ḥaccliñi ḥarāb gitmegil bu meydāna
Ḳamer ʿaḵrebdedür gel beni itme divāne
Ḳamer ʿaḵrebdedür
- 9 Ağlar munda baḥr u yer arz u semā vü şems ü ḵamer
Dilsüz olupdur nevḥa-ger gitmegil bu meydāna
Ḳamer ʿaḵrebdedür gel beni itme divāne
Ḳamer ʿaḵrebdedür

Ve Lehū Eyzān

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- 1 Ey Şiʿa İbn-i Mülcemde baḥ şeqavete
Baḥ ol laʿyinde kin ü buḡz ü ʿadāvete
- 2 Bir zanı zinādan ol laʿyinden
Gördi revā bu zulmi ol şāh-ı vilāyete
- 3 Miḥrāb içinde ḵanına ḡaltān idüp bu gün
Kim şaldı gör ʿAlī velīni bı ḥālete
- 4 Gülşümdan rivāyetdür bu gece babam
İftāra mihmāndı ben kem saʿādete

- 5 Tā şubḥ olunca şaḥna çıḥup ki gelüp oda
Meşğul olup o server-i ‘ālem ‘ibādete
- 6 Yatmadı şubḥa tek var idi ıztırāb çok
Gāhi baḥārdı yılduza gāhi ‘alāmete
- 7 Söylendi yā ‘Alī beliñi bağla merg için
Nazı gider gerek gidesin sen ziyāfete
- 8 Gerçi töküpdü ba şemşir gül bir dem felek
Bir zarbatıyla yetdi o server şehādete
- 9 Pes n’eyledi oğli şeh-i Kerbelā Hüseyin
Döktü ne kadar yara oturur hidāyete
- 10 Virdi ne nev‘i zinet ‘Alī Ekber o şehe
Giydirdi oralıyla kefen sar kāmete
- 11 Şaldıyla zulm leyle ‘ālemdārınun lik
Ne zulmiler olda olundu o kân-ı şeca‘ate
- 12 Damāda Kāsımın toyını itdiler ‘ezā
Tāb eyledi ne kadar cefā vü şemātata
- 44a 13 Aldı kucağa Aşğar leb-teşneni o şeh
Su işdire o bûte-yi bāğ-ı imāmete
- 14 Oḥlup o tıflı eyledi sirāb-ı cur‘a
La‘net ola o fırka-yı şüm-ı zelālete
- 15 Dilsüz egerçi ‘ālem ravza ḥ‘ān-ı velī

Olmaz tamām kaldı bu ğamlar Kıyāmete

93

Nevḥa

mef'ülü fā'ilātün mef'ülü fā'ilātün

- 1 Bu gün o gündü idüñ İbn-i Mülceme la'net
Vurup 'Alī velī başını bu gün zarbet
- 2 Bu gün o gündür batup kana Ḥaydar-i şafder
Şalıpdur başına Zeyneb bu gün kara mi'cer
- 3 Bu gün o gündür namāz üste şāh-ı merdānı
İdüple kanıla ğaltān 'Alī 'umrānı
- 4 Bu gün yetim olupdur ākām Hüseyn ü Ḥasan
İdüple nāle vü feryād be hazār muḥsin
- 5 Bu gün o gündür batup al kana eşref-i nas
Bu gün yetim olup kolları düşen 'Abbās
- 6 Bu gün döküpdür felek Şi'a başına güller
Çeküp fiğān ü nevā Cebra'il açup şeh-per
- 7 Bu gün o gündür ki Dilsüz olupdur sīnezenān
Bu günde başı vurup eyler āh ü zār ü fiğān

Nevḥa⁴⁶

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Baḥup gördi zemīn-i Kerbelānı
Dönüp mināya gūyā bī-nevānı
- 2 Batup bir yanda al ḵanına Ekber
Düşüp bir yanda oḥ ḥalkānda Aşgar
- 3 Batup al ḵanına ṭurfe cevānlar
Görüp bir yanda hem var ṭoy yapanlar
- 4 Düşüp bir yanda ḵolsuz 'alemdār
Dolupdur Ḵāsımın ṭoy ḥınnāsı
- 5 Olup öz ḵanına ḡaltān düşüpdür
Ne gördi bir beden 'uryān düşüpdür
- 6 Ḵalup günler ḵabākında kefensiz
Geçüpdür neyzesi başı bedensiz
- 7 Olup Dilsūz aña dāim nevā-ḥ'ān
İder nevḥa çeker feryād ü efgān

Sīnezen⁴⁷

⁴⁶ Metnin aslında teknik eksiklikler vardır.

⁴⁷ Vezin değişikliği nedeniyle vezni bulunamadı.

- 1 Oldı bu mäh-ı Muḥarrem yā Hüseyn
Batdı yasa cümle ‘ālem yā Hüseyn
- 2 Oldı ‘ālem ser-be-ser mātem-serā
Giydi ḳara ser-be-ser şāh ü gedā
Düşdi yāda destān-ı Kerbelā
Oldı ḥalkun ‘İsa berhem yā Hüseyn
- 3 Ağlaşur bu ğamda ‘ālem ser-be-ser
Pīr ü bernā ins ü cin baḥr ü ber
44b Ḳara giymiş bu muşibetde ḥacer
Mekke vü Minā vü Zemzem yā Hüseyn
- 4 Nevḥa-gerdür bu ‘ezāda şubḥ u şām
Enbiyā vü Evliyālar bi’l-tamām
Şi‘ayun efgān u zār eyler müdām
Ḥazret-i Mūsā vü Nūḥ u Ādem yā Hüseyn
- 5 Şi‘a bī-ḳāredür bize gelmeñ bu ay
Farzdur efgān ü zār itmek bu ay
Vardur zātında ḥalel bī-şekk ey
Meşhur ü ḥāş ü şād ü ḥūrrem yā Hüseyn
- 6 Aldılar elden ‘alemdarıñ senüñ
‘Aḳrabdur dergāh-dāruñ senüñ
Olmadı birce ‘ezādaruñ senüñ
‘Ālemi yandırdı bu ğam yā Hüseyn
- 7 Yā Hüseyn ey padişāh-ı ḥūn-ciger
Luṭfla bu meclise şal bir nażar
Gör ne şevḳıyla saña bu Şi‘alar

Sahlayuplar cümle mâtem yâ Hüseyin

8 Cümle oluplar bir yere pîr ü cevân
Cümlesi eylerler feryâd ü figân
Halk-ı ‘âlem cümle olmuş nevha-h’ân
Nevha eylerler dem-â-dem yâ Hüseyin

9 Kerbelâda çeşm-i ‘Alî Ekbere
Degmeseydi birce oğ ol servere
Mesken ü me’vâ olaydı bizlere
Haşrda ka‘r-ı cehennem yâ Hüseyin

10 Küll-i zerrâta ezel gün bu belâ
Emr olupdur sen dedin tenhâ
Bu şehâdet sırrını senden sivâ
Olmadı bir kimse mahrem yâ Hüseyin

11 Sîne-sûz aña be şad cefâ
Çekelü koydu kadem Şimr-i dağâ⁴⁸
Ferşe düşdi lerze oldu hevâ
Titredi hem ‘arş-ı â‘zam yâ Hüseyin

12 Şu tek gitmez bu yara sîneden
Kim nice gitmez gider ayîneden
Oldı cevr ü zulm ehl-i kineden
Kamet-i şîr-i hüdâ ham yâ Hüseyin

13 ‘Âlemde olmuş bu nukte âşikâr

⁴⁸ metinde bulunan resmi açıklayan ifadedir.

تصویر خواب دلسوز با چند نفر اشخاص در مسجد سینه زن ها خواند و آنها سینه میزنند.

Ey kuteyl-i rāh-i ‘aşk-i kirdigār
Hak yolunda itmedün cān nişār
Nazm-i dīn olmazdı muhkem yā Hüseyn

- 14 Luṭfile Dilsūze kıl bir iltifāt
Luce-yi ğamdan āña virsin necāt
45a Bu ‘ezāda haşre tek olsa hayāt
Nevha eyler her Muḥarrem yā Hüseyn

96

Sīnezen

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Bir yetiş feryāda yā şāhib zamān
El-emāndır el-emāndır el-emān
- 2 El-amān esidür cinn ü beşer
El-amān ey padişāh-ı baḥr ü ber
Yā velī-yi kirdigār-ı dād-ger
‘Arşa çıldı halkdan āh ü figān
- 3 El-emān yā huccatü’l-lāh dād it
Ey imām-i rehnüma feryād it
Şi‘alar bī-kes ḳalup imdād it
Yoḥdu billāh bize tāb-ı imtiḥān
- 4 Ḳurtar ey Mevlā bu miḥnetden bizi
Sen ḥalāş it bu muşibetden bizi
Ḳıl rehā ey şeh bu āfetden bizi
Almayup kām oldu bī-ḥad nev-cevān

- 5 Gerçi bu düñyāda yokdur i‘tibār
Kimse şād eylemayup bu rüzigār
Olmasa rāzı şî‘alar olsunlar ḥ‘ār
Kıldı virān bu belā çok ḥānımān
- 6 Bir marāzdur kim buna yokdur devā
Ḥālīk-ı ‘ālem meger virsün şifā
Bir belādur anlamaz şāh ü gedā
Merd ü zan faḡr ü ḡani pīr ü cevān
- 7 Biz seni virdük ḡasem peygāmbere
Hem atan sākī ḡavz-ı kevşere
Hem anın ḡatun rüz-ı maḡşere
Kıl teraḡḡum ey imām-ı ins ü cān
- 8 Gerçi ‘ālemde günāhkāruḡ müdām
Ceddiñe āḡir ‘ezādāruḡ müdām
Māteminde ol şehun raduḡ müdām
Olmuşuḡ şām ü seḡer bir nevḡa-ḥ‘ān
- 9 Ağlaruḡ dāim ‘Alī Ekbere
Teşne leb ol şīr ḥ‘ārı Aşḡara
Fazl ü ‘Abāsıyla ‘Un ü Ca‘fere
Ḳāsım damāda ey şāh-ı ḡubān
- 10 Gerçi cürmiyle dolup ‘arz u semā
Ey şeh-i ‘ālem imām-ı reh-nümā
‘Arz Dilsūzı işit şām ü şabā
Ḥaşrde sensin şefi‘-i ‘aşıyān

11 Oldı numayān gene dūd ü belā
Düşdi gene yāde şeh-i Kerbelā

49

12 Şûrıyla der başıña şām ü seher
Şûre gelüp arz ü semā baħr ü ber

13 ‘Ālem-ārā bu felek kec medār
Eyledi zulmin tāzeden āşikār

50

14 Ağlagil sen dahı şām ü seher sen
Ağla gözüm ağla bu miħnetde sen
Ağlama sen belki Kıyāmetde sen
Va‘de idüpdür bize ol Muşţafā

15 Çün şeh-i dīn yār-ı sefer bağladı
‘Ālemi bu ğam oduna dağladı
45b Zeynebün aħvāline çarħ ağladı
Levh ü qalem söyledi vā-ħasretā

16 Māride düşdi çū şāh-ı mübin
Şimr-i destān ħuli ü Sa‘d-ı la‘īn
Zulmile kesdiler Firatun yolin

⁴⁹ Şiir tekniğine gore bu dizeler boştur.

⁵⁰ Şiir tekniğine gore bu dizeler boştur.

Teşne alup zümre-yi l-i ab

17 Hzet-i Abbs o amm-i pervern
aldiler fevrini ol servern
ulmile bkdiler addin Hydarn
tmediler r-i Hddan hb

18 sım damdun o avm-ı azb
Hclesini itdiler bu ay harb
Ellerine yahdiler andan hafb
Yandı bu amda Hsan Mcteb

19 O allaşlar halkın Al Aşarun
Kesdiler başını Al Ekbern
Bkdiler addin şeh-i b-leşkern
Eylediler o şehi b-arab

20 Yetdi  meydana şeh-i b-kefen
Bir birine dkdi zemin  zamn
aldılar atdan o şehi zulmen
oydı ayağ şadrına Şimr-i dağ

21 Kerb  Bel şhını ldrdiler
Hymesini zulmile odladiler
Bu ama lemleri yandırdı
Oldu sitem ısmet l-i ab

22 Grnce zr eylediler zeynini
ulmile hr eylediler zeynini
Baa svr eylediler zeynini

Gör ne güne Zeyneb olup mübtelā

- 23 Dilsūz biçāre bugün şūr ile
Başa vurup sīne-zenān ol-gile
Āl-i ‘Abbās ümmetini dut gile
Kimseden derdiñe olmaz devā

97

Ve Minhū

- mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün
- 1 Ey Şi‘a bu mātemde gel şūrla efgāna
Kān ağla her dem ol şāh-ı şehīdāna
- 2 Ağla bile mātemde meşhūrdur ‘ālemde
Her dil yana bu ğamda yanmaz daḥı nirāna
- 3 Meḥşer olunup güyā bu ‘ālem-ārā ber-pā
Düşmüş nice gör ğavġā bu ‘ālem-i imkāna
- 4 Yatma daḥı bidār ol giryān Zülfiḳār ol
Bu ğamda ‘ezādār ol ol şāh-ı ġaribāna
- 5 Cin ü melek ü ādem birbire döküp ‘āleme
Ol-şāha dutup mātem yekser gelüp efgāna
- 6 Macmū‘ peyemberler kān ağlaylar yekser
Va’llāh bī-cādur ger nāle itse keyvāna
- 7 Ol Şimr-i şekk ġaddār ol-kāfir-i bed-kerdār
Bu ayda idüp izhār zulmin şeh-i merdāna

- 8 Kolların ol serdarun şaldılar ‘alemdārınıñ
Kaddin şeh-i kerrārum döndürdüler çū kana
- 9 Bu ayda Alī aşğar teşne-leb olup ol server
Şehzāde ‘Alī Ekber bu ayda yatup kana
- 10 Çarhun sitemden dād ol Kāsım dil nā-şād
Oldı hedef ol damāda Şemşir peykāna
- 46a 11 Bu ayda şeh-i devrān ferzend-i şeh-i merdān
İlkā olup ğaltān hun düşüp erkāna
- 12 Tök Dilsüz-ı biçāre ğam eşkine ruhsāra
Gözyaşı olur çāre mahşer günü ‘işyāna

98

Sīnezen

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Yandı gine şem‘-i şebistān-ı ğam
Ağla gözüm ağla gele dem-be-dem

- 2 ⁵¹

.....

Saḥladı bu ayda Hüse-yine ‘ezā
‘Arş-ı Hudā kursi vü levḥ ü kalem

- 3 Ağla gözüm tök yüze eşk-i başar

⁵¹ Şiir tekniğine gore bu dizeler boştur.

Ağladı bu ayda hamî baħr ü ber
Şāh-i şehīdana olup nevħa-ger
Ehli-cihān cümle ‘ırak ü ‘acem

4 Ağla gözüm ölmekle bî-ħaber
Ağladı bu ayda cihān ser-be-ser
Mekke vü hem Zemzem ü seng-i Hacer
Ma‘şer ü Minā vü Şafā vü Harem

5 K̄ara bu ayda çeküp göklere
Zelzele bu ayda düşüp yerlere
Zulmile ol ‘aşret-i peygambere
Yetdi bu ayda ğam ü renc ü elem

6 Yasa yatup cümle bu ay masivā
Hakla bād ü āteş ü āb ü hevā
K̄atle bu ay yetdi şeh-i Kerbelā
Oldı ‘Alī k̄āmet bu ayda ħam

7 K̄ara bu ayda giyüp ħāş ü ‘ām
Çarħ eyleyüp ‘ayşı bu ayda ħaram
H̄azret-i ‘Abbāsun ol ehli zülām
Kolların itdiler bu ayda kalem

8 Zulmile bu ayda ‘Alī Asġarun
Oħladılar ħalkını ol serverün
Boynuna bu ayda ‘Alī Ekberün
Şaldı kefen padişeh-i ħışm ğam

9 Şüre bu ay geldi İmām H̄asan

Maryāda ẖāsımı gülgün kefen
Yaḥdı hınā ellerine ẖanlın
Oldı bu ayda aña bile sitem

- 10 İtdiler zūlmile bu ẖavm-i şerir
‘Aşret izhārı bu ayda esir
Oldı bu ay zeynü’l-‘ibād-i dest-gır
Şāma bu ay getdiler ehli-ḥarem

- 11 Ağlagıl Dilsüz bī-çāreden
Cari eyle göz yaşını dīdeden
‘Ālem-i ġarḳ eyle eşk ile sīneden
Belki duta destün imām-i ümem

99

Sīnezen

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Kaş ola virān bu çarḫ-ı aḥzarı
Dāima ḥ̣ār eyledi āl-i Ḥaydari
- 2 İtmeyüp çeşm-i peyemberden ḥayā
Birbile zūlm ü sitem cevr ü cefā
‘İzzet-i Zehrā için gördi revā
Kıldı giryān bu ġama peygamberi
- 3 Olmadı virān niçün bu ḥile-ger
İstedi kim ol günü itsün sefer
Kerbelāya padişāha ḥun-ciger

- 4 Söyledi durma ey tāze cevān
 Kıl Medine halkına yekser beyān
 Kerbelāya ‘azm ider şāh-ı cihān
 Kıl haber-dār Fazl ü ‘Un ü Ca‘feri
- 46b 5 Yükleyüp çün kārīvān-ı derd ü ğam
 Atlatup ol padişāh-ı ğam-ı hışm
 Aldı ‘Abbās ‘Alī düşe ‘alem
 Gördiler ol Zeyneb-i ğam-perveri
- 6 Çıhdı biriden o şeh-i be-‘izz ü cāh
 İtdi tā menzil be-menzil tay rāh
 Kesdi nāġāh yolların bī-ḥad sipāh
 Habehu itdiler ḥārdan leşkeri
- 7 Ḥavfa düşdi ‘aşret-i Zehrā o dem
 Ḥarr-i şīrīn def‘ idüp şāh-ı ümem
 Bir yere yetdi ger atlar bir ḳadem
 Giymeyüp çün tay idi menzilleri
- 8 Hüküm kıldı ol zaman baş-ı Resūl
 Ol belā deştinde itdiler nüzūl
 ‘Aşret-i Zehrā olup zār ü melūl
 Dem-be-dem oldu ziyāde ğamları
- 9 Virdi fermān ibn Sa‘d-ı bed güher

⁵² Vezin aksamaktadır.

- Düze āb-ı Fıratı kesdiler⁵³
Kaldı ‘atşān āl-i Hāydar ser-be-ser
Teşnelikden şoldı gül tek lebleri
10 Her taraf eşhāb-ı şāh-ı Kerbelā
Durdular şevkile olsunlar fidā
Her taraf şaf bağlayı kavm-i dağā
Tā şehīd itsünler şāh-ı bī-seri
- 11 Kırdılar çün yāvere enşārı
Bozdılar hem revnağ-i bāzārı
Zulmile soldurdular gülzārı
Aldı āğuşa ‘Alī Aşğarī⁵⁴
- 12 Geldi meydāna çū başt-ı Muştafā
Söyledi key İbn-i Sa‘d-ı bī-hayā
Besdir etmeyün birbile cevr ü cefā
Bir salun siz yāde rüz-ı maḥşeri
- 13 Raḥm idüñ bu ‘izzet-i peygāmbere
Āl-ı aṭhār-ı cenāb-ı Hāydara
Siz virüñ bir cur‘a suyu Aşğara
Nezedur efgānı ‘arş-ı dāveri
- 14 İtdi oldum eşkiyālar ehlile
Aldılar tīr ü kemān yekser ele
Oḫlayup ḫalk-ı şerīfin Aşğarun⁵⁵
Eyledi sirāb ol tıfl-i muḫtarı

⁵³ Vezin aksamkatadır.

⁵⁴ Vezin aksamaktadır.

⁵⁵ Teknik olarak kafiye uyumsuz.

- 15 aldı  n  ha eh-i d  ny  v  d n
aldılar atdan yere avm-i la  n
imr-i b -d n ekdi ol dem aneri⁵⁶
Z lmile its n eh d ol serveri
- 16 Bir bir d kdi  umuma masiv 
Kevn dutuldu yerde arz   sem 
G r ler n geh gel r imr-i daĒ 
Bir elinde ba bir elinde aneri
- 17 ayme-Ē h  ol zam n y z koydular
 Aret-i Zehr n  yekser soydular
Eiy lar z lm eliyle aldılar
Ehl-i beyt n balarından mi ceri
- 18  bn-i Sa d-  b -hay  imr-i er r
 Aret-i Zehr n  itdiler es r
N fe  ste c mlesin h  r     r
avm-i b -d n gezdirdi  lleri
- 19 K feye D  il olan g n   bedin
Zeyneb-i ma z n   G ls m-i az n
  dılar piv ra ol avm-i la  n
 d   and n c mle elv n elleri
- 20 Pes o g n har dedi aydar i alar
atların bezm-i Yez de ekdiler
- 47a Eyledi  m  vir ne ser-be-ser
Kim nice vir n ıldı ayberi

⁵⁶ Teknik olarak kafiye uyumsuz.

- 21 Yā ‘Alī Dilsūze bir eyle naẓar
Oğlıña dāim olupdur nevhā-ger

.....⁵⁷
.....

100

Sīnezen

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Āh ey padişeh-i Kerb ü Belā
Susuz öldürdü seni Şimr-i dağā
- 2 Şi‘alar sīnesine çekdiler dāğ⁵⁸
İstediler seni megerler k̄anāḳ
Bū ziña oldular mecmū‘ı ‘āḳ
Budur virdim benim her şubḫ ü şām
- 3 Kesdiler āb-ı Firatun yolın
Şaldılar zulmile ‘Abbās k̄ulın
Gel senüñ zulmile derdile gelin
Buyurur şām ü seḫer şīr-i Hudā
- 4 Ey olan padişeh-i cinn ü beşer
Bile ğamdur çıḫa mādun bu meger
Ḥaşr olunca muni her laḫza der
Muştafā vü Ḥasan u Ḥayrū’n-nisā
- 5 Aldılar elden ‘Alī Ekberüñi

⁵⁷ Şiir tekniğine göre bu dizeler boştur.

⁵⁸ Şiir tekniğine göre bu bendin kafiyesi bozuktur.

Žulmle oĥladılar Aşğar'uhnı
Serbārun kesüp vurup ellerüñi
Yandı bu ĥālīñe murğān-ı hevā

6 N'eylemüşdüñ ĥuri yer üste senüñ
Üç gün üç gece ĥalup gül bedenün
Ne ĥanuť ü ne ĥüsl ü kefenün
Nice bu žulmi revā görđi saña

7 Yetmeyüp kimseye bu žulm ü sitem
Birbile miĥnet ü endühla ĥam
Olun āya kimseye birbile sitem
Birbile žulm ü bile cevr ü cefā

8 Çarĥ düñ Ĥāsımı damād eyledi
Nev 'arūsı nice nā-şād eyledi
Ĥaclesin žulmile ber-bād eyledi
Eline ĥanı ile yakdı ĥınā

9 Öldürüp yaver-i enşārlarun
Vurdular neyzeyi gönlümi serverün
Kör olaydı gözi bu Şi'alarun
Olmayaydı ne ki bu žulm saña

10 Çok girān oldu atan Ĥaydar bu
Ceddin ol ĥātem-i peygamber⁵⁹
Buzlu su dāim için kesler bu
Saña su vermediler kān-ı vefā

⁵⁹ Bu dizede hem vezin hem de kafiye aksamaktadır.

11 Od vurup haymelerün odladılar
Köl kola ‘aşretiñi bağladılar
Cümle düşmānlar ara sahladılar
Zulmile oldu esir āl-i ‘Abā

12 Bile mātemde ki şems ile kamer
Mülk-i ‘arş-ı Hudā nevha eyler
Sen de Dilsüz söyle şām ü seher
Ger hayatun ola tārdur cezā

101

Sīnezen

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

1 Birce baḡ zulm-i Yezīd-i seg-i nādāna Hüseyn
Gör nice şaldı bacun kūh ü beyābāna Hüseyn

2 Men hemān Zeynebim ey baş u Resūl⁶⁰
Görmemişdi bilüsen gün bu cihān
Getürem hardan imām-i Haydar
İtdiler ‘ālemi bir ehl-i virāne Hüseyn

3 Bir işit ‘arzımı ey padişeh-i cinn ü beşer
Anda kim Ekber-i ‘Abbāsı şehīd eylediler
İşidüñ sen idesün meydāna zevkile sekar
Ne kader ‘acz eyledüm gitme bu meydāna Hüseyn

4 Baḡmadun ‘arzımı ey padişeh-i kevn ü mekān
Söyledüñ çāresi yok başa düşüp şevk-i cenān

⁶⁰ Bu bentde hem vezin hem de kafiye aksamaktadır.

Kese bu başı gerek Şimr-i sitem-ger valudan
Eyledüñ yahşı bacun Zeynebi āvāre Hüseyn

102

Ve Lehū

mef'ulū fā'ilātū mefā'ilū fā'ilūn

- 1 Ben hāre nāfe hāre leşker-i küffār hāre
Ben hāre Kūfe hāre Şimr-i sitem-ger hāre
Ben hāre Şām hāre kūçe vü bazār hāre
Senüñ 'aşkındur çeker Zeynebi her yāne Hüseyn

103

Ve Lehū

fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 Sen şehīd olduñ eyā pādişeh-i ħurd ü kibār
Yandırıp ħaymelerün bizleri itdiler esīr
Kızıña sille vurur raĥm eylemez Şimr-i şerīr
Yitmişim Şimrün elinden daĥı men cāna Hüseyn

104

Ve Lehū

fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

- 1 Şimr-i düñ zulmünü 'ālemde nümāyan eyledi
İbn-i Sa'd ħükm eyleyüp Şāmı çerāġān eyledi
Ehl-i Şām ellerini cümlesi elvān eyledi
İtdiler cümle şemātat bin nālāna Hüseyn

105

Ve Lehū

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fe'ülün

- 1 Çıhaçaktır bu yādımden meger ey şāh-ı şehīd
Apara bezm-i Yezīde ol ki Şimr-i pelīd
Otura tahta kesük başı ide h'ār Yezīd
Hızzān çubı vura la'l-i Bedaḥşāna Hüseyn

106

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Söyleyem bezm-i Yezīd içre olan naḳli eger
Düşer āfāka yakīn nār ü şerer⁶¹
Ehli Kūfe kızun ey şāh-ı şehīd istediler
Ne gelüp gayret-i şāhına merdāne Hüseyn

107

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Hansi derdüm saña izhār idem ey şāh-ı mubin
Ağlayanda saña men bī-kes-i nālāna Hüseyn
Tā zibāne vurdı başıma bu Şimr-i la'īn
Raḥm iden yokdu ben ḥāl-i perişāne Hüseyn

108

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Hani ol günlerim ey padişeh-i ḥurd ü kibār
Faḥr iderüm bu āfākda her leyl ü nehār
Ben Hüseyn yā Ḥasanım ḥurmetim her yerinde var

⁶¹ Bu dizede vezin aksamaktadır.

İmdi gör yalvarurum leşker-i şeytāna Hüseyn

- 2 Her Muḥarremde baġr başına çok pīr ü cevān
Aġladur ḥalkıdır nevhā çeker āh ü fiġān
Dāima bezme ‘ezā içre olur sīne-zenān
Bir nazar eyle bu Dilsūzı nevā-ḥāna Hüseyn

109

Eyzān

mef‘ülü mefā‘īlün fe‘ülün

- 1 Bu matem şāh-i Kerbelādur
Ḳan ağlasa çarḥ eger revādur
- 2 Ey Şi‘a bu yuvamda eyle fiġān
Peyember olupdur sīne suzān
Efġāna gelüpdü şāh-ı merdān
Ḥalīḳ özi şāḥib-i ‘ezādur
- 3 Pers diyen meger Hüseyn vāy
‘Ālemde düşer be-ser Hüseyn vāy
Eşyā hami vir Hüseyn vāy
Mātemzede gel masivādur
- 4 Bu ayda mātemde cümle ‘ālem
Ḳan ağlayup ins ü cinn-i ‘ālem
Didemde nuk-ı eşk-i sille her dem
Ḥaşre kimi ağlasan revādur

- 5
Bu ağlamakun çerāsı çokdur
Göz yaşına haşrde haridār
Zehrā vü ‘Alī vü Muştafādur
- 48a 6 Her kim yana ger bu ğam-fezāda
Hergīz o ğam eylemez cezāda
Her kimsenün ki bu ‘ezāda
Feryād ü fiġān bī-riyādur
- 7 Bu ayda batupdur kıana Ekber
Leb-teşne olup ‘Alī Aşġar
‘Abbās ü Habīb ü ‘Ūn ü Ca‘fer
Mecmu‘ Hüseyn için durur
- 8 Bu ayda olupdur kıan hınāsı
Bu ayda kıara giyüp anası
Bu ay bir olan toy ile yāsı
Ol Kāsım tāze kad Hudādur
- 9 Bu ayda olup şehīd ‘aduvān
Bu ayda olup Hüseynine kıurbān
Bu ayda geçen iki kıolundan
Sakķa-yi şehīd-i Kerbelādur
- 10 Öldürdiler esīr ü zār ü maġmum
Manend-i esīr-i dilem vü derdim
Ol Zeyneb ü baķtı kıara Gülsüm
Min derde bu ayda mübtelādur

11 Āfāka bu şūr ü şeyni⁶²
Ümmetden ötürü ‘aynı
Bu ayda iden şehīd Hüseyni
Ol Şimr-i la‘īn-i bī-ḥayādur

12 Dilsüz ne kadar vardur fırşat
Gel ğaflete uyuma bil ğanimet
Gözyaşı olup kilid-i cennet
Her derde bu ağlamak devādur

110

Fi Menkabet Esedu’l-lāhu’l-Ġālib Bin ‘Ali İbn-i Tālīb

müstefīlātün müstefīlātün
1 Kible-yi ‘irfān ‘Alīdür ‘Alī
Kudret-i merdān ‘Alīdür ‘Alī
Nūḥ Süleyman ‘Alīdür ‘Alī
Mūsā-yı ‘umrān ‘Alīdür ‘ali

2 Şīr-i Hudā kātīl-i küffārdur
Bir adı Haydar bir adı kerrārdur
Cümle esrāra ḥaberdārdur
Bātın-ı Qur’ān ‘Alīdür ‘Alī

3 Medḥ-i ğazenferi cār eylerim
Düşmanı Bü’l-Fazla ḥ̣ār eylerim
Cān bile Mevlāya nişār eylerim
Mürşid-i erkān ‘Alīdür ‘Alī

4 Bir adı Haydar biri şīr-i Hudā

⁶² Bu bentte vezin aksamaktadır.

- Her dü cihānda odur müşkil-güşā
Şāh-ı cihān ibn-i ‘amm-i Muşţafā
Mażhar-ı imān ‘Alīdür ‘Alī
- 5 Dūzaḥın cenneti kısmet iden
Şīr-i Hudā bāb-ı Hüseyn ü Hasan
Cān-i şīrīn kāfire baḥş eyleyen
Manba‘-ı iḥsān ‘Alīdür ‘Alī
- 6 Medḥ iderem dehrde bir serveri
Nūḥ ü Süleymāndur onun çākeri
Mülk-i selāsilde Qur’ān kāfiri
Kātil-i ‘aduvān ‘Alīdür ‘Alī
- 7 Mefḥar-i dīn zīgām-ı düldül-suvār
Çekdi ger gāziyle Zülfiḳār
‘Ālemi eylerdi yakīn tār ü mār
Ferş-i meydān ‘Alīdür ‘Alī
- 8 Bāni-yi nuḥ tāk-i sipihr-i kuhen
Ḥaydar-i kerrār şeh-i mumtaḥen
Ḥazret-i Mūsāya tecelli iden
Bī-şekk ü noḳşān ‘Alīdür ‘Alī
- 9 Uyuma gelen gāflete ey bī-ḥaber
Ta‘n eyle şekke günāḥ şām ü şehir
Şimr-i Hudā şāḥib-i tīg-i dū-ser
Nūr-i imān ‘Alīdür ‘Alī
- 10 Şekk itmez Şi‘asi bu bārede
Buldı ‘Alī ejderi gehvārede

- 48b alhdı nidā sābit ü seyyārede
udret-i yezdān ‘Alīdūr ‘Alī
- 11 ‘Ālem-ārā feth elin berberi
Dest-i yedu’l-lāhda dutan ayberi
Rezmde min şakķ elin ‘anahtarı
Server-i yezdān ‘Alīdūr ‘Alī
- 12 ükmmim al men şeh-i merdāndan
Gerçi dil-āzurdeyem ‘işıyāndan
avf almam āteş-i nirāndan
Şāhib-i divān ‘Alīdūr ‘Alī
- 13 Cuz Mevlān gerdular ruy-ı zemin
Şi‘a alış olan olmasa ğamin
Bāk alma rüz-ı cezādan yakīn
Şefi‘-i ‘işıyān ‘Alīdūr ‘Alī
- 14 Bir pāre fikir eyleme ey bed mezāh
Eyleme bī-cā yere baķ ü leccāh
Kimseden derde olmaz ‘ilāc⁶³
Derde dermān ‘Alīdūr ‘Alī
- 15 Şıdķla dut dāmen-i şīr-i udā
‘Ārif olup tapılañ rāh-ı hudā
Münkir olup sorma çün ü çirā
Żāhir ü pinhān ‘Alīdūr ‘Alī
- 16 Şīr-i udā dest-i yedu’l-lāhdur

⁶³ Bu bentte kafiye aksamaktadır.

- Maşlahata ğaybda āgāhdur
Münkir olan fazlına güm-rāhdur
Münşi-i burhān ‘Alīdür ‘Alī
- 17 Hākim-i divān-ı kazā vü kader
Şabher-i nebi şāhib-ı tīg-i du-ser
Şīr-i hudā Kāsım-ı huld ü saķar
Maħzen-i imān ‘Alīdür ‘Alī
- 18 Olam şākir şīr-i Hudādan raķem
Haķa bir kimsene koymaz ķadem
Taķt-ı serānide dū levķ ü ķalem
Kursī vü mizrān ‘Alīdür ‘Alī
- 19 Ba‘d-ı ‘Alī evvel Ħasan-ı Müctebā
Reh-nümādur şeh-i Kerb ü Belā
Renveķ-i dīn ĥazret-i Zeynü’l-‘Ebā
Dīdesi giryān ‘Alīdür ‘Alī
- 20 Bāķır olur ĥaşrda feryād-res
Mezhebde Ca‘ferim ba-heves
Ħazret-i Mūsā söylerim her nefes
Şāh-ı Ħorāsān ‘Alīdür ‘Al
- 21 Ba‘dı Rezā şāh Muħammed Taķi
Nūr-ı dil ü dīde ‘Alīyyu’l-Taķi
‘Askerdur mezhEbūmin revnaķi
Mehdi-yi devrān ‘Alīdür ‘Alī
- 22 Gūş vir münkir-i erkān-i dīn
Heşt ü ķehār oldı cihānda mu‘īn
Bā‘iş-i icād-ı semā vü zemin

‘Ālem-i imkân ‘Alīdür ‘Alī

23 Mīr-i ‘Arab server-i āfāk̄dur
Şekk eyleyen ba şuh berrāk̄dur
Bir nokeri ẖāsım alaraқdur
Ravza-yi reżvān ‘Alīdür ‘Alī

24 odur dehrda icād-ı devā
Hem niza‘da imdād-ı devā
Ḥaşrde Dilsūz tir-i da‘vā
Emir-i sulṭān ‘Alīdür ‘Alī

111

Eyżān

müstef‘ilātün müstef‘ilātün

1 Ḥaydar-i kerrār ‘Alīdür ‘Alī
Maḥrem-i esrār ‘Alīdür ‘Alī
Ḥüccet-i cebbār ‘Alīdür ‘Alī
Ḳātil-i küffār ‘Alīdür ‘Alī

2 Nev-cevān olan yaveri ṭufānda
Mūnis olan Yūsufa zindānda
Ḥızırı koyan çeşme-yi ḥayvānda
‘Āciz ü na-çār ‘Alīdür ‘Alī

49a 3 Cümle beşerden yoḥdı bir nişān
Ġayr-i çend ey eḥad-i lā-mekān
Nüh felekün bināsını koyan

Ol mi‘mār ‘Alīdür ‘Alī

4 Men ne itim medh kılām Ḥaydarı
Ka‘be evinden gideren putları
‘Ālem-ārā sünnet-i peygamberi
Eyleyen izhār ‘Alīdür ‘Alī

5 Uyuma göñül ğaflete men pīrnān
Eylegelen vaşf-ı ‘Alīni beyān
Şi‘asina her iki dūñyā olan
Yaver ü ğam-h‘ār ‘Alīdür ‘Alī

6 Şīr-i Ḥudādur yetiş müşkile
Ḥatmini baḥş eyleyen sayıla
‘Ālem-ārā cümle derd ü dile
Bil ki ḥaberdār ‘Alīdür ‘Alī

7 Kimseden yoḥdur yakīn menfa‘at
Bir kese zibinde degül menķabet
Ma‘den-i luţf ü edeb ü mekremet
Medḥe seza-vār ‘Alīdür ‘Alī

8 Velī ḥaḳ İbn-i ‘amm-i Muştafa
Zevc-i Betül ü şeh-i müşkil-ġuşā
Cümle maḥlūķa reh ü reh-nümmā
Server ü serdār ‘Alīdür ‘Alī

9 Cümle maḥlūķun odur bā‘isi
Mu‘cir ü āyatı odur ḥādisi

Laḥk-ı laḥm İbn-i ‘amm-i vārişi
Aḥmed-i muḥtār ‘Alīdür ‘Alī

10 Rāyet-i ḥamdun o olur rāfi‘i
Cümle a‘danun odur dāfi‘i
Ḥaşrda luṭfuyla yakīn şefi‘i
Cümle günehkār ‘Alīdür ‘Alī

11 Ba‘dı ‘Alī şāh-ı zemīn ü zamān
Mīr ü imāmdur İmām Ḥasan
Kerb ü Belā şāhi şeh-i bī-kefen
‘Ābed-i bī-mār ‘Alīdür ‘Alī

12 Bākır ü Ca‘fer şeh-i bā-fer ü cāh
Munis-i Kāzımdur emin-i ilāh
Rūz-ı cezā Şi‘alare dād-ı ḥāh
Dāver ü dārā ‘Alīdür ‘Alī

13 Padişeh-i şark İmām Rezā
Oğli ‘Alī Muḥammed Taḳi muḳtedā
Şāh-ı ‘Alīyyul Taḳi rehnümā
Bī-şekk ü güftār ‘Alīdür ‘Alī

14 ‘Askeridur ‘āleme rūḥ ü revān
Mehdi ḡayibdur İmām-ı zamān
Münkir olup olmagelen bed gümān
Nuṭfe-yi pur kār ‘Alīdür ‘Alī

15 Şīr-i Ḥudā İbn-i ‘amm-i Muşṭafā
Kātil-i ‘Anter şeh-i Ḥayber güşā

Қысмет iden ‘āleme rūz-ı cezā
Cennet eyleyen tār ‘Alīdür ‘Alī

- 16 Medh̄ini vird eylegelen dehrde
Vardu elbette tīr qabrde
Ġam yeme Dilsūz sen haşrde
Yār ü meded-kār ‘Alīdür ‘Alī

112

Fi Şulḥ Cenāb-ı Mevlā ‘Alī

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

- 1 Dur ey sākī getür mey vir peyāpey vir ‘arūsāndan⁶⁴
Ki ‘aşq ehli içüp bir oldı geçdi cān ü serden
- 2 Gözün qurbānı sākīdur geçer devrān-ı dehr ile
Diriğ itme meni bir men kimi rind ü qalenderden
- 3 Göñül az qaldı çāk olsun gedür tenden helāk olsun
Gümānım çoğdur nāk olsun göñül ol rūḥ perverden
- 4 Baña sākī o meyden bir mizācı maḥz-ı āteşdür
Ne ḥāşıl şu‘le-yi āteş irāk olsun semenderden
- 5 Meni pervāne tek her şem‘-i bezm-i ‘aşq yandurur
Bu mey-i āteş mizāc eyleyüp meni çoğ nār-i aḥkerden
- 49b 6 Getür mene talḥ-i meyden talḥıña idesün meni ol mey
O meyden vir ki şīr-i dīndür o mey çoğ sohbed şekerden

⁶⁴ Bu beyitte vezin ve kafiye aksamaktadır.

- 7 O meyden virme ki ‘āleme olsun meyden zehre ādem
O meyden vir ki artuḥ dusi o müşk ü ‘anberden
- 8 O meyden virme kim renc ḥumārı rengi zerd eyler
O meyden vir ki eyler surḥ rû yakut aḥmerden
- 9 O meyden virme meh-āsā ki iḥer geḥen melāl artar
O meyden vir ki rengi pāk ider ḳalb-i mekrden
- 10 Meni ol madeden mest eyle sākī-yi gülḥehre
‘İbāretdür bu ‘ālemde o bāde ḥubb-ı Ḥayderden
- 11 O Ḥaydar kim lisānū’l-lāh-i nāṭıkdur velī-yi ḥaḳ
O Ḥaydar kim olup mevlüdi beytu’l-lāh-i māderden
- 12 O Ḥaydar kim ziver ü muṣḥaf ü Tevrit ü İncili
Olan günde o ḥazret-i Aḥmedi her devri ezberden
- 13 İki anguştlan dutdı dehānından dü nīm meydi
O Ḥaydar tıflkan ḥ̣āb temehde iḥre ejderden
- 14 Ayakın Mekke de ḳoydı Muḥammed kitfine bi bāk
Elilen idirüp Allāh adın pāk itdi neylerden
- 15 O Ḥaydar kim ezel ḥekdi ol gün ḥeng-i Ḥandeḳde
Virüp virmez n’eylesin aldı baṣ ol ‘Amr ü kāfirden
- 16 Velīyyu’l-lah rezminde nice ḥāriṣ devām eyler
Geḥer tīg dü ser baḥmaz ne ḥiṣām ü ne ‘anterdan

- 17 Binende düldüle hicā gününde Zülfikār elde
Tokardı başlar berg-i hāzān tek fevc-i leşkerden
- 18 Bu şāhid ü ‘ālem kal‘a-yi Hayberde ol Mevlā
Devrānda tiġ geçdi merhebün başında maġfūrdan
- 19 Cehennem içre merheb yanında lerzāndu ol vaġtden
Gerekdi Zülfikār eyleyüp dü nime geçdi şehperden
- 20 Tezelzül idedür var ‘ālem-i imkānda yekser
O günden kim anup tundi Haydar bāb-ı Hayber
- 21 O Haydar kim namāz üste gelüp bil su’āl itdi
Ona baġş itdi bir hātīm fezūn duruyla gūherden
- 22 Nice hātīm ki kāmētde bir yıl şāhun harāc idi
Ki geldi āya-yı şānında Hudā-yı ferd-i ekberden
- 23 Degül bir vaşf-ı gün kaytıran olsa ġāziler baġse
Geçer bu meş‘al-i ġurd bezm-i çarġ-ı aġzerden
- 24 Diyim kim mürüvvēt-āsā iderdi o mesihā ol dem
Gelür men bile mu‘ciz-i Kanber ü mıkdar bu zerden
- 25 Olup zindān ü çāh-ı ġamda mūnis Yūsuf-i Mısrī
Bu Mevlādur Halili kırtaran Nemrūd u āzerden
- 26 Velī nūruydı Mūsā-nūmun yed ü beyzā-yi Sināda
Tecelli itdi Mūsā hemān nūr-ı münevverden

- 27 Ezel gün cümle zerātta ān Mevlā müderrisdür
Deme münkir ki yalquz dersin alup Cebra‘il rehberden
- 28 Diler ol gece yatışdı Haydar raht-ı h‘āb içre
Şeb-i Mi‘rācda Veys kim negin aldı peyemberden
- 29 Bile fermāyış eyleyüpdür özi minberde ol Mevlā
Nicedür toquz ahlā ki ‘Alī buydı yerlerden
- 30 Seḥāvetde disem ḥātem ü nā-çār ger dūzaḥ ü cennet
Haçan ḥatim geçüp bir kāfir üste cāna serden
- 31 Ğalaṭ meşhur olupdur Ḥātem-i Ṭāyi seḥāvetde
Tamām ‘ömründe Ḥātem geçmeyüpdür birce yük zerden
- 32 Katarilen rezi virdi o şeh yol o siyeh ā‘māya
Yolun Bağdada düşe al ḥaber bu naql-i ‘anterden
- 33 Ğadīr-i Ḥum⁶⁵da ki men künt-i Mevlā oldı Aḥmedün
‘Alīni gördi el üste uçaldı kūk-i minberden
- 34 Buyurdi her kimün Mevlāyam Mevlāsı bu şehdür
Baña bu ḥükm yetmiş Ḥāl-ı Ḥallāk-ı dāverdan
- 35 Bunun münkirleri batma ḥalkā āmāde olsunlar
Kıyāmetde muḥibbi ḥavf itmez hül-i maḥşerden
- 36 ‘Alī adında ey münkir nevar bir bile göstersen
Saña n’eyleyüpdür bir bile inkārın ol serverden

⁶⁵ Hz. Ali’nin imâmeti açısından Şiî gruplar nezdinde tarihî önem taşıyan yer

37 Yaķın mef'ulsün yā hıŝden yā kim zenānsın
Bu üç kavmin hoşı gelmez bu Mevlā-yı hūnerden

38 Behiŝt ü dūzaĥa Kāsımdı havz-ı Kevşere sākī
İder Dilsūzını sir-āb o Mevlā āb-ı Kevşerden

113

50a

Kerbelā Raften Muĥammed Emin Dilsūz Hıfzū'llāh

müstef'ilün müstef'ilün

1 Çünkü men 'azm-i Kerbelā kıldım
Terk-i mecmū'-ı masivā kıldım

2 İki günde görüp murdār kimi
H'āhiŝ ü aķvāmdan devā kıldım

3 Rebiü'l-evvel yigirmi üçe
Cānı Tebrizden rehā kıldım

4 Gece basınca da idüp mesken
Şubĥdan onları hecā kıldım

5 Şubĥı oradan durup namāz-ı şeb
Hāci āķāda men każā kıldım

6 Tayy-i menzil idüp miyāne-yi dīn
Derde tiryākdan devā kıldım

7 Gece yatmayup seĥer durup tezden
Yola düşdüm geh geh intiķa kıldım

- 8 Ḳāfelān kūhda uzandı bayum
 Devr ü bān başa vebā kıldım
- 9 Cā tapulmup yoki ḳalup yalḳuz
 Gül zavār ārā nidā kıldım
- 10 Gitmeyün bir devrün Müslümānsız
 Her ne feryād idüp nevā kıldım
- 11 Hami gitdi deri Mekke tez cān gel
 Kumek olsun Ḥudā Ḥudā kıldım
- 12 Serime nıṣf-ı şeb yanup salem
 Ḥaḳḳa min ḥamd ü min senā kıldım
- 13 Serçem ü bengni geçüp nāke
 Bāblar miskin serā kıldım
- 14 Dururda bir nice ehli bir yerden
 Yola yoldaş ü āşinā kıldım
- 15 Kāş men görmeydim onları
 Yoldaş olmakda çoḫ ḥaṭā kıldım
- 16 Olmadım laḫza pāk tōhmetden
 kıldım
- 17 Men gören gün evladı şu kılin
 Ḥālīḳa şükr tā mesā kıldım

- 18 Fikir iderdim ki çoḡ ‘aceb oldu
Baḥtım itdi mehtā kıldım
- 19 İçmişdim hem āşdan bir az
Onlara nakl-i macerā kıldım
- 20 Didiler sen hem āşı n’eylersin
Ayrıl ondan onı cüdā kıldım
- 21 Ḵorḥa tā Kerbelāya dīn bize sen
Mihmān san yaḥup belā kıldım
- 22 Gece gündüz tamāmına bir bir
Cān ü ser şevkılan fedā kıldım
- 23 Ḵazımın kemin olanın
Gidüp öz ‘ahdıyla vefā kıldım
- 24 Gāh derviş tek ḵaşıde duyam
Gāh çavuş olup şadā kıldım
- 25 Her nice gece itdiler mihmān
Özüme ḥun-ı dil ğazā kıldım
- 50b 26 Beske ḵaş ü ḵabak buranını
Yedim öz özüme ümmetā kıldım
- 27 Her ne tōhmet didiler şer itdüm
Her ne ḥışm itdiler şefā kıldım

- 28 Sırr-ı men-rāye hem kedende meni
Gözlemüp giydiler hayā kıldım
- 29 Gene men day-suhan onlarun
Günāh dīn özünüm kara kıldım
- 30 Yolu azdum gece vechiyle de tā
Yatup onlara merhabā kıldım
- 31 Dediler āferin ‘aceb geldün
Kışşaya rāhı ber-melā kıldım
- 32 Söyledim şahibü’z-zamān kendi
Çünkü öz özüm fenā kıldım
- 33 Meni āya niçün koyup geçdüz
Size ne zulm ü cefā kıldım
- 34 Her bir ‘uzr kitdiler gene men
Sehl olsun dedim şafā kıldım
- 35 Çünkü men öz özüm bu ‘ālemde
Kendi bir derde mübtelā kıldım
- 36 Herdeni zādını idüp ta‘rif
Şehrde şāhib-i sehā kıldım
- 37 Her hırad ru-behā çıkup nazmına
Şīr-i garānı bī-şehā kıldım

- 38 Āhırında kuçın baña yoḥlayup
Söyleyüpdür ki hoş-sezā kıldım
- 39 Vardı orda ‘umdetü’l-rāciīn
Mir Abu’l-Faẓl reh-nümā kıldım
- 40 Ol cānāıyla tā ki men özümi
Dāhil-i sırr-ı men-rāye kıldım
- 41 Hem Ğafur Bek baña ma‘nide ḥayf
Onlan özümde nizā kıldım
- 42 Nice gün sırr-ı men-rāye içre
Şarṭ-ı Kānber dü pişvā kıldım
- 43 Öz maḳam-ı şerīfini gördüm
Şāhibü’l-emrden devā kıldım
- 44 Kāzımını gelüp dubāre velī
Her iki ‘aynı pür ziyā kıldım
- 45 Evvel iki serveri ziyāret idüp
Oradan ‘azm-i bī-nevā kıldım
- 46 Cisri geçtüm firākı bāḥud ḥaccın
Yād-ı ‘aṭşān-ı Kerbelā kıldım
- 47 Yetişdim selām telene men
Onlara eger bī-riyā kıldım

- 48 Müslim oğlanların ziyāret idüp
İndim atdan yere señā kıldım
- 49 Yāde saldı tamām aḥibbānı
Cümlesin birbire du‘ā kıldım
- 50 Kerbelāya görende ğusl eyleyüp
Ravza-yi Katfa nebā kıldım
- 51 Dāḥil-i şaḥn olup iki gözümü
Türbetin mişl-i tütüyā kıldım
- 52 Olup ol āstāne-yi pāki
‘Arşa güyā ki zir pā kıldım
- 53 Dāḥil oldum Ḥüseyn ravzasına
Ol şehi şart-ı men gedā kıldım
- 54 Aldım āġuşıma Ekberden kabrin
Āh ü efġān-ı ġam-fezā kıldım
- 55 Şühedānun ziyāretin yekser
Cān ü dilden māsivā sivā kıldım
- 56 Gıtdüm ‘Abbās ravzasını durup
Bir nice beyt men edā kıldım
- 57 Çün ziyāret idüp ān Mevlānı
Gurmımı Qanber Mürtezā kıldım

- 58 Takdup vādi selāma yatup
Seyr-i güldeste-yi telā kıldım
- 59 Düşüp atdan orada secde men
Şükr-i Halık-ı hallāk-ı zülcelāl kıldım
- 51a 60 Şād ü hurrem revān olup şehre
Şehre gitmağa ibtidā kıldım
- 61 Başlayup medḥ-i vaşf-ı Mevlānı
Şahnda ḥatm-i *innemā* kıldım
- 62 Nice ferd ü şeh oḥşādım şahnın
Cennete özüme kem-behā kıldım
- 63 Lāyık ol shehe tapıldım taʿrif
Bu nice ferde iktifā kıldım
- 64 Oḥuyup ta duʿāyı izn girüp
Hurreme ʿaynı müddeʿā kıldım
- 65 Yapışup ol zariḥ- enverden
Ol shehe ʿacz ü ilticā kıldım
- 66 ʿArz kıldım ki yā şeh-i merdān
Çoḥ bu āfākda ḥaṭā kıldım
- 67 Rū-siyāhem egerçi nisbetimi
Zāyir-i şāh-ı evliyā kıldım

- 68 On iki gün Necefde mesken idüp
Ferş ol yerde buriyâ kıldım
- 69 Mescid-i Sehle Kûfe a‘mâlin
Hâk kabûl-i şeh cā-be-cā kıldım
- 70 Müslim dehānıyla muhtârı
Hem ziyâret idüp devâ kıldım
- 71 Atlanup tâ Necefde ol demde
Tazdadan ‘azm-i Kerbelâ kıldım
- 72 Kerbelâya dubâre dâhil olup
‘Ayşımı tâzededen kazâ kıldım
- 73 Eylemüp şâh-ı Kerbelâya vedâ
Yüzümi cenâb-ı serâ kıldım
- 74 Hâmiye kısmet eylesün Hâlık
Yâd-ı mecmû‘-ı akrabâ kıldım

114

Sînezen

mef‘ülü mefâ‘ilün fe‘ülün

- 1 Yâ Rab buna ğamda çâre olmaz
Bir çâre bu âh ü zâre olmaz
- 2 Her yıl düşer ‘âleme bu vahşet
Her yıl olur tâze bu muşibet
‘Âlemleri yandırup bu miñnet

327

Hergîz eṣer-i şerāre olmaz

3 Çün rûz-ı elest o pişvāya
Hükm oldı ol şāh-ı bî-nevāya
Şabr eyle yetişme her belāya
Hiç ‘āşıkā bu işāre olmaz

4 Eflāke çıhupdur çok fiğānlar
Nā-ḥaḳ tōkölür ne ḳadar ḳanlar
Al ḳana batupdur çok cevānlar
Ekber kimi pāre pāre olmaz

5 Çok tıfl emüp egerçi peykān
Çok tıfl olupdur ḳana ğaltān
Çok tıfl ḳalup egerçi ‘atşān
O ṣāğir-i şîr ḥāre olmaz

6 Çok bacı çeküp fiğān açup baş
Çok bacı görüpdür merg-i ḳardaş
Çok bacı tōküpdür dīdeden yaş
Zeyneb kimi baḥtı ḳara olmaz

7 Düşman birisin şehīd idende
Zülmüyle birisin öldürende
Bilün pāre olur bir bedende
Min doḳuz yüz elli yara olmaz

8 Ümmetinden olur eger cihānda
Her zülm ḳabül idüp o Mevlā

51b Hiç padişeh cihānda ašlā
Bu zūlmiler āşikāre olmaz

115

Ve Lehū

mef'ülü mefā'ilün fe'ülün

- 1 Çok şehun eger olur celāli
Āhır olur onun zevāli
Çok şehun olur esir 'iyāli
Bir def'a olur dubāre olmaz

116

Ve Lehū

mef'ülü mefā'ilün fe'ülün

- 1 Çün oldı şehīd-i kīn o server
Od vurdular hayme-gāhı yekser
Bu nev'i cefā vü bu sitekler
Hiç server-i şehriyāra olmaz

117

Ve Lehū

mef'ülü mefā'ilün fe'ülün

- 1 Çok toylar olupdur bu fenāda
Çok şem' olup kara hınāda
Kasım da toy itdi Kerbelāda
Birbile toy hiç figāre olmaz

118

Ve Lehū

329

mef'ülü mefā'îlün fe'ülün

- 1 Dilsüz gel eyle āh ü figān
Doldurdu cihāna cürm ü 'iṣyān
Ġayr az bu 'zāde aqlamaqdan
Bu derde bir özge çāre olmaz

119

Sīnezen

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Gel işid 'arzımı serdārım 'amu yārım 'amu
Gitme meydāna 'alemdārım 'amu yārım 'amu
- 2 Senden özge babamum yoqdur ki vāriṣi
Baba raḥm eyle ġam-ḥ'ārım 'amu yārım 'amu
- 3 Ger seni öldüre bu leṣker-i kīn Ṣimr-i la'in
Zulme bağlanup kollarım 'amu yārım 'amu
- 4 Rāzi olmaz Nebī bu Ṣimr-i ṣerīr ümmetine esīr
Kim olur anda hevādārım 'amu yārım 'amu
- 5 Nice tāb eylesin o Ṣimr-i la'in daġasıyla vura
Yārala gül kimi raḥnārım 'amu yārım 'amu
- 6 Olur işit babamun kām̄eti ḥam yatsa 'ālem
Yoqdur bir özge perestārım 'amu yārım 'amu
- 7 Saña bu çölde takup gözüñe var ḥurd ü kübbār
Cümle 'aşret aṭhārım 'amu yārım 'amu

- 8 alu yalkuz babamun lekeri yok dmen ok
arilup yaver-i enarım ‘amu yarım ‘amu
- 9 imr alup elden ‘Al Aarımı Ekberimi
Bozulup revne-i bazrım ‘amu yarım ‘amu
- 10 l dkp baımı bu ar benim okdur himmetim
Solunup zlmile lzrım ‘amu yarım ‘amu
- 11 diler cm-ı ehdet hed-y ehl-i vef
almadı birce meded-ghım ‘amu yarım ‘amu
- 12 Sinede ldre ger imr destn h  fign
Olaca are kimi krım ‘amu yarım ‘amu
- 13 Ben fed Kerb  Bel ire senn cr’etie
Ey ‘Al oli vefadarım ‘amu yarım ‘amu
- 14 merem ben daı su are kimi gitmegelen
Turup geri devr alarım ‘amu yarım ‘amu
- 15 Bir naar ıl nice gr neva eyler m  seer
Bize Dilsz-ı dil-efrım ‘amu yarım ‘amu

120

Sinezen

mefl mefl mefl feln

- 1 Devr ıl ben b-re ye nezre ‘amm oli
Nezre eyle derdimi ıl re ‘amm oli

- 2 Aç bir gözüñi duḡter-i şāh-ı zamānem men
Baz itme ben zāre ‘arūs-ı ḡüsнем men
O baḡtı ḡara Fāṭımadur ‘adlem men
Bu çölde bile ḡalmışam āvāre ‘amm oḡli
- 52a 3 Va’l-lāh o günden ki bu düñyā olup bünyād
Hiç kimse buni görmeyüp ān ḡāmeti şımşād
‘Ālemde ‘arūsā bile naz eyleye damād
Gel ṭūṭi-şıfat birce de ḡüftāre ‘amm oḡli
- 4 Dindir meni sen ḡoyma çekdüm āhla fiḡān
Yoksa iderim ‘ālemi bir āhıyla virān
Kim itdi meni lāle şıfat ḡanuna ḡalṭān
ḡül peykerüni eyledi şad pāre ‘amm oḡli
- 5 Aya bu ne ḡulm ü sitem cevr ü cefādür
Yapılması şeri‘atda ne mezhebde revādur
Bu ḡanda yā ḡublar eliñe yā ki ḡāver
ḡoy mende baḡım ṭarr-ı ṭarrāre ‘amm oḡli
- 6 Görmedü yaḡīn imdiye tek dide-yi ayām
Ne baḡt ḡara ben kimi ne sen kimi nākām
Her ikimüze ḡördi felek birbile encām
Yandırdı bizi ḡulm odlara ‘amm oḡli
- 7 Bes hara ḡalıpdur babamız Ḥaydar-i kerrār
Bu ḡulm ü sitemler bize her dem olur izḡār
Harda ḡörülüp tāze ‘arūsı çeke küffār
Çıplaḡ dude köçe vü bazār ‘amm oḡli

- 8 Hārā olmadı hiç duhter şehzāde benim tek
Tiz dul kalan olmadı bu dūñyā benim tek
Hasret hiç ‘arūsā kalmadı benim tek
Ben kimi esir olmadı küffāra ‘amm oğlu
- 9 Gūş eyle idüm derdimi bir perestār izhār
Her vakt saña nevha idende ben efgār
Kamçıyle vurar başıma ol Şimr-i sitemkār
La‘net gele bu Şimr-i sitemkāre ‘amm oğlu
- 10 Senden şura çok çekmem āzār ü mir‘āt
Bu kavm-i sitem leşker-i kīn ehl-i şerāret
Zulmile benim eylediler haclemi ğaret
Raḥm itmediler ben kimi nā-çāre ‘amm oğlu
- 11 Senden ayururlar beni bu leşker-i küffār
Koy birce ayagundan öpüm ey gül-i bī-hār
Kendim bilürüm kaldı dahı maḥşere didār
Hasret koydılar bu didāre ‘amm oğlu
- 12 Ey Kāsım şehzāde ey kār-ı şeca‘āt
Dūñyāda bize nevha demek eyleyüp ‘ādet
Luṭfunle özün eyle gele bari şefa‘āt
Maḥşer günü Dilsüz-ı dil efgāra ‘amm oğlu

121

Sīnezen

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Raḥm eyle ben muḫṭara ey ‘amu cān al ‘aṭeş
Bu kuruyan leblere ey ‘amu cān al ‘aṭeş

Ve Lehū

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Ğayretiñe ey ‘amu baş ile cānım fedā
 Birce teraḥḥum kıl ey kân-ı vefā vü ḥayā
 Sûz-ı ‘aṭeşden yanup ḥaymede āl-i ‘Abā
 Nāle çıḥup göklere ey ‘amu cān al ‘aṭeş

Ve Lehū

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Yandurur bu Aşğarı şu‘le-yi nār-ı ‘aṭeş
 Az ḫalup itsün saña cān fedā olmamış
 Sūd yok enāmdadur ḥaymede eylүpdür ğaş
 Bir nazar it Aşğara ey ‘amu cān al ‘aṭeş
- 2 İtdi babam bizleri cümle celā-yı vaṭan
 Ḥaddün aşup miḥnet ü cevr ü cefā vü maḥan
 Yoḥ daḥı bir kimsemiz raḥm eyle bu çölde sen
 ‘İzzet-i peygambere ey ‘amu cān al ‘aṭeş

Ve Lehū

müfte‘ilün fā‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Virdi susuz cān ‘Alī Ekberim ey şeh-süvār
 Teşne ‘Alī Aşğarı ḥaramla itdi kār

Ger ola bir cür'a su cānımı kılām nişār
Halk-ı 'Alī Aşğara ey 'amu cān al 'aşeş

125

Ve Lehū

müfte'ilün fā'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Cāna yetişdim 'amu cev̄r-i felekden bugün
Oldı şehīd-i sitem yetmiş iki ten bugün
52b Az alup āl-i 'Alī düşsün 'aşeşdan bugün
Āhu kimi çöllere ey 'amu cān al 'aşeş

- 2 Harda alıdur babam Haydar-i şafder ne diyem
Gayretiñe ben fedā olma rezānı gidüm
Bint-i Hüseyñüm nice yalvarıban 'acz idüm
Şimr-i sitem-pervere ey 'amu cān al 'aşeş

- 3 'Arşa çıhup haymeden nāle vü ah ü figān
Şīr-i Hudānun bu ham āmetin eyler kemān
Teşne vire cān 'Alī Ekberre billāh girān
Oldu babam Haydare ey 'amu cān al 'aşeş

- 4 Başıma güller tüküp Şimr-i sitem-ger benim
Oldu o günler ki bu deşt-i melā meskenim
Şarşar amdan şolup zulmile bu gülşenim
Yetdi harān güllere ey 'amu cān al 'aşeş

- 5 Cedd-i kübbārım benim sāı Kevşer ola
Harda vardur onun kızları 'aţşān ala
Gonçe şıfat lebleri sür 'aţşdan şula
ahtı olasuz bizlere ey 'amu cān al 'aşeş

335

.....

 Ğamlarınun şerhini rūz ü şeb eyler cān
 Cümle yazar deftere ey ‘amu cān al ‘aṭeş

126

Sīnezen

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Bu gece ol padişāh-ı ins ü cān
İster ol kavm-i şākilerden amān
- 2 Gönderüp tā mühlet olsun Şimrden
Bu gece ‘Abbāsı ol şāh-ı zamān
- 3 Bu gece şāh-ı şehīd ister kefen
Tā giye yekser kefen pīr ü cevān

127

Ve Lehū

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Bu gece şāh-ı cihān şehā ḳalup
Bu gece eṭrāfını düşman alup
Vādi Kerb ü Belā içre olup
Rūz-ı maḥşer bu gece bī-şekk ‘ayān

⁶⁶ Kafiye düzenine göre olması gereken bu dizeler metinde yoktur.

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bu gece leyli 'Alī Ekberün
 Zülfüne şāne çeker ol serverün
 Bu gece ağlar 'Alī Aşğarun
 Nālesiden cümle gerd ü beyān

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bu gece 'Abbās ü Kāsım ol mekīn
 Özlerine cümlesi eyler yakīn
 Bu gece āl-i 'Alī şubha deyin
 Vah 'Alīye söyleyüp ağlar kan

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bu gece 'işret ider kavm-i pelīd
 Hay-hū eylerler bā hük-m-i Yezīd
 Bu gece eyler vedā' şāh-ı şehīd
 Ehl-i beytin cümle bā āh ü figān

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bu gece ol padişāh-i hāş ü 'ām

Zeyneb ü Gülşüme eyler naql-i Şām
Bu gece Kerb ü Belāda bi't-tamām
Ağlaşur āl-i 'Alī bī-ḥānumān

132

Ve Lehū⁶⁷

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Bu gece yasa batupdur Muştafā
Bu gece nālān olupdur Mürtezā

2 Bu gece Zehrā çeker şūr ü nevā
Bu gece ған ağlaşur ĩn nüh felek

.....
Bu gece germin olur peygamberān

53a 3 Bu gece ḥur ü peri cinn ü melek
Bu gece ған ağlaşur ebr ü felek
Bu gece semā vü hem semek
Bu gece Dilsüz olupdur nevḥa-ḥ'ān

133

Sīnezen

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

1 Ey gözüm oldı 'ayān māh-ı 'ezā
Ağlamundan şura her şubḥ ü mesā

⁶⁷ Bu şiirin kafiye düzeni ve kafiye sesleri karışmıştır.

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Tāzeden oldı cihān ehli ğamīn
 Dökdi birbirine eflāk ü zemīn
 Ğaflete uyma dahı kendi yakīn
 Mevsim-i 'ayş u ıtarab ü zevk ü şafā

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Yasa batmış melek ü cinn ü beşer
 Mekke vü Zemzem ü Minā vü Hacer
 Bu muşibetde hami kıara giyer
 Merd ü zen pīr ü cevān şāh ü gedā

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Fāṭıma ḥuldda bā āh ü fiġān
 Ohşār öz oġlina her laḥza 'ayān
 Kıadd-i peygamber olup mişl-i kemān
 Yaḥasın çāk eyleyüp şīr-i Ḥudā

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ağlaşur 'arş-ı Ḥudā ta besmek

Mihr ü mäh ü encüm seyyāre vü felek
Kürsî vü levh ü qalem cümle melek
Başlayup her biri bir nev^c-i nevā

138

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Masivā çeker şûrıyla dād
İns ü hayvān ü nebātāt ü cemād
Āteş ü āb ü hevā ḥakile bād
Ağlaşur cümle murğān-ı hevā

139

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 O şehun qatline bu ayda raqam
Yazdı ol fırqa-yı eşrār-ı şūm
Tāzelendi gene bu derd ü elem
Düşdi yāde gene şāh-ı şühedā

140

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Çün 'alemdārınun ol qavm-i pelīd
Şaldılar kolların itdiler şehīd
Qaldı şāh-ı şühedā ferd-i vaḥid
İtdiler ol sheha çok cevri ü cefā

340

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Zülmile Ekber gülgün kefenün
Kesdiler başın o nāzik bedenün
Eşkiyā Kāsım gül pīrāhenün
Eline yaḥdıla qanıyla hınā

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Yandırıp ḥaymelerin Şimr-i şerīr
Eyledi 'aşret-i Zehrānı esīr
Cümle çıplak duda ḥ'ār ü ḥaḳīr
Oldılar Şāma revān āl-i 'abā

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Dilsūz ağla bu matemde müdām
Nevḥa kıl o şehe her şubḥ ü şām
Buyurupdur bu sözi faḥr-i enām
Olacak gözyaşı her derde devā

(sīnezen/merisiye)

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 53b 1 Mātem-i šāh-ı şühedādur bugün

Ağlaya an ar revādur bug n

2 Uyuma g z m aflete bir demde bes
Gitdi daı mevsim-i zev   heves
Aqlagele t  ne adar var nefes
 lık  zi  ib-i  ez dır bug n

3 Yasa batupdur bug n ol Mutafa
Faıma h ld ire dutupdur  ez 
 Ar eyleme s z yle  z baına
Baa vuran  r-i Hud dur bug n

4 Kevn   mek n c mle cinn   beer
C mle semav t u zem n bar   ber
Aqlasa ger h r u per  ser-be-ser
T r  bil r c mle bec dur bug n

5  te   h k    b   hev  aqlaur
Arz   sem  neva-ser dur bug n

6 C mle peyg mber Rabb 'l-Celil
ara giy p  dem   N h   Halil
Baına topra seper Cebra il
 Ar   zemin  r   nev dur bug n

7 ara bug n giydi  m m asan
Birbirine d kdi zemin   zam n
 sım g l p r hen n z lmile [an]
 z eline anı h n dur bug n

8 Deşt-i belādan bugün ol nev-cevān
Şāh-ı şehīdān kaddin eyler kemān
Teşne ‘Alī Ekber-i şīrīn-zebān
Ümmete şevkıyla fedādur bugün

9 Bacıları bu ‘umd-i nālān olan
Haymaları zulmile tālān olan
Harada kanına gālātān olan
Teşne leb Kerb ü Belādur bugün

10 Karuyla çün yāver ü enşārını
Öldürüp ‘Abbās-ı ‘alemdārını
Bahş eyleyin her iki kollarını
Düşmana ol kân-ı şehādur bugün

11 Bes nice tāb itdi Necefde ‘Alī
Şīr-i Hudā ya‘ni ‘Alīyyü’l-velī
Şadr-ı Hüseyine çuhalar çekmeli
Şimrde bilmem ne hayādur bugün

12 Sūra gelüp şāh ü gedā ağlaşur
Arz ü semā nevha-serādur bugün

13 Zulmile küffāra olan destgīr
Kolları bağılu hemme hūār ü haķīr
Cümle açuk başları zār ü esīr
Şāma giden āl-i ‘abādur bugün

14 Ağla gözüm tōk yüze eşk-i terün

Sahlama bazarıdur ol gevherün
Gül bedenden şehini leşkerün
Hançeriyle başı cüdādur bugün

- 15 Ağla gözüüm ağlagele şūr eyle sen
Uyumagele bir lahza sen⁶⁸
Güş kıl al pend[in] bu Dilsūzun
Gözyaşı her derde devādur bugün

145

Ve Minhü

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Ağlayun Şi‘alar ser-ā-ser bu gece
Ağlaşur cümle melekler bu gece
- 2 Bu gece göklere kara çökülüp
Bu gece kāmēt-i Haydar bükülüp
- 3 Zeyneb-i baht-ı karanun tökülüp
Zulmile başına güller bu gece
- 54a 4 Çıhup ‘arşa bu gece āh ü figān
Karaşup her birini pīr ü cevān
- 5 Nice rāhat yaşar pīr ü cevān
Şi‘a Hayder-i şafder bu gece
- 6 Şīr-i Hāk Şimr-i du-ser
Keşkin kızlarınun özi çeker
- 7 Ehl-i beytin şühedānun göre ger

⁶⁸ Vezin aksamaktadır.

Yanar ahvāline kāfir bu gece

8 Bu gece teşne-leb ol şāh-ı zamān

Batup al ʔanına bī-ğusl ü kefen

9 Fāṭıma besledi nazlu beden

Ḳollar üste ʔalup bī-ser bu gece

11 Bir ʔaraf ʔana batupdur şühedā

Bir ʔarafdan hele şūr-i āl-i ‘abā

12 Ne diyem bes diyesin Kerb ü Belā

Olup ol ‘arza maḥşer bu gece

13 Bu ‘ezā ‘ālemi bī-tāb eyledi

Dīde-yi Şi‘anı bī-ḥ‘āb eyledi

14 Oḫla ḫaremle sir-āb eyledi

Yaḥşi rāḫat yatup Aşğar bu gece

15 Bu sözi vāzıḫ u āşıkāre görür

Başlup ʔanına Ekberlü bu gece

16 Bu gece zulmile ol Şimr-i şerīr

Eyleyüp Zeyneb ü Gülsümü esīr

17 Ben tolup ğayret-i ‘Abbās-ı dilīr

Hani saḳḳāyı dilāver bu gece

18 Bi perestardur evlād-ı Resūl

Talanup ḫaymeleri zār ü melūl

19 ʔalup ol ‘izzet-i Zehrāyı Betūl

Cümle bī-cādur vü bī-mu‘cer bu gece

- 20 Şi‘alar Şām-ı ğaribāna gelüp
Şūriyla cümlesi efgāna gelüp
- 21 Oĝli ölmüş şeh-i merdāna gelüp
Vire baş şavleti yekser bu gece
- 22 Saĥla Dilsūz bu mātemde ‘ezā
Aĝla bu ta‘ziyede şubḥ ü mesā
- 23 Virür maḥşerde ‘avāz şīr-i Hudā
Olsa her kimse mükedder bu gece

146

- mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün
- 1 Bu ne bezm-ı ğam fezādur ki qaradur her esāsı
Yer ü gökden āşikāre gelür Hüseyn şadāsı
- 2 Meger āşikāre olupdur meh-i ğam gelüp maḥrem
Dütülüp cihānda yoksa şeh-i Kerbelā ‘ezāsı
- 3 Diyesin esir olupdur bugün ehl-i beyt-i aṭhār
Gelü nāḳe üste yā Rab gene Zeynebün nevāsı
- 4 Toy idüpdür yaşa din gene Qāsım cevāna
Bu yanupdur şam‘ı kara ele ḳan olup ḥınāsı
- 5 Gördüm el-felek seni kāş o zamān ḥarāb olaydın
Söyle hansi nev-cevānun bir olup toyla yāsını
- 6 Dolanıydı derün ey çarḥ o günü ki Kerbelāda
‘Alī Ekber cevānun kefen oldu toy libāsı

- 7 Nice geçti baş ü cāndan o cevān vefā yolunda
Ola cānım ol cevānun o vefāsınun fedāsı
- 8 Atası o pāre na‘şın getüründe hayme-gāha
Görsün ne çekdi yā Rab ‘Alī Ekberün anası
- 9 Nice şaldı başa leyla ‘Alī Aşğarun karasın
Götürülmemişdi hergiz ‘Alī Ekberün karası
- 10 Ne kadar ‘ilm elinde var idi kalur ‘Abbās
Hami leşkerün var idi o dilberün herāsı
- 11 Anı gürüh-ı bī-dīn bize şaldılar atından
Şeh-i dinün önde yetdi göge dahı şadāsı
- 12 Eger olmasaydı ‘Abbās o dilāver-i yegāne
Nice ehl-i beyte yetişür rüy-ı yer cefāsı
- 13 Nice tāb iderdi baş açık gidenden şāma
Ne diyem kabül iderdi munı gayret-i vefāsı
- 54b 14 Bu ‘ezāda nevha Dilsüz eyle haşr olunca dāim
Yakın it iki cihānda budur derdümün devāsı

147

Nevha

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün

- 1 Ey felek saña n’eyleyepdür söyle baht-ı kara Zeyneb
Olmadı şād ‘ālem içre birce gün bī-çāre Zeyneb

347

- 2 Kāmet-i servi kemāna dutdı Kerbelāda oldum
Görđi Ekber cevānun na‘şı pāre pāre Zeyneb
- 3 Zūmile elden aldun yedi kardaş iki oğlın
Saldı başa Kerbelāda k̄ara üstün k̄ara Zeyneb
- 4 Hiç utanmadan ‘Alīden cuftile Şāma geldi
Nāķe üste başı açuķ k̄uķe vü bāzāra Zeyneb
- 5 Sen nice bu emre rāzı olduñ ey sitem-ger āyā
Yalvara Kerb ü Belāda eyleye neżāre Zeyneb
- 6 Şāmda ģarāblarda saģlaya Ĥüseyine mātem
Eyleye gāhi ģabābet ‘abed-i bimāre Zeyneb
- 7 Olmadı neden virāne ģānümānun ey cefā-kār
Şimre destġir olanda zūmile dubāre Zeyneb

148

Sīnezen

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
Oldı gene mātem şāh-ı ‘Arab
Ağla gözüm ağlagele rüz u şeb

149

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
- 1 Düşdi gene yāde şeh-i ģūn-ciger
Bir birine dökdi gene baĥr ü ber

348

Halk-ı cihân giydi k̄ara ser-be-ser
Gitdi daḥı mevsim-i ‘ayş ü ʔarab

150

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Uyuma gözüm ğaflete şām ü seher
Nāle eyle şal bu cihân içre şūr
Oldı ʔarām ‘āleme ‘ayş ü sürūr
Geldi meh-i miḥnet renc ü ta‘b

151

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Dīn idi çün zulme virān olup
Ba‘ış-i her nāle vü feryād olup
Ağla gözüm ağla bu ay şād olup
ʔayife vü Kūfe vü Şām ü Haleb

152

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Kerb ü Belāya o şeh mihmān
Hīle ile istediler Kūfiyān
Bağladır su yüzüne ol zamān
Eylediler ceng ü cedel bī-sebep

153

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

349

- 1 Ferdiyle çün yāver ü enşārını
Yolladı meydāna ‘alemdārını
Kavm-i daḡā şaldıyla kollarını
Oldı şehīd ol şeh-i ‘ālī-neseb

154

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
1 Kınına ḡaltān eyleyüp Ekberi
Oḡladılar ḡalk-ı ‘Alī Asḡarı
Saldılar atdan şeh-i bī-leşkeri
Virdi susuz cān o şeh-i teşne-leb

155

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
1 Çünkü şehīd oldı şeh-i ḡün-ciger
ḡaymesine zulimle od vurdular
Zeyneb ü ḡülşüm esīr itdiler
Şimr ü Sinan ḡulıdan bī-edeb

156

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
1 Kōl kōla baḡladılar āl-i ‘abā
Çekdiler çok miḡnet ü cevr ü cefā
‘Abed ü ‘ibāde ḡürūh-ı daḡā
Nāḡe süvār itdiler bular zuteb

- 55a 2 Bile muşibetde bu olmaz tamām

350

Şi‘alarun ‘ayşî eyleyüp Һarām
Nevھا diye Dilsūz bu ay şubھ u şām
Çok demesin dehrde levh ü lü‘ab

157

Ve Minhū

mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilü fe‘ülün

- 1 Ey Şi‘a bu ay ağlaķı eyleyün ‘ādet
Tā Һaşr günü çıkmayasız şerm ü nedāmet
- 2 Bu ayda olup Şi‘alarun başına toprak
Bu ayda revādur ola virāne bu ne Һak
Bu ayda gök ağlamak her lahza vü sa‘at [bak]
Bu ayda revā Şi‘a olan kimseye kılet
- 3 Bu ayda şalup başa Һara Һazret-i Zehrā
Bu ayda düşüp ‘alem-ārā şūriyla ğavġā
Bu ayda giyüp Һara libās Adem ü Һavvā
Bu ayda olup Kerb ü Belāda çok ‘alāmet
- 4 Bu ayda gelüp şūriyla eġāna peyember
Bu ayda salup şāl-ı ‘ezā boynuna Һaydar
Bu ayda gelüp yeryüzüne cümle melekler
Bu ayda içüp ehl-i vefā cām-ı şehādet

Bu ayda idüp ehl-i sanem Şāmı Һeraġān
Bu ayda idüp ‘işret ü ‘ayş ehl-i zelālet
- 5 Bu ayda idüp şāh-ı cihān Һāsım damād
Bu ayda onun Һaclesini itdiler berbād

351

Bu ayda ‘arūs-ı Ḥasanı itdiler nā-şād
Bu ayda aña eylediler ta‘n u melā şemātet

6 Bu ayda burulup revneḵ-i bāzārı Ḥüseynün
Bu ayda gidüp yār ü hevādarı Ḥüseynün
Bu ayda düşüp ḵolsuz ‘alemdārı Ḥüseynün
Bu ayda batup ḵanına ol ḵan-ı şeca‘at

7 Bu ayda olup ḵaymeleri zūlmile tālān
Bu ayda gelüpdür o şehün ḵatline fermān
Bu ayda ḵalup gül bedeni ḵākde ‘uryān
Bu ayda idüp Şimr-i la‘īn zūlm ü ‘adāvet

8 Bu ayda Ḥüseyne yetişüp zūlm ü sitekler
Bu ayda çıḵup sīnesine Şimr-i bed aḵter
Bu ayda ḵoyup ḵançerine zūlmile ḵançer
Bu ayda geçüpdür şem‘ ü şebistān der-dest

9 Bu ayda ḵalupdur baş açuḵ ‘aşret-i Ḥaydar
Bu ayda gidüp Şāma esir ‘ābid-i muḵtar
Bu ayda Yezīd eyleyüp öz zūlmünü izḵar
Bu ayda olup Fāḵıma rüz-ı ḵıyāmet

10 Çokdur günehi dehrde nevvād ü ḡanīnün
Cürmüyle dolupdur yüzi eflāk ü zemīnün
Maḵşerde olur şefi‘-i Dilsūz-ı emīnün
Ol mir-i ‘Arab şīr-i Ḥudā şāh-ı vilāyet

Eyzān

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Bu gece bilmerem ‘ālem neden efgāna gelüp
Ne sebep miḥneti ḥalkun bile tuḡyāna gelüp
- 2 Neden efgāna gelüpdür bu gece şāh u gedā
Ve aḥseyḡa seni āfāka şalup şūryla nevā
Teşne-leb yoḡsa olup padişeh Kerb ü Belā
Bu gece Şi‘aları Şām-ı ġaribāna gelüp
- 3 Ḳalup evlād-ı ‘Alī yoksa ki bī-yār ü vaṭan
Şehidānun bedeni deştde bī-ḡusl ü kefen
Yoksa baş sağluḡı virmege gelüp merdle zen
Zeynü’l-‘ibād ü yā Zeyneb nālāna gelüp
- 4 Yaḡup mescidi mecmū‘ı olup sīnezenān
Sīne çāk u baş açuḡ yasa batup pīr ü cevān
55b Hele şūr āhu kimi merdle zen nāle-künān
Derdi var yoksa bular bu gecedür nāle gelüp
- 5 Bu nice zulmidi yā Rab eyledi Şimr-i şerīr
Öldürüp ḡansı şehi ḡansın itdiler esīr
ḡansı mezḡebde ‘Alī aşḡar tek tıfl-ı şaḡīr
Susuzunda atasıla bile meydāna gelüp
- 6 Yetmeyüp hiç kime ‘ālemde bile zulm ü sitem
Bir bile cevr ü cefā bir bile endūhla ḡam
Olmayup hiçkime ‘ālemde bile zulm ü sitem

Yalkuz evlād-ı Resūl ü şeh-i merdāna gelüp

- 7 Hansı şāhın başı bir neyzede cevālān eyleyüp
Haymesin hansı şehün düşmeni nālān eyleyüp
Hansi cānını bir dostā kırbān eyleyüp
Ezelinden bu şehā şāh-ı şehīdāna gelüp

- 8 Bu gece cümle peyemberler olup zār ü gāmīn
Karışıp bir birine sākin eflāk ü zemīn
Ne ki yalkuzdur nevḥa bu Dilsūz-ı emīn
Nevḥa-gerlik bu gece ‘ālem-i imkāna gelüp

159

Ve Lehū

fa‘ilātün fa‘ilātün fa‘ilātün fa‘ilün

- 1 Yandı gene şem‘-i ğarā yā Hüseyn
Batdı hamma arz u semā yā Hüseyn
- 2 Mah-ı Muḥarrem gene olmuş ‘ayān
Kara giyüp şāh u gedā yā Hüseyn
- 3 Cümle döküp birbirine ḥāş u ‘ām
Göge olup rüz-ı cezā yā Hüseyn
- 4 Pīr ü cevān elde dutupdur çerāğ
‘Arşā çıḥup şūr u nevā yā Hüseyn
- 5 Yoḥsa ‘Alī ekber nā-kām olup
Yasa batup şīr-i Hudā yā Hüseyn

- 6 āsim damāda ezā sahlayup
Levh ü alem küh ü Minā yā Hüseyn
- 7 Bu nice zūlm idi şeh-i ins ü cin
Eyledi ol Şimr duā yā Hüseyn
- 8 Kesdi başun daludan ey şeh-süvār
İtmedi bir zerre hayā yā Hüseyn
- 9 Haymelerün zūmle yandurdılar
İtdiler çok cev̄r ü cefā yā Hüseyn
- 10 Bacıların nāe süvār itdiler
Çekdi neler Zeyn Aba yā Hüseyn
- 11 Şiaların eşk-feşān ü sīne-āk
Gör ki durup cümle ezā yā Hüseyn
- 12 Dilsüz-ı bī-āre olup neva-hān
Derdine bir eyle devā yā Hüseyn

160

Sīnezen⁶⁹

- 1 Bu ezāda beşer ü cinn ü melek
Neva-gerdür meh ü hurd ü felek
- 2 Hīle vü mekr her rūzuyla şām
Ehl-i Kūfe yazuban nāme tamām

⁶⁹ Beyitlerde vezin karışıklığı görüldüğünden şiirin vezni bulunamamıştır.

- 3 Ey olan padişeh-i küll-i enām
Luṭf kıl bizler için yokdur enām
- 4 Yetür ey şāh-ı zamān özüñi bizlere sen
Bizi öldürdi miḥen be-ḥaḳḳ-ı ḳabr-i Ḥasan
- 5 Çün görüp nāmeleri şāh-ı zamān
Buyurup ekbere k'ey taze cevān
- 6 Ol gele köçe vü bazāra revān
Atıñla gitmek mi ḥalka beyān
- 7 Söyle ey ehl-i naẓar gelür her kimse eger
Baḳılsun bār-ı sefer eyle 'Abbāsa ḥaber
- 8 Görüp ol Faṭımā ḥasta vü zār
Atası padişeh-i ḥurd ü kübbār
- 9 Ehl-i beyti aparur her ne ki var
Gelüp ol ğamzede zār ü figār
- 10 Dedi ey başt-ı Resūl 'arzımı eyle ḳabūl
Gel meni itme melūl be-ḥaḳḳ-ı ḳabr-i Resūl
- 56a 11 Buyurup Faṭımaya server-i dīn
Olma bu bārda me'yūs ü ğamīn
- 12 Gelür Ekber seni arar ḥazīn
Kerbelāya getürür eyle yaḳīn

- 3 Ey gül-i bāğ-ı cenān sende yok tāb ü tüvān
Yokdur çekme figān koyma bu bağına kan
- 14 Felekün hānesi virān ola
Bağlanup kafil-yi derd ü belā
- 15 Yüz ğam ü miḥnet ile düşdi yola
El-farz oldu bilük Kerb ü Belā
- 16 Gördi ol şāh-ı şehīd oldu bir kuru pelīd
Yetüp ḥur Yezīde ğamların itdi mezīd
- 17 Bir beyāna yetişdiler o dem
Yedi merkebū keçüp şāh-ı ümem
- 18 Gitmeyüp hiç birisi birce kadem
Ehl-i beyti buyurup kerd ü elem
- 19 Hüküm idüp faḥr-i enām eyleyün burda maḳām
Menzilim oldu tamām ‘ayşımız oldu ḥarām
- 20 Nāgehān aldılar eṭrāfların
Hay-u-hūyla o dem leşker-i kīn
- 21 Hūli vü Şimr ‘Amr-ı Sa‘d-ı la‘īn
Kediler rāh-ı Fırātı çü nigīn
- 22 Ol zaman fırka-yı şūm itdiler cümle ḥücūm
Leşker-i Şāmı vurdu bir şeh-i ‘ilm ü ‘ulūm

- 23 Buyurup padişeh-i Kerb ü Belā
‘Un ü ‘Abbāsa eyā kân-ı vefā
- 24 İbn-i Sa‘da söyle k’ey şüm dağā
Bu gece vaḳti nedir cevr ü cefā
- 25 Bize ol Şimr ü Sinān bu gece virsün amān
Vardu çok derd ü nihān ümmetün zûlmün ‘ayān
- 26 O gece başına şāh-ı sahdā yağup
Öz ḳavmini kāyil ehl-i vefā
- 27 Öldürür beni bu ḳavm-i dağā
Çekmeyün benden ötrü cevr ü cefā
- 28 Bu gece basar gitsün her kimse gider
Ḥaber yokdur meger olur oldu bu sefer
- 29 Mühlet aldum bu gece belki biraz
Ḥalıḳa eyleyüm rāz ü niyāz
- 30 O gece şubḫa kimi şāh-ı Ḥicāz
Yatmayup nāle idüp ḳıldı namāz
- 31 Şubḫ olup şāh-ı zamān gördi kim gider giden
Ḳaldı yetmiş iki ten giydiler cümle kefen
- 32 Oldular şevḳile āmāde-yi ceng
Şimr-i bī-ḡayret bī-namūs bī-neng

- 33 Dedi ey avm eyley n daı direng
G t r n neyze v  imr   edeng
- 34 Eyley n ceng   cedel olsak  m    l
 zi atlatdı ezel d ne salmaa el l
- 35 Ol zaman padieh-i far-i en m
İtdi ucatları c mle tam m
- 36 Bamayup s zlerine ehl-i z l m
‘Ayi eylediler tel u ar m
- 37 İtdi ol avm-i pel d ‘Un ‘Ab sı eh d
aldı ol  h-ı vaid la‘net-i a-ı Yez d
- 38 Soldurup g len  n g llerini
Gıtdiler n leye b lb lerini
- 39  ld r p nazlu ‘Al  Ekberini
Olayup alk-ı ‘Al  Asarını
- 40 imr-i b -‘ r   ay  olsak  m u da 
Ba‘ s-i  r u nev  itdi o cev r   cef 
- 56B 41  nki tenh  alup ol  h-ı kebir
Vurdılar neyze v  imrile t r
- 42 T  eh d eyledi ol imr-i la‘ n
Ehl-i beytin eyley p c mle es r

43 Eyleyüp cümle Şāma revān bā āh ü figān
Hulı vü Şimr ü Sinān la‘in her laḥza bā ān

44 Dilsüz ağla bu mātemde müdām
Nevḥa kıl ḥaşre kimi şubḥla şām

45 Ḥaşrde ḥalk olur āvāre tamām
Duta belki eliñi faḥr-i enām

46 Melek-i yevm-i neşūr Qāsım-ı cennet ü ḥūr
Server-i mūnis ü zükūr ya‘ni ol menbā‘-ı kūr

161

Nevḥa

mef‘ulü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

1 Atdan ki başt-ı Ḥaydar-ı Kerrārı yaḥdılar
Qalb-i Resūl-i Qādir-i Ğaffārı yaḥdılar

2 Şaldılar ko cenāb-ı Süleymānı taḥtdan
Kerb ü Belāda çünki ol serveri yaḥdılar

3 Musānı kūh-ı Tūrdan ‘İsāyı ‘arşdan
Qaşr-ı behiştten Aḥmed-i Muḥtārı yaḥdılar

4 Şāh-ı Necef Necefde nice yatdı nāzla
Oğli Ḥüseyn o bī-kes ü bī-yarı yaḥdılar

5 Zūlmile belki Zeyneb-i bī-çāre başına
Buna revāk günbed-i devvārı yaḥdılar

- 6 Şāh-ı şehīdin önde bile senden zulmile
‘Abbās-ı nāmdār ‘alemdārı yaḥdılar
- 7 Yandı ‘ālem yoruldı kuşūn-ı kavm-ı eşkiyā
Yalkuzlayup ol server-i serdārı yaḥdılar
- 8 Leylā cünūn olup nice düşmezdi çöllere
Atdan gördüñdū Ekber-i efgārı yaḥdılar
- 9 Dilsūz la‘net eyle gelen zül-seḥādan
Ol fırķāyı ki ḥucat-ı cebbārı yaḥdılar

162

Nevḥa

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Leşker tōküldi ḥaymelere ‘izzetim her ay
Ey ‘Un ü Fazl ü Ca‘fer hem şöḥbetim her ay
- 2 Kalmup o kadar bağlayalar Zeynebün kolın
‘Abbās-ı nāmdār şeh-i kāmetim her ay
- 3 İster bacun sekineni Şimr eylesün esir
Dur bir ayağa Ekberime tal‘atim her ay
- 4 Şad ḥayf ḥayf ben sana toy itdim
Göñlümde kaldı dehrde bu ḥasretim her ay
- 5 Az kaldı kim ‘arūsun ola Şimre dest-gīr
Damād-ı pūr-ḥammīyet ü pūr-ḡayretim her ay

- 6 Şimr-i şerîre eyleyüp la‘n-ı pişāni
Sizden bu çölde kesdi benim alākam her ay
- 7 Sizden şura puruldu ‘aceb revneķim
Gitdi elimden ‘izzet ü hem şevketim her ay
- 8 Ez beski ķan gidip bedenimden bu deştde
Eylem ne çāre durmaķa yok ıakātım her ay
- 9 Dilsüz söyleyüp yemesün ğam hacimden
Kısmet aña ger olsa benim türbetim her ay

163

Nevha

mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 Ey biñ haķ olan meni nā-şāda Cebra‘il
Şaldın yaķ sen biri bir yāde Cebra‘il
- 2 Tiz gelmeden göriden esās celālīmı
Vaşf eyleyeydın ‘arş-ı mal‘āda [Cebra‘il]
- 3 Bir vakta gelmesin ki batup ķana peykerim
Başım geçüp dü neyze-yi fulāda Cebra‘il
- 4 Toy eyledim bu çölde esāsıyla Kāsıma
Düşmenlerim de ağladı damāda Cebra‘il
- 5 Şaldım ‘Alī Ekbermün boynuna kefen
İtdim fedā bu mināda Cebra‘il

- 6 Saḳa-yı Kerbelānı susuz itdiler şehīd
Bir çar‘a su tapılmadı saḳḳāda Cebra‘il
- 57a 7 İmdi esir itdiler benim ehl-i beytimi
Gene vur āl-i seyyid-i seccāda Cebra‘il
- 8 Nā-ḥoşdurur yanında onun koyma
Şimr-i Şerir o kāfir-i seg-zāde Cebra‘il
- 9 Dilsüz koymarım yana maḥşerde āteşe
Nevḥa ider o bizlere düñyāda Cebra‘il

164

Nevḥa Ez-zebān-ı ‘Arūs⁷⁰

- 1 Yaman derd olurmuş bu hicrān ‘amm oğlu
Koyup firḳatun bağıma ḳan ‘amm oğlu
- 2 Ne mezheb ne dīnde revādur bu eyā
Yaḥa ṭoyda damād ele ḳan ‘amm oğlu
- 3 İlahi gördüm yetmesün maṭlaba
Seni eyleyen ḳana ḡaltān ‘amm oğlu
- 4 Ḥarābe olaydı bu Kerb ü Belānı
Bizi eyledi ḥāne-virān ‘amm oğlu
- 5 Ne gül ārzūsu idersin yaḳīn it
Ne siz ‘arūsın gülistān ‘amm oğlu

⁷⁰ Vezin bulunamadı.

- 6 Nice ağlamum başıma gel bilmem men
Bugün ayrılır cān cāndan ‘amm oğlu
- 7 Yakınimdür senden şura haşır olunca
Gerek men ola zār ü giryān ‘amm oğlu
- 8 Gözi yaşlu koyma men-i bī-kesi sen
Gel itme bugün ‘azm-ı meydān ‘amm oğlu
- 9 Bu meydāna her kim gidip gelmeyüpdür
Hāzer kıl sen şāh-ı merdān ‘amm oğlu
- 10 Seni öldürürler bu kavm-i sitem-ger
İderler meni sīne-sūzān ‘amm oğlu
- 11 Hemīşe bize zār ü Dilsüz olupdur
‘Azādār ü nālān neva-ḥ’ān ‘amm oğlu

165

Ez-Zebān-ı Cenāb-ı Kāsım⁷¹

- 1 Gel ey bülbül-i bāğ-ı miḥnet ‘arūsa
Çeken dāima derd ü miḥnet ‘arūsā
- 2 Kulaḫ vir saña bir bir izhār idem men
Var mıdır bugün üç vaşiyet ‘arūsa
- 3 Birisi bu derin olundan şorasın
Daḫı eyleme zīb ü zinet ‘arūsa

⁷¹ Vezin bulunamadı.

- 4 Birisi budur  oyma b -kes en m 
 eke ehl-i beyt i re  aft  ar sa
- 5 Bizi  atıg ha d   ne g z run
Mene a la ger olsa fır at  ar sa
- 6 Da ı  aldı d dar-ı  a re ya  n men
Ba a virmedi didiler  imr fır at  ar sa
- 7 Cel l it beni z r   dil- asta senin
Yoh dur da ı t b   t  at  ar sa
- 8  ammumdan mub riz t leb eyleri g r
Dam dım bu  avm-i  ek vet  ar sa
- 9 Ba a nengd r s   olmam eyleyeler
 ammum  bu le ker-i  em tet  ar sa
- 10 Peyember yanında g r rsen beni sen
Ba ım elde r z-ı  iy met  ar sa
- 11 Bize nev a-   ndır  iy met g n nde
Bu Dils za eyle  ef  at  ar sa

Nevha⁷²

mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

- 1 Dedim gel itme Hüseyn Kerb ü Belāya sefer
Didüñ gerek bata al ana āmet-i Ekber
- 2 Dedim gel eyleme bu anümānı berbād
Didüñ gerek eylemem ben bu āsım
- 3 Dedim aparma meni öllere
Didüñ gerek düşe olsuz feran
- 4 Dedim aparma meni başlama bu nev'ı esās
Didüñ gerek ala üç gün avm üste gül bedenim
- 5 Dedim ki virme azāna bu arafa güllerimi
Didüñ gerek kese örtersem benim ellerimi
- 6 Dedim ki oyma yana ar-ı azer āhımdan
Didüñ gerek ıa devr-i 'ara ayme-gāhımdan
- 57b 7 Dedim aparma bizi ey imām-ı urd ü kübbār
Didüñ gerek olasuz ımr-i üm elinde āre
- 8 Nice ıar bu yādımdan ki ımr-i üm beni
eke 'adāvetle meclis-i Yezīde beni

⁷² iirin kafiye dizilişlerinde ve vezninde hatalar vardır.

- 9 Hani o günlerüm ey padişāh-ı cinn ü beşer
Çekerdi nāzımı ‘Abbās u Kāsım u Ekber
- 10 Hani o günlerüm ey padişāh-ı kevn ü mekân
‘Alī Ekber iderdi tilāvet-i Qur’ân

167

Sīnezen

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Bu nice mātemdür ki şām ü seher
Şāh u gedā cümle olup nevhā-ger
- 2 Kāra giyüp halk-ı cihān ağlaşur
Merdiyle zen pīr ü cevān ağlaşur
Şūra gelüp cümle ‘ayān ağlaşur
Vaḥş u tıyur ‘ālem-i cinn ü beşer

168

Ve Lehū

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Şi‘ayun ider cümle gedāyla şāh
Arz u semā levḥ ü qalem mihr ü māh
Kāra giyüp meş‘ar u beytu’l-lāh
Zemzem ü Minā vü Şafā vü Hacer

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Yasa batupdur şeh-i dīn-i Muṣṭafā
 Çāk eyleyüpdür yaḥasın Mürtezā
 Cennet-i Firdevsde ḥayrū'n-nisā
 Başına toprak dem-ā-dem seper

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ne çeker 'arşdan gerü beyān
 K̄ara giyüp öñüne rūḥāniyān
 Cümle döküp bir bire ehl-i cihān
 H̄ūr ü perī bile vurur ser-be-ser

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Şüre gelüp 'arş-ı Hudā tā semek
 Levḥ ü qalem kürsi vü ḥūr ü melek
 Cümle seyyāre [vü] bürüc-ı felek
 Müşterī vü Zühre vü Şems ü K̄amer

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 K̄ara giyüp öñüne rūḥū'l-Emīn
 Kim bu muşibetde olupdur gamīn

Cümle mekân-ı semâ vü zemîn
Âteş ü hâk âb ü hevâ baħr ü ber

173

Ve Lehû

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Yağdırur bār-ı ebrine ebr-i hûn
Cümle nebâtâtı kılupdur zebûn
Şi'alarun derdi o gündür ⁷³
Zulmile bu cân düşüpdür şerer

174

Ve Lehû

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Bu nice mâtemdür ne şûr ü nevâ
Şûra gelüp cümle şâh ü gedâ
Kara giyüp egniñe kılup 'ezâ
'Aleme düşmüş bile gerd ü qader

175

Ve Lehû

fâ'îlâtün fâ'îlâtün fâ'îlün

- 1 Bu nice matemdür olup âşikâr
Kalmayup hiç kimsede şabr ü qarâr
Ağlaşur mecmû'ası bî-ihtiyâr
'Adi olup dem-be-dem aşk-ı beşer

⁷³ Bu dizede vezin ve kafiye aksamaktadır.

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bu nice mātemdür endūh u ğam
 Bu bir vaқта gel ne derd ü devā vü elem
 Başıma mātemdür ider dem-be-dem
 Şi'aları cümle bu ğam ü hūn-ı ciger

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Gerçi dutup rûz-ı ezelden yaķın
 Cürm ü günāhı eyle semā vü zemīn
 Bī-şekk olur şefi'-i rûz-ı pesīn
 Luţfile Dilsūze beşer

58a

Ve Minhū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ağla ey Şi'a ne kadar olsa mecāl
 Bu 'ezāda şeb ü rûz māh ü sāl

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Olsa her kim bu muşibetde ğamīn
 Ağla her kim dahı ol rûz-ı pesīn
 Veche gelmez bile va'l-lāh yaķın
 Hāşrde devlet ü zār u cāh u celāl

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Her kimün olsa başiret nazarı
 O bilür 'ālem-ārā bu haberi
 Hayrı yokdur ne ki bir muḳadderi
 Gerekirdür eyle ola ile māl ü miṣāl

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Ger bu miḥnetde Süleymān olsun
 Kim gerek dīdesi giryān olsun
 İstesen ger saña āsān olsun
 Cān-keneşlük daḥı ḳabrinde su'āl

Ve Lehū

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bu nice aydu[r] düşüp cāna şerer
 Cümle düñyānı dutup gerd ü kader
 Ağla bu ayda gözüm şām u seher
 Olur bu ayda 'Alī ḳāmeti dāl

Ve Lehū

fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- 1 Yakınup cümlesi bu ayda kıara
 Āteş ü hākiyle bād ü āb ü hevā
 Levh ü kürsi vü kıalem-i 'arş-ı Hudā
 Cümlesi seyyāre vü hurd ü helāl

Ve Lehū

fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- 1 İtdiler Haydarı bu ayda ğamīn
 'Amr-ı Sa'd ol Şimr-i la'īn
 Cümle ehl-i talām üzre kīn
 Fāṭimā oĝli ile çeng ü cedel
- 2 Oldı bu dīde hazin āl-i Resūl
 İtdiler cümle bu ay zulmi kıabūl
 Şahñ-ı fersūdede Zehrā-yi Betūl
 Çekdi bu ay ğam ü endūha melāl

Ve Lehū

müfte'īlün müfte'īlün fā'īlün

- 1 Oldı çün Zeyneb ü Gülsüm figār
 Cümle ehl-i hareml nāķe suvār
 Żulm-i Şimriyle bu ay bā dil-i zār
 Oldı gülizār 'Alī bülbüli lāl

Ve Lehū

müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Karışup birbirine hūr ü kuşūr
 Diyessin ki olup yevm-i neşūr
 Şi'a bu ay nice hamūş oturur
 Kılsa bir laḥza eger fikr ü ḥayāl

- 2 Yer gök hūr ü perī cinn ü beşer
 Baş açup pīr ü cevān nāle çeker
 Şād olan yoḥdur bu mātemde meger
 Her kimün ger ola zātında ḥalel

Ve Lehū

müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Ey göñül uyuma bu dār-ı fenā
 Eylemez kimseye va'llāh
 Çekecek kāmına
 Olasın gerçi sen

Ve Lehū

müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Dilsūza ḥaşr günü Ḥālīkdan.....
 Beyte bir beyt eger istersen.....
 Nevḥa bu ayda eger istersen
 Vurgele başıña divane-mişāl

58b

Ve Minhū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Mah-ı ‘ezā oldı gene āşikār
Batdı ğama cümle şıġār ü kübbār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Nevḥa kııur ‘arş-ı Hudāya semek
Vaḥş u tıyur ‘ālem-i ḥūr u melek
Zulmile bu ayda idüpdür felek
Dinle imān evini tār ü mār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Nāle çerker cümle kerd ü beyān
Çū likā şūr bu ‘āleme āh ü fiġān
Yoksa maḥrem gene olmuş ‘ayān
‘Ālemi dutmuş bile gerd ü ğubār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Oldı nümāyān gene zulm-i Yezīd
Deşt-i Belā içre o kavm-i pelīd
Eyledi bu ayda Hüseyni şehīd
Cinn ü peri cümle ider āh ü zār

Ve Lehū

müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Oldı 'Alī kıaddı bu ay içre ħam
 Kıara bu ay giymiş o beytū'l-ħarem
 Başa vurup ağılagele dem-be-dem
 Eyleme ey Şi'a bu mātemde 'ār

Ve Lehū

müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Şāh ü gedāyla ğanī vü faķır
 Merd ü zen cümle emīr ü vezīr
 Biriyle bernā vü şağır ü kebīr
 Cümle bu mātemde olup eşk-bār

Ve Lehū

müfte'ilün müfte'ilün fā'ilün

- 1 Ağla gözüm olma bu ayda 'azūr
 Şi'ayun ider ħuldda ğılmān u ħūr
 Gitdi dağı mevsim-i 'ayş ü sürūr
 Şi'a olan kimsene dutmaz kıarār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Ne ider cümle Nebī-yi celīl
 Ādem ü Havvā ile Nūḥ u Ḥalīl
 Hızır ile Musā vü daḥı Cebra‘il
 Aḥmed ü Zehrā o şeh-i Zülfikār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Hūr ü melek kürsi vü levḥ ü qalem
 Ehl-i semāvāt ü zemīn dem-be-dem
 Nevḥa kıılır şāh-ı şehīdāna hem
 ‘Arş Hudā-yı eḥad-ı kerdigār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Düşdi gene yāde ğam-ı şāh-ı dīn
 Biribirine dökdi semā vü zemin
 İtdi tamām sitem ehl-i kīn
 Yetdi ḥazāna gülşeni faşl-ı bahār

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 N’oldı bu güller üzen bülbülleri
 Hıār ü cefā cümle қоçup gülleri

Yohsa şalup yāde ‘Alī Ekberi
Nāle çeker dilden olup bī-ķarār

200

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
1 Hāk ü bād ü āb ü hevā
Bir vakte görüp öñüne bu ay ķara
Bā Şimr-i sitem ‘Abbāsa dutupdur ‘ezā
Ķaddin egüp ṭūbā vü serv ü çinār

201

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
1 Ķatla bu ay yetdi imām-ı enām
Zulmile bu ayda o ehl-i zulām
Eylediler ķanıyla elvān tamām
Kerb ü Belā deşti çün lāle-zār
59a 2 Ķara giyüp şāh ü gedā şeyḥ ü şebāb
Cümlesinüñ bağı olupdur kebāb
Ķalmayup hiç kimsede ārām ü tāb
Halk-i cihān ağlaşur bī-iḥtiyār

202

Ve Lehū

- müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün
1 Şūra gelüp kūh u Minā vü Hacer
Şi‘ayun ider halk-ı cihān ser-be-ser

377

Cümle döküp birbirine cinn ü beşer
Bes diyen haşır olup âşikâr⁷⁴

203

Ve Lehū

müfte‘ilün müfte‘ilün fā‘ilün

- 1 Ağla gözüm men dahı şubh u mesā
Ağlamağun bir olacaktır beḳā
Şefi‘ olur bi’l-lāh rûz-ı cezā
Luṭfile Dilsûza yaḳîn heşt ü çār

204

Sînezen

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 Ağla gözüm ağla bu ay bî-ḥisāb
Nāle için eyle bu ayda tāb
- 2 Nār dutup ‘ālemi yek-ser bu ay
Su yerine kan içüp Aşğar bu ay
Kıldı fedā cānını Ekber bu ay
Ümmet-i nācilere bā şad şitāb

205

Ve Lehū

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 Şi‘ayun ider cümle bu ay ḥāş u ‘ām
Çarḥ eyleyüp ‘ayşını bu ay ḥarām
Ḳāsım damādun o ehl-i zulām

⁷⁴ Vezin aksamaktadır.

Ellerine yaḥdılar ҡandan ḥūn-āb

206

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Cümle ol ehl-i şeqāvet eṣer
Şaldılar bu ayda cihāna şerer
Żulmile ‘Abbāsı şehīd itdiler
İtmediler şīr-i Ḥudādan ḥicāb

207

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Żulmile bu ayda be ḥūkm-i Yezīd
Deşt-i belā içre o ҡavm-i pelīd
İtdiler leb-teşne Ḥüseyni şehīd
Virmediler o şehe bir ҡatra āb

208

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Eyledi bu ayda o Şimr-i şerīr
Şīr-i Ḥudā ehl-i ‘ayālin esīr
Nāle çeker cümle şaḡir ü kebīr
Қalmadı hiç kimsede ārām ü tāb

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Āl-i 'Alī oldu hırāsān bu ay
 Haymelerin itdiler tālān bu ay
 Şāma gidüp Zeyneb nālān bu ay
 Nāķe suvār baş açuķ bī-niķāb

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Kāra bu ayda giyinüp Muşţafā
 Fāţımā vü hem Ḥasan ü Müctebā
 Oğlına bu ayda dutupdur 'ezā
 Çāķ eyleyüp darḥasın Bū Tūrāb

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Başa vurur 'arşda Rūḥü'l-Emīn
 Yasa batup ehl-i semā vü zemīn
 Żulmüyle bu ayda o şeh
 Şi'alarun

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Kim nice bu ayda olur Şi'a
 Şūra gelüp cümle nebāt u cemād

Dīn evini cümle o avm-i fesād
Eylediler zūlm eliyle arāb

213

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Cümlesi bu ayda olunup neva-h‘ān
Şevrile Cevzā Saraan ü Mizān
59b Delv Esed Sünbüle Kavs ü Kemān
Cümle seyyāre meh ü āfitāb

214

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Dehr-i fenā içre şāh ü gedā
Saılsa her kimse üsne ‘ezā
Bī-şekk ü şüphe aa rūz-ı cezā
Dūza u nār eyleyebilmez ‘azab

215

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Ala gözüm tā ne adar var nefes
Çāre ılınmaz özine hiç kes
aşrde Dilsūza olur dād-res
Lufile ol mālik-i yevmü’l-isāb

Sînezen

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 Ey gözüm eylegele eşk-i revân
Mâtem-i şâh-ı şehîd oldu ‘ayân

- 2 Yetişüp ‘arşa gene şûr ü nevâ
Saḥlayup ehl-i cihân cümle ‘ezâ
Nice sen çâk eyleyüp şâh u gedâ
Giyinüp kıra gene pîr ü cevân

Ve Lehû

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 ‘Âlemi çalkalayup ger dutsam
Kûh-ı Minâyı dutup miḥnet ü ğam
Raḥtını kıra idüp beyt-i ḥarem
Meş‘ar ü Zemzem olup sîne-zenân

Ve Lehû

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

- 1 Her kimün olsa başiret nazarı
Bilür ‘âlemde olan her eṣeri
Ağlaşur pîr ü cevân ḥûr u peri
Yetişür nûḥ feleke âḥ ü fiğân

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Bu ne mātemdür ki her şām u seher
 Vah Hüseýine der ol hayrū'l-beşer
 Bilmirem men bu ne mātemde meger
 Ki bu mātem mi olur her ay 'ayān

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Çün kıddimi başdı yere Eşref-i Mānes
 Kımrū-yı serv dutup cümlesi yās
 Yetişüp bülbüle gülşende her ins
 Yüz beyābāna kıpup nāle-kunān

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Ol şeh-i kām-ı şeca'ātle bugün
 Ceng idüp Şimr-i 'adāvetle bugün
 Şarşar-ı zulm-i şekāvetle bugün
 Gülşen-i āl-i 'Alī oldu hazān

Ve Lehū

fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün

- 1 Bu muşibetde Hamel oldu kebāb
 Şevr ü Cevzāya gider çeker hicāb

Saraşan ü Esed olmuş nā-yāb
Egilmiş kām̄et-i avs ü Kemān

223

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 arıřup birbire seyyāre vū felek
Bař açup yūn ider hūr ü melek
Ağlaşur ‘arş-ı Hudā tā besmek
almayup kimsede tāb ü tūvān

224

Ve Lehū

fe‘ilātūn fe‘ilātūn fe‘ilūn

- 1 Hāk-ı pā Haydarde senūñ
Bir vakta Kevŗerde senūñ
Bařıma Dilsūz ki maŗŗerde senūñ
..... duta destiñi ol řāh-ı cihān

225

Sīnezen

mef‘ulū mefā‘ilū mefā‘ilū fe‘ulūn

- 1 Herkes muřibetde vurur řūruyla sīne
Bī-şekk o kıyāmetde gider huld yerine

- 2 şi‘asıdur bařıña topraķ dem-ā-dem
İt seyl-i revān uyumagel ġaflete bir dem
60a Her kim bu dūñyāda Hūseyne duta mātem
Bī-şekk o kıyāmetde gider huld yerine

- 3 Dīn şāhını çün kavm-i şerīr itdi mihmān
Tā deşt-i belāda ideler kanına ğaltān
Olmadı neden tāk-ı sipihrūn yere yeksān
Kesdiler o gün çünki zemin üzre kine
- 4 Dutdılar Fırātun yolın ol kavm-i bed emīn
Yandırdılar nār-ı ‘aṭeşe cümle ‘ayālīn
Birbir yetişüp katle cū enşār-ı şeh-i dīn
Nöbet yetişüp Kāsım-ı nā-kām ğamına
- 5 Ol şāh-ı cihān eyledi çün Kāsımı damād
‘Arş üzre melekler eyledi nāle vü feryād
Ol kavm-i zulām eylediler gör nice bidād
Kanıyla hınā yanar damādun eline⁷⁵
- 6 Atdan batup āl kana ‘Alī Ekber-i efgār
Hem katla yetişdi daḥı ‘Abbās-ı ‘alemdār
Gördi ki daḥı kalmadı bir yār ü hevādār
Meydāna kadem koydı o dem şāh-ı Medīne
- 7 Ol kavm-i la‘īn etdiler ol şāhı āzād⁷⁶
Raḥm eyleyüp yetmedi bir kimse herāya
İtdiler şehīd vurdiler başını cüdāya
Her lahzade min la‘n ola ol Şimr-i la‘īne
- 8 Yandırdılar ol ḥayme-yi şāh-ı şehīdānı
İtdiler muḳḳayed o zamān Zeyn-i ‘Abānı

⁷⁵ Vezin akasmaktadır.

⁷⁶ Vezin ve kafiye aksamaktadır.

Žulmile esir eylediler āl-i ‘abānı
Āvare alup Zeyneb ü Gölşüm ü Sekīne

- 9 Ol Şimr-i la‘īn eyledi žulmūni nūmāyān
Ehl-i arem şāh-ı şehīd oldılar herāsān
Bu žulmile efğāna gelüp Zeyneb-i nālān
Bir kimsene ram itmedi ol zār-ı azīne

- 10 Ey dīde bugün aqlamakı it iñle ‘adet
Tā aşr günü çekmeyesin belki acālet
Maşerde yakīn şefi‘ olur şāh-ı vilāyet
Yüzü siyeh gānzede Dilsüz-ı emīne

226

Sīnezen

fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn

- 1 İtdi ‘azm eylesün meydāna ‘Abbās ‘Alī
Şaldı cünbüş ‘ālem-i imkāna ‘Abbās ‘Alī
- 2 Şurat-ı ‘Abbāsa badı padişāh-ı Kerbelā
Gördi gāyze ol şeh gelüp ol şīr-i Hūdā
Bildi bu gāyzile ger meydāna gitse ber-melā
Od vurur kim ırmen-i ‘ab-vāna ‘Abbās ‘Alī
- 3 Boynuna ul şaldı ‘Abbāsun ol şāh-ı teşne-leb
Söyledi k’ey ma‘den-i gāyret eyā kān
Görmemişdim sende hergīz bir bile
‘Arz kıldı bil yetü.....

- 4 İzin vir t̄a men bu avmi t̄ar ü m̄ar eyleyem bugün
H̄āk-i p̄ayinde senüñ c̄anım niṣār eyleyem bugün
Yā ölüm yā Kūfe içre nigeḥ-dār eylim bugün
Ağlasunlar merd ü merdāna ‘Abbās ‘Alī
- 5 Koy ıḥup men bir ‘uāb üste görem bu kibrler
Ne virir ne ister āl-i ‘Alīden ser-be-ser
60b Sen meger oysan bu avmi eylerim z̄ir ü zeber
Göz tiküp sende ıḥan fermāna ‘Abbās ‘Alī
- 6 H̄ükm ılsan bu gürūhı dođrarım bir anda
İbn-ı Sa‘dı oymaz zinde ala devrānda
Ṣimre tapar od vuram bu ‘arza meydānda
Anlasun od üstedür baña ne ‘Abbās ‘Alī
- 7 H̄ükm ıldı ṣāh-ı maẓlumān ayā k̄an-ı vefā
Teṣnedür āl-i ‘Alī su ıl tedarük yā āḥā
Gördi virmez izin aña ol server-i ṣāh-ı gedā
Egdi baş ol server-i nūrāna ‘Abbās ‘Alī
- 8 Ḥayme-gāhı oydı yüz ğayzıyla ol ṣeh-i miṣl-i beṣer
Aldı bir müṣki ṣalup dıṣa ol saā-yı dilber
Söyledi yāran ḥelāl eyleyün bugün ḥurd ü kebir
Su getürmaa gider ferzāna ‘Abbās ‘Alī
- 9 Ḥaymeden yekser ıḥup dıṣra o dem ba āḥ ü ṣūr
Senüñ efġān idüp cümle unaṣıyla z̄ukūr
Ağladı ol vaqtde cinn ü beṣer vaḥṣ u t̄uyūr
Gitdi ‘arṣ dāver-i efġāna ‘Abbās ‘Alī

- 10 Zeyneb hatundan ‘arz eyleyüp aldı bir kefen
Öz kıddi balasına şaldı ol şeh-i mümtehin
Koydı yüz āb-ı Fırat üste çü beşerü’l-muznebin
Gitdi rahşa hısmile cevlāna ‘Abbās ‘Alī
- 11 Gördiler ‘Abbās çün gayzıyla ol kavm-ı ‘azab
Virdiler yol itdiler ol nam-vardan i’tināb
Hey idüp şaldı Fırat içre özin oldum ‘uqāb
Teşne leb miydi ‘aceb ‘amāna ‘Abbās ‘Alī
- 12 Üçünü doldurdu su içün ki çün ‘amāndur
İçmedi fikr itdi bu ne şīve-yi merdāndur
Sen içersen su Hüseynün ‘işreti aţşdür
İçmeyüp döndürdi yā özin kıana ‘Abbās ‘Alī
- 13 Doldurup meşkin şalup ‘aksine alup Şimr ile
Leşker-i küffāra şaldı hasm özüyle velvele
Dökdüler kıavs vü duhul itdiler yekser helhele
Başmadı ol zümre-yi şeytāna ‘Abbās ‘Alī
- 14 Merd ü merdāna iderdi ol şecā‘at kānı ceng
.....bayup geçerdi lahza itmezdi dereng
..... nāmusa itdi bes ki neng
Hāk-i pā ğaşaman ‘Abbās ‘Alī
- 15 Bir vākta
İtdi ol kān ü kıanun saķ kıolın mışl-i kıamer
.....
.....

- 16
Ba Şimr-i kâfir zâlim kemin elyeyüp o dem
Bağmadı o şeh-i uşul elli ceng iderdi dem-be-dem
Dütüdi kol meşki dütüp dendana ‘Abbās ‘Alī
- 17 Ced ü cehd itdi özin belki yetürsün haymeye
Tā gene ol hāletle su getürsün haymeye
61a Neylesün kul yoğ suyu yekser yetürsün haymeye
Hayretle bir bağup her yana ‘Abbās ‘Alī
- 18 Söyledi ey bī-hayālar men bu cāndan geçmişem
Baş ü cāndan vü maldan hem ‘izz ü
Kol nedir haqqun yolunda baş ü cāndan.....
Cānu virüp rüz-ı ezel cānāna.....
- 19 Besdür ey Dilsüz bu naqli sen eyle muhtaşar
Vurma od bu ‘ālem-i imkāna ver ber
Eczeni virsün senün maḥşer ü ḥallāk-ı beşer
Zamın olsun ravza-yı riżvāna ‘Abbās ‘Alī

227

Sīnezen⁷⁷

müstef‘ilātün müstef‘ilātün

- 1 Yā Rab bu ne aydur Haydar ağlar
Hem Fāṭımā hem peyember ağlar
- 2 Çün oldı ‘ayān mäh-ı Muḥarrem
Başlandı ‘ezā qorup yā mātem

⁷⁷ Bu şiirde dizeler arasında karışıklıklar vezin ve kafiye bozuklukları vardır.

Bilmem ki niçün tamām-ı ʿālem
Efgāna gelüp ser-ā-ser ağlar

3 Bu ayda batar qaraya Hāvvā
Bu ayda düşer cihāna ğavġā
Bu ayda gelür nevāya Zehrā
Efgānla oġlın Ahter ağlar

4 Segān-ı semā batup melāle
Eyler bu ayda cümle nāle
Seyyāre felek düşer bāle
Efgānla şems ü hāver ağlar

5 Meh itdi husūf bu semtden
Gevher turdı ʿaţţarın kalemnden
Hamse muʿcer oldu ğamdan
Tökitmiş yere Zehrā zār ağlar

6 Gökde haml oldu nā-şekibā
Baħr-ı ğama batdı Şevr ü Cevzā
Envār-ı şevābit oldu ihfa
Bu ğamda sipihr-i aħzār ağlar

7 Yetdi Seraţana miħnet ü ğam
Şīr-i felek açdı çeşm-i pür-nem
Çarħ eyledi hoşa seni berhem

.....

8 Mizāna nokār almayın nümāyān
ʿAkrep eyledi kāmnetini çukān

Hem ceddiyle delv olup herāsān

.....

9

.....

İmānun evini kıldı berbād
Çün esdi semüm zulm ü bidād
Māhi ğama ğavġa eyler aġlar

10

.....

Levh ü qalem itdi nāle ney-nevā⁷⁸

.....

.....

11

Hunāb eyle doldurup mināsın
Maḥv eyledi Merve vü Şafāsın
Kaʿbe eyleyüp qara libāsın
Her kürsi vü ʿarş dāver aġlar

12

Yetdi bu muşibet enbiyāya
Ṭayyār virüp şadā şadāya
Hurān cenān gelüp nevāya
Bu miḥnete āb-ı Kevser aġlar

13

Çün düşdi ⁷⁹

Al batdı

Āşub u nevā düş

Lisanıyla ḥūr ü yekser

⁷⁸ Bu dizenin diğer bentlerle kafiye ilişkisi yoktur.

⁷⁹ Bu bent sayfadaki zayırlardan dolayı tam okunamamıştır.

- 14 Gökden yere ebr ba kudret al ⁸⁰
Zulmin felek eyledi nümāyān
Dilsüz idüp ālemi herāsān
Min arzıyla neva eyler alar

228

61b

Sīnezen

mefālūn mefālūn felūn

- 1 Buran bugün rū-ı melāyike
alup avā semavāt ü zemine
- 2 Yās arasında dem-ā-dem
Dir ia ayşun oldu berhem
İtdi Ramān İbn-i Mülcem
Vurup arbatı Emirü'l-Müminine

229

Ve Lehū

mefālūn mefālūn felūn

- 1 Vir bu sege ey necis-i nādān
Saa ne eylemişdi şāh-ı merdān
Cemāle eyledi anıyla atān
Ki şaldun ruuna ram imān ü dīne

⁸⁰ Bu bent sayfadaki zayırlardan dolayı tam okunamamıştır.

Ve Lehū

mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 Bu encüm bi ğayret ü 'ār
 Bu mel'un ḥabīs pür-sitem-kār
 Bizi cihānda bī-perestār
 İden la'net hemīşe bu la'īne

Ve Lehū

mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 Şehid-i 'Aliyyü'l Mürtezānı
 Yetim koydı şeh-i Kerb ü Belānı
 Al vahid aldı ol şīr-i Hudānı
 O rüz vahşet düşüp 'arş-ı berine

Ve Lehū

mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 Gelün ey Şi'alar bir eyle bernā
 Salak afāka efgānıyla ğavgā
 Diyeñ Mürtezā vü 'Alīyā
 İdeñ nevḥa evrāk-ı şūrıyla sīne

Ve Lehū

mefā'īlūn mefā'īlūn fe'ūlūn

- 1 Bugün vakt düşüpdür ne semāya
 İdek nevḥa evrāk-ı ğam batdı gel masivāya

Cihān ağlar bugün şîr-i Hudāya
Bugün dil-şād olupdur ehl-i kine

234

Ve Lehū

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Bugün kara giyüpdür enbiyālar
Bugün kan ağlayupdur evliyālar
Üzüpdür cümle batupdur aşfiyālar
.....

235

Ve Lehū

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Bugün başın açupdur Zeyneb-i zār
Bugün Firdevsde peygamber ağlar
Bugün me'yūs olupdur āl-i aṭhār
Bugün virān olup şehir-i Medine

236

Ve Lehū

mefā'īlün mefā'īlün fe'ülün

- 1 Bugün zindān olup Dilsūza 'ālem
Virür Mürtezā ağlar dem-ā-dem
Cihān ehl-i cihān ger dutsa mātem
Revādur ol İmāmü'l-muntaḳine

Sīnezen⁸¹

- 1 Rezārīña bir ay menbā-ı^c ihsān
Yā ḥazret-i ‘Abbās
- 2 Nāle kūy-ı vefāda olan öz kana ğaltān
Yā ḥazret-i ‘Abbās
- 3 Ḥāk-ı pāya..... āzār eyleyūk
Bir vaqte.... ‘iṣyanımız ‘ālemde
- 4 Başımız gelüp dergāhıña cümle
- eyle bizimdür luṭfile dermān
Yā ḥazret-i ‘Abbās
- 5 Şāhān-ı cihān cümle bu der-gehde gedādur
Baş koysa eger maḳdemümüze çarḫ revādur
- 6 Virme eger şart ide ravzandadur bī-cā
Layıḳdur Süleymān ola bu dergehe derbān
Yā ḥazret-i ‘Abbās
- 62a 7 itsün ‘ālemde vefādan
Yā şulat ü ḳahr ü ğazab cūd ü seḫādan
- 8 kimi ser ü dest ü livādan
Merdāne vire kūh-ı vefāda serle cān
Yā ḥazret-i ‘Abbās

⁸¹ Vezin bulunamadı, nazım şekli tespit edilemedi. Metindeki zayı olan yerlerden dolayı bazı yerler okunamadı.

- 9 ol kavma bakān şeca‘āt
Şaldıyla mübarek kulun itdiyle şemātat
- 10 ki seni ehli şekāvet
Atdan şalup itdiler kaddüñ hākile yeksān
Yā hazret-i ‘Abbās
- 11‘ilm sen ne kadar Kerb ü Belāda
Cür‘et yohidi Şimrde ol tohm-ı zināda
- 12 vura zeyn-i ‘ibāda
Sende
Yā hazret-i ‘Abbās
- 13 eyle tā sen kimi bir kânı vefānı
Yalkuzladılar padişeh-i Kerb ü Belānı
- 14 şehīd itdiler şāhı şehīdānı
Nakl ola sekķāya
Yā hazret-i ‘Abbās
- 15 zulm eylediler āl-i ‘abāya
Sen
- 16 Derdiyle hem hayme-yi şāh
.....
- 17 Temiz bu gam āfākda şerhiyle tamāme
Ne nuţķ dutār ne yazār ol kışşanı hāme

- 18 Dilsūz eger şabt baş viridi bu kelāma
Medhūş olurdı mülk ü ḥiyābāna
Yā ḥazret-i ‘Abbās

238

Rubā‘ī

mef‘ülü mefā‘ilün mefā‘ilün fa‘lün

- 1 Yā şāh-ı şehīd Kerbelā odur gene
Yā kıara ‘ayn-i Muşţafā odur gene
Dilsūz-ı günāh ḥūd efzūn kerde
Yā şefi‘e’l-müznibīn ‘arza cezā odur gene

239

رباعی

لا حولہ ولا قوتہ الا باللہ / lā ḥavle velā kūvvete illā billāh

ای آنکه ترا کرده خداوند ولی
وز اسم خودش اسم ترا کرده علی
واللهی ترا دوست ندارد هرگز
مفعول زنا زاده حیضی دغلی

تمم

⁸² Farsça Rubāi kalıbı olarak kullanılır. Karşılığı mef‘ülü mefā‘ilü mefā‘ilün fa‘

SONUÇ

Divan edebiyatı Türk Dili ve Edebiyatının en geniş ve kapsamlı alanlarından biridir. Bu dönem içerisinde yazılmış olan Osmanlıca eserler dünyanın farklı yerlerindeki kütüphanelerinin raflarının süsü olmuştur. Klasik Türk Edebiyatı araştırmalarında manzum metinlerin yeri büyüktür. Bunlar arasında da divanlar önemli bir yer tutar. Türkiye’de ve dünyanın farklı köşelerinde bulunan kütüphanelerde bu eserler üzerine yapılan çalışmalar oldukça değerlidir.

Hazırladığımız bu tez çalışmasında bu döneme ait olan Osmanlıca bir eseri İran Milli Kütüphanesinin getirterek tanıtmayı amaçladık.

Çalışmada yaptığımız tespitler ve ulaştığımız sonuçlar şunlardır:

- 1) Divanda toplam 23 Farsça ve 216 Türkçe şiir olmak üzere toplam 239 Şiir yer almaktadır.
- 2) Metin ta’lik yazısı ile yazılmıştır. Satırlar düz yandaki dizeler 45 derecelik eğik açıyla kaleme alınmıştır.
- 3) Divan 62 varaktan oluşmaktadır.
- 4) Sayfaların etrafında cetvel/filigran yoktur.
- 5) Şiirler genellikle Şia mezhebi ve Hazret-i Ali ile ilgilidir.
- 6) Şair, şiirlerde konuyu işlerken konuyla ilgili elle çizilmiş resimlere de divanda yer vermiştir. Resimlerde Hazret-i Ali’nin yüzü kırmızı bir örtüyle kapatılmıştır. Çizilen resimlerle konu görselleştirilmiştir.
- 7) Divanda toplam 11 resim vardır. 11 resmin ikisinde şair Muhammed Emin çizilmiştir. Bu iki resimde elinde kitap bulunan kişinin şairin kendisi olduğu resmin yanında (Resim 10) beyan edilmiştir. Şöyle ki resmin yanında Farsça کربلا رفتن جناب دلسوز (Cenabı Dilsuz’un Kerbela’ya gitmesi) yazıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere resimleri çizen ve eseri yazan kişinin bizzat müellifin kendisi olma ihtimali yanında şairin öğrencilerinden olan hattat Mirza Mazhar Hamadanî’nin eserin müstensihi olma ihtimali da vardır. Hatta bu ihtimal daha kuvvetlidir.
- 8) Divanda dini motifler ve sayılara yer verilmiştir.
- 9) Her bir sayfada ortalama 33 satır vardır ki bu rakam 33 adet tesbihi hatırlatır.

- 10) En baştaki Farsça muhammes 29 bentten oluşmaktadır. Her bent Arap alfabesindeki bir harfi temsil etmektedir. Bent sıralamasında alfabetik sıraya uyulmuştur (... ا ب ت ث). Bentteki her bir dize o bendi temsil eden harf ile başlamış ve bitmiştir.
- 11) Divanda bazı şiirlerin vezni tespit edilememiştir.
- 12) Şairin aruz vezni kullanmakta yer yer başarısız olduğu söylenebilir.
- 13) İmlada b<p değişimleri sıkça görülür.
- 14) Divanda şairin dili genel olarak Azeri sahası özelliği gösterir.
- 15) Metnin 19. yüzyılda kaleme alındığı tahmin edilmektedir.
- 16) Divanda kaside, gazel, rubai, mesnevi, muhammes, terki-i bent, terci-i bent nazım şekilleri kullanılmıştır.
- 17) Bunun yanında içeriğine de uygun olarak sinezen diye adlandırılan şiirler özel bir nazım biçimiyle yazılmıştır. Şiirin nazım birimi dört dizelik bentlerdir. Ancak şiir murabbadan farklıdır.

Bu eser gibi birçok el yazma eser, dünyanın farklı kütüphanelerinde araştırmacılar tarafından gün yüzüne kavuşturulmayı beklemektedir.

KAYNAKÇA

- Akay, Hasan , *İslami Terimler Sözlüğü*, İşaret Yay, İstanbul 2005.
- Akün, Ömer Faruk, *Divan Edebiyatı*, DİA, , IX, , İstanbul 1994, ss. 389-427
- Aydın , Abdullah, *Klasik Türk Edebiyatında Divana İsim Verme*, Ekev Akademik Dergisi, Ankara 2014, S. 59, s. 45-59.
- Cebecioğlu, Ethem. *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Otto Yay, Ankara 2014.
- Develi ,Hayati *Osmanlı Türkçesi Kılavuzu 1*, Kesit yay, İstanbul 2005.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik, Lûgat*, Aydın Kitabevi Yay, Ankara 2010.
- Dilçin, Cem, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, TDK Yay, Ankara 2009.
- _____, *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK yay, Ankara 2009.
- Güzel, Abdurrahman, *Dini-Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Akçağ yayınları, Ankara 2006.
- İpektan, Haluk, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz* , Dergâh Yayınları , İstanbul 2008.
- İsen, Mustafa vd. *Eski Türk Edebiyatı, El Kitabı*, Grafiker Yay, Ankara 2011.
- _____, *Şair Tezkireleri*, Grafiker yay, Ankara 2011.
- Kara, Ömer, *Divan Edebiyatının Dini Kaynakları*, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul 2016.
- Kemikli, Bilal, *Türk İslam Edebiyatı Giriş*, Emin Yayınları, Bursa 2010.
- Köprülü, Fuat, *Divan Edebiyatı Antolojisi*, Akçağ Yay, Ankara 2006.
- MENGİ, Mine, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Edebiyat Tarihi-Metinler*, Akçağ Yay, Ankara 2006.

Mermer, Ahmet vd. *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yay, Ankara 2011.

Pala, İskender, *Divan Edebiyatı*, Kapı Yayınları, İstanbul 2008.

____, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*,: Kapı yay, İstanbul 2008.

Poyraz ,Yakup, *Tayyar Mahmud Paşa ve Divanı*, Etüt Yayınları, Samsun 2014.

____, Uzaktaki Yazmalarımız: İngiltere Ulusal Kütüphanesi'ne İlk Kaydedilmiş Divanlar ve Mecmû'alar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of*

International Social Research, İstanbul 2010, ss. 364-377

Sami, Şemseddin, *Kâmûs-ı Türkî*,Nadir Eserler Kitaplığı yay,İstanbul 2016.

Şener, H. İbrahim; Yıldız, Alim ,*Türk İslam Edebiyatı*, Rağbet Yayınları, İstanbul 2003.

Tarlan, Ali Nihad, “*Divan Edebiyatı*” Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan'ın Makalelerinden
Seçmeler, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 1990.

Yılmaz, Mehmed, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler*, Enderun Kitabevi, İstanbul
1992.

İnternet Kaynakları:

Link-1 <http://www.nlai.ir/> (E.T.: 01/09/2018)

Link-2 <http://www.kamusiturki.com/> (10/11/2018)

Link-3 <https://www.vajehyab.com/> (E.T.: 18/10/2018)

Link-4 <https://www.lexiqamus.com/en> (E.T.: 17/04/2019)

Link-5 <https://www.farsilookup.com/> (E.T.: 08/02/2019)

Link-6 <http://www.biyografya.com/biyografi/7178> (E.T.: 29/01/2019)

Link-7 <http://tdk.gov.tr/> (E.T.: 10/11/2018)

Link-8 <https://www.osmanlicayazilisi.com/> (E.T.: 16/05/2019)

Link-9 <https://rasekhoon.net/> (E.T.: 27/03/2019)

Link-10 <https://cdn.islamansiklopedisi.org.tr/dosya/13/C13004772.pdf> : (E.T.:
21.11.2018)

EKLER
RESİMLERDEN ÖRNEK SAYFALAR

Resim 1 (3a)

Hz. Ali'nin Hayber fethi

Resim 2 (8 b)

Hz. Ali'nin Hayber fethi

Resim 3 (17b)

**Hz. Peygamber'in mucizesi: Savaşta bir kuşun yarısının
pişirilip orduya yedirilmesi yarısının ise saklanması**

Resim 4 (19b)

**Hz. Ali'nin Hz. Hüseyin Hz. Hasan ve diğer sahabelerle
konuşması sohbette ceylanların olması**

Resim 5 (23b)

İmam Rızâ

Resim 6 (26b)

Şair Dilsûz'un Hz. Ali'yi rüyada görmesi.

Resim 7 (30b)

İmam Rızâ ve ve İmam Kâzım tasvirleri

Resim 8 (44a)

Hz. Ali'nin namazda şehid edilmesi.

Resim 9 (44b)

Mescitte Dilsûz'un sinezen şiirlerinden okuması ve talebelerinin elleriyle göğüslerine vurması.

Resim 10 (50a)

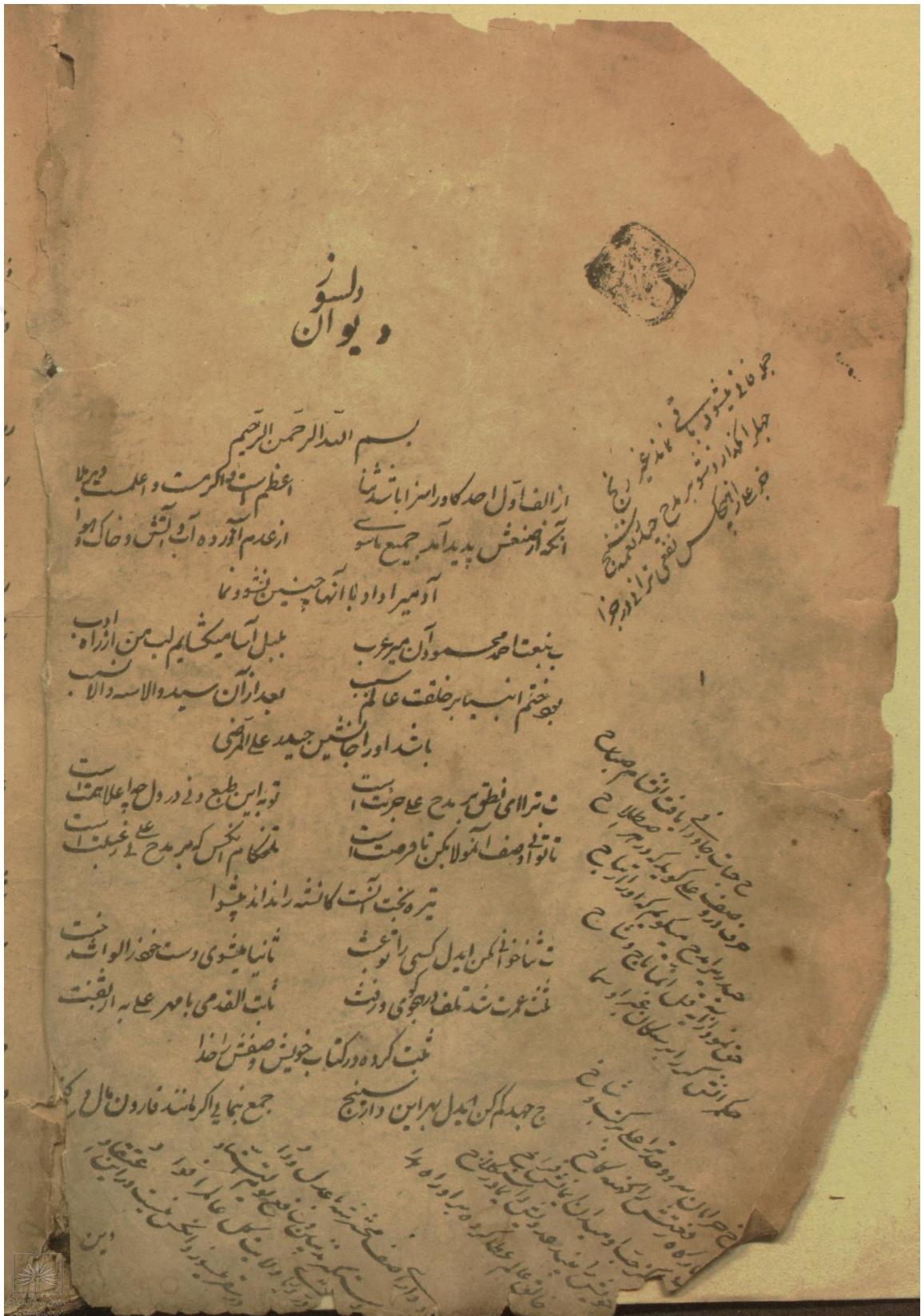
Dilsûz'un Kerbela'ya gitmesi.

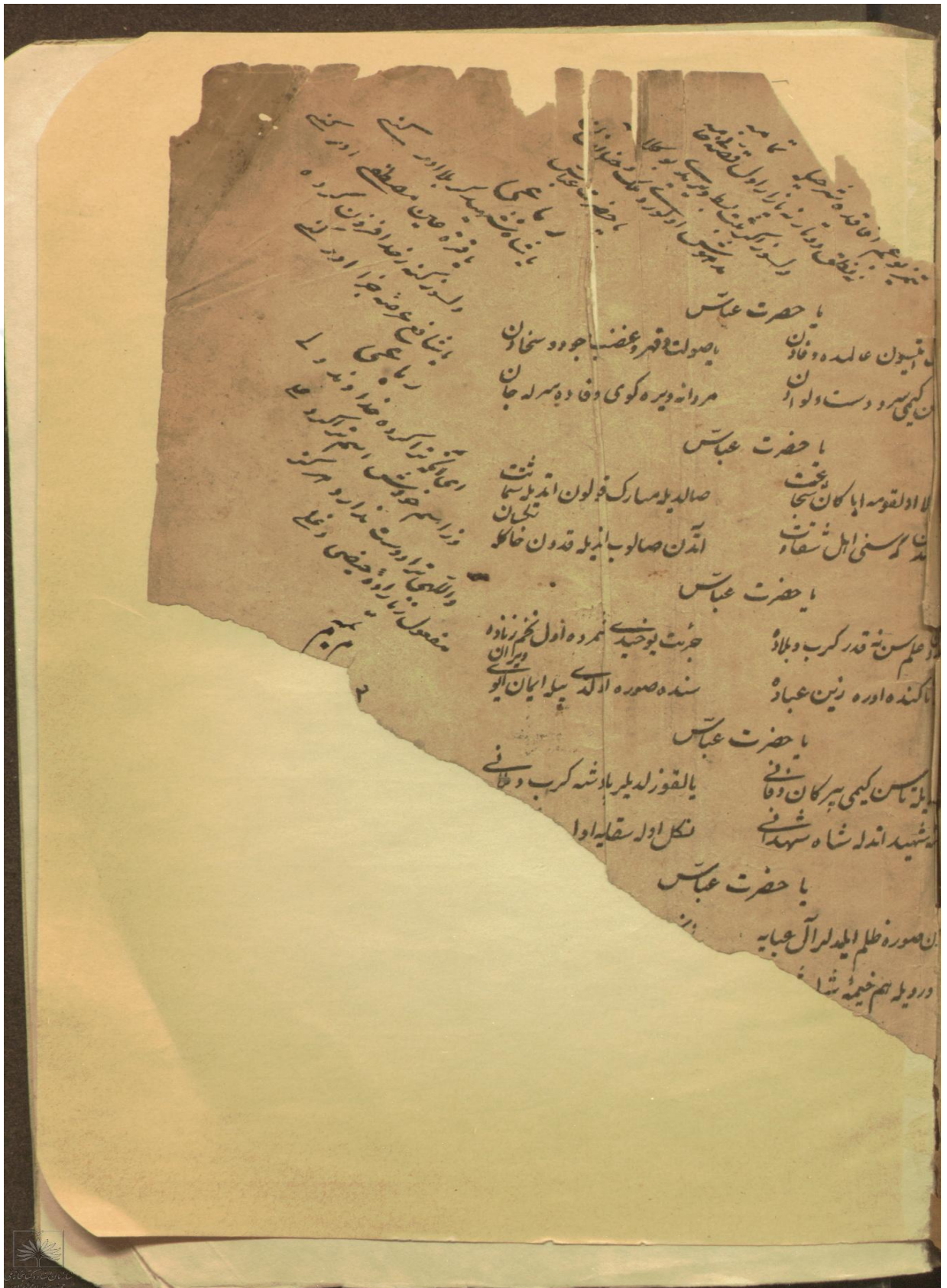

Resim 11 (60b)

Dilsûz'un Hz. Ali ile görüşmesi (temsili)

ÖZ GEÇMİŞ

Nilab SAEEDİ 30 Mayıs 1996'da Pakistan'ın Pişaver şehrinde doğdu. İlkokul ve ortaokulu ülke dışında bitirip 2011'de Kabil Afganistan Abul Kasım Firdevsi Lisesinden mezun oldu.

Aynı sene (Kankor) Afganistan genel üniversitelere giriş sınavına girerek Afganistan'ın en saygın üniversitesi Kabil Üniversitesi Dil ve Edebiyat Fakültesini kazandı.

“Afganistan Romanının Tarihi Gelişimi” (1919-2000) adlı lisans tezini savunduktan sonra Ocak 2016'da lisans derecesiyle mezun oldu. Mart 2016'da Türkiye Burslarına katılarak Ondokuz Mayıs Üniversitesin'de yüksek lisans yapma hakkı kazandı.

Anadili Farsça ve Özbekçe yanında ileri seviyede İngilizce, Türkçe, Hintçe, Urduca, Peştuce ve orta seviye Arapça bilmektedir.

Afganistan Genç Şairler ve Yazarlar üyesi olup yayınlanmış şiir ve makalesi bulunmaktadır. Türkiye'de bulunduğu sürede farklı uluslararası kongre, seminer ve yaz okullarına katılım sağladı.

İletişim Bilgileri:

E mail : nilab.saeedi@gmail.com

